

În acest număr:

- DIZABILITATEA, O PROBLEMĂ DE DREPTURILE OMULUI
- ASPECTE PRIVIND REGLEMENTAREA STATUTULUI FUNCȚIONARULUI PUBLIC PARLAMENTAR ÎN STATELE MEMBRE ALE UE
- ORIENTĂRI ALE REFORMEI DE SĂNĂTATE PUBLICĂ ÎN ROMÂNIA
- JURISPRUDENȚĂ • SEMNAL • REMEMBER

DREPTURILE OMULUI

revistă
editată
de

INSTITUTUL
ROMÂN
PENTRU
DREPTURILE
OMULUI
I.R.D.O.

HUMAN RIGHTS
DROITS DE L'HOMME

ANUL XXIV
NR. 1
2014

DREPTURILE OMULUI
ANUL XXIV
NR. 1
2014

INSTITUTUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE OMULUI

DREPTURILE OMULUI

Revistă clasificată de Consiliul Național al Cercetării Științifice
din Învățământul Superior

Înregistrată la OSIM sub numărul de marcă 109255/2010

Consiliul științific

Prof. univ. dr. **Gérard Conac**, membru de onoare al Academiei Române; Prof. univ. dr. **Nicolas Mateesco Matte**, membru de onoare al Academiei Române; Prof. univ. dr. **Vasile Stănescu**, membru al Academiei Române; Prof. dr. **Karel Vasak**; Prof. univ. dr. **Gheorghe Vlăduțescu**, membru al Academiei Române.

Colegiul de redacție

Conf. univ. dr. **Gheorghe Bârlea**; Prof. univ. dr. **Monna-Lisa Belu Magdo**; Prof. univ. dr. **Jean Marie Bernard**, director de cercetare CNRS; Prof. univ. dr. **Raluca Beșteliu**; Prof. univ. dr. **Dominique Rousseau**, Universitatea Paris I; Prof. univ. dr. **Nicole Guimezanes**, Universitatea Paris XII, Membru al Academiei Internaționale de Drept Comparat; Prof. univ. dr. **Ioan Leș**; **Emil Marinache**; Prof. univ. dr. **Irina Moroianu Zlătescu**, membru al Academiei Internaționale de Drept Comparat, editor; Prof. univ. dr. **Nicolae Popa**; Prof. **Ioan Oancea**; Prof. univ. dr. **Dumitra Popescu**; **Valeriu Rendec**, **Sergiu Andon**, Dr. **Ianfred Silberstein**; Dr. **Rodica Șerbănescu**, Prof. univ. dr. **Laurențiu Șoitu**; Prof. univ. dr. **Ioan Vida**.

Realizarea acestui număr a fost coordonată de:

Marius Mocanu,
Mihaela Scarlat
Gheorghe Pârvan
Traduceri: Valeriu Rendec, Daniela Albu

Institutul Român pentru Drepturile Omului
București, B-dul Nicolae Bălcescu, nr. 21
Tel. +40 21 3114921
e-mail: office@irdo.ro
www.irdo.ro

Tipărit la R.A. Monitorul Oficial

SUMAR

I. STUDII, CERCETĂRI, ARTICOLE	7
• Dizabilitatea, o problemă de drepturile omului – Anna Maria Cun Neagoe	7
• Drepturile omului în documente ale Organizației Națiunilor Unite – asist. univ. Isabela Stancea	20
• Aspecte privind reglementarea statutului funcționarului public parlamentar în statele membre ale UE - Istvan Gaspar	26
• Migration and Law issues related to legislation on migration in Romania – prof. dr. Irina Moroianu Zlătescu	37
• Orientări ale reformei de sănătate publică în România – Mircea Ciocan	50
II. ROMANIAN INSTITUTE FOR HUMAN RIGHTS ANNUAL REPORT – 2013	55
III. DOCUMENTAR JURIDIC	92
• Dreptul la participarea politică al persoanelor cu dizabilități – FRA	92
IV. JURISPRUDENȚĂ	99
• Hotărârea Curții Europene a Drepturilor omului în cauza B. împotriva României	99
• Hotărârea Curții Europene a Drepturilor omului în cauza Țicu împotriva României	107
V. SEMNAL	113
VI. REMEMBER	124

CONTENTS

I. STUDIES, RESEARCH, ARTICLES	7
• Disability – a human rights issue – Anna Maria Cun Neagoe	7
• Human rights in United Nations documents – assistant lecturer Isabela Stancea	20
• Regulatory aspects of the status of parliamentary civil servant in the EU member states – Istvan Gaspar	26
• Migration and Law issues related to legislation on migration in Romania – Irina Moroianu Zlătescu, PhD	37
• Health reform trends in Romania – Mircea Ciocan	50

II. ROMANIAN INSTITUTE FOR HUMAN RIGHTS ANNUAL REPORT – 2013	55
III. JURIDICAL DOCUMENTATION	92
• The right to political participation of persons with disabilities – FRA	92
IV. JURISPRUDENCE	99
• Decision by the European Court of Human Rights in the case B. vs. Romania	99
• Decision by the European Court of Human Rights in the case Țicu vs. Romania	107
V. SIGNAL	113
VI. REMEMBER	124

SOMMAIRE

I. ÉTUDES, RECHERCHES, ARTICLES	7
• Handicap – une question des droits de l’homme – Anna Maria Cun Neagoe	7
• Les droits de l’homme dans les documents des Nations Unies – prof. assistant Isabela Stancea	20
• Aspects réglementaires du statut de fonctionnaire public parlementaire dans les États membres de l’UE – Istvan Gaspar	26
• Migration et droit questions relatives a la législation de migration en Roumanie – prof. dr. Irina Moroianu Zlătescu	37
• Des tendances en réforme de la santé en Roumanie – Mircea Ciocan	50
II. L’INSTITUT ROUMAIN DES DROITS DE L’HOMME, RAPPORT ANNUEL – 2013	55
III. DOCUMENTAIRE JURIDIQUE	92
• Le droit à la participation politique des personnes handicapées – FRA	92
IV. JURISPRUDENCE	99
• La décision du la Cour Européenne des droits de l’homme dans l’affaire B. contre la Roumanie	99
• La décision du la Cour Européenne des droits de l’homme dans l’affaire Țicu contre la Roumanie	107
IV. SIGNAL	113
V. REMEMBER	124

ABREVIERI

ADF	Agencia pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene
AIDC	Académie Internationale de Droit Comparé – Academia Internațională de Drept Comparat
alin.	alineat
ANUROM	Asociația pentru Națiunile Unite din România
asist. univ. dr.	asistent universitar doctor
art.	articolul
CDO	Consiliul ONU pentru Drepturile Omului
CDPD	Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități
CE	Consiliul European
cercet. st.	cercetător științific
cit. supra.	citatul de deasupra
CNCD	Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării
CNCFPA	Consiliul Național al Calificărilor și Formării Profesionale a Adulților
coord.	coordonator
CtEDO	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
dr.	doctor
DSI	Down Syndrome International – Organizația Internațională a Persoanelor cu Sindromul Down
Ed.	editura
etc.	(et caetera) și celelalte
EU	European Union – Uniunea Europeană
EU-MIDIS	Sondaj privind minoritățile și discriminarea în Uniunea Europeană
FRA	European Union Agency for Fundamental Rights – Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene
GII	General Inspectorate for Immigration – Inspectoratul General pentru Imigrări
ICC	International Coordinating Committee of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights – Comitetul Internațional de Coordonare al Instituțiilor Naționale pentru Promovarea și Protecția Drepturilor Omului
ICCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
ICF	International Classification of Functioning, Disability and Health – Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății
ICIDH	International Classification of Impairments, Disabilities and Handicaps – Clasificarea Internațională a Deficiențelor, Dizabilităților și Handicapurilor
ICNUR	Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați
IDEF	Institutul internațional de drept de expresie și inspirație franceze
infra.	dedesubt, mai jos
IRDO	Institutul Român pentru Drepturile Omului
J. Of.	Jurnalul Oficial al Uniunii Europene
IOM	International Organization for Migration – Organizația Internațională pentru Migrație
LGBT	lesbiene, homosexuali, bisexuali, transsexuali
lit.	litera
loc. cit.	locul citat
MAE	Ministerul Afacerilor Externe

M. Of.	Monitorul Oficial al României
NATO	North Atlantic Treaty Organization – Organizația Tratatului Atlanticului de Nord
NCPC	Noul Cod de Procedură Civilă
nr.	Numărul
OAS	Organization of American States – Organizația Statelor Americane
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development – Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare
OG	Ordonanță de Guvern
OIM	Organizația Internațională a Muncii
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
ONG	organizație neguvernamentală
ONU	Organizația Națiunilor Unite
op. cit.	opera citată
OUG	Ordonanța de Urgență a Guvernului
OSCE	Organizația Pentru Securitate și Cooperare în Europa
p.	pagina
parag.	paragraful
pct.	punctul
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
pp.	paginile
REIDO	Rețeaua Europeană a Instituțiilor pentru Drepturile Omului
RAAPPS	Autonomous Department for the Administration of the State Protocol Patrimony – Regia Autonomă Administrația Patrimoniului de Stat
RIHR	Romanian Institute for Human Rights – Institutul Român pentru Drepturile Omului
SIMS	Societatea Internațională a Măduvei Spinării
SNSPA	Școala Națională de Studii Politice și Administrative
SUA	Statele Unite ale Americii
supra.	deasupra, mai sus
ș. a.	și alții (altele)
UE	Uniunea Europeană
UK	United Kingdom – Regatul Unit
UMF	Universitatea de Medicină și Farmacie
UN	Organizația Națiunilor Unite
UNESCO	Organizația Națiunilor Unite pentru Educație și Cultură
UNHCR	Înaltul Comisariat pentru Refugiați al Națiunilor Unite
UNICEF	United Nations Children's Fund – Fondul Națiunilor Unite pentru Copii
urm.	următoarele
URSS	Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste
vol.	volumul
vs.	(versus) contra, împotriva

I. STUDII. CERCETĂRI. ARTICOLE

DIZABILITATEA, O PROBLEMĂ DE DREPTURI ALE OMULUI

ANNA MARIA CUN NEAGOE*

Abstract:

With the paradigm shift from the medical to the social approach, disability was reclassified as a human rights issue. This is supported by several international documents. The latest and most important one is the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities, a document whose purpose is to promote, to protect and to provide full exercise of all the fundamental human rights by all persons with disabilities, without discrimination based on disability.

A disability legislation based on human rights acts as a "civilizing factor" is needed in any society that respects diversity and aims to create a truly open society for all.

Keywords: disability, persons with disabilities, human rights, international conventions and instruments, The United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities.

Résumé:

Avec le changement de paradigme de la médecine à l'approche sociale, le handicap a été reclassé comme une question de droits de l'homme. Ceci est soutenu par plusieurs documents internationaux. Parmi ceux-ci le plus important est la nouvelle Convention des Nations Unies relative aux droits des personnes handicapées, un document qui vise à promouvoir, protéger et assurer la pleine jouissance de tous les droits fondamentaux de toutes les personnes handicapées sans discrimination fondée sur le handicap.

Une législation sur le handicap fondée sur les droits de l'homme agit comme un «facteur de civilisation" dans une société qui respecte la diversité et vise à créer une société véritablement ouverte à tous.

Mots-clés: handicap, les personnes handicapées, droits de l'homme, des conventions et instruments internationaux, Convention des Nations Unies relative aux droits des personnes handicapées.

Dizabilitatea este unul dintre criteriile de discriminare ce a însoțit evoluția umanității din cele mai vechi timpuri, până în prezent.

Astfel, în Epoca de Piatră persoanele cu dizabilități erau izgonite din triburi, în Antichitate, erau aruncate de pe stânci, iar în Evul Mediu și Renaștere acestea erau foarte rău tratate, comportament stimulat în principal de atitudinea Bisericii Catolice, care determina respingerea acestora, fiind considerate latura satanică și consecința greșelilor părinților lor. Nici Epoca Modernă nu a adus schimbări de esență în ceea ce privește atitudinea societății: de teama de a nu fi etichetați inferiori în comunitățile din care făceau parte, chiar și familia proceda la excluderea celor infirmi¹.

* Cercet. șt.

¹ A se vedea Alexandra Mărgineanu, Viorel Mărginean, *Despre discriminarea persoanelor cu handicap de-a lungul istoriei*, Revista Caiete Silvane, 2009.

Spre sfârșitul Epocii Moderne persoanelor cu dizabilități încep să li se recunoască drepturi sociale și chiar anumite privilegii, însă, acestea au continuat să facă față discriminărilor.

Cu timpul, societățile moderne și-au schimbat atitudinea față de persoanele cu dizabilități, astfel că, acestea au astăzi drept de vot, acces mai larg la viața socială, dreptul la educație, drepturi egale la bunuri și servicii.

Mulți oameni ar crede că religiile sunt cele care privesc dizabilitatea ca pedeapsă pentru un comportament greșit, dar, cel puțin în patru dintre marile religii ale lumii dizabilitatea are un cu totul alt rol: în religia creștină, islamică, evreiască și budistă persoanele cu dizabilități joacă un rol important în cadrul comunității. Dizabilitatea nu este o pedeapsă pentru greșeli, ci are rolul de a arăta celorlalți – oameni sănătoși și prosperi - respect, umilință, caritate.

De la început, creștinismul a încercat să

integreze persoanele cu dizabilități în societate ca și creații ale lui Dumnezeu – Evangheliile vorbesc de faptul că Isus obișnuia să trăiască printre orbi, paralizați, surzi sau epileptici și oameni bolnavi mintal, pentru a-i servi, a le fi umil – fapte care l-au mărit în fața lui Dumnezeu.

În cultura Greco-romană, persoanele cu dizabilități erau în grija sclavilor, dar mai târziu, creștinismul le-a adus în custodia comunităților creștine și apoi în instituții fondate de biserică.

Una dintre icoanele afișate de Biserica Ortodoxă îl prezintă pe Sf. Mucenic Hristofor înfățișat cu un cap de câine ceea ce semnifică, deci, că și printr-o persoană cu dizabilități trăiește Dumnezeu.

Pentru a-i ajuta pe alții, în cultura evreiască este înrădăcinată obligația de a sprijini persoanele mai slabe, de a le accepta ca ființe umane, de a le sprijini să devină independente.

În religia budistă, conceptul de Karmă explică o cauză de dizabilitate - persoanele cu dizabilități primesc Karma din viața trecută, fiind văzută ca rezultat al unor greșeli comise anterior. Și totuși, în viziunea acestei religii, pentru persoanele cu dizabilități, dar și pentru celelalte persoane din jurul acestora, dizabilitatea oferă posibilitatea de a dezvolta o Karmă bună pentru o viață viitoare.

În credința islamică, persoanele cu dizabilități ocupă un loc special în fața lui Allah, au dreptul la un mare suport.

Această scurtă incursiune printre cele patru religii ale lumii arată că persoanele cu dizabilități au rolul de a-i învăța pe ceilalți umilința și caritatea, importante pentru o viață liniștită bazată pe respect și dragoste pentru semenii.

Concepte abordate. Termenul „dizabilitate/handicap” a pătruns în limbajul legislativ și administrativ după anii 1950. Până atunci, termenul utilizat pe scară largă pentru desemnarea unei persoane cu deficiență era cel de „infirm”, iar starea respectivă era considerată „infirmitate”.

În accepțiunea tradițională, sfera noțiunii de „persoană cu dizabilități” era sinonimă celei de

„persoană cu infirmitate”.² Această categorie cuprindea persoane care, din cauza unor deficiențe senzoriale, motorii sau intelectuale, pe perioade determinate sau permanente, dispuneau de posibilități inferioare de acțiune, comparativ cu persoanele considerate „normale”, astfel că, acele persoane care nu se conformează trăsăturilor „medii” ca frecvență în colectivitate nu mai sunt considerate „normale”. Această abordare comparativă presupune atât o relație de cauzalitate între un deficit de ordin fizic, senzorial sau psihic, și posibilitățile de acțiune, cât și o comparație a caracteristicilor individuale cu cele ale unui sistem de referință constituit din ansamblul trăsăturilor cele mai frecvente în cadrul colectivității. În spiritul abordării tradiționale, imaginea persoanelor cu dizabilități este dominată de aspectele ce țin de „neputință” (absență a puterii fizice, psihice, economice, profesionale, relaționale, civice etc.), unul dintre efecte fiind cel al discreditării sau al prejudiciului cu care se confruntă persoanele cu handicap.

În anul 1975, *Declarația Drepturilor Persoanelor cu Handicap (disabled persons)*³ a definit termenul „persoană handicapată (disabled person)” ca fiind orice persoană în imposibilitatea de a asigura pentru ea, în întregime sau parțial, necesitățile unei vieți normale, individuale și/sau sociale, ca urmare a unei deficiențe, fie congenitale sau nu, a capacităților sale fizice sau mentale.

În anul 1980, cercetătorului P. Wood definea handicapul ca pierdere sau limitare a șanselor de a lua parte la viața comunității la un nivel egal cu al celorlalți, ceea ce presupune identificarea dificultăților cu care persoana se confruntă, în condiții specifice ale mediului fizic, social, cultural, familial etc.⁴ Noțiunea a fost astfel analizată sub trei aspecte:

Infirmitatea sau Deficiența („impairment”) – operațională la nivelul „organismului”, desemnează orice pierdere, anomalie sau dereglare a unei structuri sau a unei funcții anatomice, fiziologice ori psihice.

² A se vedea Livius Manea., *Asistența socială a persoanelor cu dizabilități*, București, 2008, p. 6.

³ Adoptată de Organizația Națiunilor Unite prin Rezoluția 3447 din 9 decembrie 1975.

⁴ Ibidem, p. 9.

Incapacitatea sau Dizabilitatea („disability”) ilustrează limitarea funcțională sau restricția în activitate (de durată) cauzate de o deficiență, desemnând orice reducere, lipsă ori pierdere (rezultând dintr-o deficiență) a aptitudinii de a desfășura o activitate în condițiile considerate normale pentru o ființă umană.

Handicapul („handicap”) definit ca orice dezavantaj de care suferă o anumită persoană ca urmare a unei deficiențe sau a unei dizabilități care o împiedică să satisfacă total ori parțial sarcinile considerate normale pentru ea (în raport cu vârsta, genul și cu diferiți factori sociali și culturali). Noțiunea de handicap descrie rolul social atribuit persoanei cu deficiență sau dizabilitate, rol care o plasează ca dezavantajată comparativ cu alte persoane. Dezavantajele apar și se manifestă în cadrul interacțiunii persoanei cu mediul ei social și cultural specific.

Aceste trei concepte distincte au stat la baza elaborării *Clasificării Internaționale a Deficiențelor, Dizabilităților și Handicapurilor (ICIDH-1)* adoptată ca document de lucru de către Organizația Mondială a Sănătății în anul 1980.

Definiția adoptată de Organizația Mondială a Sănătății în anul 1980 a fost preluată în „*Programul mondial de acțiune privind persoanele cu handicap*” adoptat de Adunarea Generală Organizației Națiunilor Unite la 3 decembrie 1982 și în toate documentele ulterioare: „Handicapul este o funcție a relației dintre persoanele cu deficiențe și mediul înconjurător. Apare atunci când acestea întâlnesc bariere culturale, fizice sau sociale, care le împiedică accesul la diferitele sisteme ale societății și care sunt disponibile altor cetățeni. Astfel încât handicapul este pierderea sau limitarea ocaziilor de a lua parte la viața comunității la un nivel egal cu al celorlalți”⁵.

În iunie 1983, Organizația Internațională a Muncii (OIM), organism specializat al Organizației Națiunilor Unite a adoptat *Convenția nr. 159 pentru instruirea și angajarea persoanelor handicapate* (disabled persons) care a definit „persoana handicapată

(disabled person)” ca fiind „un individ ale cărui perspective de a obține sau menține un loc de muncă adecvat și de avansa în muncă sunt reduse substanțial ca rezultat al unei deficiențe fizice sau mentale, identificate corect.” Definiția din Convenția OIM nu are pretenția de a fi o definiție cuprinzătoare, universal aplicabilă, intenția sa este de a oferi o clarificare a ceea ce ar putea însemna persoanele cu handicap, în contextul ocupării forței de muncă și a măsurilor de muncă⁶.

În decembrie 1993 Adunarea Generală a ONU prin Rezoluția 48/96, a adoptat *Regulile Standard privind Egalizarea de Șanse pentru Persoanele cu Handicap*, document elaborat ca urmare a experienței acumulate pe parcursul Decadei Națiunilor Unite pentru Persoanele cu Handicap (1983-1992). Conceptele preluate de *Reguli* sunt cele din *Programul mondial de acțiune privind persoanele cu handicap* și reflectă dezvoltarea acestora pe perioada Decadei Națiunilor Unite pentru Persoanele cu Handicap.

Termenul „dizabilitate” rezumă un număr mare de diferite limitări funcționale care apar la orice populație, în orice țară din lume, datorate unor deficiențe fizice, intelectuale sau senzoriale, condiții medicale sau boli psihice care pot fi permanente sau temporare.

Termenul „handicap” înseamnă pierderea sau limitarea posibilităților de a lua parte la viața comunității la un nivel egal cu ceilalți. Acesta descrie relația dintre persoana cu handicap și mediul, scopul fiind acela de a sublinia accentul pe deficiențele din mediu și din multe activități organizate în societate, de exemplu, informare, comunicare și educație, care împiedică persoanele cu handicap să participe în condiții egale.

Căutarea unei definiții unitare, riguroase, care să nu stigmatizeze, a constituit obiectul preocupărilor ulterioare. În anul 2001, Organizația Mondială a Sănătății, revenind asupra lucrării anterioare, a elaborat *Clasificarea Internațională a Funcționării,*

⁵ A se vedea Virginia Crețu, *Incluziunea socială și școlară a persoanelor cu handicap. Strategii și metode de cercetare*, București, 2006, p. 20.

⁶ A se vedea Otto Geiecker, Willi Momm, *Disability: Concepts and Definitions, in Encyclopedia of Occupational Health and Safety*, Edited by Jeanne Mager Stellman, Ed. International Labor Organization, Geneva, 2011.

Dizabilității și Sănătății (CIF), recunoscând că, în ciuda eforturilor depuse de toată lumea, chiar termenii utilizați în noul document pot fi stigmatizați și să pună etichete. Ca reacție la această problemă, încă de la începutul procesului de revizuire s-a luat decizia de a se renunța în totalitate la termenul „handicap” și de a se utiliza termenul „dizabilitate” ca termen general, global, utilizat pentru a desemna un fenomen multidimensional care rezultă din interacțiunea dintre oameni și mediul lor fizic și social, dintre caracteristicile de sănătate și factorii contextuali. Din diverse motive, atunci când se referă la persoane, unii preferă să utilizeze termenul „persoană cu dizabilități”, în timp ce alții preferă „persoane dizabiliate”, dar categoriile CIF sunt exprimate într-un mod neutru, care să evite utilizarea unor termeni depreciativi, stigmatizanți sau a unor conotații nepotrivite (pre ex. În loc de „persoană cu handicap mintal” CIF folosește termenul de „persoană cu o problemă de învățare”)⁷.

Adoptarea și intrarea în vigoare a *Convenției ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități* (CDPD) marchează o schimbare profundă în abordările existente cu privire la dizabilitate: accentul nu mai este pus pe „imperfecțiunea” percepută a persoanei, ci, dimpotrivă, vede dizabilitatea ca o „patologie a societății”, care este rezultatul eșecului societăților de a fi incluzive și a se adapta diferențelor individuale. Societățile trebuie să se schimbe, nu individul, iar CDPD furnizează un „traseu” pentru o asemenea schimbare.

Persoanele cu dizabilități includ acele persoane care au deficiențe fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale de durată, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere, pot îngreuna participarea deplină și efectivă a persoanelor în societate, în condiții de egalitate cu ceilalți.

Abordarea medicală a dizabilității. Așa cum este descris în *Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății*, modelul

⁷ CIF – Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății, OMS, 2001, p.247, revizuită prin Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății – versiunea pentru copii & tineri – CIF-CT, OMS, 2007, p. 255.

medical consideră dizabilitatea ca pe o problemă a persoanei, cauzată direct de boală, traumă sau altă stare de sănătate care necesită o îngrijire medicală, oferită ca tratament individual de către profesioniști. Managementul dizabilității are ca scop vindecarea sau adaptarea și schimbarea comportamentului individului. Îngrijirea medicală devine, în acest sens subiectul principal, la nivel politic, principalul răspuns este unul de modificare sau reformare a politicilor de îngrijire medicală⁸.

Modelul medical a creat o ierarhizare în cadrul construcției sociale a dizabilității și în determinarea egalității, prin⁹:

- etichetarea într-un mod care consideră că persoana cu dizabilități este inferioară;
- dezvoltarea tratamentului, îngrijirii, inclusiv a practicii și standardelor profesionale, a legislației și beneficiilor, pe baza acestei etichete de inferioritate socială;
- negarea paternalistă a libertăților și autodeterminării.

Modelul medical privește dizabilitatea ca pe o problemă individuală, promovând modul de privire a persoanelor cu dizabilități ca dependenți și având nevoie de tratament și îngrijire, justificând astfel calea prin care persoanele cu dizabilități au fost excluse sistematic din societate. În acest model persoana cu dizabilități este problema, nu societatea.

Persoanele cu dizabilități resping acest model – ei spun că acesta a dus la scăderea respectului propriu, nedeveloparea abilităților vieții, educație slabă și un grad mare de neangajări. Toți recunosc că *modelul medical* duce la ruperea legăturilor naturale cu familiile, comunitatea și societatea în general¹⁰.

Abordarea socială. Potrivit *Clasificării internaționale a funcționării, dizabilității și sănătății*, *modelul social* al dizabilității consideră dizabilitatea ca fiind în principal, o problemă creată social și o chestiune care ține în primul rând de integrarea completă a individului

⁸ CIF – Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății, Organizația Mondială a Sănătății, Geneva, 2001, p. 20.

⁹ A se vedea Livius Manea, *Dizabilitatea ca factor de risc privind accesul la serviciile de educație*, Rev. Calitatea vieții, XVII, nr.1-2, 2006.

¹⁰ *Înțelegerea dizabilității - ghid de bune practici*, ETTAD - 134653-UK-GRUNDTVIG-GMP.

în societate. Dizabilitatea nu este un atribut al unui individ, ci un complex de condiții create de mediul social. Din această cauză, managementul acestei probleme necesită acțiune socială și este responsabilitatea comună a întregii societăți, în sensul producerii acelor schimbări de mediu necesare participării persoanelor cu dizabilități în toate domeniile vieții sociale. Managementul dizabilității este așadar o problemă de atitudine și ideologie, care implică o schimbare socială, ceea ce, în termeni politici, devine o problemă de drepturi ale omului.¹¹

Așadar, *modelul social* pune accentul pe modul în care caracteristicile necorespunzătoare ale mediului fizic și social determină constrângeri la nivelul unei categorii de persoane. Toate persoanele cu dizabilități se confruntă cu experiența dizabilității ca restricție socială, dacă asemenea restricții apar drept consecințe ale inaccesibilității mediului construit, noțiunilor discutabile privind inteligența și competența lor socială, incapacității publicului general privind utilizarea limbajului semnelor, utilizarea alfabetului Braille sau atitudinilor ostile ale celor fără dizabilități vizibile¹².

Din perspectiva modelului social, intervențiile se concentrează asupra mediului, urmărindu-se eliminarea restricțiilor, a barierelor care împiedică participarea persoanelor cu deficiențe la diferitele aspecte ale vieții sociale, dizabilitatea nemaifiind văzută ca o problemă individuală ci ca un fapt social cauzat de politică, practică, atitudini și/sau mediu înconjurător.

Mișcarea persoanelor cu dizabilități consideră că soluția problemei referitoare la dizabilitate se află în restructurarea societății, scop realizabil de care poate beneficia toată lumea.

Abordarea bazată pe drepturile omului. În modelul bazat pe drepturile omului, dizabilitatea apare ca un concept în evoluție ce rezultă din interacțiunea dintre persoanele cu deficiențe și barierele de atitudine și de mediu care împiedică

participarea lor deplină și efectivă în societate în condiții de egalitate cu ceilalți. În acest caz, problematica dizabilității trebuie să devină parte integrantă a strategiilor relevante ale dezvoltării durabile iar discriminarea oricărei persoane pe criterii de dizabilitate devine o încălcare a demnității și valorii inerente a omului.

Pornind de la ideea de diversitate a persoanelor cu dizabilități, modelul drepturilor omului recunoaște contribuțiile valoroase – existente și de perspectivă – aduse de persoanele cu dizabilități la bunăstarea generală și la diversitatea comunităților din care fac parte, precum și faptul că promovarea exercitării depline a drepturilor omului și a libertăților fundamentale de către persoanele cu dizabilități și deplina participare a acestora vor avea ca rezultat întărirea sentimentului de apartenență și dezvoltarea semnificativă a societății în plan uman, social și economic.

Pentru a da posibilitatea persoanelor cu dizabilități să se bucure pe deplin de toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului, dar mai ales pentru a se implica activ în procesele de luare a deciziilor, în elaborarea de politici și programe, inclusiv a celor care le privesc în mod direct, o importanță deosebită are accesibilitatea la mediul fizic, social, economic și cultural, la sănătate și educație și la informare și comunicare. De asemenea, în modelul bazat pe drepturile omului, individual, având îndatoriri față de alți indivizi și față de comunitatea căreia îi aparține, are responsabilitatea de a lupta pentru promovarea și respectarea drepturilor recunoscute în Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Dizabilitatea, o problemă a drepturilor omului. Odată cu schimbarea de paradigmă de la abordarea medicală la abordarea socială a dizabilității, aceasta a fost reclasificată ca o problemă a drepturilor omului, instituție a dreptului internațional. Reformele în acest domeniu au fost destinate să ofere șanse egale pentru persoanele cu dizabilități și pentru a expune segregarea, instituționalizarea și excluderea lor ca forme tipice de discriminare pe criteriul dizabilitate. Evoluția legislației din domeniul drepturilor civile pentru persoanele cu dizabilități a determinat evoluția paradigmatelor

¹¹ CIF – Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității ..op. cit..

¹² A se vedea Livius Manea, *Dizabilitatea ca factor de risc* ...op. cit..

juridice naționale, de la legislația bazată pe acordarea de beneficii la cea a drepturilor civile. Această nouă dimensiune a legii dizabilității a reprezentat un punct de reper important pe calea spre recunoaștere a drepturilor omului pentru persoanele cu dizabilități, un drum pe care tot mai multe guverne par a fi dispuse să-l parcurgă¹³.

Cu toate acestea, rămâne neclar domeniul de aplicare al schimbării. În cazul în care abordarea dizabilității este una medicală, reflectată în legile mai vechi ale dizabilității care urmăresc doar acordarea de beneficii, ar trebui ca guvernele să înlocuiască aceste legi cu ceea ce se numește legislația drepturilor civile? Mai este nevoie de beneficii care în mod tradițional au fost acordate drept compensație pentru excluderea socială? Care sunt efectele juridice ale înlocuirii modelului medical al dizabilității cu cel social? Aceste întrebări ridică, în primul rând problema delicată a modului de distribuire a resurselor în societate.

Apoi, de asemenea, aceste probleme sunt strâns legate de o altă problemă care afectează rezultatul reformei legislației din domeniul dizabilității: principiul egalității, care ridică întrebări suplimentare, cum ar fi: egal față de cine, în ce măsură și în ce condiții? Este suficient să creăm un sistem incluziv în toate domeniile: educație, ocupare, participare politică, sau este nevoie să ne asigurăm că toate aceste drepturi pot fi exercitate de persoanele cu dizabilități? Este asigurată exercitarea acestor drepturi în situația în care, spre exemplu, școlile, locurile de muncă și clădirile publice sunt accesibile, dar transportul public nu este? Vorbim de egalitate dacă lucrătorii cu dizabilități primesc același salariu ca și cei fără dizabilități, dar trebuie să aloce șaiszeci la sută din salariul lor pentru serviciile de asistență personală de care angajații fără dizabilități nu au nevoie?

Procesul de reformă a legislației din domeniul dizabilității a început în toate părțile lumii. Statele Unite și Canada au fost primele țări care au adoptat legi anti-discriminare și cele

¹³A se vedea Theresia Degener, Gerard Quinn, *A Survey of International, Comparative and Regional Disability Law Reform*, www.dredf.org.

referitoare la drepturile omului pentru persoanele cu dizabilități.

Noile legi privind egalitatea pentru persoanele cu dizabilități au apărut atât la nivel național cât și la nivel internațional. Există astăzi instrumente internaționale obligatorii sau nu în domeniul drepturilor omului, adoptate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, care protejează în mod explicit drepturile persoanelor cu dizabilități.

La nivel regional, Organizația Statelor Americane (OAS) și Uniunea Europeană (UE) au adoptat o legislație puternică în privința egalității pentru persoanele cu dizabilități.

Mișcările naționale pentru drepturile persoanelor cu dizabilități, care par să fi învățat repede una de la alta, precum și să coopereze între ele la nivel internațional, au reprezentat o forță majoră care a sprijinit modificările legislative în sensul celor precizate mai sus.

Peste 40 de națiuni au adoptat legislația împotriva discriminării dizabilității în anii 1990¹⁴.

Așadar, dizabilitatea este o chestiune legată de drepturile omului, deoarece¹⁵:

- persoanele cu dizabilități se confruntă cu nedreptăți – de exemplu, atunci când li se neagă dreptul la angajare, educație sau participare politică din cauza dizabilității lor;

- persoanele cu dizabilități sunt supuse violării demnității – de exemplu, atunci când sunt supuse violențelor, abuzului, prejudecăților sau lipsei de respect din cauza dizabilității lor;

- unora dintre persoanele cu dizabilități li se neagă autonomia – de exemplu, atunci când sunt supuse sterilizării involuntare, sau când sunt internate în instituții împotriva voinței lor, sau când sunt considerate incompetente din punct de vedere legal din cauza dizabilității lor.

O serie de documente internaționale au subliniat faptul că dizabilitatea este o chestiune ce privește drepturile omului: Carta Națiunilor Unite (1945) care recunoaște demnitatea

¹⁴ A se vedea Gerard Quinn et al, *The current use and future potential of United Nations human rights instruments in the context of disability*. New York and Geneva, United Nations, 2002 (<http://www.icrpd.net/ratification/documents/en>).

¹⁵ *Raportul Mondial privind dizabilitatea*, Organizația Mondială a Sănătății și Banca Mondială, 2010.

intrinsecă, valoarea și drepturile egale și inalienabile ale omului ca fundament al libertății, dreptății și păcii în lume; Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948), primul instrument internațional care a prevăzut drepturile civile și politice, precum și drepturile economice, sociale și culturale, de care trebuie să se bucure orice persoană, subliniindu-se importanța protejării acestora într-un sistem de drept; deși nu este un act juridic, neavând puterea juridică a unui tratat, totuși, de-a lungul timpului, ea a fost folosită ca un document de referință ce cuprinde standardele minime în domeniul drepturilor omului. Textul Declarației s-a impus ca incluzând concepția comunității internaționale în acest sens, fiind invocată ori de câte ori existau încălcări flagrante ale acestor drepturi. Ca atare, poate cu temei, ea a fost considerată ca făcând parte din dreptul internațional cutumiar¹⁶.

Cele 30 de articole ale Declarației Universale a Drepturilor Omului enunță drepturile esențiale ale omului și libertățile fundamentale pe care le pot pretinde fără discriminare de orice fel, ce pot fi grupate astfel¹⁷:

- prima categorie de drepturi privește drepturile și libertățile de ordin personal: viață, libertate, siguranța și demnitatea persoanei, protecția egală în fața legii, garanția împotriva sclaviei, torturii, arestărilor și pedepselor arbitrare, recurs judiciar împotriva abuzurilor;

- a doua categorie privește drepturile individului în raporturile sale cu grupările din care face parte și cu elementele lumii exterioare – bărbatul și femeia au, pe picior de egalitate, dreptul de a se căsători, de a întemeia o familie, de a avea un cămin, un domiciliu, un azil în caz de persecuție;

- a treia categorie este cea a facultăților spirituale, a libertății de exprimare, de reuniune de asociere, dreptul de a lua parte la treburile publice și de a participa la alegeri periodice corecte, voința poporului fiind proclamată ca fundament al autorității puterilor publice.

- a patra categorie este cea a drepturilor economice, sociale și culturale – dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la securitate socială, la libertăți sindicale, precum și dreptul la educație, la recreere, la viață culturală, la protecția creației intelectuale sau artistice.

Pactele internaționale privind drepturile omului¹⁸ (Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale și Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice¹⁹) (adoptate în 1966 prin Rezoluția Adunării Generale a Națiunilor Unite 2200A (XXI)) care, pornind de la afirmațiile Declarației Universale a Drepturilor Omului – „idealul ființei umane libere, bucurându-se de libertățile civile și politice și eliberată de teamă și de mizerie, nu poate fi realizat decât dacă se creează condiții care permit fiecăruia să se bucure de drepturile sale civile și politice, ca și de drepturile sale economice, sociale sau culturale”- declară universal dreptul la autodeterminare și reafirmă dreptul egal pe care-l are atât bărbatul cât și femeia de a se bucura de toate drepturile. De asemenea, prevede garanții contra suprimării sau limitării nelegale a drepturilor omului sau a libertăților fundamentale și împotriva interpretării eronate a dispozițiilor acestora pentru a justifica violarea unui drept sau a unei libertăți.

Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, adoptată și deschisă spre semnare de Adunarea Generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 2106 (XX) din 21 decembrie 1965 a intrat în vigoare la 4 ianuarie 1969²⁰, reafirmă convingerea că discriminarea între ființele umane pentru motive de rasă, culoare sau origine etnică este un obstacol în calea relațiilor pașnice de prietenie între națiuni, fiind susceptibilă să tulbure pacea și securitatea popoarelor, precum și coexistența armonioasă a persoanelor în cadrul aceluiași stat, astfel că, statele-părți condamnă discriminarea rasială și se angajează să urmeze, prin toate mijloacele potrivite și fără întârziere,

¹⁶ A se vedea Voir A. Kiss, *Le rôle de la Déclaration universelle des droits de l'homme dans le développement du droit international*, ONU, Bulletin des droits de l'homme, 1988, p. 51.

¹⁷ A se vedea Irina Moroianu Zlătescu, *Drepturile Omului – un sistem în evoluție*, Ed. IRDO, p.79-80

¹⁸ Ratificate de România prin Decretul-lege nr. 212/1974

¹⁹ Ambele Pacte au fost ratificate de România prin Decretul 212 din 31 octombrie 1974.

²⁰ România a aderat la Convenție la 14 iulie 1970, fiind ratificată prin Decretul nr. 345, publicat în Buletinul Oficial al României, partea I, nr. 92 din 28 iulie 1970.

o politică menită să elimine orice formă de discriminare rasială, să favorizeze înțelegerea între toate rasele.

Declarația drepturilor persoanelor cu handicap (disabled persons), proclamată prin Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr. 3447 din decembrie 1975, a avut în vedere necesitatea de „a ajuta persoanele cu handicap (disabled persons) să-și dezvolte aptitudini în cele mai diverse domenii de activitate în vederea promovării, în măsura posibilă, a integrării lor în viața socială normală”. Astfel, stabilind că persoana cu handicap (disabled person) reprezintă „orice persoană în incapacitate de a-și asigura, prin ea însăși, total sau parțial, necesitățile unei vieți individuale sau sociale normale, din cauza unei deficiențe congenitale sau nu, a capacităților sale fizice sau mentale”, aceasta²¹:

- trebuie să se bucure de toate drepturile enunțate. Aceste drepturi trebuie recunoscute tuturor, fără nicio excepție și fără distincție sau discriminare bazate pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică, origine națională sau socială, de avere, naștere sau de orice altă situație;

- are dreptul la respectarea demnității umane. Ea are, indiferent de originea, natura și gravitatea deficiențelor sau tulburărilor sale, aceleași drepturi fundamentale ca și concetățenii de vârstă;

- are aceleași drepturi civile și politice ca și celelalte ființe umane, în măsura în care are discernământ;

- are dreptul la tratamente medicale, psihologice și funcționale, acestea cuprinzând proteze și orteze, la programe de reabilitare, la educație, la pregătire și readaptare;

- are drept la securitate economică și socială, la un nivel de viață decent; are dreptul ca nevoile sale particulare să fie luate în considerare de către societate;

- are dreptul să trăiască în mijlocul familiei sale sau într-un cămin specializat, după caz;

- are dreptul să fie protejat împotriva

oricărei exploatari, oricărei reglementări sau tratamente discriminatorii, abuzive sau degradante;

- are dreptul să beneficieze de o asistență legală calificată.

Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor, adoptată și deschisă spre semnare de Adunarea Generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 34/180 din 18 decembrie 1979, intrată în vigoare la 3 septembrie 1981²², s-a construit pornind de la premisele conform căreia discriminarea față de femei violează principiile egalității în drepturi și respectului demnității umane, împiedică participarea femeilor, în aceleași condiții ca bărbații, la viața politică, socială, economică și culturală din țara lor, creează obstacole creșterii bunăstării societății și a familiei și împiedică femeile să-și servească țara și omenirea în deplinătatea posibilităților lor. Convenția solicită statelor părți să adopte măsurile necesare pentru eliminarea discriminării față de femei în viața politică și publică, în ceea ce privește educația, în domeniul angajării în muncă și în domeniul sănătății (art.7-11).

Programul Mondial de Acțiune privind Persoanele cu Handicap, document adoptat în decembrie 1982 de Adunarea Generală a ONU, prin Rezoluția 37/52, are drept temă centrală „egalizarea șanselor”, potrivit căreia „persoanele cu handicap permanent care au nevoie de servicii de sprijin din partea comunității, de ajutor și echipamente pentru a duce o viață cât mai apropiată de cea normală, atât acasă, cât și în societate, trebuie să aibă acces la astfel de servicii. Cei care trăiesc împreună cu persoane cu dizabilități și le ajută în activitatea zilnică trebuie să fie, de asemenea, sprijiniți pentru a beneficia de odihnă și relaxare și a avea posibilitatea de a se îngriji de propriile nevoi”.

Mai mult, în document se precizează că „așa cum persoanele cu handicap au drepturi egale cu celelalte, ele au și obligații egale. Este datoria lor să participe la construcția societății”. Astfel, tinerilor cu handicap trebuie să li se asigure

²¹ A se vedea Irina Moroianu Zlătescu, Florian Sălăjeanu, *Egalitate de șanse pentru persoanele cu handicap*, IRDO și ANPH, 2004.

²² Ratificată de România prin Decretul nr. 342, publicată în Buletinul Oficial al României, partea I, nr. 94 din 28 noiembrie 1981.

șanse de a avea o carieră profesională, nu să fie instituționalizați și să trăiască din ajutorul statului.

Implementarea *Programului* a necesitat integrarea în politicile naționale a unor strategii pe termen lung pentru dezvoltarea economică, a unor activități de prevenție, care să se refere și la dezvoltarea și utilizarea tehnologiei pentru prevenirea dizabilității, și a legislației care să elimine discriminarea în ceea ce privește accesul la servicii, securitate socială, educație și angajare în muncă.

De asemenea, *Programul* subliniază necesitatea creării în fiecare stat a unui organism distinct, cu rol de coordonare, la nivel național, a strategiilor și politicilor de protecție a persoanelor cu dizabilități.

Convenția împotriva torturii și a altor pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante, adoptată și deschisă spre semnare de Adunarea Generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 39/46 din 10 decembrie 1984 și intrată în vigoare la 26 iunie 1987²³, solicită fiecărui stat parte să ia măsurile legislative, administrative, judiciare și alte măsuri eficiente pentru a împiedica comiterea unor acte de tortură pe teritoriul de sub jurisdicția sa, definind „tortura” ca fiind orice act prin care se provoacă unei persoane, cu intenție, o durere sau suferință puternică, de natură fizică sau psihică, în special cu scopul de a obține, de la această persoană sau de la o persoană terță, informații sau mărturisiri, de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta sau o terță persoană l-a comis sau este bănuită că l-a comis, de a o intimida sau de a face presiune asupra unei terțe persoane, sau pentru orice alt motiv bazat pe o formă de discriminare, oricare ar fi ea, atunci o asemenea durere sau suferință sunt provocate de către un agent al autorității publice sau orice altă persoană care acționează cu titlu oficial, sau la instigarea sa cu consimțământul expres sau tacit al unor asemenea persoane.

Convenția privind Drepturile Copilului, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989, intrată în vigoare la

2 septembrie 1990,²⁴ definește *copilul* ca fiind orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, garantând drepturi tuturor copiilor care țin de jurisdicția statelor părți, fără nicio distincție, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie a copilului sau a părinților sau a reprezentanților săi legali, de originea lor națională, etnică sau socială, de situația lor materială, de incapacitatea lor, de nașterea lor sau de altă situație.

Regulile Standard privind Egalizarea de Șanse pentru Persoanele cu Handicap, document adoptat în decembrie 1993 de Adunarea Generală a ONU prin Rezoluția 48/96, elaborat ca urmare a experienței acumulate pe parcursul Decadei Națiunilor Unite pentru Persoanele cu Dizabilități (1983-1992). Documentul se bazează pe Declarația Universală a Drepturilor Omului, Pactele internaționale cu privire la drepturile omului, Convenția cu privire la drepturile copilului, Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor și Programul Mondial de Acțiune privind Persoanele cu Handicap.

Regulile au pregătit terenul pentru o abordare a dizabilității prin prisma drepturilor și au permis o schimbare importantă de poziție, de la protecție socială la drepturi acordate persoanelor cu dizabilități în context global. Deși Regulile nu au forță obligatorie pentru statele membre ONU, ele presupun voință morală și politică pentru acțiune.

Scopul Regulilor este „de a asigura că fetele și băieții, femeile și bărbații cu handicap, ca membri ai societății din care fac parte, să poată exercita aceleași drepturi și obligații ca restul persoanelor”. Cele 22 de reguli sunt grupate în trei categorii:

- Prima categorie o reprezintă cea a condițiilor pentru participarea egală: *creșterea conștientizării, asistența medicală, reabilitare, servicii de sprijin;*
- Cea de-a doua categorie de Reguli cuprinde domeniile vizate pentru participarea egală: *accesibilitate, educație, angajare în muncă, susținerea veniturilor și securitatea socială, viața de familie și integritatea personală,*

²³ Ratificată de România prin Legea nr. 19/1990, publicată în Buletinul Oficial al României, partea I, nr. 112 din 10 octombrie 1990.

²⁴ Ratificată de România prin Legea nr. 18/1990, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 109 din 28 septembrie 1990.

cultura, recreere și sport, religie;

- A treia categorie de reguli cuprinde măsuri pentru implementare: *informare și cercetare, elaborare politici și planificare, legislație, politici economice, coordonarea muncii, organizații ale persoanelor cu dizabilități, pregătirea persoanelor, programe de monitorizare la nivel național și de evaluare a dizabilității, cooperarea tehnică și economică, cooperare internațională.*

Principiile și orientările politice afirmate în *Programul Mondial de Acțiune privind Persoanele cu Dizabilități și Regulile Standard privind Egalizarea Șanselor pentru Persoanele cu Dizabilități* au influențat promovarea, formularea și evaluarea politicilor, planurilor, programelor și acțiunilor la nivel național, regional și internațional, în vederea continuării egalizării șanselor pentru persoanele cu dizabilități.

Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPD), adoptată, împreună cu *Protocolul Opțional* al acesteia, în decembrie 2006, și intrată în vigoare la 3 mai 2008 este principalul instrument juridic internațional de luptă împotriva discriminării persoanelor cu dizabilități, mai ales datorită numărului record de semnături de aderare: 153 state au semnat CDPD, 90 state au semnat *Protocolul Opțional*; dintre acestea, *Convenția* a fost ratificată de 108 țări, printre care și România, iar *Protocolul Opțional* de 63 de țări.

Intrarea în vigoare a CDPD și a Protocolului Opțional a marcat începutul unei noi etape în eforturile „de a promova, proteja și asigura exercitarea deplină și egală a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități, și de a promova respectul pentru demnitatea lor intrinsecă”²⁵.

CDPD, cea mai recentă și cea mai detaliată recunoaștere a drepturilor omului pentru persoanelor cu dizabilități – subliniază drepturile civile, culturale, politice, sociale și economice ale persoanelor cu dizabilități.

Deși persoanele cu dizabilități au fost întotdeauna îndreptățite să aibă aceleași drepturi ca oricine altcineva, este pentru prima dată când

drepturile lor sunt stabilite în mod cuprinzător într-un instrument internațional obligatoriu.

CDPD aplică drepturile omului dizabilității, făcând astfel ca drepturile generale ale omului să fie specifice persoanelor cu dizabilități²⁶ și clarificând legile internaționale existente referitoare la dizabilitate. Documentul a generat, pe bună dreptate, așteptări extraordinare în ceea ce privește sprijinul acordat persoanelor cu dizabilități din întreaga lume, ale căror drepturi au fost de multe ori încălcate, fiind un amestec foarte subtil de vechi și nou, care confirmă drepturile existente și întărește ideea că sunt necesare tratatele specifice unui grup, cel puțin în parte, pentru a lua în considerare experiența ireductibilă a acestuia în ceea ce privește exercitarea drepturilor. Într-o oarecare măsură CDPD, pur și simplu reafirmă aplicabilitatea drepturilor omului existente la persoanele cu dizabilități dintr-o perspectivă anti-discriminare.

În parte, CDPD este un mod de a afirma într-un instrument juridic o serie de drepturi care sunt abordate în alte tratate privind drepturile omului, protejate pe plan internațional, atât civile politice, economice, sociale și culturale, statele părți având obligația generală de „a promova, proteja și asigura exercitarea deplină și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități și de a promova respectul pentru demnitatea lor intrinsecă”.

În acest caz apare întrebarea, legitimă de altfel: de ce a fost necesară această afirmare a drepturilor anterioare, în cazul persoanelor cu dizabilități? Răspunsul are legătură cu faptul că, în multe cazuri, aceste drepturi nu au fost și, desigur, încă nu sunt, în multe cazuri, evidente, deoarece, pentru o lungă perioadă de timp, persoanele cu dizabilități, au fost cu greu considerate ființe umane și, ca urmare, le-au fost negate drepturile fundamentale, ele fiind victime ale genocidului și ale discriminării masive. Astfel, CDPD afirmă „dreptul de a avea drepturi”, recunoașterea solemnă lipsită de ambiguitate și așteptată de mult timp a egalității absolute a persoanelor cu dizabilități cu toate

²⁵ Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, art. 1.

²⁶ A se vedea Frederic Megret, *The disabilities convention: human rights of persons with disabilities or disability rights?*, Human Rights Quarterly, 2008.

celelalte persoane.

Primul principiu general al Convenției, care cere „respect pentru demnitatea inerentă” a persoanelor cu dizabilități, este revelator în acest sens, aceasta reprezentând, de fapt, premisa fundamentală de la care drepturile curg în mod tradițional. În afară de recunoașterea drepturilor pentru persoanele cu dizabilități, CDPD se construiește pe ceilalți piloni gemeni: de egalitate și non-discriminare.

Ideea de egalitate confirmă aplicarea drepturilor omului pentru persoanele cu dizabilități, mai degrabă decât crearea de noi drepturi.

Deși CDPD nu este descrisă în mod specific ca o convenție anti-discriminare în aceeași matriță ca și celelalte, nu există nici o îndoială că motivul central al îngrijorării privește discriminarea, pentru că, în preambul se menționează „necesitatea ca persoanelor cu dizabilități să li se garanteze dreptul de a beneficia pe deplin de acestea, fără discriminare” (pct. c) și subliniază că „(...) discriminarea oricărei persoane pe criterii de dizabilitate este o încălcare a demnității și valorii inerente a omului,” (pct. h).

CDPD, de asemenea, îmbogățește fundamental și modifică conținutul drepturilor existente, atunci când este vorba de persoane cu dizabilități, de multe ori prin reformularea acestora. Astfel, anti-discriminarea afirmată de CDPD, reprezintă mai mult decât o reafirmare solemnă a ceea ce este evident (sau ceea ce ar trebui să fie evident), prin sublinierea unei serii de caracteristici cheie ale drepturilor prevăzute în acest document, nespecifice în principalele instrumente internaționale privind drepturile omului.

În primul rând, textul clarifică modul în care drepturile se aplică persoanelor cu dizabilități: spre exemplu, dreptul la recunoașterea egală în fața legii presupune că persoanele cu dizabilități trebuie să aibă acces la „măsurile adecvate pentru a asigura accesul persoanelor cu dizabilități la sprijinul de care ar putea avea nevoie în exercitarea capacității lor juridice”, și că această capacitate juridică trebuie să fie protejată prin „măsuri...ce prevăd protecția adecvată și eficientă pentru prevenirea abuzurilor, conform legislației internaționale

privind drepturile omului”.

Și alte drepturi sunt, de asemenea, reformulate în mod semnificativ: dreptul la libertate și siguranță al persoanelor, care implică faptul că „existența unei dizabilități nu justifică în niciun fel privarea de libertate”; dreptul la libertatea de circulație și cetățenie implică faptul că persoanele cu dizabilități nu vor, ca urmare a dizabilității lor, să fie lipsite de cetățenia lor, sau „capacitatea de a obține, poseda și utiliza documente privind cetățenia lor”, sau a „dreptului de a intra în propria lor țară”; libertatea de exprimare și opinie este specificat ca, inclusiv „libertatea de a căuta, de a primi și de a răspândi informații și idei (...) prin toate formele de comunicare la alegerea lor”. Respectul pentru viața privată presupune „a fi protejat”, indiferent de locul de reședință și include în mod special „confidențialitatea informațiilor personale, de sănătate și de reabilitare a persoanelor cu handicap”; dreptul la respectarea „domiciliului și a familiei”, subliniază faptul că persoanele cu dizabilități au dreptul de a „decide liber și responsabil asupra numărului și planificării copiilor” și „a păstra fertilitatea lor în condiții de egalitate cu ceilalți”; conținutul drepturilor la educație, sănătate, muncă, nivel de trai adecvat, sunt toate precizate în detaliu într-un mod care să satisfacă nevoile persoanelor cu dizabilități.

CDPD evidențiază, uneori în detaliu, măsurile ce trebuie întreprinse pentru a promova, proteja și asigura exercitarea deplină și în condiții de egalitate a drepturilor. Există multe referiri la „luarea de măsuri adecvate” sau „adoptarea de măsuri imediate, eficiente și adecvate”. Toate acestea apar în mod evident, ca obligații ale statului, mai degrabă decât ca drepturi ale omului în sine.

În unele cazuri, CDPD promovează noi categorii de drepturi care prelungesc în mod semnificativ o serie de drepturi existente. O serie de prevederi ale CDPD merg mai departe decât pur și simplu o reformulare a prevederilor documentelor anterioare, surprinzând drepturi care nu au fost evidențiate ca atare în principalele instrumente internaționale privind drepturile omului.

Aceste drepturi nu sunt complet noi și într-adevăr sunt drepturi ale tuturor ființelor umane,

dar, circumstanțele speciale ale dizabilității au dus la necesitatea de a le include în document. Spre exemplu, articolul 16 „nimeni nu poate fi supus exploatării, violenței și abuzului”, sau „dreptul la participare deplină și efectivă și includerea în societate”, care include și dreptul de a participa „la viața politică și publică” (care nu este menționată ca atare în instrumentele privind drepturile omului existente, dar este un alt mod de a descrie drepturile politice) și dreptul de a participa „la viața culturală, activități de recreere, timp liber și sport”, sunt drepturi amplificate în contextul dizabilității, astfel încât, de exemplu, „participarea la viața politică și publică” include obligația pentru state de a promova în mod activ „un mediu în care persoanele cu dizabilități pot participa efectiv și pe deplin la administrarea afacerilor publice”.

Întreaga CDPD este infuzată de noțiunea de "participare" ce apare astfel ca ceva asemănător cu un drept în general. Acest drept merge dincolo de participare, se prezintă ca abilitatea de a sta și de a vota pentru o funcție publică, de exemplu, sau de a participa în mod special la „viața culturală, recreere, timp liber și sport” fiind mai degrabă o cerere mai largă ce cade în sarcina nu numai a statului, dar și a societății, pentru a permite persoanelor cu dizabilități să fie pe deplin membri ai societății.

Foarte strâns legat de noțiunea de participare (și, în sine, un drept incontestabil nou) este dreptul de a „trăi în comunitate”. Din nou, este vorba de un drept care nu este protejat în nici unul din instrumentele internaționale existente în domeniul drepturilor omului.

Astfel, CDPD merge mai adânc în abordare, prin extinderea drepturilor cunoscute și existente, cu un strat superior de drepturi ale căror obiectiv poate fi văzut ca protejarea persoanelor cu dizabilități de la unele dintre cele mai profunde cauze de încălcări ale drepturilor lor. Este mai puțin clar dacă acestea sunt drepturi care sunt specifice pentru persoanele cu dizabilități, sau pur și simplu drepturi care există într-o formă sau alta pentru toate ființele umane, dar a căror existență trebuie să fie evidențiată în acest context, din cauza vulnerabilităților specifice ale persoanelor cu dizabilități.

În cele din urmă, CDPD, se apropie foarte

mult de crearea de noi drepturi, drepturi specifice pentru persoanele cu dizabilități, mergând dincolo de extinderea pur și simplu a drepturilor existente, prin formularea de noi drepturi, specifice acestora, neîncadrate ca atare. Exemplul cel mai semnificativ este „autonomia” care, deși nu este definită în Convenție, se referă la capacitatea persoanelor cu dizabilități de a face lucrurile pe cont propriu, fără ajutorul altora având legătură cu dreptul de a fi „liber de a face propriile alegeri”. Ideea de autonomie este legată de „mobilitate personală” și „accesibilitate”, de „dreptul de a trăi independent”, de măsurile de „abilitare și reabilitare” care au scopul de a permite „să obțină și să mențină maximum de autonomie, să-și dezvolte pe deplin potențialul fizic, mintal, social și profesional”, dar, mai ales de „recunoașterea capacității juridice a persoanelor cu dizabilități”, care reprezintă de fapt punctul culminant.

Într-adevăr, autonomia face individul capabil de a se bucura de drepturi. Există un sens în care autonomia înseamnă ceva foarte diferit pentru persoanele cu handicap, un sens în care ea are o consonanță foarte diferită în termeni de drepturi. Autonomia este de fapt o formă de drept al omului care are sensul său în legătură cu vulnerabilitățile specifice persoanelor cu dizabilități.

CDPD pune accent pe responsabilizarea societății față de persoanele cu dizabilități. Societatea este datoare să facă eforturi pentru a asigura viața în demnitate și șanse egale tuturor membrilor săi și trebuie să ia în considerare mediul. Mediul este cel care hotărăște ce efect are o deficiență asupra vieții cotidiene a persoanei.

Adoptarea și intrarea în vigoare a documentului marchează o schimbare profundă în abordările existente cu privire la dizabilitate. În CDPD, accentul nu mai este pus pe „imperfecțiunea” percepută a persoanei, ci, dimpotrivă, dizabilitatea apare ca o „patologie a societății”, care este rezultatul eșecului societăților de a fi incluzive și a se adapta diferențelor individuale. Societățile trebuie să se schimbe, nu individul, iar CDPD furnizează un „traseu” pentru o asemenea schimbare, în preambul fiind recunoscut faptul că

„dizabilitatea este un concept în evoluție și rezultă din interacțiunea dintre persoanele cu deficiențe și barierele de atitudine și de mediu care împiedică participarea lor deplină și efectivă în societate în condiții de egalitate cu ceilalți” (lit. e).

De asemenea, Statele trebuie să consulte persoanele cu dizabilități și organizațiile lor reprezentative atunci când elaborează legi, politici și programe pentru a implementa documentul. Convenția le mai cere organizațiilor publice și private să se „adapteze în mod rezonabil” la situația persoanelor cu dizabilități. Aceasta este însoțită de un Protocol Opțional care, dacă este ratificat, oferă o procedură de plângere și o procedură de investigare, ce pot fi depuse la comitetul care monitorizează tratatul.

CDPD avansează reforma legală a dizabilității implicându-i direct pe cei cu dizabilități și folosind cadrul drepturilor omului. Mesajul de bază este acela că persoanele cu dizabilități nu ar trebui privite ca „obiecte” de administrat, ci „subiecți” ce merită respect egal și respectarea drepturilor omului²⁷.

Concluzii

Mai întâi de toate, trebuie evidențiat faptul că, referitor la abordarea dizabilității, confruntarea de idei s-a încheiat. Schimbarea de paradigmă la perspectiva drepturilor omului este acum aproape universală. Cele mai multe țări au început să abordeze dizabilitatea ca pe o problemă de drepturile omului. Autoritatea morală, Regulile Standard, a permis legitima schimbare de paradigmă care demonstrează că aceasta este posibilă și benefică, atât pentru persoane fizice cât și pentru comunitățile lor. Dacă există un mesaj mai larg în mișcarea

pentru drepturile persoanelor cu dizabilități, acela este că cetățenia presupune accesul efectiv egal pentru toate dimensiunile vieții.

În al doilea rând, recunoscând că schimbarea de paradigmă la nivel de idei este una, realitatea este cu totul alta. Există o mare diversitate de abordări juridice, având în vedere diversitatea culturilor din lume și a sistemelor juridice. Semnificația globală a conceptului de „adaptare rezonabilă” este elementul esențial care intervine în toate legislațiile în vigoare și, în mod clar, lucrul important ce trebuie realizat este educarea oamenilor din diferite culturi juridice cu privire la natura și funcționarea acestui concept, fără de care legislația, fie va eșua sau nu va realiza la fel de mult cât ar putea.

În al treilea rând, organizațiile regionale - cum ar fi Consiliul European și Uniunea Europeană - pot acționa ca facilitatori pentru transferul de idei din domeniul egalității de șanse și drepturilor omului către politicile naționale, valorificând astfel autoritatea morală, legală și politică a acestora.

Nu în ultimul rând, includerea pe agenda publică a discriminării, deși este importantă, nu epuizează spectrul complet de probleme care afectează respectarea deplină a drepturilor omului în cazul persoanelor cu dizabilități. Legea anti-discriminare este un instrument indispensabil, dar trebuie recunoscut că, deși legislația în vigoare, poate prevede drepturi pentru persoanele cu dizabilități, sunt necesare măsuri care să asigure exercitarea deplină a acestora.

O legislație în domeniul dizabilității, bazată pe drepturile omului acționează ca un „factor de civilizare”, în orice societate care respectă diversitatea și are scopul de a crea o societate cu adevărat deschisă tuturor.

²⁷ *Raportul Mondial privind Dizabilitatea*, Organizația Mondială a Sănătății și Banca Mondială, 2001.

DREPTURILE OMULUI ÎN DOCUMENTE ALE ORGANIZAȚIEI NAȚIUNILOR UNITE

ISABELA STANCEA*

Abstract:

The United Nations Organization was created to maintain international peace and security, to develop friendly relations among states with the principle of respect the equality of rights for all nations.

In over 60 years of existence, the UN has conducted a rich and complex activity, following events that have succeeded in the international community in the second half of the twentieth century and the first decade of the XXI century.

Even if there were situations where the UN has proven incapable of making decisions in times of crisis, the international community of states, increasingly facing more and more numerous and complex challenges, would still need this organization.

Keywords: international, security policies, universality.

Résumé:

L'Organisation des Nations Unies a été créée pour maintenir la paix et la sécurité internationales, pour développer des relations amicales entre les États avec le principe du respect de l'égalité de nations.

En plus de 60 ans d'existence, l'ONU a mené une riche et complexe activité, en raison des événements qui se sont succédé dans la communauté internationale dans la seconde moitié du XXe siècle et la première décennie du XXI e siècle.

Même s'il y avait des situations où l'ONU s'est avérée incapable de prendre des décisions en temps de crise, la communauté internationale des États, confrontée avec de plus en plus nombreux et complexes provocations en temps de crise, sera encore besoin de cette organisation.

Mots-clés: international, les politiques de sécurité, l'universalité.

Până în secolul XX drepturile omului erau abordate la nivel național, pornind din acest secol a început abordarea lor la nivel internațional. Însă ideea constituirii unei organizații cu caracter universal, care să încurajeze colaborarea între state în vederea menținerii păcii s-a conturat în cadrul unor conferințe diplomatice internaționale, ce au avut loc la sfârșitul secolului XIX și, mai cu seamă, începutul secolului XX, când s-a resimțit tot mai acut dorința statelor de a coopera în vederea prevenirii unui nou război. Au apărut astfel o serie de documente care erau de fapt, acte pregătitoare ale constituirii ONU, dar care tratau deja problematica drepturilor omului.

Astfel, după Conferința de pace de la Paris din 18 ianuarie 1919, s-a constituit o comisie sub conducerea președintelui W. Wilson care avea ca obiectiv elaborarea unui act constitutiv al Ligii, ca parte a acestui Tratat. S-a concretizat

astfel, Pactul Societății Națiunilor ce avea ca obiectiv principal promovarea păcii și prevenirea războiului și care a intrat în vigoare la 10 ianuarie 1920.

Au mai existat și alte declarații care au avut menirea de a impulsiona crearea ONU și aici se cuvin a fi menționate: Declarația președintelui Roosevelt din 1941 privind libertatea de opinie și de exprimare, libertatea credinței, dreptul la protecție socială, Carta Atlanticului din 1941 semnată de Churchill și Roosevelt care promova, în principiu, aceleași libertăți la care se mai adăugau necesitatea progresului economic și a securității sociale. Acestea au fost preluate mai târziu, în 1942, în Declarația Națiunilor Unite, unde au fost considerate drepturi internaționale.

„Ideea creării Organizației Națiunilor Unite este lansată de miniștrii de externe ai SUA (Cordell Hull), URSS (V. M. Molotov) și Marii Britanii (Anthony Eden) și ambasadorului Chinei în Uniunea Sovietică (Fao Ping-Sheung). Conferința de la San Francisco, a cărei denumire oficială a fost „Conferința Națiunilor

* Asist. univ., Universitatea „Constantin Brâncoveanu”, Pitești.

Unite privind Organizația Internațională”, și-a început lucrările la 25 aprilie 1945, cu participarea reprezentanților a 50 de state. Lucrările Conferinței, care au durat două luni, au fost consacrate elaborării Cartei ONU¹.

Contractul încheiat între țările membre, așa numita Cartă a Națiunilor Unite, a fost adoptată la data de 26 iunie 1945 și a intrat în vigoare la 24 octombrie 1945².

Astăzi Organizația Națiunilor Unite reprezintă o organizație cu vocație universală atât cu privire la statele care o compun, cât și cu privire la domeniile în care se implică, însă scopul său fundamental este menținerea păcii și securității internaționale³.

Având în componență 193 de state, ONU are ca obiective, conform Cartei: menținerea păcii și securității internaționale; dezvoltarea relațiilor de prietenie între națiuni, având la bază principiul egalității în drepturi a popoarelor și principiul autodeterminării; realizarea unei cooperări internaționale în scopul soluționării problemelor cu caracter economic, cultural, social sau umanitar și în vederea promovării drepturilor omului și a libertăților sale fundamentale.

Carta ONU. În art.1, paragraful 3 din Cartă se subliniază cu privire la: „*necesitatea respectării drepturilor omului și cooperarea internațională*”. Acest paragraf reprezintă prima consacrare a protecției drepturilor omului într-un document cu vocație de universalitate și încurajează respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului fără nicio deosebire legată de rasă, sex, religie sau limbă.

Carta ONU are ca deziderat „să mențină pacea și securitatea internațională și, în acest scop: să ia măsuri colective eficace pentru prevenirea și înlăturarea amenințărilor împotriva păcii și pentru reprimarea oricăror acte de agresiune sau altor încălcări ale păcii și să înfăptuiască, prin mijloace pașnice și în conformitate cu principiile justiției și dreptului internațional, aplanarea ori rezolvarea

diferențelor sau situațiilor cu caracter internațional care ar putea duce la o încălcare a păcii”⁴.

În vederea realizării scopurilor sale, Carta își propune respectarea unor reguli cu valoare de principii fundamentale:

- principiul egalității suverane între toți membri organizației;
- principiul îndeplinirii cu bună credință a obligațiilor asumate de către toți membri organizației, în scopul asigurării drepturilor și avantajelor ce decurg din calitatea de membru;
- principiul soluționării pe cale pașnică a diferendelor internaționale astfel încât pacea, securitatea internațională și justiția să nu fie puse în primejdie;
- principiul nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța împotriva integrității teritoriale sau politice a vreunui stat;
- principiul potrivit căruia toți membrii Organizației Națiunilor Unite vor da acesteia întreg ajutorul în orice acțiune întreprinsă de ea în conformitate cu prevederile Cartei și se vor abține de a da ajutor vreunui stat împotriva căruia Organizația întreprinde o acțiune preventivă sau de constrângere.

Întregul conținut al Cartei gravitează în jurul protecției internaționale a drepturilor omului, inserând acest deziderat ca obligație fundamentală a organelor ONU. Totuși, așa cum se sublinia în literatura de specialitate, lacunele Cartei rămân considerabile: ea recunoaște organelor Națiunilor Unite misiunea de a „favoriza”, „dezvolta” respectul drepturilor omului, le acordă puterea de a face studii și de a emite recomandări, fără a institui vreo garanție specială în această materie și nu definește în niciun fel conținutul drepturilor⁵.

Cu toate acestea, Carta ONU are meritul de a fi introdus drepturile omului în ordinea juridică internațională. Prin aderarea la Cartă, care este un tratat internațional multilateral, statele părți recunosc că drepturile omului sunt de interes internațional, și nu mai fac obiectul exclusiv al jurisdicției lor interne. Obligația asumată de către state de a coopera cu O.N.U.

¹ Centrul de Promovare a Culturii de Securitate <http://www.cpcs.ro/articol-oi-onu.php> accesat la data de 11 aprilie 2014.

² A se vedea Cristina Otovescu-Frăsie, *Drepturile omului în societatea contemporană*, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 2009, p. 17.

³ A se vedea Irina Moroianu Zlătescu, *Drepturile Omului – Un sistem în evoluție*, IRDO, București, 2008, p. 36.

⁴ Capitolul I articolul 1 din Carta ONU -

http://www.anr.gov.ro/docs/legislatie/internationala/Carta_Organizatiei_Natiunilor_Unite_ONU_.pdf accesat la data de 11 aprilie 2014.

⁵ A se vedea Frédéric Sudre, *Droit internationale européen des droits de l'homme*, Paris, PUFF, 1994, p. 44.

pentru promovarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale a oferit Națiunilor Unite autoritatea legală necesară pentru a depune eforturi în scopul definirii și codificării acestor drepturi⁶.

Drepturile omului prevăzute în Declarația Universală a Drepturilor Omului. Înființarea Organizației Națiunilor Unite a permis crearea și dezvoltarea unei ere noi în materia cooperării dintre state cu privire la promovarea și protecția drepturile omului; au fost elaborate o serie de tratate, acorduri, și un număr important de declarații și rezoluții ale organelor și organismelor internaționale care au avut un rol important în domeniul promovării și respectării drepturilor omului.

Astfel, s-a conturat ideea de protecție internațională a drepturilor omului, moment ce a fost marcat de adoptarea, la 10 decembrie 1948, la Paris, de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, printr-o rezoluție, a *Declarației Universale a Drepturilor Omului*, primul document internațional cu caracter general și vocație universală în materia drepturilor omului.

Inițiatorii Declarației Universale a Drepturilor Omului considerau că aceasta va da naștere unei „lumi în care ființele umane se vor bucura de libertatea cuvântului și credinței și nu vor cunoaște teama și lipsurile”, aceste drepturi fiind considerate cea mai înaltă aspirație a oamenilor de rând.

Așadar, consacarea propriu-zisă a drepturilor omului ca valori-cadru ale raportului individ-societate, în toate statele lumii, respectiv ca imperativ al comunității mondiale, s-a produs după cel de-al Doilea Război Mondial, și a fost determinată de adoptarea Declarației Universale a Drepturilor Omului⁷.

După acest act istoric, Adunarea Generală a recomandat statelor membre ale Națiunilor Unite să folosească toate mijloacele pentru a publica în mod solemn textul Declarației și „pentru a face astfel ca el sa fie distribuit, afișat, citit și comentat, în principal în școli și în alte instituții de învățământ, indiferent de

statutul politic al țărilor sau teritoriilor”.

În cadrul acestui document internațional fundamental capătă valoare de *principii* următoarele drepturi și libertăți: dreptul la viață, la libertate și la securitate, egalitatea în drepturi, dreptul de a nu fi discriminat, dreptul de a nu fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante, dreptul la egalitate în fața legii fără privilegii sau discriminări, dreptul la un proces echitabil, dreptul de a beneficia de prezumția de nevinovăție, dreptul la cetățenie, la liberă circulație, dreptul la căsătorie, egalitatea în drepturi dintre bărbați și femei, dreptul la proprietate privată, etc., precum și o serie de libertăți cum ar fi: libertatea conștiinței, a opiniilor, a religiei, libertatea întrunirilor, etc. În societatea modernă, când omenirea a cunoscut un stadiu superior de dezvoltare, toate aceste principii sunt în prezent sintetizate și operaționalizate normativ în ordinea juridică a fiecărui stat, beneficiind de protecția juridică necesară în cadrul suveranității de stat.

De altfel, Declarația Universală a Drepturilor Omului este documentul juridic internațional în cadrul căruia se regăsesc principiile de bază ale drepturilor omului: universalitatea, indivizibilitatea, imprescriptibilitatea și interdependența.

În același timp, drepturile omului au fost recunoscute de către dreptul internațional ca fiind unul dintre principiile care stau la baza relațiilor internaționale. Astfel, a fost consacrat *principiul respectării universale și efective a drepturilor omului*⁸, respectiv principiul universalității drepturilor omului. Universalitatea presupune că tuturor ființelor umane le sunt recunoscute aceleași drepturi, fără nicio discriminare și fără niciun privilegiu, indiferent de naționalitate sau de locul de rezidență.

Și Constituția României stipulează în art. 15 că *cetățenii beneficiază de drepturile și libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea*. Universalitatea drepturilor omului include atât sfera drepturilor, cât și titularii acestora. În cadrul primului aspect ea exprimă vocația omului pentru toate drepturile și libertățile, iar cu privire la cel de-al doilea aspect,

⁶ A se vedea Th. Buergenthal, R. Weber, *Dreptul internațional al drepturilor omului*, Ed. All, București, 1996, p. 21, citat în Bianca Selejan Guțan, *Protecția europeană a drepturilor omului*, București, 2011, p. 7.

⁷ A se vedea Nicolae Purdă, Nicoleta Diaconu, *Protecția juridică a drepturilor omului*, Ed. Universul Juridic, București, 2011, p. 18.

⁸ A se vedea Gheorghe Moca, *Drept internațional*, vol. I, București, 1983, p. 30.

universalitatea exprimă ideea potrivit căreia toți cetățenii unui stat se pot bucura într-o măsură absolut egală, de toate aceste drepturi și libertăți.

Articolul 13 din Declarația Universală a Drepturilor Omului prevede că: „*orice persoană are dreptul să circule liber și să-și aleagă reședința în interiorul unui stat*” și „*orice persoană are dreptul să părăsească orice țară, inclusiv pe a sa, și de a reveni în țara sa.*”

Aceste prevederi nu pot fi dissociate și trebuie interpretate ca expresie a uneia și aceleiași libertăți; de pildă, fără dreptul de a părăsi o țară, libertatea de circulație ar părea inutilă. Aceasta este o reflectare a *principiului interdependenței* drepturilor omului, potrivit căruia existența și exercitarea unor drepturi este în strânsă dependență de existența și exercitarea altor drepturi sau libertăți.

Conform art. 22 din Declarație, dreptul la securitate socială presupune că orice persoană este îndreptățită să *obțină satisfacerea drepturilor economice, sociale și culturale indispensabile pentru demnitatea sa și libera dezvoltare a personalității sale, prin efort național și cooperare internațională, ținându-se seama de organizarea și resursele fiecărei țări*⁹. În esența sa, acest articol presupune existența și respectarea dreptului la muncă și a drepturilor conexe acestuia, fără de care dreptul la securitate socială nu-și găsește justificarea, conturând astfel, *principiul indivizibilității drepturilor omului*.

Așadar, „pe temelia Declarației Universale a Drepturilor Omului s-a construit un întreg sistem de tratate, la nivel mondial și regional, precum și infrastructura acestui sistem, formată din instituții și mecanisme, cu o influență puternică asupra sistemelor naționale, atât la nivel legislativ cât și instituțional. De aceea, ne raportăm mereu la Declarația Universală a Drepturilor Omului cu conștiința faptului că promovarea și protecția drepturilor și libertăților fundamentale reprezintă un proces în evoluție, ce trebuie să țină pasul cu mersul societății, cu noile provocări ale istoriei, științei și tehnologiei”¹⁰.

Totuși, astăzi, când drepturile omului

⁹ A se vedea Irina Moroianu Zlătescu, Emil Marinache, Rodica Șerbănescu (coord.), *Principalele instrumente internaționale privind drepturile omului la care România este parte*, Volumul I Instrumente universale, IRDO, București, 2006, p. 15 și urm.

constituie o preocupare majoră pentru milioane de oameni din zeci de state ale lumii, prevederile Declarației Universale a Drepturilor Omului sunt încă, pentru o parte a omenirii, inaccesibile; dreptul la educație, dreptul la sănătate, la o existență decentă și alte drepturi reglementate și în alte documente juridice naționale și internaționale, rămân doar o aspirație pentru milioane de oameni. Deși reprezentanții unor state și organizații fac caz de ele, subiecții acestor drepturi nu se pot bucura cu adevărat și pe deplin, de toate prevederile Declarației Universale a Drepturilor Omului.

„Au trecut peste 65 de ani de la adoptarea de către Adunarea Generală a ONU a Declarației Universale a Drepturilor Omului¹¹ și, așa cum sublinia Secretarul General al ONU Ban Ki-moon „*disponibilă acum în mai bine de 360 de limbi, Declarația este cel mai tradus document din lume și se constituie într-o dovadă a întinderii și naturii sale universale. Ea a folosit ca sursă de inspirație pentru Constituțiile multor state care tocmai își dobândesc independența și pentru multe democrații noi. Ea a devenit un instrument cu ajutorul căruia se măsoară respectul pentru lucrurile pe care le știm sau pe care ar trebui să le știm ca fiind bune sau rele. Declarația rămâne la fel de relevantă astăzi precum era și în ziua în care a fost adoptată*”¹².

Adoptarea Declarației Universale a Drepturilor Omului a reprezentat așadar, momentul decisiv în procesul de internaționalizare a drepturilor omului, iar după Declarație au urmat, după cum am arătat și alte documente care aveau drept fundament Carta Națiunilor Unite¹³.

Așadar, izvorâtă din necesitatea existenței unui document cu vocație universală care să consacre principiile drepturilor omului, Declarația Universală a Drepturilor Omului a avut nevoie de peste două decenii pentru a

¹⁰ A se vedea Irina Moroianu Zlătescu, *Drepturile omului-un sistem...* op. cit., p. 99.

¹¹ Țara noastră a semnat Declarația la 14 decembrie 1955, când prin Rezoluția 955 a Adunării Generale a ONU a fost admisă în rândul statelor membre.

¹² A se vedea Irina Moroianu Zlătescu, *De la Declarația Universală a Drepturilor Omului la obiectivele mileniului*, Revista „Drepturile Omului”, nr. 3/2008, IRDO, p. 3.

¹³ A se vedea Irina Moroianu Zlătescu, *Drepturile omului-un sistem...* op. cit., p. 67.

formula cele două pacte și de aproape 30 de ani pentru ratificarea lor. Abia în anii '70 ONU a avut posibilitatea de a cerceta încălcările flagrante, grave și constante ale drepturilor omului, iar cu privire la sancționarea acestor încălcări, se apreciază că nu au fost pedepsite zeci de ani crimele împotriva umanității, genocidurile.

Prevederile Declarației au fost preluate și consacrate juridic prin documente juridice cu vocație universală, precum: *Pactul internațional referitor la drepturile economice, sociale și culturale* și *Pactul internațional referitor la drepturile civile și politice* adoptate în anul 1966 și cele două protocoale facultative la *Pactul internațional referitor la drepturile civile și politice*. Primul protocol facultativ a fost semnat în anul 1966 și a intrat în vigoare în anul 1976 și împuternicește Comitetul Drepturilor Omului să primească și să examineze cereri venite de la persoane fizice. Al doilea protocol facultativ se referă la abolirea pedepsei cu moartea.

Totuși apreciem că, deși se depun în continuare eforturi pentru o cât mai eficientă și egală protecție a drepturilor omului, diferențele dintre oameni rămân evidente. Un exemplu în acest sens este dreptul la viață care, deși consacrat în toate documentele juridice de orice nivel, acest drept nu este nici în prezent protejat uniform în întreaga lume, în secolul XXI existând numeroase state care nu au abolit pedeapsa cu moartea.

Tocmai pentru că dreptul la viață este un drept fundamental absolut al omului, o condiție sine qua non pentru existența celorlalte drepturi, considerăm că acesta ar trebui să fie reglementat uniform în documentele juridice din toate statele lumii, iar pedeapsa cu moartea să fie abolită în toate țările în care mai există și să fie înlocuită, pentru faptele pentru care era prevăzută, cu detențiunea pe viață. Totodată, apreciem că Legea talionului era specifică unei societăți primitive, în societatea contemporană aceasta nu trebuie să-și mai găsească aplicabilitatea. În acest fel se evită și nedreptățile ireparabile care s-ar putea produce ca urmare a erorilor judiciare.

Drepturile omului prevăzute în alte documente ale unor instituții ale ONU. Pornind de la aceste documente, Organizația Națiunilor Unite s-a dezvoltat considerabil, iar

preocupările sale continue de dezvoltare a mecanismelor de garantare, protecție și promovare a drepturilor omului au determinat adoptarea a numeroase convenții, protocoale și alte documente ale Adunării Generale și ale instituțiilor specializate ale ONU, pe domenii particulare ale protecției drepturilor omului¹⁴. Cu caracter exemplificativ, pot fi enumerate:

- *Convenția internațională asupra eliminării tuturor formelor de discriminare rasială*, adoptată de Organizația Internațională a Muncii, la 21 decembrie 1965¹⁵. Convenția condamnă orice propagandă și organizațiile care se inspiră în activitatea lor din idei sau teorii bazate pe superioritatea unei rase, care justifică sau încurajează în acest fel discriminarea rasială, cerând statelor părți să adopte măsuri pentru eliminarea și sancționarea actelor de discriminare. Statele părți se angajează să garanteze dreptul fiecărui om la egalitate în fața legii, fără deosebire de rasă, origine etnică ori culoare¹⁶.

- *Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei*, adoptată de Adunarea Generală a ONU în 1979 și intrată în vigoare în 1981. Convenția definește discriminarea față de femei în articolul 1 din Partea I, ca fiind orice diferențiere, excludere sau restricție bazată pe sex, care are drept efect sau scop să compromită ori să anihileze recunoașterea, beneficiul și exercitarea de către femei, indiferent de starea lor matrimonială, pe baza egalității dintre bărbat și femeie, a drepturilor omului și libertăților fundamentale, în domeniile politic, economic, social, cultural și civil sau în orice alt domeniu.

- *Convenția cu privire la drepturile copilului* adoptată de Adunarea Generală a ONU în 1989¹⁷ care cuprinde în conținutul său tot ansamblul de drepturi civile, culturale, politice, economice, sociale aparținând acestuia și reglementează o dezvoltare integrală a potențialului copilului într-un climat de demnitate, libertate și justiție.

¹⁴ A se vedea Stelian Scăunaș, *Dreptul internațional al drepturilor omului*, Ed. All Beck, București, 2003, p. 22.

¹⁵ Ratificată de România prin Decretul nr. 345, publicat în Buletinul Oficial nr. 92 din 28 iulie 1970.

¹⁶ A se vedea Nicolae Purdă, Nicoleta Diaconu, *Protecția juridică a drepturilor omului*, Ed. Universul Juridic, București, 2011, p. 79.

¹⁷ România a ratificat convenția prin Legea nr. 18/1990, publicată în M. Of., I, nr. 109/1990.

- *Convenția împotriva torturii și a altor pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante*, a fost adoptată de Adunarea Generală a ONU la 10 decembrie 1984 și a intrat în vigoare în 1987. Are ca scop creșterea eficacității luptei împotriva torturii și a altor pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante în întreaga lume.

- *Convenția OIM privind abolirea muncii forțate*, adoptată de OIM, semnată în iunie 1957 de statele membre. Convenția prevede că, fiecare stat care ratifică convenția se obligă să ia măsuri eficiente în vederea abolirii imediate și complete a muncii forțate sau obligatorii.

- *Declarația asupra persoanelor aparținând minorităților naționale sau etnice, religioase sau lingvistice*, adoptată de Adunarea Generală a ONU la data de 19 decembrie 1992;

- *Convenția asupra imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor împotriva umanității*, din 1968;

- *Declarația cu privire la dreptul și responsabilitatea indivizilor, grupurilor și organelor societății de a promova și a apăra*

drepturile omului și libertățile fundamentale universal recunoscute, adoptată la 9 decembrie 1998.

Alte instrumente juridice folosite la nivel internațional pentru promovarea și protecția drepturilor omului sunt declarațiile, rezoluțiile, pactele, protocoalele. Declarațiile și rezoluțiile sunt considerate puncte de vedere comune ale statelor cu privire la o anumită problemă, ele determinând adoptarea unor convenții internaționale privind promovarea și protecția drepturilor omului.

Așa cum s-a arătat în cadrul Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, toate aceste instrumente juridice (pacte, convenții, protocoale) reprezintă efectul recunoașterii de către state a importanței pe care promovarea și protecția drepturilor omului o au la nivel mondial, iar respectarea acestor drepturi reprezintă un element esențial al instaurării și menținerii păcii, justiției și bunăstării fiecărui stat în parte, fără de care nu se poate vorbi de o existență și o cooperare armonioasă între toți membrii comunității internaționale.

ASPECTE PRIVIND REGLEMENTAREA STATULUI FUNȚIONARULUI PUBLIC PARLAMENTAR ÎN STATELE MEMBRE ALE UE

ISTVAN GASPAR*

Abstract:

Parliamentary civil servants hold a special place in the system of public positions. They are subject to a particular statutory regime, which nevertheless does not place them "beyond the law", as they are applied the same principles of law that govern the public position in general, while enjoying the rights and obeying the obligations applicable to all public servants.

The author makes a comparative analysis of the status of parliamentary civil servants in EU Member States, while pointing out the peculiarities as well as the common principles: impartiality, neutrality, and independence of the administration in relation to political groups, transparency and uniformity of the services.

Keywords: parliamentary civil servant, impartiality, independence, administration, constitution.

Résumé:

Les fonctionnaires parlementaires occupent une place particulière dans le système de positions publiques. Ils sont soumis à un régime légal précis, qui ne les place pas néanmoins "hors la loi", telles qu'elles sont appliquées les mêmes principes de droit qui régissent la position publique en général, tout en appréciant les droits et obéissant aux obligations applicables à tous les fonctionnaires publics.

L'auteur fait une analyse comparative de la situation des fonctionnaires parlementaires dans les États membres de l'UE, tout en soulignant les particularités ainsi que les principes communs: impartialité, neutralité, indépendance et de l'administration en ce qui concerne les groupes politiques, la transparence et l'uniformité des services.

Mots-clés: serviteur parlementaire civile, l'impartialité, l'indépendance, l'administration, la constitution.

Necesitatea modernizării funcției publice, criteriu important în evaluarea performanțelor țărilor membre ale Uniunii Europene, a condus la încercarea de a crea și consolida instituții democratice întemeiate pe principii ca eficacitate, onestitate, integritate, dinamism și aplecare către nevoile cetățeanului. Elaborarea unor statute ale funcționarilor publici parlamentari reprezintă o caracteristică a parlamentelor din statele membre ale Uniunii Europene. Pe lângă resursele materiale și bănești ale administrațiilor publice, în general, dar și ale administrației parlamentare, în special, de o importanță majoră sunt și resursele umane reprezentate de funcționarii publici¹, respectiv de funcționarii publici parlamentari. În general, dispozițiile referitoare la statutul funcționarului public parlamentar sunt cuprinse în

regulamentele camerelor parlamentare, astfel, regula în funcționarea administrațiilor parlamentare fiind ca birourile acestora să adopte reglementări specifice aplicabile personalului său. Cu toate acestea, o tehnică relativ frecventă este stabilirea la nivel de lege a statutului funcționarului public parlamentar, prin care sunt reglementate principiile și garanțiile fundamentale aplicabile acestora.

Statutul particular al funcționarilor publici parlamentari trebuie urmat de crearea cadrului necesar garantării aplicării acestuia, ținând cont de autonomia administrației parlamentare și de natura juridică a normelor care îl reglementează. Regulile fundamentale aplicabile funcției publice sunt stabilite fie în constituții, fie în reglementări specifice consacrate anumitor categorii de personal.²

În multe țări, prin constituție sunt stabilite principii generale de organizare a administrației publice aplicabile funcționarilor statului. Astfel,

* Cercetător IRDO

¹ A se vedea Diana Marilena Popescu Petrovszki, *Statutul Funcționarilor Publici din România și din Uniunea Europeană: Principii, Drepturi și Obligații*, IRDO, București, 2011, p. 8.

² A se vedea Cristian Ionescu, *Administrația Parlamentară, Aparatul administrativ al Parlamentului*, p. 29.

Constituția Portugaliei prevede în art.269 că în exercitarea funcțiilor lor, personalul autorităților publice, precum și alte categorii de personal ale statului sau ale altor instituții publice servesc exclusiv interesul public. În art.103, Constituția Spaniei prevede, ca un principiu general, că administrația publică servește interesul general cu obiectivitate, și că statutul funcționarilor publici va fi reglementat prin lege. Art.103 din Constituția Greciei prevede că funcționarii publici realizează voința statului, servesc poporul și datorează supunere Constituției și loialitate patriei. Constituția Germaniei prevede în art.33 alin.5 că dispozițiile serviciului public trebuie să fie reglementate potrivit principiilor tradiționale ale statutului de funcționar public.³ De regulă dispozițiile referitoare la statutul personalului sunt cuprinse în Regulamentele adoptate de Camere. Dispozițiile de acest fel constituie regula în funcționarea administrațiilor parlamentare din numeroase țări. Birourile Adunărilor Parlamentare sunt organele însărcinate să adopte normele specifice aplicabile personalului. Funcționarilor parlamentari li se aplică regimuri juridice distincte față de cele aplicabile experților sau funcționarilor guvernamentali sau autorităților administrative. Diferența dintre cele două categorii de reglementări juridice se limitează, însă, la aspecte de detaliu. Se cuvine subliniat că reglementări importante, cum ar fi încadrarea pe bază de concurs, răspunderea, condiții de pensionare, promovare în funcții, grade, sunt în bună măsură asemănătoare. Relația dintre colectivitatea care angajează și funcționar se concretizează într-un raport de drept public, traducându-se printr-un angajament sub forma unei numiri unilaterale și nu prin semnarea unui contract sinalagmatic. O altă caracteristică a unui drept special al funcției publice constă în faptul că, de regulă, un funcționar este o persoană numită într-o administrație, cu titlu permanent, adică pana la pensie, cu condiția unor precizări valabile pentru trei state. Astfel, în Olanda statutul funcționarilor publici permite nominalizarea acestora, fie cu titlu permanent, fie cu titlu temporar, iar în Irlanda și în Marea Britanie statutul funcționarilor cu titlu temporar,

³ A se vedea Diana Marilena Popescu Petrovski, *Statutul Funcționarilor Publici din România* ..op. cit., p. 8.

nu este același cu statutul funcționarilor numiți cu titlu permanent. Dreptul german adaugă un element important la definiția funcționarului. Astfel, prin Statutul funcționarilor publici se precizează că, această calitate nu poate fi acordată decât pentru exercitarea „prerogativelor de putere publică sau a prerogativelor, care pentru rațiuni ce țin de necesitatea asigurării bunei funcționări a Statului sau a vieții publice, nu pot fi încredințate exclusiv unor persoane de drept privat”.⁴ Din perspectiva integrării europene, există trei modele principale caracterizate printr-o extremă diversitate în structurile lor ierarhice și în maniera de organizare și operare, care stau la baza organizării administrației comunitare. Modelul englez, caracterizat printr-un model superior (secretarii permanenți) cu un înalt grad de pregătire, foarte bine retribuiți, dar cu o arie de acțiune restrânsă. Modelul francez, caracterizat tot printr-un nivel superior și un grad înalt de pregătire în domeniul administrației publice, dar și cu o prezență politică remarcabilă. Modelul german, caracterizat prin două nivele, funcționari politici cu un înalt statut, dar cu stabilitate mică, și funcționari civili de carieră, activând într-o poziție relativ minoră, dar stabilă. Modelul german este dominat de lege, rigiditate și planificare, modelul francez se remarcă prin rigiditatea structurilor și flexibilitatea birocrăției, iar modelul englez se caracterizează prin flexibilitatea amândurora.

Garantarea independenței și a carierei funcționarilor parlamentari. Autonomia funcționarilor parlamentari reprezintă un element esențial care asigură respectarea principiului autonomiei administrative a fiecărei adunări parlamentare față de puterea executivă și care garantează separația puterilor în stat.⁵ În virtutea autonomiei lor organizatorice și financiare, adunările legiuitoare își stabilesc ele însele necesarul de personal, specializările pe care trebuie să le dețină acesta, drepturile salariale și celelalte drepturi ce i se cuvin acestuia. Independența personalului parlamentar

⁴ Ibidem, p. 10.

⁵ A se vedea Constantin Sava, *Administrația Parlamentară*, Editura Axioma Print, București, 2007 p 87.

nu înseamnă, însă, că acesta va fi scutit de a dovedi formal, precum și în activitățile pe care le desfășoară, că deține un anumit nivel de competență profesională, că respectă un anumit nivel de integritate morală și că este pe deplin fidel instituției în care lucrează⁶. De asemenea, statutul de independență și specificul activității parlamentare, nu trebuie să-l reducă pe funcționarul parlamentar la un robot birocratic.

Cât privește recrutarea personalului parlamentar, regula de bază este concursul. Există puține parlamente în care angajarea funcționarilor publici parlamentari se face fără concurs. Lipsa concursului nu înseamnă, însă, că nu există nici o formă de evaluare profesională a candidaților pentru aceste funcții. În Bundestagul german, de pildă, evaluarea se face de către o comisie constituită din conducătorii unor compartimente de specialitate (directorul Serviciului de resurse umane, un reprezentant al salariaților parlamentari ș.a.), și constă într-un interviu cu persoana în cauză. În cele două Camere ale Parlamentului României angajarea directorilor generali se face după evaluarea dosarului personal al candidaților de către membrii Birourilor Permanente, propunerea fiind făcută de Secretarii Generali ai Camerelor respective. Cu acordul membrilor Biroului Permanent, Secretarul General numește în funcție candidații admiși. În privința procedurii de recrutare, se utilizează două modalități, și anume: recrutarea prin concurs și procedura de numire. Concursul se organizează de servicii specializate ale adunărilor. Un caz special îl constituie Parlamentul britanic, în care angajarea funcționarilor, adică a specialiștilor care urmează să lucreze în departamente cu profil legislativ, se face prin concurs organizat de un organism unic, căruia îi revine competența de a recruta personalul necesar tuturor autorităților administrației publice centrale. Procedura de numire se folosește, îndeosebi în privința secretarilor generali. În procedura de angajare prin concurs rolul principal revine factorilor administrativi din cadrul Camerelor, cu rare excepții în situația în

⁶ În unele parlamente, funcționarii parlamentari beneficiază de sporuri salariale pentru păstrarea secretului profesional, precum și pentru fidelitatea dovedită față de parlament - Constantin Sava, *Administrația Parlamentară* ..op. cit., pp. 87 – 90.

care comisia de concurs are în componența sa și unul sau doi parlamentari. În privința procedurii de numire, competența revine factorului politic. În general, autoritatea investită cu puterea de numire revine Președintelui Camerei. În Franța, puterea de numire revine Președintelui Adunării Naționale, respectiv al Senatului, pentru posturi cu profil legislativ și chestorilor pentru posturi administrative. În Franța și Marea Britanie a apărut necesitatea de a asigura funcționarul împotriva abuzurilor politice, de a-i garanta o anumită siguranță a muncii. Dezvoltarea ideilor democratice și a principiului liberului acces la funcția publică au dus la recrutarea funcționarilor mai degrabă după criteriul capacității și în mult mai mică măsură după criteriul politice. Accesul la funcția publică respectă peste tot două principii complementare, a căror importanță variază pentru fiecare țară, în funcție de evoluția istorică și de cultura juridică proprie fiecărei țări: principiul egalității și principiul meritului⁷. Principiul accesului egal la funcția publică își are originea în Europa, în respingerea privilegiilor, ca urmare a Revoluției franceze. Acest principiu se regăsește în toate constituțiile scrise ale statelor membre ale Uniunii Europene, cu excepția Danemarcei și a Irlandei, țări în care acest principiu este consacrat în lege.

Toate legislațiile naționale consacră și principiul recrutării prin concurs, precum și o serie de condiții prealabile înscrierii. Aplicarea principiilor egalității și meritului conduce la stabilirea de reguli mai mult sau mai puțin stricte, destinate să garanteze candidații și administrația contra arbitrarului sau erorilor de apreciere ale șefului de serviciu.⁸ În timp ce în Marea Britanie accesul funcționarilor la puterea politică este limitat pentru anumite categorii de agenți, în Germania sau Franța, lucrurile stau cu totul altfel: spre exemplu, în Germania, la nivelul Statului și al Landurilor, numirea și promovarea funcționarilor rămâne o prerogativă a fiecărui ministru, potrivit principiului autonomiei ministeriale. La nivel local, șeful administrației, în calitate de funcționar ales, numește și decide avansările funcționarilor de carieră. În Danemarca nu există forme de

⁷ Ibidem.

⁸ Ibidem.

specializare universitară în domeniul administrației publice, fiind vorba, de regulă, de absolvenți ai unor facultăți de drept, dar și de economiști sau specialiști în științe sociale, pregătirea profesională a celor din administrația publică fiind coordonată de organisme interministeriale. Analiza comparativă a sistemelor de recrutare pentru diverse funcții publice dezvăluie o serie succesivă de operațiuni care nu sunt nici efectuate și nici nu se regroupează de aceeași manieră, precum: publicarea posturilor vacante, examinarea candidaturilor, alegerea dintre candidați a acelor care par cei mai apropiați de posturile care urmează a fi ocupate, recrutarea și în sfârșit, numirea.

Condițiile de acces la funcția publică. În toate țările Uniunii se întâlnesc condiții de acces la funcția publică, destinate să garanteze calificarea profesională a viitorilor funcționari și să limiteze arbitrarul selecției. În cadrul funcției publice europene se întâlnesc două categorii de condiții: Din perspectiva dreptului comparat, se face distincție între condițiile obiective și condițiile subiective de acces la funcția publică.

Condițiile obiective sunt acele condiții a căror natură nu trebuie lăsată la libera apreciere a autorității însărcinate să verifice dacă candidatul le respectă. În ceea ce privește condițiile subiective, este vorba de condițiile a căror interpretare lasă o largă libertate de apreciere autorităților care sunt însărcinate cu verificarea lor, în funcție de natura funcțiilor ce urmează să fie îndeplinite și de calitățile particulare ale fiecărui candidat.⁹ În toate cazurile însă, există începând cu condițiile general valabile pentru ansamblul funcției publice, condiții speciale pentru anumite categorii de funcționari. Modalitățile de verificare a îndeplinirii acestor condiții variază mult de la o țară la alta, atât în ceea ce privește autoritățile cu atribuții în acest domeniu, cât și în ceea ce privește forma și momentul la care se realizează. În Danemarca, în Germania și în Olanda, unde recrutarea este realizată în întregime de către administrație, aceasta este cea care procedează la verificare. În Danemarca,

⁹ A se vedea Alexandru Țiclea, Laura Georgescu, Ana Cioriciu Ștefănescu, Vlad Barbu, *Dreptul public al muncii*, Editura Wolters Kluwer, București, 2010, p. 482.

sistemul este mai centrat pe angajații contractuali decât pe funcționarii de carieră. În Franța, în Spania, în Italia și în Portugalia, autoritatea care realizează selecția este diferită de autoritatea care pronunță numirea și, cu toate acestea, cea din urmă este cea care verifică îndeplinirea condițiilor. În Irlanda și în Regatul Unit, acest rol revine Comisiei funcției publice. Operațiunile de recrutare în Belgia sunt asigurate de Secretariatul permanent de recrutare al personalului de Stat. Formele de verificare a condițiilor obiective sunt mai puțin diversificate, fiind vorba în principiu despre prezentarea certificatelor de naștere, de finalizare a studiilor sau de diplome etc., iar aptitudinile psihice sunt verificate prin prezentarea unui certificat medical. În toate statele Uniunii Europene, loialitatea față de instituții este considerată ca una din principalele îndatoriri ale funcționarilor, în ciuda diferențelor semnificative de formulare; semnificația sa variază de la o țară la alta. Sub aspectul modalităților de selectare și de recrutare, toate țările cunosc un minim de formalități care permit delimitarea funcției publice de sectorul privat, dar acest grad de formalism este diferit de la un stat la altul, putând fi identificate patru modele distincte.

Un prim model conform căruia este necesar un minim comun de formalități, ce presupune obligația de publicare a posturilor vacante, se regăsește în state precum Olanda și Danemarca. În Olanda, recrutarea se bazează pe principiul nediscriminării cu două particularități: obligația de a recruta 2% persoane cu handicap și obligația de a alege o femeie atunci când șeful de serviciu trebuie să aleagă între doi candidați de sex opus, dar dispunând de aceeași competență. Recrutarea nu este posibilă decât pe baza unei descrieri a funcției care precizează condițiile de pregătire, de experiență și personalitatea cerută candidaților. Selecția va fi precedată de o preselecție pe baza unui dosar; interviurile cu candidații, referințele și informațiile sunt adeseori completate cu teste psihologice. Un al doilea model este cel german caracterizat prin selecția în etape și recrutarea liberă. În pofida numeroaselor tentative de reformă, sistemul de selectare german a menținut în practica monopolul juriștilor la

funcțiile publice de conducere. Pentru a răspunde nevoilor de specialiști în domenii, Statul a prevăzut posibilitatea de a recruta și alți candidați pentru anumite funcții determinate, dar nu pentru a face carieră. Modelul britanic se caracterizează prin recrutarea printr-o comisie independentă. Potrivit acestuia, recrutarea funcționarilor trebuie încredințată unui mic grup de personalități independente, care nu sunt supuse presiunilor electorilor prin intermediul deputaților pe care îi reprezintă. Este vorba de o comisie (Civil service commission) formată din trei comisari numiți de guvern, care au drept sarcină selecționarea și recrutarea funcționarilor de care ministerele au nevoie, punând în concurență toți candidații: sistemul concursului deschis (open competition). Concursul de nivel superior în sistemul britanic încearcă să înlăture orice exercițiu academic sau bazat pe memorie și presupune trei etape: prima constă în teste de calificare, a doua constă în lucrări în vederea admiterii, iar a treia îi implică pe toți cei declarați admiși ce vor trece prin fața unui juriu, care în urma unui interviu de 35 de minute își va formula o opinie definitivă. Modelul francez se caracterizează prin organizarea de concursuri și prin existența unor școli de formare profesională ce răspund preocupării de profesionalism. Este vorba de recrutarea cursanților unei școli specializate, în care se pregătesc viitorii funcționari, numiți într-un anumit corp la finalizarea pregătirii și dispunând de posibilitatea de a-și alege locurile de activitate în funcție de ordinea rezultatelor obținute la sfârșitul școlarității. Concursul presupune: un număr de locuri precis determinat; un juriu independent față de candidați, de puterea politică și de șefii serviciilor care dispun de posturi vacante; un clasament al candidaților declarați admiși, în ordinea rezultatelor obținute; obligația pentru autoritate de a respecta clasamentul.¹⁰

Sistemul de recrutare a funcționarilor prin concurs se întâlnește în majoritatea statelor Uniunii Europene, precum: Belgia, Spania, Franța, Irlanda, Italia, Luxemburg, Portugalia, Marea Britanie, România etc. Procedul concursului este prezentat ca o exigență a

¹⁰ A se vedea Alexandru Țiclea, *Competența soluționării litigiilor de muncă în cazul funcționarilor publici*, Revista Română de Dreptul Muncii nr.1/2006, p. 20.

democrației și ca o garanție a neutralității administrației publice față de cetățeni. În Germania există școli tradiționale de formare continua pentru administrație, la nivel statal: Academia federală de administrație publică, Academia federală de finanțe, Academia de gestiune a serviciului federal al poștelor și telecomunicațiilor și Academia federală de administrație și tehnologie militară. Mai recent, în majoritatea statelor europene au fost puse în aplicare programe de formare speciale în sfera de probleme ale Uniunii Europene, la nivel interministerial sau în cadrul fiecărui minister.

Drepturile și obligațiile funcționarilor publici. Regulamentele interioare ale Camerelor prevăd obligațiile și drepturile funcționarilor parlamentari. Un prim drept ce reiese din reglementarea legală a statutului funcționarilor publici este respectarea dispozițiilor statutare care le sunt aplicabile acestora. Printre drepturile cu caracter personal recunoscute funcționarilor publici parlamentari se numără și dreptul la ocrotirea sănătății și integrității fizice, precum și dreptul la un tratament corect la locul de muncă, cu respectarea demnității sale. Instituția publică are obligația să asigure funcționarului condiții de muncă și igienă prin care să îi fie ocrotită sănătatea, integritatea fizică și psihică a acestuia. De asemenea funcționarilor le este recunoscut dreptul la salariu, la asociere sindicală, la grevă, dar și dreptul de a se organiza în asociații profesionale sau în alte asociații care au ca scop reprezentarea intereselor proprii, perfecționarea pregătirii profesionale, precum și protejarea statutului lor. Aceste drepturi sunt drepturi fundamentale, considerate ca făcând parte din categoria libertăților de opinie, fiind văzute ca reprezentând și o garanție profesională. Conform statutului său, funcționarul public parlamentar se bucură de stabilitate, de egalitate de șanse și de tratament la numirea și promovarea în funcție, precum și la accesul la formele de pregătire profesională. Strâns legat de profesia funcționarului public parlamentar este și dreptul la cariera, drept reglementat prin normele juridice care se referă la continuitatea în funcțiile pe care aceștia le îndeplinesc, constituind un punct de plecare pentru

stabilitatea în funcție a acestora.¹¹

Dreptul la carieră este cel mai motivant dintre drepturile sale, fiind și un instrument de fidelizare față de administrație și un mijloc de asigurare a independenței față de factorul politic. Cu ajutorul acestuia se realizează și scopul legii, acela de a asigura un serviciu public stabil, profesionist, eficient și imparțial, fiind și un instrument de realizare a principiilor statutare și un mijloc managerial de profesionalizare a corpului funcționarilor prin specializare și dezvoltare, ceea ce poate conduce și la costuri mai mici pentru recrutare și instruire. Este un drept complex care completează noțiunea de stabilitate și evoluție pe scară ierarhică a funcționarului.¹²

În ceea ce privește obligațiile funcționarului public parlamentar printre acestea se numără cele legate de îndeplinirea cu profesionalism, imparțialitate și în conformitate cu prevederile legale a sarcinilor de serviciu, precum și aceea de a respecta normele de conduită profesională prevăzute de lege. Ceea ce atrage atenția este faptul că prin statut funcționarul public parlamentar are atât dreptul cât și obligația de a-și perfecționa pregătirea profesională și de a urma cursurile de perfecționare organizate în acest scop. O altă obligație specifică este cea legată de disponibilitate, obligație ce derivă din regimul ședințelor și al sesiunilor parlamentare, care se desfășoară pe perioade și durate care nu sunt întotdeauna compatibile cu cele ale duratei zilei, săptămânii de muncă sau repausului săptămânal, prevăzute de dispozițiile legale. Cumulul de funcții sau activități a fost avut în vedere la redactarea statutului, mai ales în considerarea atribuțiilor și responsabilităților pe care le implică funcția publică. Acesta prevede incompatibilitatea calității de funcționar public parlamentar cu orice altă funcție publică, în considerarea competențelor, atribuțiilor și responsabilităților acestora, ”cu excepția funcțiilor și activităților didactice din învățământul superior, cercetare științifică și creație literar-artistică, precum și cu excepția

¹¹ A se vedea Alexandru Țiclea, Laura Georgescu, Ana Cioriciu Ștefănescu, Vlad Barbu, *Dreptul public al munci...* op. cit., p. 482.

¹² Legea 7/2006, privind statutul funcționarului public parlamentar, republicată în M. Of., I, nr. 345 din 2009, cu modificările ulterioare.

funcțiilor exercitate în domeniul de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă sau indirectă cu atribuțiile exercitate ca funcționar public parlamentar.¹³ Deși uneori contestat, acest cumul de funcții trebuie legat și de preocuparea legiuitorului de a asigura funcționarului o independență față de alte interese publice sau private, decât cele care reies din exercitarea funcției principale dar și de interesul general pe care funcționarul trebuie să-l manifeste față de funcția sa, consacrand întreaga sa activitate îndeplinirii atribuțiilor ce derivă din exercitarea acesteia. Cu toate că în exercitarea atribuțiilor ce le revin, funcționarilor publici parlamentari li se cere să nu favorizeze vreun partid politic și să nu participe la activități politice în timpul programului de lucru, aceste prevederi sunt exceptate pentru cei care își desfășoară activitatea la Cancelaria Președintelui, la cabinetele membrilor Biroului Permanent, la cabinetele liderilor grupurilor parlamentare și la grupurile parlamentare. Aceste reglementări trebuie văzute ca făcând parte din specificul activității funcționarilor publici parlamentari, de unde și necesitatea reglementării distincte a statutului acestora față de cel al funcționarilor publici. Funcționarul are obligația de a-și îndeplini în mod corect îndatoririle de serviciu. Această regulă atrage consecințe diferite, în funcție de serviciul public care este realizat, dar anumite reguli sunt comune tuturor serviciilor. Aceste obligații de a-și exercita corect atribuțiile de serviciu pot antrena consecințe în afara serviciului. Lipsa de respect față de aceste obligații poate antrena sancțiuni disciplinare.¹⁴

În ansamblul lor, drepturile și obligațiile constituie suportul legal al autorității și prestigiul funcționarului public, fiind asigurate și garantate de stat prin mijloace juridice, de natură materială, civilă, administrativă și chiar penală.¹⁵ Drepturile și obligațiile funcționarilor

¹³ Art. 42 pct. 1, capitolul IV, Dispoziții finale din Legea nr. 284 din 2010, Legea cadru privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, M. Of., I, nr. 877 din 2010.

¹⁴ Legea 7/2006, privind statutul funcționarului public parlamentar, republicată în Monitorul M. Of., I, nr. 345/2009, cu modificările ulterioare.

¹⁵ Legea 7/2004, privind Codul de conduită a funcționarilor publici, republicată în M. Of., I, nr. 525/2007.

publici pot fi împărțite în două categorii: drepturi și obligații cu caracter general, care revin tuturor funcționarilor publici și drepturi și obligații speciale, care revin doar unor categorii de funcționari publici. O alta delimitare se poate face între drepturi și obligații care privesc situația personală a funcționarului (remunerare, concediu, protecție socială), pe deoparte, și drepturi și îndatoriri specifice funcției publice deținute indiferent de titular, pe de altă parte.¹⁶ Stabilitatea în funcție este adesea percepută ca o caracteristică esențială a funcției publice.¹⁷ În toate țările Uniunii Europene, statutul funcționarilor prevede dreptul acestora la încadrarea într-o funcție echivalentă și acordarea unei indemnizații compensatorii pe perioada în care aceștia au fost privați de slujbă, din motive neimputabile. În ceea ce privește participarea funcționarilor la viața politică, aceștia sunt supuși, de regulă, unei obligații de loialitate față de națiune și de instituțiile sale.¹⁸ În Marea Britanie, organizarea și derularea carierei aparțin funcției publice. În centrul regimului juridic aplicabil funcționarilor se află principiul neutralității, existând o separare netă între funcțiile administrative, încredințate funcționarilor, și cele politice, rezervate persoanelor aparținând unui partid. Funcționarii britanici pot să aparțină unui partid, dar acest drept trebuie exercitat cu discreție. În Germania, funcționarii pot participa la activități politice care nu sunt contrare "ordinii fundamentale democratice și liberale" și pot candida la alegeri, fără a demisiona. Dacă urmează să exercite un mandat electiv, funcționarii își regăsesc vechea funcție administrativă, după expirarea mandatului.¹⁹ La rândul său, agentul public german are dreptul de a aparține unui

¹⁶ Legea 161/2003, privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, publicată în M. Of., I, nr. 279/2003, cu modificările ulterioare.

¹⁷ Legea 7/2006, privind statutul funcționarului public parlamentar, republicată în M. Of., I, nr. 345/2009, cu modificările ulterioare.

¹⁸ Legea 161/2003, privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, publicată în M. Of., I, nr. 279/2003, cu modificările ulterioare.

¹⁹ A se vedea Constantin Sava, *Administrația Parlamentară* ...op. cit., pp. 87, 90.

partid politic și de a exercita o funcție publică, supunându-se obligației de rezervă. Aceasta obligație de rezervă se regăsește în toate țările Uniunii, distinctă de obligația de loialitate și cea privind discreția profesională, care impune funcționarilor o anumită reținere în exprimarea opiniilor, variabilă în funcție de moment și de responsabilitățile specifice funcționarului în cauză. În Belgia, funcționarii superiori acordă anumitor factori o importanță specială în ceea ce privește promovarea, evocând în acest sens: apartenența la un cabinet ministerial, existența unor legături cu partidele politice, existența unei diplome universitare, existența unor relații cu organismele sindicale. Funcționarii belgieni pot să adere la un partid politic și să participe la organismele de conducere.²⁰ Referitor la cariera funcționarului public parlamentar trebuie subliniat că există o diversitate de situații, în funcție de tradițiile fiecărei țări. Există parlamente în care persoana încadrată într-un anumit compartiment nu se poate transfera într-o altă direcție. În alte țări, cum este Franța, de pildă, un funcționar parlamentar are posibilitatea să se transfere de la un departament la altul. În parlamentul englez, transferul de la un compartiment la altul constituie o excepție, întrucât regula generală este desfășurarea activității în compartimentul sau serviciul în care s-a făcut inițial încadrarea. Profesii cum este cea de stenograf sau de șofer, curier, etc. nu pun probleme de transfer. În Parlamentul spaniol posturile vacante pot fi ocupate de persoane angajate ca funcționari parlamentari, în funcție de vechimea pe care o au aceștia, dacă ocuparea unui astfel de post nu presupune o promovare.²¹

Promovarea în funcție se face pe trepte sau grade ierarhice, sau după criteriul vechimii într-un anumit post. Funcționarii parlamentari se bucură de stabilitate în funcția pe care o dețin. Încetarea funcției poate interveni prin demisie, transfer într-o agenție guvernamentală sau demitere, ori prin revocarea numirii. Funcția publică parlamentară încetează, de asemenea, prin pensionare. Doctrina occidentală susține că exercițiul dreptului la opinie al funcționarilor publici ar trebui circumstanțiat, după cum

²⁰ Ibidem.

²¹ Ibidem.

funcționarul se afla în timpul serviciului sau în afara orelor de serviciu. În orice caz, important este că exercitarea acestui drept să nu influențeze obiectivitatea și imparțialitatea funcționarului public în raport cu publicul și cu modalitatea de rezolvare a lucrărilor pe care le efectuează în exercitarea funcției. În Franța, funcționarilor le este recunoscută libertatea la opinie, care este absolută, în sensul că funcționarii nu pot fi recrutați, apreciați sau demși în funcție de opiniile lor. Dar libertatea de opinie nu poate fi confundată cu libertatea de exprimare a opiniilor. Această din urmă libertate este limitată, deoarece formele sale de exprimare pot avea conotații politice. Funcționarii dispun de libertatea de conștiință și de opinie, în aceleași condiții ca și ceilalți cetățeni, sub rezerva de a nu aduce atingere autorității de stat și superiorilor ierarhici și de a nu face discriminare între utilizatorii serviciilor publice. În ceea ce privește dreptul la grevă în cazul funcționarilor publici, există variații de la țară la țară. Înaintea celui de-al doilea război mondial, principiul cel mai răspândit era interdicția dreptului la grevă în serviciile publice. În doctrina franceză, greva este privită ca o încetare a activității, având un caracter colectiv și concertat și un scop profesional. În Olanda, dreptul la grevă nu este recunoscut, dar nu este formal interzis decât înalților funcționari și personalului căilor ferate. În prezent, greva rămâne interzisă funcționarilor publici, în sens strict, în Danemarca și Germania. În Grecia, în Spania, în Franța, în Italia și în Luxemburg, dreptul la grevă este recunoscut funcționarilor, chiar dacă anumite corpuri (precum poliștii) sau funcții, sunt excluse de la exercitarea acestui drept. În toate statele democratice, se așteaptă de la funcționarul public, pe lângă o solidă competență profesională, neutralitate, loialitate, imparțialitate, simț al datoriei și grija față de interesul general. Profesionalismul se manifestă pe multiple planuri, și anume, în relațiile de serviciu, cu colegii din compartiment și din instituție, față de superiorii și subordonații ierarhici, dar și în exteriorul acesteia, cu persoanele juridice cu care instituția intră în contact. Cea mai importantă îndatorire este aceea de a servi interesului public, aspect care presupune o serie întreagă de obligații ce

constau în necesitatea de a asigura supunerea funcționarului în raport cu dispozițiile constituționale, loialitatea sa în raport cu puterea politică, supunerea sa față de superiorii ierarhici. Obligația de fidelitate față de persoana morală din structura căreia face parte este considerată obligația fundamentală a funcționarului public german. Aceasta înseamnă că funcționarul public nu poate lăsa să treacă interesele unui partid politic sau ale unui grup determinat înaintea celor ale poporului în ansamblul său, deci înaintea intereselor publice. Un al doilea ansamblu de reguli vizează garantarea independenței funcționarilor, pe de-o parte, în raport cu presiunile partizane, iar, pe de alta parte, în raport cu interesele private: neutralitate, imparțialitate, integritate.²² Printre obligațiile funcționarului public parlamentar se numără și raporturile acestuia cu publicul, fiind vorba despre discreția profesională, care trebuie conciliată cu reguli privind transparența administrativă, în vigoare în cea mai mare parte a statelor Uniunii. Există și unele obligații cu caracter moral: conduita decentă (în Danemarca), sensul eticii și justiției (în Portugalia). În Belgia, obligația de a avea o "conduită ireproșabilă a fost înlocuită cu necesitatea de a adopta o "conduită corespunzătoare exigentelor funcției".²³ În general, în Belgia se acordă o semnificație deosebită comportamentului general al funcționarului public, prima lui obligație fiind ca, în serviciu sau în viața privată, să evite comiterea unor fapte care ar putea afecta încrederea publicului, onoarea și demnitatea funcției. În toate statele, respectarea obligațiilor de către funcționarii publici este asigurată prin existența sancțiunilor disciplinare, cum ar fi: votul de blam, avertismentul, retrogradarea, diminuarea remunerației, revocarea din funcție.²⁴ În ceea ce privește răspunderea funcționarilor publici, statele europene combină aplicarea, a patru forme de răspundere a funcționarilor: penală, civilă, financiară dar, mai ales, disciplinară. Peste tot există un sistem de

²² Alexandru Țiclea, *Competența soluționării litigiilor...* op. cit., pp. 20, 25.

²³ A se vedea Diana Marilena Popescu Petrovszki, *Statutul Funcționarilor Publici din România...* op. cit., p.15.

²⁴ Ibidem.

sanțiuni disciplinare aplicabile în cazul abaterilor săvârșite de funcționari, cea mai gravă fiind eliberarea din funcție. Regimul juridic al răspunderii disciplinare a funcționarilor publici se află într-o relație de determinare, cu garantarea principiului stabilității funcționarilor publici și a dreptului la carieră a acestora. O veritabilă garantare a stabilității funcționarului presupune crearea cadrului legal, prin intermediul căruia funcționarul public să fie apărut, în egală măsură, de excesele puterii politice și de cele exercitate de puterea ierarhică, de șeful ierarhic sau, după caz, de conducătorul instituției publice respective.²⁵ Dreptul disciplinar este un drept autonom. Sancțiunile disciplinare sunt independente de sancțiunile penale. Sancțiunea disciplinară constituie în principiu o sancțiune administrativă luată de o autoritate administrativă. În toate statele Uniunii Europene, sistemul disciplinar presupune respectarea a două principii fundamentale: dreptul la apărare, funcționarul trebuind să fie informat și, dacă dorește, să fie asistat de un avocat și posibilitatea unui recurs în fața unui tribunal independent și imparțial. Pentru a se realiza un asemenea obiectiv, regimul răspunderii disciplinare a funcționarului public prezintă anumite particularități, care presupun, în primul rând, implicarea unui organ colegial în derularea procedurii de tragere la răspundere a funcționarului public.

În unele state ale Uniunii, există prevederi constituționale ce consacră răspunderea funcționarilor. De exemplu, potrivit Constituției Germaniei, încălcarea obligațiilor rezultate din raportul de funcție, atrage răspunderea statului sau autorităților din care funcționarul face parte. Acțiunea în justiție se înaintează pentru o faptă intenționată sau neglijentă gravă și nu exclude o acțiune în daune-interese. Statutul juridic al funcționarului este stabilit în mod general și impersonal prin legi și regulamente. Situația juridică a funcționarului poate fi modificată unilateral, dar funcționarul poate formula recurs pentru exces de putere împotriva deciziilor administrației care încalcă legile și regulamentele privind situația sa. Dreptul funcției publice prevede peste tot posibilitatea

²⁵ A se vedea Alexandru Țiclea, Laura Georgescu, Ana Cioriciu Ștefănescu, Vlad Barbu – *Dreptul public al muncii...* op. cit., pp.482, 485.

demiterii din funcție pentru insuficiență profesională. Asemenea eliberări din funcție pot avea loc în practică, datorită unor deficiențe fizice sau intelectuale, după cum arată jurisprudența din țările în care contenciosul funcției publice este mai dezvoltat.

Codificarea normelor de comportament ar constitui un sistem mai simplu și mai transparent prin care valorile și principiile etice ca independența, nediscriminarea și practicile anticorupție ar constitui fundamentul acestuia. Astfel se dorește stabilizarea și întărirea sistemului de valori prin abordarea cât mai transparentă, mai flexibilă, mai orientată către interesul public al regulilor ce statuează valorile tradiționale ale loialității și confidențialității. O tendință de remarcă este cea cu privire la necesitatea și utilitatea unui cod de conduită unificat pentru funcționarii publici parlamentari ai adunărilor legislative, la nivel european, cum este Codul de conduită al funcționarilor europeni. Acesta a fost elaborat pe baza principiilor fundamentale enunțate în tratatele Uniunii Europene și cuprinde un set de standarde etice și comune pentru toți oficialii și funcționarii instituțiilor europene. Principiile cuprinse în cod se aplică uniform și sunt respectate în toate contactele cu cetățenii.

În România, importante modificări ale statutului funcționarilor publici au fost aduse prin Legea 161/2003, privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, care a stabilit printre categoriile de funcții publice ce pot beneficia de statute speciale și categoria funcționarilor publici care își desfășoară activitatea în cadrul structurilor de specialitate ale Parlamentului și astfel s-a creat cadrul pentru apariția Legii 7/2006 privind statutul funcționarului public parlamentar. Aceasta a fost menită să asigure promovarea standardelor europene în domeniul administrației parlamentare și să valorifice, în concordanță cu specificul, complexitatea și intensitatea activității serviciilor Parlamentului, principiile care stau la baza reglementării generale ale statutului funcționarului public.

Legea a creat cadrul legal necesar formării unui funcționar public parlamentar de carieră, neutru din punct de vedere politic, capabil să-și îndeplinească eficient și cu promptitudine atribuțiile care îi revin și cu o temeinică pregătire profesională, toate concentrându-se pe realizarea unui serviciu public de calitate și corespunzător exigențelor parlamentului și parlamentarilor.

Statutul funcționarilor publici parlamentari a adaptat specificului activității serviciilor Parlamentului, reglementările care stabilesc statutul juridic propriu anumitor categorii de funcționari publici din România și cele prevăzute în dispozițiile legii cadru în domeniu. Acesta prevede modul de selecționare, de numire și formare a personalului, de promovare precum și drepturile, obligațiile și răspunderea funcționarilor publici parlamentari. Prin întreaga sa activitate funcționarul public parlamentar este obligat să-și îndeplinească cu profesionalism și imparțialitate atribuțiile sale și să se abțină de la săvârșirea oricăror fapte care ar putea aduce prejudicii Parlamentului. De asemenea, este reglementat și regimul sancționator aplicabil funcționarilor publici parlamentari, în cazul în care aceștia încalcă obligațiile de serviciu și ca urmare atrage răspunderea contravențională, civilă, penală sau disciplinară, după caz. Totuși, reglementarea incompletă a unei răspunderi administrative propriu-zise ne poate conduce la concluzia că aceștia nu au o atare răspundere, de aici derivă și necesitatea modificării statutului, în sensul completării formelor de răspundere a funcționarului public parlamentar cu cea a răspunderii administrative.

Specific statutului funcționarilor publici parlamentari este și prevederea în sarcina birourilor permanente a posibilității de a stabili norme de aplicare în cazuri cum ar fi organizarea și desfășurarea concursurilor pentru promovarea într-o funcție publică parlamentară superioară, a planurilor anuale de formare și perfecționare a pregătirii profesionale sau a normelor pentru numirea în funcții publice de conducere, a criteriilor și metodologiei de evaluare a activității profesionale, de stabilire a concediului de odihnă, precum și atribuțiile și competența comisiei de disciplină.

De remarcat sunt eforturile făcute în ultimii

ani pentru codificarea normelor deontologice ale funcționarilor publici, norme ce ar fi necesare a se reglementa și pentru funcționarii publici parlamentari. Având în vedere că relația dintre funcționarii parlamentari și Adunare este o relație ce se întemeiază pe încredere, în eventualitatea apariției unui conflict de interese între aceștia, soluționarea acestuia se va face pe baza unui sistem de norme care au o fundamentare etică, exprimată printr-un cod de conduită a funcționarului public parlamentar. Spre deosebire de codurile disciplinare care constau în obligații și interdicții pentru destinatarii lor, codurile de conduită conțin principii de comportament și recomandări, ele operează la nivelul eticii și probității și nu doar al onestității destinatarilor. Acestea reprezintă un element al evoluției continue a raportului între autorități și opinia publică, precum și o evoluție a practicii parlamentare în relația dintre funcționarul public și funcția publică. Codul de conduită are ca scop întărirea încrederii publice în imparțialitatea, independența și integritatea personalului care face parte din administrația parlamentară. Pe de altă parte, ar putea constitui un argument pentru reasigurarea parlamentarilor asupra sistemului de valori care cârmuiește comportamentul personalului care lucrează pentru ei sau alături de ei. Codificarea normelor de comportament ar constitui un sistem mai simplu și mai transparent prin care valorile și principiile etice ca independența, nediscriminarea și practicile anticorupție ar constitui fundamentul acestuia. Astfel se dorește stabilizarea și întărirea sistemului de valori prin abordarea cât mai transparentă, mai flexibilă, mai orientată către interesul public al regulilor ce statuează valorile tradiționale ale loialității și confidențialității. O tendință de remarcat este cea cu privire la necesitatea și utilitatea unui cod de conduită unificat pentru funcționarii publici parlamentari ai adunărilor legislative, la nivel european, cum este Codul de conduită al funcționarilor europeni. Aceste reguli comune constituie un punct de referință pentru recomandările în domeniu, însă nu trebuie să se limiteze în a fi prea generale și nici prea restrictive pentru a limita astfel autonomia de care se bucură fiecare adunare parlamentară în parte.

Concluzii

Ca orice altă instituție publică, Parlamentul are nevoie de o anumită structură administrativă și de un personal specializat, precum și de resurse financiare, necesare organizării și funcționării sale ca organism de reprezentare națională. Constituțiile statelor europene cuprind fie dispoziții cu caracter general, de principiu, fie prevederi concrete referitoare la organizarea administrativă a forurilor legiuitoare. Regula generală privind organizarea și funcționarea adunărilor legislative constă în deplina lor autonomie, care decurge din principiul separației celor trei puteri în stat.

În ceea ce privește funcția publică parlamentară aceasta este incompatibilă cu funcții sau activități similare în administrația guvernamentală. De regulă, se exclude chiar cumulul unor funcții similare sau diferite în aparatul administrativ al Camerelor legislative ale unui parlament bicameral. Nu avem în vedere exemplul spaniol, unde serviciile de specialitate ale celor două Camere sunt comune și deservesc fără distincție atât deputații, cât și senatorii. Nu sunt cunoscute cazuri în care funcționarii parlamentari să fie detașați temporar în servicii ale administrației guvernamentale. Aceasta nu împiedică constituirea unor comisii tehnice, de specialiști provenind din cadrul aparatului parlamentar și al celui guvernamental, care să pregătească în

comun diverse materiale, inclusiv proiecte de acte normative. Regulamentele parlamentare nu interzic o astfel de colaborare.

Stabilitatea nu împiedică mobilitatea. În privința statutului funcției publice europene, mobilitatea, experiența profesională diversă, adaptabilitatea la funcții publice conexe, capătă o importanță din ce în ce mai mare. Carierele de succes în domeniul administrației publice depind în măsură considerabilă de experiența acumulată în cât mai multe sectoare, cât și de pregătirea profesională interdisciplinară. Administrațiile parlamentare trebuie să fie deschise mobilității cadrelor, permițând ca pentru perioade scurte de 6 -12 luni, experți parlamentari să poată lucra printr-un raport juridic de detașare într-un birou parlamentar, sau la cabinetul unui ministru, ori în servicii cu profil apropiat în aparatul guvernamental. Legislația românească permite detașarea, care este astfel aplicabilă și pentru administrația parlamentară. Încetarea definitivă a funcției parlamentare se produce datorită unor cauze diferite. Acestea pot fi: împlinirea termenului pentru care s-a făcut angajarea; împlinirea vârstei de pensionare, încetarea unilaterală din inițiativa funcționarului parlamentar, aplicarea sancțiunii disciplinare a desfacerii contractului de muncă. În privința pensionării, vârsta de pensionare și, în general, regimul pensionării pot fi diferite de cele prevăzute pentru posturile din administrația guvernamentală.

MIGRATION AND LAW

ISSUES RELATED TO LEGISLATION ON MIGRATION IN ROMANIA

IRINA MOROIANU ZLĂTESCU*

Abstract:

Aderarea la UE a dus în ultimii ani la schimbări substanțiale în normele de drept care reglementează regimul străinilor în România în calitate de cetățeni ai statelor membre ale Uniunii Europene și ai Spațiului Economic European, precum și în regulile de drept, care guvernează azilul în România, în scopul de a asigura conformitatea cu legislația europeană și cu alte instrumente juridice internaționale la care statul român este parte.

România are o politică de imigrație specifică în funcție de nevoile identificate la nivel național, luând în considerare impactul pe care acest lucru l-ar putea avea asupra altor state membre ale UE; această politică are drept scop asigurarea unui tratament echitabil și integrarea armonioasă a străinilor în societatea românească.

În ultimii ani, cu toate că România și-a păstrat în mare parte caracterul său de stat de tranzit, începe să devină, de asemenea, tot mai mult și un stat de destinație. Principalele scopuri pentru care străinii s-au stabilit reședința temporară în România sunt în mare parte legate de dreptul la reîntregirea familiei, educație, ocuparea forței de muncă.

Keywords: azil, solicitanți de azil, standarde minime, refugiat, migrație, trafic de ființe umane.

Résumé:

Adhésion à l'UE au cours des dernières années a entraîné des changements importants dans les règles de droit des étrangers en Roumanie aussi que dans les règles pour les citoyens des États membres de l'Union européenne et de l'Espace économique européen, ainsi que dans les règles régissant l'asile en Roumanie, afin pour assurer la conformité avec la législation de l'UE et d'autres instruments juridiques internationaux auxquels l'État roumain est partie.

La Roumanie a une politique d'immigration spécifique sur la base des besoins identifiés au niveau national, en tenant compte de l'impact que cela pourrait avoir sur les autres États membres; cette politique vise à assurer un traitement équitable et l'intégration harmonieuse des étrangers dans la société roumaine.

Au cours des dernières années, bien que la Roumanie a largement conservé son caractère en tant que pays de transit, devient de plus en plus un état de destination. Les principales raisons pour lesquelles les étrangers ont été établis séjour temporaire en Roumanie sont principalement liés à la réunification de la famille, l'éducation, l'emploi.

Mots-clés: asile, les demandeurs d'asile, des normes minimales, les réfugiés, les migrations, la traite des personnes.

History has proved that the migration issue is one of the most dramatic aspects of all times. Each social arrangement was characterized by certain phenomena that, by their very nature, disturbed the social order, slowing down the linear development and accentuating entropies. Our era is facing, beside the wars and the well-known tensions, the phenomenon of migration of a considerable number of people from one country to another.

The social, political and demographic realities are sometimes more powerful than conventions, treaties, constitutions and the legislation of the States. The question that the Romanian literature does not cease to ask itself is what would have happened in the absence of a legislative framework establishing the migrants' rights. It is generally accepted that,

particularly during exceptional situations, human rights should be defined and implemented more rigorously and efficiently.¹

The issues of refugees, of the migrant labour, of anyone who, for political, economical or even religious reasons, seeks refuge on the territory of another state, are questioning human rights at the highest level.

The whole world is shaken to see various images broadcast by the media, which depict refugees and their situation, sometimes tragic. As far as Romania is concerned, this country had to face both the problem of foreign refugees (including those coming from Somalia and Albania), that of Romanian refugees who went abroad seeking a better life. Sometimes we

¹ See Irina Moroianu Zlătescu, Victor Dan Zlătescu – *Refugiații și statutul lor juridic*, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București, 1992.

* Professor, PhD

witness one of the greatest tragedies of our era: a psychological and a social tragedy and, last but not least, a tragedy that is also juridical.

Romania has had a long tradition in protecting the refugees' rights, which can be traced as far back as prior to the Middle Ages. Its natural continuation is found also in the first Constitution of Romania of 1866, one of the most liberal at its times that followed the Belgian model. The Constitution provided for a large number of citizens' rights, which gave it a widely democratic nature. For instance, it proclaimed that differences of religious faith and confession should not constitute a barrier against access to the civil and the political rights and the exercise thereof. It also proclaimed that the State should make no discrimination as to social class and that all citizens were equal before the law and had the duty to make their contribution to the public treasury and tasks².

The Constitution guaranteed, among other things: individual freedom and inviolability of the domicile; protection of aliens residing on the territory of Romania, equal to the protection provided by the law to autochthonous persons and property; respect of the principle of the legality of incrimination and sanctioning (*nullum crimen sine lege; nulla poena sine lege*).³

The impact of history on migration flows.

In ancient times the ancestors of the Romanians leaved on the territory of Dacia, speaking a Romance language. They inhabited a territory that included what later became the entire Roman province of Dacia, but also regions outside it: Crisana, Maramures, Moldavia, eastern Wallachia. All this territory represented the Dacian State which flourished under its leaders Burebista and Decebalus until Dacia was conquered by the Roman emperor Trajan in 106 A.D, who colonized part of its territory. Being a rich Roman province, Dacia represented both economic and military strategic interest for the Roman Empire. As it is known, beside the north-Danubian Romanians, who are called Daco-Romanians, in the Balkan Peninsula, more precisely in Northern Greece, in Albania and in Macedonia, live several hundreds of thousands

² See Irina Moroianu Zlătescu, *Constitutional Law in Romania*, Wolters Kluwer, Bucharest, 2013.

³ See Cristian Ionescu, *Tratat de drept constituțional contemporan*, All Beck, București, 2003.

of Macedo-Romanians (Aromanians) and Megleno-Romanians⁴.

By the middle of the 3rd century A.D. major migrations of barbarian tribes had begun. In 271 A.D. Emperor Aurelian concluded that Dacia was overexposed to invasion and withdrew with his army across the Danube. All soldiers, imperial officials and merchants departed. But the peasants remained and withdrew in the mountains to live a pastoral life often exposed to the danger of attack by migratory people. Without Rome's protection, Dacia became exposed to the invading tribes that targeted richer lands. The Visigoths, Huns, Ostrogoths, Gepids and Lombards swept over the land from the 3rd to the 5th centuries and the Avars arrived in the 6th century.

Turkic tribes of Padzinaks (1091-1171) and Cumans (to 1241) occupied the regions of Wallachia and Moldavia as part of the powerful Cuman Empire ruled from Kiev. But after the dispersion of the Cuman tribes, the Vlachs formed the Roman provinces of Wallachia and Moldavia initially based in the towns of Curtea de Arges in the Wallachian Carpathians and Rădăuți in northern Moldavia. All these countries became secure, the capitals moved down from the mountains and the Hungarian king exerted his rule over them before they came under Ottoman control.

By its geographic position, Romania is connected to Central Europe by the Danube River while in the East it is bordered by the Black Sea. Its history of hardships and its geo-political position conferred to the people of Romania a high level of tolerance for minorities, and respect for their cultural identity and religion. History itself modeled the Romanian's positive attitude towards tolerance and respect of diversity. Throughout its history Romania has been constantly struggling to keep its freedom and identity trying to maintain its own balance between the great powers of the Ottoman Empire, the Austro-Hungarian Empire and Russia.

In Romania's modern history, the statistics of migration outflows show mainly periods of migration of minorities especially after World War II. In the late 19th and 20th centuries, Romania was predominantly a country of

⁴ See Victor Dan Zlătescu, *Mari sisteme de drept contemporan*, Pro Universitaria, București, 2012.

emigration in the wake of territorial changes during the First and Second World Wars when it experienced the transfers of its minorities. 200.000 Hungarians left Transylvania between 1918-1922, while part of the Jewish population was deported during the Second World War. Approximately 70.000 ethnic Germans were deported by the communist authorities to the Soviet Union following the Second World War⁵.

Thus, during the past century Romania was mainly a country of emigration rather than immigration. Until early 1990, migration in Romania was mostly linked to ethnic minorities which were the first to emigrate, especially after the establishment of the communist rule: Germans, Jews, Armenians, Hungarians, Greeks, etc. These minorities were not simply refugees: they moved to countries where they had historical, ethnical and cultural ties (e.g. Germany, Hungary, Israel, Greece, US in the case of Armenians). They migrated during communism in hope for a safer and better life in the countries of their ancestors. The inflexible totalitarian system also caused many Romanians to emigrate during and also short after the fall of the Communist regime in Romania. As a result of wars, immigration and territorial conflict, there were communities of Hungarians and Saxons in Transylvania, Jews in all the regions of Romania, Armenians and Greeks in Moldova and Wallachia, Slovaks, Czechs and Ruthenians in Western Transylvania, Turks and Tartars in Dobrogea. The gypsy/Roma minority was also scattered in all these regions.

After World War II the Romanian state succeeded in retaining Transylvania and all territories in the west of the country, while the north of Bucovina was incorporated in Ukraine and Bessarabia became the Soviet Republic of Moldova known today as the Republic of Moldova, its population sharing the same Romanian origins, the same language, tradition and culture as those of the Romanian people.

Between 1950 and 1989 approximately 240,000 Romanian citizens settled in Germany; even if Saxons and Schwabs represented only 1.6% of the population according to the 1977 census, they constituted 44% of the emigrant population between 1975 and 1989. Ethnic

Hungarians were in a slightly different situation, considering that their home country was also communist. However, beginning in 1985, Hungarians and Szeklers emigrated in increasing numbers across the border. In this case the vast majority of those leaving Romania used mainly illegal (at that time) strategies such as crossing the green forest border with no papers and living in Hungary with no residence permit, etc.

Since Romania is part of the European Union, the movement of the workforce to the West European destinations has increased because of the unrestricted access to many labour markets. Nevertheless, Romania suffered since the beginning, especially middle of the 1990s, an alarming emigration of highly qualified specialists. The most usual trajectory has been for study scholarships offered to the top ranking Romanian students by universities in the USA, UK, Ireland, France and Germany, followed by secure and well-paid employment possibilities on these host countries' markets. Large salaries and a by far more prestigious social status constantly encourage Romanian intelligence emigration. The most notable areas of emigration study and employment in this sector are Sciences and Human Rights: Computer Sciences, Political Studies, and International Law.

The emigration outflow has started immediately after the fall of the Iron Curtain in the very early 1990s and mostly stopped at the end of the same decade, while the students' outpour is still an issue. Thus, the Romanian academia and society lost its very best and skilled specialists in all fields at the very start of its troublesome transition. This may be considered an important bottleneck for the country's progress during the transition period. Romania expects an increase in the number of immigrants in the coming years, especially after it joins the Schengen Convention. Nevertheless, a fact that the authorities must cope with is this "attractiveness" will be the same for both legal and illegal immigrants.

The Romanian migration changed from a circulatory flow, in the 1990s, to a cyclical and not permanent phenomenon. Migrants from Romania move, most of the time, to compensate for the economic crisis. The biggest migrant communities of Romanians, from Italy and

⁵ See Andreea Ripeanu, *Istoria statului si dreptului românesc, Curs universitar*, Universul Juridic, București, 2009.

Spain, are usually made up of workers with previous experience not only of external migration, but also internal migration, generated by the two internal domestic migration flows: one from the late 1980s, when the communist regime moved hundreds of thousands of people from the countryside to the outskirts of the big cities, and the second flow, when the closedown of many industrial sites created an inverse flow, from the urban to the rural areas, especially in the North-East of Romania.

Nevertheless, no uncontrolled migration from Romania took place after 2007, in spite of the increase with 150% of the residence permits for Romanians in countries like Italy. The migration flows from Romania indicate a pattern of integration in Europe by a circular professional migration able to generate a type of “horizontal cultural exchange” and a new concept of European citizenship. As far as immigration to Romania is concerned most of the foreigners with a legal status come overwhelmingly from Moldova and they usually settle in the capital, Bucharest.

The existing legal framework. Romania has a specific immigration policy based on needs identified at national level while taking into account the impact this may have on other EU Member States; this policy aims to ensure fair treatment and harmonious integration of foreigners in the Romanian society. Romania is a route of migration (legal and illegal) for people from the states of Eastern Europe, from Middle East countries, from South East Asia or from Africa. Although in some Member States there were trends of migration from countries in Central America and South America, such cases have not yet been reported in Romania.

In recent years, although Romania has kept largely its character of a State of transit, it has started to become a state of destination as well. Thus, at the end of 2009, in Romania there were 59,062 legal foreign residents from third countries, with 4% more than at the end of 2008 and with 76.2% more than in 2005. Of the 59,062 registered foreigners residing legally in late 2009, 49,406 had a right of temporary residence (84%) and 9656 (16%) a right of permanent residence, according to the goals set by law.

The main purposes for which foreigners have

established temporary residence in Romania are mostly linked to the right to family reunification (family reunification, family members of Romanian citizens, from the EU or European Economic Area), education (students), employment.

Another category of migrants is that of asylum seekers and those who have obtained a form of protection in Romania. Thus, in 2009 free access to the asylum procedure was provided to a number of 835 foreigners and this trend has maintained a high level while there was no return recorded. This trend is directly influenced by the economic situation of Romania and the implementation of European rules which provide that the State in which the asylum seeker enters or seeks protection for the first time is responsible for processing the application.⁶

Current legislation regulating the regime of foreigners in Romania, that of citizens of EU Member States and of the European Economic Area and the rules of law governing asylum in Romania are mainly conferred by Ordinance No. 194/2002 on the regime of foreigners in Romania, republished, with subsequent amendments of Government Urgency Ordinance No. 102/2005 on the free movement of citizens of member states of the European Union and of the European Economic Area, as amended by Law no. 260/2005, with subsequent amendments by Law no. 122/2006 on asylum in Romania, with subsequent amendments of Government Urgency Ordinance No. 56/2007 on employment of foreigners in Romania, approved with amendments by Law no. 134/2008.

EU membership has led in recent years to substantial changes in the rules of law governing the regime of foreigners in Romania as citizens of the Member States of the European Union and of the European Economic Area, as well as the rules of law governing asylum in Romania, in order to ensure compliance with European legislation and with other international legal instruments to which the Romanian State is a party.

This process of regulatory harmonization is in progress to identify viable solutions for

⁶ See Gheorghe Iancu, *Proceduri constitutionale. Drept procesual constitutional*, Universitaria, București, 2010, p. 124.

transposing and harmonizing the national law with the EU law on the *acquis* in the field. However, by amending national legislation within the areas mentioned above, the legislators seek permanent elimination of failures occurring in the implementation of the legislative framework regarding the regime of foreigners on the territory of Romania.⁷

Also Romania applies the provisions of Regulation CE No. 343/2003 on establishing the criteria and mechanisms for determining the member state responsible with the examination of an asylum application presented in one of the member states by an applicant of a third country as well as the Regulation CE No. 2725 of 11 December 2000 regarding the establishment of the EURODAC system to compare digital fingerprints with the aim to efficiently implement the Dublin convention.

The Urgency Ordinance Government Urgency Ordinance No. 102/2005 on the free circulation of the member states citizens and of those pertaining to the European economic space on the territory of Romania also transposes EU directives.

The Government Ordinance No. 44/2004 on the social integration of foreigners who acquired a form of protection of the right to stay in Romania was approved with modification through Law No. 185/2004 and facilitates the social integration of foreigners who benefit of a form of social protection in Romania.

Moreover, Romania has been associated as an observer in all forms of cooperation in the Tampere and Hague programs, even before its EU accession date. As a full EU member state, Romania effectively implements the measures set out in the two programs. By adopting the legislation on asylum, it has created a legal framework which is fully harmonized with EU legislation documents in this field.

It should be highlighted that the legislation on asylum in our country has been successively amended since 1996, to be in line with European legislation which itself has undergone many changes so far.

The national law mainly transposes the following Directives of the European Council:

⁷ See Adrian Bulgaru, *Standarde și măsuri la nivel național și european privind protecția internațională în materia azilului*, București, Pro Universitaria, 2013, p. 25.

The Council Directive 2001/55/EC of 20 July 2001 on Minimum Standards for Giving Temporary Protection in the Event of a Mass Influx of Displaced Persons and on Measures Promoting a Balance of Efforts Between Member States in Receiving Such Persons and Bearing the Consequences. Published in the Official Journal of the European Union No L212 of 7 August 2001; The Council's Directive 2003/9/EC of 27 January 2003 laying out minimal standards for the asylum seekers in the member states, published in the Official Journal of the European Union No. L31 of 6 February 2003; The Council's Directive 2004/83/EC of 29 April 2004 on minimum standards for the qualification and status of third country nationals or stateless persons as refugees or as persons who otherwise need international protection and the content of the protection granted published in the Official Journal of the European Union No, L304 of 30 September 2004; Directive 2005/85/CE of 1 December 2005 on minimum standards on procedures in Member States for granting and withdrawing refugee status published in the Official Journal of the European Union L326 of 13 December 2005.

The management of the migration phenomenon is based on the participation of all national institutions with competence in this area, through participatory management and institutional cooperation while the national coordinating role is played by the Ministry of Interior through its General Inspectorate of Immigration.

From the date of the full implementation by Romania of the provisions of the Schengen *acquis*, the categories of visas issued are of two kinds: uniform visa (valid for the Schengen area) and national visas (valid in Romania).

Since the uniform visa holder has the right to travel freely within the territory of all Schengen States during the period of validity, we can say that during the next phase of full implementation of the provisions of the Schengen *acquis* by Romania, the foreigners who want to reach other Schengen member states will try to take advantage and the number of applications for this type of visa will increase unduly. Also, taking into account the provisions of the Schengen *acquis* concerning the possibility that holders of a residence permit

issued by one of the Schengen States can move freely on the territory of other Schengen states under this permit and with a valid travel document, for up to three months within 6 months, it is most likely that the number of applications for the issuance of national visas will be increasing.

In Romania the General Inspectorate for Immigration is the competent coordinating authority in matters of migration and residence and is working with all other national institutions competent in the field.

The General Inspectorate for Immigration exercises the powers given to it by law for implementing Romania's migration, asylum, integration of foreigners and relevant legislation in these areas. The activity of the General Inspectorate for Immigration (GII) is a public service and is conducted in the interest of the community and in support of state institutions, and based solely on law enforcement. GII is an institution for managing issues of migration, asylum and social integration of foreigners in Romania.

In terms of organizational structure, the Inspectorate has structures at central and regional levels: the central level is composed of directions, services, and other functional structures at the local level and in regional centers and procedures of accommodation for asylum seekers, detention centers for foreigners in detention and county structures.

In parallel with the existent legislation, the Government of Romania adopts once in four years a National Strategy on Immigration. The old strategy adopted by Government Ordinance No. 122/2007 for the period 2007-2010, has set as main objectives: controlled immigration, asylum and social integration of foreigners, preventing and combating illegal migration also establishing the institutional framework, the annual plans of action and the necessary resources for achieving these objectives.

The National Strategy on Immigration for 2011-2014 focuses more on the common interests and on the cooperation between the EU member states in order to manage migration, especially in the event of Romania's entry into the Schengen space, for securing borders and for informing foreigners before reaching the country through Romania's diplomatic missions. The Strategy also focuses on

providing employment for foreigners who graduate a university in Romania, on institutional cooperation and on training the personnel of public institutions in view of working with foreigners and assisting them in their requests and needs. The Strategy represents the vision of the Romanian state with regard to managing migration. There is an effort to harmonize European legislation with national legislation.

The Romanian Office for Immigration which functions under the Ministry of Administration and Interior represent the central authority responsible for the implementation of the refugee policies. After interviewing the person who applied for asylum, a representative of the Romanian Office for Immigration adopts a decision which can then be contested by recourse and is the competence of the Court which analyzes the case in all its aspects.

Starting from the necessity to implement the EU regulations and to transpose them into the national legislation, the Law No. 122/2006 in Article 2 establishes the definition of terms such as: forms of protection, asylum seeker, subsidiary protection, temporary protection, displaced persons, massive influx of immigrants, transit zone etc.

The national legislation took into account the European legislation also in the context of simplification of the procedures for solving the requests for humanitarian protection.

An effective public policy mechanism is also the recent 2012-2013 National Strategy in the Field of Prevention, Assistance of Victims and Combating the Trafficking in Human Beings. The Strategy aims at enhancing the dynamism and efficiency of state institutions and the involvement of International Organizations for combating this phenomenon and for raising awareness of the public opinion with regard to the issue of trafficking in human beings. Also to be noted is that the Strategy transposes the Directive 2011/36/EU of the European Parliament and of the EU Council of 5 April 2011 on preventing and combating trafficking in human beings and protecting its victims.

Asylum Procedure. A person is considered as being an asylum applicant after expressing orally or in writing in front of the competent authorities his or her wish to request the

protection of the Romanian state⁸. The Law No. 122/2006 on asylum ensures the protection of human rights on asylum reflecting Romania's fulfillment of its obligations as an EU member state. This Law also represents the instrumental normative act for combating trafficking in human beings and abuse in asylum procedure. Romanian legislation on asylum has been successively amended starting in 1996 in order to be in accordance with the EU legislation provisions which also, in their turn, underwent numerous modifications up to now. The new law on asylum in Romania aims to ensure, through the definition of terms commonly used in the field of asylum and related terminology in this area, compliance with the terms used in Europe, both in order to avoid confusion as well as different interpretations. A series of terms are clearly defined: protection, asylum seeker claim for form of protection for asylum, foreigner, country of origin, the asylum, refugee status, subsidiary protection (which replaces the term humanitarian protection), temporary protection, family members, unaccompanied minors, displaced persons, massive flow.⁹

The law contains also expressly applicable procedural principles and guarantees for asylum such as access to the asylum procedures for any foreign citizen or stateless person requesting protection of the Romanian state, non-discrimination on grounds of race, nationality, ethnicity, language, religion, social status, faith, sex, sexual orientation, age, disability, chronic disease, belonging to a disadvantaged category, property, birth or acquired status and others, non-refoulement – which states that against the asylum seeker can not be taken measures of expulsion, extradition or forced return to the

⁸ The National Strategy on Immigration 2011-2014 states that in recent years although Romania remains a transit country, it has also become more and more a country of destination. Thus, at the end of 2009, on the territory of Romania there were 59.062 foreigners from third countries illegally staying in the country, which represents 4% more than at the end of 2008 and 76.2% more than in 2005. Out of 59.062 foreigners there were 49,406 who had the right to temporary stay (84%) and 9,656 (16%) who had the right to permanent stay for purposes established and approved according to legislation. Also see reports regarding Romanian legislation on migration conducted by the Romanian Institute for Human Rights with the contribution of the following researchers: Marius Mocanu, Adrian Bulgaru, Daniela Albu, Petru Emanuel Zlatescu, Gabriela Varia.

⁹ See Louis Ulrich, Ștefan Stanciugelu, Iris Alexe (coord.), *Gestionarea Benefică a Imigrației în România*, Fundația Soros România, București 2010.

border or on the territory of Romania, the principle of family unity, the confidentiality of data and information on the asylum application, the best interests of the child, guaranteed for unaccompanied minors, the presumption of good faith. The Law No. 122/2006 defines the statute of refugee as “the form of protection recognized by the Romanian State which is granted to the foreign citizen or to the stateless person who meets the conditions provided by the Geneva UN Convention on the status of refugees of 28 July 1951, to which Romania adhered by Law 46/1991 and also the conditions provided by the Protocol on the status of refugees”.

The asylum procedure is finalized within 7 days from the moment of communicating the decision to close the file and from the date of the communication of the decision by the General Inspectorate for Immigration by which the status of refugee was granted or according to each specific case within 7 days after the recourse or after the pronouncement of the Court. In case of accelerated procedure or border procedure the asylum procedure is completed immediately. The ordinary procedure for asylum applications in Romania is structured in two phases: administrative and judicial. In the administrative phase the asylum applications are individually examined by the administrative authorities on the bases of the interview with the asylum applicant, of his or her documents in the personal file and on the basis of information from the country of origin. In the judicial phase the asylum applicants whose applications were rejected can resort to 2 ways of recourse and their situation is going to be analyzed by the Court.

The forms of protection that can be granted to foreign citizens on the territory of Romania are: The refugee status; Subsidiary protection (which was previously defined as “conditioned humanitarian protection”). Under this type of protection the vulnerable categories are taken into account.

The refugee status¹⁰ and the subsidiary

¹⁰ The temporary protection is a form of protection that is granted collectively in exceptional situations and for a strictly determined period of time. Principles and procedural guarantees: access to the asylum procedure; non-refoulement; nondiscrimination; the unity of the family; the supreme interest of the child; confidentiality; the presumption of good faith; removing of criminal liability for entering or illegally being in the country.

protection are granted following an individual analysis of the case of each asylum applicant if the conditions envisaged by the asylum law are fulfilled. According to Law no. 122/2006 the refugee status can be granted upon request following a well grounded fear of the person that he or she might be persecuted in the country of origin on reasons of race, religion, nationality, membership in a certain social or political group, he is out of his or her country of origin and because of the fear of being persecuted, the person does not want the protection of the country of origin.

The subsidiary protection can be granted to a foreigner who does not meet the conditions for granting of refugee status but who has serious reasons to believe that if repatriated to the country of origin, he or she risks a violation of rights which might consist in: sentence to death; torture, inhuman or degrading treatments. A serious individual death menace of a menace to the integrity of one's persons on reasons of generalized violence in situations of internal or international armed conflict in case the applicant is part of the civilian population of the country of origin

The main rights of those benefiting of refugee status or of subsidiary protection are: - to remain on the territory of Romania and to benefit of the corresponding necessary documents in order to prove his or her identity when crossing the border; to choose the place of residence and to circulate freely; to be employ, free to exercise liberal professions and to be engaged in economic activities under the same conditions as those for Romanian citizens; to be able to transfer personal assets to Romania; the most favorable treatment provided by law for the foreign citizens when acquiring properties and real estate properties; protection of intellectual property; social and health insurance equal to those of Romanian citizens; access to all forms of education; equal treatment in exercising religious practices or beliefs; protection of personal data; the right to association with political purposes and to adhere to professional syndicates; free access to legal courts; upon request to receive a loan for a period of maximum 6 month with possibility of extension for maximum 3 months if there are no other sources of revenue from objective reasons; to have a legal address in Romania; to receive upon request any necessary assistance for

repatriation.

Vulnerable categories. Asylum-seekers are one of the most vulnerable groups of people in the world. But among them are people facing even further risks and problems. This includes children who are orphaned or separated from their parents, people suffering from psychological problems, mothers and fathers raising children alone, victims of human trafficking and survivors of sexual and gender-based violence. Typically, these people cannot advocate on their own behalf and national asylum systems are rarely able to identify them and ensure they receive the tailored social and psychological assistance they need. The fact that they are not identified and helped can, in turn, hinder a proper consideration of their asylum claims as they cannot provide all the required information in a clear way during the refugee status determination procedure owing to their special situation¹¹. In Romania the asylum procedure for minor children who are not accompanied is a special procedure. Also a special procedure is applied to persons from other vulnerable categories. The minor children who are not accompanied and other persons from vulnerable categories become asylum applicants from the moment they expressed either verbally or in writing this request to the competent authorities. The applications for asylum from unaccompanied minors and persons from vulnerable categories are examined and solved with priority. These persons do not have a penal responsibility for illegally enter or stay on the territory of Romania¹².

Right to Family Life. The Law 122/2006 on asylum emphasizes the importance of respecting family unity, sets the priority of the interests of the child and provides safeguards for unaccompanied minors seeking for protection.

¹¹ According to the data from the National Bureau of Statistics at 1 of January 2011 there were 71 refugees and 84 asylum applicants benefiting of humanitarian protection in Romania.

¹² To be noted is that UNHCR in Central Europe has launched the "Response to Vulnerability in Asylum" (RVA) project in Bulgaria, Hungary, Poland, Romania, Slovakia and the United Kingdom to improve the system of identifying vulnerable asylum-seekers and providing tailored legal, social, psychological and medical help. The project is co-financed by the European Union.

This law is an example of harmonization of the national legislation with the text of the 1951 UN Convention.

An unaccompanied minor asylum seeker will be considered - whether he or she expressed this option - and the process of granting asylum will be suspended until the appointment of a legal representative. The law provides that the authority for child protection initiates the appointment of a legal representative for the minor. According to Article 72 paragraph 2 of Law 122/2006 Romanian authorities have the obligation to support family reunification for unaccompanied minors. Paragraph 3 of the same article points out that in case of finding of the minor's family, a reasoned decision to reunite the family will be issued. The minor applicant will be interviewed only in the presence of his or her legal representatives. Children with special needs applicants will be interviewed by experts and specialists officers. The deadline for settling asylum application is 30 days. But this period is suspended until the appointment of the legal representative for the applicant unaccompanied minor. Article 7 of Law 122/2006 guarantees the principle of family unity for the spouse, unmarried minor children, for the dependent applicant, whether the minor is originating in marriage or outside the marriage, or in case the minor was adopted according to the national legislation in the country of origin.

To regulate the family unification procedure for beneficiaries of a form of protection in case of family members that are outside Romania, it was abrogated the Ministry of Interior Order No 213 of February 2002 that was establishing a common procedure for the settlement of claims for refugee status for family members of the person who has been granted refugee status in Romania. The Romanian government is granting refugee status to the spouse of the applicant if the marriage was contracted before entering the territory in which protection is granted¹³.

¹³ According to the latest statistics provided by the UNHCR office in Romania around 2511 people sought asylum in Romania in 2012. 43 of these were unaccompanied minors, or children separated from their families. In 2012, 161 men, women and children were recognized as refugees and a total of 117 people were given a complementary type of protection. The most common countries of origin for immigrants in Romania

Family reunification. Beneficiaries of protection (refugee status or subsidiary protection) may apply for asylum in the names of family members (spouse or, where appropriate, the wife and minor children) in the home country or a third country. This is the only exception provided by the law when there is no obligation that the spouse or the minors should personally submit the request for asylum. According to the asylum law the family members of a beneficiary of refugee or subsidiary protection are the following: (i) the spouse or, where appropriate, the wife of the beneficiary of refugee or subsidiary protection; (ii) the minor children of the beneficiary of refugee or subsidiary protection dependents, provided they are unmarried, whether in or outside the marriage or adopted by national legislation of the country of origin.

In case the conditions for family reunification are met, if the decision making officer endorses that the proof of kinship was made, the Foreign Ministry will request the issue of a visa and travel for those mentioned above as family members of the beneficiary of refugee status. If the conditions are not met for family reunification the officer who issued a rejecting decision will communicate it to the beneficiary of a form of protection. The foreigner may exercise two appeals against this decision of rejection, on the same terms provided by law for the ordinary procedure.

Student and Researcher Status. Thousands of young people from Bermudas, Guinea, Nepal, Oman, Zambia, but also from England France, Germany and Sweden choose to learn in Romanian Universities, most of them opting for medical school or economics. Their number is almost constant every year, respectively over 10.000 young people who apply to study in a Romanian University¹⁴.

are: Republic of Moldova, Algeria, Morocco, Pakistan, Syria and Afghanistan.

¹⁴ The numbers of young people who opted to study in Romania : Tunisia, 1.164 Israel - 1.002, France - 967, Italy - 950, Greece - 858, Germany - 488, Sweden - 440, Morocco - 431, Turkey - 369 the Serbian Republic 361. The most preferred Universities are the University of Medicine and Pharmacy “Carol Davila” Bucharest, UMF “Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca, UMF Timișoara, the Bucharest School of Polytechnics, the Bucharest Academy of Economic Sciences and the Babeș-Bolyai University in Cluj-Napoca.

The Government Urgency Ordinance 194 of 12 December 2002, Article 24, point c) mentions that a long stay visa is granted to students and researchers who are foreign citizens. Regarding the stay in Romania of foreigners who came for study, there is a Cooperation Protocol between the Ministry of Education, Research and Youth the Ministry of Foreign Affairs and the Ministry of Administration and Interior providing that these ministries through their specialized institutions organize annual meetings in Universities to inform on the regime of foreign students in Romania¹⁵.

Some categories of young people from non EU countries who wish to study in Romania are tax exempted for the stay permit due to the special attention given by the Romanian Office for Immigration to those foreigners who do not have the appropriate means to cover the cost of the stay permit.

The support offered to these young people is in accordance with the dispositions of the Ministry of Administration and Interior contained in the Protocol signed on 7 September 2012 between the Romanian office for Immigrants and the National Monetary Printing Office.

Foreign citizens with permanent residence in Romania also benefit of this advantage. The Protocol also addresses to stateless persons of Romanian origins who were repatriated as a consequence of an international agreement and who do not have the means to cover the fee for the stay permit. Also refugees or people that benefit of subsidiary protection are exempted from the tax for the stay permit accordance with inter ministerial, inter governmental or international agreements to which Romania is part.¹⁶

According to Article 5 of the protocol these benefits are granted only once a year and not for those who have lost a school year otherwise than for medical reasons,

¹⁵ According to the information from the General Inspectorate for Immigration during the school year 2011-2012 there were issued 1492 permits of stay for studies to foreign citizens from third countries and 270 certificates for studies for citizens of EU and EU Economic Area. The main countries of origin of the applicants are Tunisia, the Republic of Moldova, Morocco and Israel. Also until 30. 06. 2012 in Bucharest there were already 2404 stay permits for studies.

It is worth mentioning that the Romanian Office for Immigration offered the same benefits before the signing of this Protocol through an Agreement with the Autonomous Department for the Administration of the State Protocol Patrimony – RAAPPS. The stay permit for foreigners is granted also on the basis of international documents to which Romania is part.

Diplomatic staff. In Romania, members of the diplomatic staff, of consulates or of the technical-administrative staff of an embassy on the territory of Romania together with their family members have a special regime and so have the representatives of the international organizations. The main regulations which are applied are contained in the Vienna Convention of 24 April 1963 and the Convention of 14 March 1975 on representation of states in their relations with the international organizations universally acknowledged. Also the juridical regime of the diplomatic and consular staff is regulated through statues and protocols as well as through bilateral agreements between states. The right to free circulation on the territory of the state of residence is recognized by the majority of the world's states. The Ministry of Foreign Affairs officially communicates to all diplomatic missions which are the areas of conflict where the access of diplomatic staff is either forbidden, restricted or not recommended. The Ministry of Foreign Affairs also communicates the procedures for obtaining travel authorization for these countries.

In Romania, like in most countries, the entrance, stay and departure of the diplomatic and consular staff are regulated by special laws on the status of foreigners as well as by circular notes issued by the Ministry of Foreign Affairs and addressed to the respective diplomatic missions. The principle of reciprocity is the basis for all these regulations¹⁷. The principle of reciprocity is strictly respected in the relations between states in order to avoid any advantages or disadvantages which can occur or can be determined by the lack of harmonization between local legislations of countries regarding

¹⁶ See Lavinia Barlogeanu (coord.), *Identitate si globalizare*, Humanitas, București 2005.

¹⁷ See Grigore Geamanu, *Principiile fundamentale ale dreptului international contemporan*, Ed. Didactica si Pedagogica, București, 1967, p. 15.

the diplomatic staff.¹⁸

Urgency Ordinance No. 124/2002 regarding the regime of foreigners in Romania, Section 2, also mentions in its Article 20, "Types of visas", pointing paragraph (ix), the diplomatic visa and the office visa, identified by the symbol DS. Article 25 of the same law stipulates "the diplomatic visa" and "the office visa".

The diplomatic visa and the office visa allow entrance to Romania of holders of a diplomatic passport, usually for a long stay, with the purpose of performing an official function on the territory of Romania, as members of a diplomatic mission or of a consular office of their country of citizenship.

These types of visas are issued to holders of diplomatic passports or of office passports on request by the Ministry of Foreign Affairs of the respective state sending its diplomatic staff to be accredited in Romania. These visas are also issued to the family members accompanying the diplomatic or consular staff and are valid during the period of the diplomatic mission, or in accordance with the bilateral agreements to which Romania is part.

In Romania the diplomatic cards are of three types (red, yellow and blue): The Red CD series diplomatic cards are issued to diplomatic, consular personnel, staff of international organizations and their families, holders of diplomatic passports. It gives right of residence and diplomatic immunity on the territory of Romania; Yellow TC series diplomatic cards are issued to technical-administrative personnel and their families, holders of diplomatic and service passports. It gives right of residence and certain immunities on the territory of Romania; Blue PS series diplomatic cards are issued to staff of the diplomatic missions or in the particular service of high rank diplomats and to their families. It gives right of residence on the territory of Romania.

All the above-mentioned cards are issued starting with March 2012. The old version of cards issued starting with 2007 by the Ministry of Foreign Affairs, as remain valid and will ceased to be valid at the end of 2014.

However, the Romanian legislation is not rich in legislative norms regarding the status of

diplomatic staff. The Urgency Ordinance OUG No. 195/2002 regarding the regime of foreigners in Romania makes little reference to diplomatic staff and there are no specific regulations in the Romanian legislation with regard to records of diplomatic and consular staff, issuance of travel documents, validity extension regulations etc, which need to be settled through a normative act.

Human trafficking. The collapse of communism in Eastern Europe in 1989 has since provided new resources geographical and human for the sex trade and traffic. Indeed, one of the most striking images of the changes in Eastern Europe soon after the fall of the Berlin Wall was that of women lining the highways across the region, offering sex for sale. Political and economic liberalization as well as internal and international militarism created new opportunity structures and daunting economic uncertainties that have produced both a demand for and a supply of sex workers in and from Eastern Europe. The majorities of these sex workers have been and are women and girls. Recent reports consistently note the increased number of women and children trafficked to, through, and from Central and Eastern Europe. Whether working part-time to supplement income, full-time voluntarily in sex clubs, or forced in the context of trafficking, prostitution is a stable, ever-expanding feature of the global service economy¹⁹.

As stated by Franck Laczko from IOM in his paper "Human Trafficking: The Need for Better Data", it is important to clarify the terms "smuggling" vs. "trafficking". It is an obstacle to creating a workable international definition of human trafficking since it tends to overlap with people smuggling. Smuggling is defined as the "procurement, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit, of the illegal entry of a person into a State Party of which the person is not a national or a permanent resident." The definition distinguishes smugglers, whose main occupation is transporting migrants via illegal channels, from traffickers, who combine transportation with exploitation. Categorizing

¹⁸ See Corina Florenta Popescu, *Cutuma in dreptul international public*, Universul Juridic, București, 2012, p. 242.

¹⁹ See *Iregular Migration, Migrant Smuggling and Human Rights: Towards Coherence*, International Council on Human Rights Policy, 2010, p. 11.

these crimes can be difficult, however.

IOM data show that there is considerable trafficking within Central and Eastern Europe, and not only between the East and West. In 2001, the majority of trafficking victims assisted by IOM came from Moldova, Romania, and Ukraine. In the majority of cases, the women had been trafficked to countries and provinces in the Balkans, especially Bosnia-Herzegovina, Kosovo, and the Former Yugoslav Republic of Macedonia. IOM data also indicate that trafficking is occurring between Central and Eastern Europe and Asia. For example, in 2000 IOM assisted Romanian and Moldovan women who had been trafficked to Cambodia.²⁰

Internal cooperation for combating trafficking in human beings. The national authorities that internally cooperate and have attributions in combating the trafficking in human beings are the following: The Ministry of Foreign Affairs, the Minister of Labor and Social Solidarity, the Ministry of Administration and Interior, the Ministry of Education and Research, the Ministry of Health and Family, the Ministry of Justice, the Public Ministry, the National Authority for Child Protection and the County and Local Councils have attributions for combating human trafficking²¹. But NGOs and representatives of the Civil Society can also be involved in combating human trafficking. The great number of national institutions with attributes in this matter justifies the amplitude and diversity of the trafficking in human beings phenomenon. The Ministry of Foreign Affairs also has the obligation to issue and transmit to all stakeholders a list with the states having a high potential for human trafficking and especially the transit countries²².

Law. 302/ 2004 on international legal cooperation abrogated the previous national legislation which was incomplete and inconsistent and managed to harmonize the internal legislation with more simplified

procedures established by the EU Convention of 29 May 2000 and the second additional Protocol of the European Council of 8 November 2001 regarding international legal assistance on criminal issues. Thus law No, 302/2004 becomes the main national instrument for combating trafficking in human beings and organized crime.

International legal cooperation as provided by Law No. 302/2004 establishes as forms of international cooperation the following: extradition; transfer of criminal issue procedures; recognition and implementation of decisions on criminal issues; the transfer of convicted persons; the hearing of witnesses, experts and prosecuted persons; the communication of procedure documents that are submitted for a criminal trial; the criminal record.

But in spite of enhanced international cooperation the statistics in this matter remain uneven and not always reliable. For instance, a UK inter ministerial report stated that most victims of traffic in Britain came from Nigeria, Vietnam, Albania, Romania and China while the trafficking in human beings increased in Albania with 300%, in Lithuania with 171% and in Poland with 148%. The figures for Romania and China decreased according to the UK Report.²³

According to the 2012 Report by the Romanian Ministry of Foreign Affairs and the National Agency for Combating Trafficking in Human Beings the rate of victims of human traffic is of 5.50 compared to 5.46 in 2011 for a total population of 18,916,735 (estimated as of 1 April 2012).²⁴ According to the Report 1 of 3 persons annually identified as victims of human trafficking are women and approximately 1 of 3 persons is a minor person. Thus the dynamics in the trafficking of victims identified in recent years maintains the constant downward trend in the number of persons trafficked annually identified. Thus, in 2012 were identified 1,041

²³ See *Report on Migration and International Human Rights Law*, International Commission of Jurists, Geneva 2011.

²⁴ The same Report shows that most victims are young women, minors and people with disabilities. Most of the victims are women who are forced to practice prostitution: 58% from the total of trafficked persons as compared to 51% in 2011; 33% were victims of trafficking for forced labor in various sectors of economy as compared with 38% in 2011; 11%, mostly children were victims of trafficking forced to beg and exploited by organized crime.

²⁰ See *Human Rights and the Millennium Development Goals in Practice: A review of country strategies and reporting*, OHCHR, Geneva, 2010.

²¹ See *Internally displaced people*, OHCHR, Geneva, 2007.

²² The following countries are beneficiaries of human trafficking: Germany, Italy, Spain, Netherlands, and France, with Poland, Turkey, Japan, Serbia and Montenegro being both transporters and consumers.

victims, which represents 7 less than in the previous year and 113 fewer than in 2010.

Out of trafficked persons identified in our country in 2012, the percentage of foreigners is very low. Only 4 victims of another nationality than Romanian were identified but there may be still a number of unidentified victims not reported statistically. In any case most of the victims are females. The average age of victims is 24, but there is an increased vulnerability at the age of 17.

There were 554 victims of trafficking in 2012 with 52 persons less than in the previous year and with 72 persons less than in 2010. The gender distribution shows that 69% of the victims are females while 31% are males. Also women aged between 13 and 27 appear to be most vulnerable to trafficking.

The Report also highlights as an effective public policies mechanism the recent 2012-2013 National Strategy in the Field of Prevention, Assistance of Victims and Combating the Trafficking in Human Beings. The Strategy transposes the Directive 2011/36/EU of the European Parliament and of the EU Council of 5 April 2011 on preventing and combating trafficking in human beings and protecting its victims.

The Strategy provides a multiannual Plan of Action and reflects the point of views of central authorities as well as those of the representatives of the Civil Society who participated in the drafting and consultation phases of its elaboration.

The Strategy offers answers and solutions to the problem of human trafficking on the basis of EU legislation in this field and provides the following measures: reconfiguration of the protection and services system for the victims of trafficking; strengthening the capacity of early warning and identification of victims and guiding the victims to the providers of special services to which they are entitled; enhancing the social inclusion programmes for victims of trafficking; more efficient measures for supporting and protecting victims who agree to participate in hearings in Court or to be witnesses in trials for all the duration of the trial and ensuring financial compensation. The Strategy aims at enhancing the dynamism and efficiency of state institutions and the involvement of International Organizations for combating this phenomenon and for raising awareness of the public opinion with regard to the issue of trafficking in human beings.

ORIENTĂRI ALE REFORMEI DE SĂNĂTATE DIN ROMÂNIA

ISABELA STANCEA*

Abstract:

The world Sanitary systems are classified according to their efficiency in transforming health expenditure. We are considering here, the correlation of health care spending, adjusted according to local prices and to health insurance.

However, the experience of European countries has shown that reform consists not only in implementing radical initiatives, but also in creating and maintaining a political, legislative, administrative and technical framework able to monitor and adjust the implemented changes. Once structural changes are implemented, the role of the central administration would be that of operating these mechanisms, in order to achieve the targeted results by sustained monitoring and regulated efforts.

Keywords: public health system, the right to health, hospitals, patients, public administration reform, decentralization, management

Résumé:

Les systèmes sanitaires mondiaux sont classés en fonction de leur efficacité dans la transformation des dépenses de santé. Nous envisageons ici, la corrélation de la les dépenses pour sante, ajusté en fonction des prix locaux et de l'assurance maladie.

Cependant, l'expérience des pays européens, il a montré que la réforme ne consiste pas seulement dans les initiatives de mise en œuvre radicale, mais aussi dans la création et gestion d'un cadre législatif, politique, administratif et technique capable de contrôler et d'ajuster les changements mis en œuvre. Une fois les changements structurels sont mise en œuvre, l'exploitation des ces mécanismes, afin d'atteindre les résultats envisagée, avec des efforts soutenus pour leur surveillance et réglementation, serait le rôle de l'administration central.

Mots-clés: système de santé publique, le droit à la santé, les hôpitaux, les patients, la réforme de l'administration publique, la décentralisation, la gestion

Sistemul public de sănătate, constituie garanția calității vieții și unul dintre cele mai importante angajamente politice pe care guvernării trebuie să și le asume pentru a asigura standarde sociale ridicate populației pe care o reprezintă.

Considerăm că în contextul actual, în care se preconizează modificări profunde ale reglementărilor privind Legea sănătății din România este necesar ca propunerile care vor sta la baza elaborării acestei importante legi să vină din rândul cetățenilor, lucrătorilor din sistemul sanitar, autorităților publice locale, județene și regionale deopotrivă, pentru ca impactul acestei legi să aibă un grad cât mai mare de acceptare din partea populației.

Dreptul la viață al fiecărui cetățean este condiționat de starea sa de sănătate. Atunci când cetățenii nu-și pot permite accesul la serviciile de sănătate din cauza costurilor acestora, *dreptul la viață*, așa cum este definit în art. 3 din Declarația Universală a Drepturilor Omului

(*orice ființă umană are dreptul la viață, la libertate și la securitatea sa*¹) devine un principiu lipsit de conținut².

Tema sănătății publice este de strictă actualitate în prezentul context politic, deoarece presiunea venită din cercurile de interes economice a generat dorința de schimbare a actualului mod de organizare a sistemului sanitar. La solicitarea instituției prezidențiale, Ministerul Sănătății a inițiat la sfârșitul anului 2011 un proiect de Lege privind reforma în sistemul sanitar din România. Acesta prevedea reorganizarea spitalelor sub forma unor asociații sau fundații ori a unor societăți comerciale, într-un cuvânt privatizarea spitalelor publice, după ce în cursul aceluiași an 2011, au fost

¹ Declarația Universală a Drepturilor Omului adoptată și proclamată de către Adunarea generală a ONU la 10 decembrie 1948.

² A se vedea Irina Moroianu Zlătescu, Emil Marinache, Rodica Șerbănescu. *Principalele instrumente internaționale privind drepturile omului la care România este parte*. Vol. I, Instrumente universale, IRDO, București, 2006.

* Cercet. șt.

închise un număr de 65 de spitale declarate ca fiind nerentabile. Această teză a fost reluată recent de către Ministerul Sănătății și introdusă în pachetul legislativ care urmează să fie aprobat de către Guvernul României.

Protestele spontane ale populației din ianuarie 2012, în lipsa unei reacții ferme din partea societății civile, și motivul pentru care ele au fost declanșate, au demonstrat că sănătatea și funcționarea sistemului public de asistență medicală se numără printre preocupările principale și imediate ale cetățenilor. Cetățenii și-au manifestat în mod democratic opțiunea privitoare la sistemul public de sănătate, iar politicienii au obligația de a ține cont de aceasta și de a veni cu soluții ca sistemul public de sănătate din România să asigure accesul tuturor la un serviciu medical de calitate³.

În orice țară civilizată, statul își asumă obligația garantării unui sistem de ocrotire a sănătății, prin care sprijină, în baza legii, persoanele aflate în situații care necesită ajutor. În același timp, sistemul sanitar trebuie să corespundă așteptărilor populației, implicând respectul față de cetățean (autonomie și confidențialitate) și orientarea beneficiarului (servicii prompte și de calitate a dotărilor). Un alt obiectiv îl reprezintă finanțarea echitabilă, în care cheltuielile să reflecte capacitatea de plată, și nu neapărat riscul de îmbolnăvire.

Sistemele sanitare ale lumii se clasifică potrivit eficienței cu care transformă cheltuielile în sănătate. Se au în vedere aici, în corelație, cheltuielile pentru îngrijirea sănătății, ajustate conform prețurilor locale, cu asigurarea stării de sănătate. Ca factor determinant pentru sănătate, în calcul a fost cuprins și nivelul de educație al populației. Acest demers conduce la definirea de către World Health Report⁴ a sistemului sanitar drept „toate activitățile al căror scop principal este de a promova, restabili sau menține sănătatea”.

Atunci când vine vorba despre performanțele sistemelor sanitare, poate părea surprinzător că cel mai bine finanțat sistem din lume, al SUA, nu este de găsit în topul statelor cu un sistem de sănătate eficient. În lista alcătuită de Bloomberg pe baza mai multor indicatori, s-au calificat doar

sisteme sanitare ale unor țări din Europa și Asia, dar și cel al Australiei. România ocupă locul 34 din 48 de state evaluate.

Criteriile folosite de Bloomberg pentru selecția țărilor din acest top sunt speranța de viață și costul serviciilor medicale per capita. De ce nu este și sistemul sanitar al SUA în top? Chiar dacă în 2010, SUA a alocat mai mulți bani pentru sănătate decât orice stat din lume (2,6 trilioane de dolari, adică 17,6% din PIB), cetățenii americani au o speranță de viață mai mică decât cetățenii din țările unde se cheltuiește mult mai puțin cu sănătatea, notează experții de la Institutul American de Cercetare și de la Institutul de Medicină.

Spitalele indiferent de forma lor de organizare sunt supuse reglementarilor autorității centrale în domeniu. În ceea ce privește organizarea sistemelor de sănătate, pe plan internațional, s-au impus trei modele de furnizare a serviciilor spitalicești, care au constituit surse de inspirație pentru majoritatea statelor europene.⁵

Propun o scurtă analiză a trăsăturilor esențiale ale principalelor modele de sisteme de ocrotire a sănătății aplicate în spațiul european, existente la sfârșitul anilor '80: Modelul Semashko (Sistemul Centralizat de Stat) – întâlnit în fostele țări comuniste; Modelul Beveridge (Sistemul Național de Sănătate) – întâlnit în țările vestice; Modelul Bismarck (Sistemul bazat pe Asigurări publice obligatorii) – Germania, Franța, Olanda.

Modelul Semashko (modelul rus). După victoria revoluției socialiste din octombrie 1917, Lenin realizează că trebuie introdus socialismul și în medicină. În acest sens, cere sprijinul doctorului Semashko care gândește un sistem medical diferit. Acest model a fost caracteristic țărilor din Europa Centrală și de Răsărit, foste comuniste, implicit și în România până în jurul anilor 1997-1998, iar printre trăsăturile sale, distingem: finanțarea din impozite, taxe și alte prelevări; administrarea și finanțarea se face de către instituțiile statului; serviciile de sănătate de aproape toate tipurile erau un drept social al fiecăruia, fără nici o cheltuială sau cu foarte mici cheltuieli personale; medicii sunt bugetari (în subordinea statului); se constată un grad ridicat de centralizare; nu există sector privat în

³ A se vedea Mircea Niță, *Improving the Health System in Romania*, Indian Journal of Applied Research, Sara Publishing Academy, Vol. 4, Issue 2/2014, pp. 42-43.

⁴ A se vedea World Health Report 15 august 2013 (<http://www.who.int/whr/en/>).

⁵ A se vedea Cristian Silviu Bușoi, *Sisteme de sănătate*, Rev. Management în sănătate, XIV/2/2010.

domeniul serviciilor de sănătate; se pune accent pe îngrijirea de specialitate;

Ca orice model, acesta prezintă și o serie de dezavantaje, printre care amintim: prin faptul că resursele financiare sunt repartizate de la bugetul de stat, sistemul de asigurări sociale este permanent dependent de oportunități politice, concurând cu celelalte cheltuieli bugetare, precum apărarea, învățământul, cultura etc. În special în situații de criză economică încasările de impozit scad, în timp ce necesarul financiar pentru politica socială crește; cetățenii nu percep legătura dintre contribuțiile lor și serviciile pe care le primesc; sistemul nu stimulează responsabilitatea personală în gospodărirea resurselor; sărăcia ofertelor duce la „piața neagră a sănătății”, greu accesibilă pentru bolnavii cu venituri modeste și dezonorantă pentru medici.

În anii '70 acest sistem centralizat, greoi, începe să nu mai facă față datorită revoluției tehnico – științifice medicale care a promovat noi medicamente și tratamente foarte scumpe. În această situație, singura sursă de venituri nu a mai fost capabilă să finanțeze sistemul medical.

Modelul Beveridge (Sistemul Național de Sănătate). Există un sistem adoptat de Regatul Unit al Marii Britanii și de Suedia, care este numit adesea **sistemul Beveridge**, după numele fondatorului său și care este un sistem național în care îngrijirile sunt accesibile tuturor, iar finanțarea se face din taxe și impozite. Suma totală a indemnizațiilor nu depinde de salariul anterior, iar îngrijirile de sănătate sunt garantate tuturor, fără cotizație prealabilă. Gestionarea sistemului este realizată de o administrație profesionistă care rămâne sub controlul Parlamentului. Modelul britanic a inspirat mai mult sau mai puțin Italia, Spania, Grecia și Portugalia.⁶

Modelul Bismark (Sistemul bazat pe Asigurări publice obligatorii). Un al treilea tip de sistem care s-a impus în Germania, dar și în țările Benelux-ului, este **sistemul Bismark**, după numele cancelarului german care a instituit acest model. Acest model a fost adoptat de către România în anul 1999, suferind mai multe reforme în decursul ultimilor 15 ani.

Cotizațiile stabilite după muncă sunt gestionate de case independente alese de

⁶ A se vedea Roderick E. McGrew, *Encyclopedia of Medical History*, Macmillan 1985.

cotizant. Sistemul nu este gestionat de stat, nu depinde de Parlament, ci de sindicaliști, care negociază cu medicii. Îngrijirile sunt stabilite prin contracte între profesiile medicale și Casele de Sănătate, care reprezintă interesele cotizanților.

Sistemul de asigurare socială obligatorie asigură indivizii ca membri de categorii socio-profesionale.

În literatura de specialitate se descriu cinci modele de finanțare a serviciilor de sănătate: plata din buzunar („out of pocket”), taxe generale, asigurările sociale de sănătate, asigurările private sau voluntare, donații sau asigurări ale comunității.

Tendințe de reformă la nivel european. În sistemele de tip Beveridge⁷, obiectivul reformei spitalelor în aceste țări a fost acela de a crește eficiența și calitatea actului medical prin intermediul introducerii unei cvasi-piețe care să ofere fundalul pentru competiție și tranzacții reale în sistem. Spitalele au fost puse în situația de a intra în competiție pentru pacienți, respectiv pentru fondurile publice alocate acestora. Reformele de acest tip au demarat în 1991 în Marea Britanie, elemente ale acestui model fiind rapid preluate și adaptate în Italia, Suedia și Portugalia⁸. Gestiunea fondurilor a fost transferată de la nivel central la nivel local către instituții independente care primesc un buget pe care îl folosesc pentru a contracta servicii medicale în comunitate (de la medici de familie, spitale etc.). Un exemplu de astfel de organizații sunt Primary Care Trusts (PCTs) din Marea Britanie, în număr de 152 la momentul scrierii acestui material.

Reforma spitalelor a vizat următoarele aspecte:

- introducerea unor terțe organizații de interes public, cu caracter regional, care să achiziționeze servicii de la spitale în baza unui buget repartizat de la nivel central;
- stimularea dezvoltării relațiilor contractuale între aceste organizații și spitale;
- creșterea autonomiei manageriale a spitalelor, în interesul adaptării la nevoile de

⁷ A se vedea Gheorghe, Andrei, *Reforma spitalelor publice – evidențe din spațiul european* (Policy report 02/2012). București: Observatorul Român de Sănătate, pp.8-11.

⁸ A se vedea André de Laubadere, *Traité de droit administratif*, 6-ème édition, vol. I, Paris, LGDJ, 1973.

îngrijire ale comunității.

Deși aceste trei aspecte ale reformei se află într-o interdependență logică, ele trebuie diferențiate clar din perspectiva procesului de politică publică. Statele care au inițiat acest tip de reformă nu au implementat nici simultan, nici integral toate elementele identificate mai sus. Spre exemplu, în Marea Britanie reformele au debutat cu introducerea organizațiilor terțe cu rol de contractare⁹, în timp ce procesul de creștere a autonomiei manageriale a spitalelor a început abia în 2005, preconizându-se inițial să se încheie în aprilie 2014. Pe de altă parte, reformele în Suedia și Italia au debutat cu accent pe trecerea spitalelor în proprietatea și/sau administrarea autorităților regionale.

În sistemele de tip Bismark finanțarea serviciilor medicale se realizează predominant prin colectarea contribuțiilor obligatorii ale populației active, atât de la angajatori cât și de la angajați. În acest tip de aranjament populația activă susține financiar îngrijirile medicale de care beneficiază întreaga populație. Se poate face o distincție suplimentară în funcție de tipul organizației care administrează contribuțiile: aceasta poate fi o instituție independentă (Belgia, Bulgaria, Estonia, Franța, Germania, Letonia, Olanda, Polonia și România) sau pot fi mai multe societăți de asigurări de sănătate (Austria, Cehia, Grecia, Lituania, Slovacia și Slovenia). Un caz aparte îl reprezintă Franța și Grecia, unde finanțarea prin taxare generală și asigurări sociale contribuie în proporții comparabile la cheltuielile totale pentru sănătate.

Din punct de vedere economic, există de la bun început o distincție formală între funcția de achiziție și funcția de livrare a serviciilor medicale („purchaser-provider split”). Este asigurat, astfel, cadrul unei cvasi-piețe în care elementele de competiție sunt cu atât mai pronunțate cu cât numărul organizațiilor aflate în rol de „cumpărător” (organizațiile care administrează fondurile de asigurări) este mai mare.

Tendințele de reformă din România. O parte centrală a reformei este procesul de descentralizare. Schimbările în această direcție au fost inițiate în 2002, când s-a produs o

descentralizare administrativă a spitalelor – imobilele în care funcționau spitalele au trecut din proprietatea statului în proprietatea și administrarea consiliilor locale și județene. Timp de câțiva ani nu a mai fost luată nici o măsură în acest sens, lucru ce a creat premisele unei funcționări defectuoase, atâta timp cât clădirile erau gospodărite local, dar toate celelalte aspecte legate de funcționarea spitalului (financiar, managerial sau legat de resursa umană) erau administrate sau monitorizate la nivel central¹⁰. În sfârșit, în iunie 2009 se produce continuarea firească a măsurii din 2002, și anume descentralizarea spitalelor cu toate componentele lor funcționale și structurale: prin acest proces, încheiat spre finalul anului 2010 a fost transferată autoritatea a peste 350 de unități spitalicești de la stat la autoritățile locale. La finalul anului 2010, a fost adoptată a altă măsură legată de descentralizare, *Ordonanța de Urgență pentru modificarea Legii 95/2006*¹¹, prin care Guvernul stabilește măsurile necesare pentru descentralizarea Fondului Național Unic de Asigurări de Sănătate. Prin aceasta se stipulează că un procent de 60% din contribuțiile juridice și fizice colectate vor rămâne la dispoziția caselor de asigurări de sănătate județene.¹² Este o măsură care urmează în mod firesc descentralizării spitalelor, pentru că ea asigură autonomia financiară necesară exercitării autorității de către nivelul local.

Din păcate, în cadrul instituțiilor medicale (mai ales în spitale, atât publice, cât și private), calitatea managementului este apreciată, de cele mai multe ori, doar în funcție de factorul economic. Încadrarea în buget, echilibrul între venituri și cheltuieli ș.a.m.d. sunt factori determinanți în clasificarea unei echipe manageriale ca fiind performantă sau nu. Se omite faptul că unitățile sanitare nu sunt fabrici.

¹⁰ A se vedea Mircea Niță, *Financing Health System in Romania and The Claw-Back Tax*, Indian Journal of Applied Research, Sara Publishing Academy, Volume 4, Issue 2/ 2014, pp. 39-41.

¹¹ Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 2/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, publicată în M. Of., I, nr. 104, din 11 februarie 2014.

¹² A se vedea Adela Elena Popa, *Medici și Pacienți, Două perspective asupra reformei și descentralizării din sistemul sanitar*, Revista Calitatea Vieții, Institutul Național de Cercetări Economice, București, p. 2 și urm.

⁹ Health Authorities în perioada 1991-1997, apoi Primary Care Trusts începând cu 2002.

Produsul acestora nu poate fi apreciat prin ecuația: prețul de vânzare minus cel de producție egal profitul. Și asta dintr-un motiv foarte simplu: sănătatea nu are preț. Dar obținerea, respectiv păstrarea ei, se fac cu un anume preț, mai mare sau mai mic, în funcție exact de cei doi factori în discuție: calitatea actului medical și managementul de calitate al acestuia. „Actualul mod de finanțare, în condițiile absenței unui pachet minimal de servicii, fie prin plata în sumă fixă, pe caz rezolvat, fie în funcție de complexitatea cazului, prin sistemul DRG, aruncă buna finalizare a cazului în curtea unor calcule seci, contabile.”¹³

Pentru a se „acoperi” de hârtii, medicii au tendința de a face un exces în prescrierea investigațiilor paraclinice. Conform unor statistici, doar cca. 25% dintre investigațiile paraclinice prescrise au valori modificate, cu semnificație patologică. Asta înseamnă risipirea resurselor în detrimentul tratamentului.

De aici rezultă nevoia de protocoale terapeutice. Vorbind despre acestea, ele sunt standardizate doar pentru afecțiunile cronice și în special pentru cele cuprinse în programele naționale. Din păcate, acestea nu sunt permanent actualizate, conținând principii active depășite, dintre care unele nu se mai produc decât la comandă, fapt care duce la discontinuități în aprovizionare. Din punctul nostru de vedere, aceasta este una din principalele cauze care, asociată cu lipsa de interes și de implicare a factorilor decizionali, au generat așa-numita criză a medicamentelor. Absența protocoalelor clare favorizează, în același timp, și risipa.

Utilizarea tehnicilor și medicamentelor de ultima generație este prohibită prin prețul ridicat al acestora. Un bun management al calității actului medical este, în acest caz, obligatoriu și ar trebui făcut ținând cont de costurile totale pe care acesta le presupune. Astfel s-ar constata și demonstra că, de multe ori, utilizarea unui medicament mai scump se poate dovedi a fi o măsură mai ieftină din punct de vedere financiar, de exemplu, numărul mai mic de doze care trebuie administrate, numărul mai mic de

zile de spitalizare necesare și, poate, mai puține efecte adverse care trebuie tratate (având, și acestea, costurile lor). De asemenea, reintegrarea socială și profesională mai rapidă a pacientului poate scădea, la rândul său, costurile pe care trebuie să le suporte sistemul¹⁴.

Un act medical de calitate se poate obține, atât printr-un management riguros și eficient al calității actului medical în sine, cât și printr-o calitate crescută a managementului resurselor umane și materiale implicate în asigurarea sănătății populației. În contextul descentralizării administrării spitalelor și, prin aceasta, expunerii lor în fața influențelor politice locale și deciziilor, uneori discreționare, ale managerilor (care, din păcate, nu se dovedesc întotdeauna a fi în concordanță cu ce este necesar pentru un act medical de calitate), se simte nevoia existenței unui organism centralizat care să îndeplinească acest control exercitat de către autoritatea centrală din domeniu, respectiv Ministerul Sănătății.

Concluzii. Experiența statelor europene a arătat că reforma constă nu atât în implementarea unor inițiative radicale, ci mai ales în crearea și menținerea unui cadru politic, legislativ, administrativ și tehnic apt să permită monitorizarea și ajustarea schimbărilor introduse. Odată implementate modificările structurale, rolul administrației centrale devine acela de a direcționa funcționarea acestor mecanisme în sensul rezultatelor vizate printr-un efort de reglementare și monitorizare. Într-un cuvânt, vorbim despre tranziția de la asigurarea funcției de guvernare la asigurarea funcției de guvernanță.

Este de importanță vitală reforma diferitelor componente ale sistemului de sănătate în general (și a spitalelor în particular) în termeni de proces și nu în termeni de stare staționară care va fi atinsă instantaneu după implementarea reformelor. Succesul unei reforme depinde de măsura în care activitățile aferente (planificare, implementare, monitorizare, ajustare) sunt gândite de la bun început în ansamblul lor.

¹³ A se vedea Sorin Ungureanu, *Managementul calității sau calitatea managementului în sistemul sanitar românesc*, Revista Eurocomunitateamedicala.ro, p. 2.

¹⁴ A se vedea Mircea Niță, *Improving the Health System in Romania...* op. cit., pp. 42-43.

ROMANIAN INSTITUTE FOR HUMAN RIGHTS ANNUAL REPORT – 2013

Established under Law No. 9/1991 as an independent body with juridical personality, the Romanian Institute for Human Rights (RIHR) is the first national institution for human rights established in Romania after 1989 and the only national institution in our country which was recognized as having this quality by the UN system Coordination Committee of National Human Rights Institutions.¹

IRDO corresponds to the Paris Principles which were formulated in 1991 at the Conference dedicated to national human rights institutions, principles that became enshrined as an official UN General Assembly Document in 1993, and which envisage a mandate “as wide as possible” that should be founded on the universal standards of human rights and should include the double responsibility of promoting and protecting human rights covering all these rights; independence from the Government; independence that is guaranteed by Constitution or by law; adequate power of investigation; pluralism including by the structure of its staff and/or by effective cooperation and by adequate human and financial resources². Also, RIHR meets the requirements formulated by the EU Council through its recommendation to the EU Committee of Ministers regarding the establishment of independent national institutions for the promotion of human rights.

It is now 20 years since the World Conference on Human Rights held in Vienna, an event to which the Institute contributed by organizing in Bucharest an international colloquium with the theme “The Reform of International Institutions for the Protection of Human Rights”³, an event considered by the UN Centre in Geneva as a satellite reunion of the World Conference on Human Rights; it is 20

years since the Vienna Conference Final Declaration and Programme of Action were adopted – benchmark documents in the fight for promoting and respecting human rights and fundamental freedoms; it is also 20 years since the adoption by the UN General Assembly of the Resolution regarding the Paris Principles. The Romanian Institute for Human Rights performs its activities with the aim to accomplish all its attributions conferred by law, as national independent human rights institution, acting like an interface, like a solid bridge between the State’s institutions and the civil society.

While fastening its preoccupations on the actual realities of each period of time, each stage, the Institute has always been interested in organizing an adequate framework and adequate means for the implementation and actual observance of human rights, for better acquaintance with and increased awareness about them, both by the public authorities and by the citizens who are the beneficiaries of these rights and who are guaranteed full enjoyment thereof

Bearing all these in mind, the Institute laid particular emphasis on the organization of programmes and partnerships capable to better meet the international and national requirements related to the promotion of the fundamental freedoms and human rights and the training of those categories of persons having responsibilities in the field of their protection.

The experience accumulated in time and the collaboration with the governmental and non-governmental bodies taking interest in the field of human rights was particularly important for the Institute with the purpose of accomplishing the tasks conferred by its constitutive law. Starting from the particular importance of knowing human rights, in the year 2013, as always, the Romanian Institute for Human Rights performed such activities as training, dissemination of information, documentation, research and consultancy, its activity as a whole bringing a contribution to the training of persons working in the public structures and of institutions with powers in the promotion and protection of human rights, to the systematic

¹ To be mentioned that the Romanian Institute for Human Rights is a member of the European Network of Human Rights National Institutions.

² See Irina Moroianu Zlătescu, *20 de ani de la adoptarea Principiilor de la Paris*, în revista “Drepturile Omului”, nr. 3/2013, p. 92. (20 Years since the Adoption of the Paris Principles in the scientific review “Human Rights” no. 3/2013 p. 92

³ Prilej cu care a fost adoptată „Declarația de la București”, devenită ulterior document oficial al Adunării Generale a ONU (A/conf. 157/PC/42/Add. 8/27.04.1993).

information of the citizens about their rights guaranteed under the law or laid down in the international documents to which Romania is a party. In this respect, in 2013 the Institute organized numerous scientific events, conferences, symposia, seminars or roundtables, debates, training courses, contests, exchanges of experience, etc.

The Institute did researches, published and disseminated works in the field, and reports meant to provide better knowledge of the international standards, of the instruments and the mechanisms for the protection and the promotion of human rights adopted at international and regional level to which Romania is a party or adhered, with the purpose of making easier their rapid and correct implementation at domestic level, also in conformity with the provisions of Art. 20 in the Constitution. In the elaboration of its Plan of Activities for the year 2013, the Romanian Institute for Human Rights continued to take into account the Paris Principles on Establishment of National Human Rights Institutions and Realization of Fundamental Rights and Freedoms, the Declaration of Durban, the Programme of Action adopted by the World Conference on Human Rights of Vienna, the Action Plan adopted by Council of Europe Steering Committee for Human Rights, Resolution 59/113 on United Nations World Programme for Human Rights Education for the period 2005-2014 and the second phase thereof, the United Nations Millennium Development Goals for the year 2015, Resolution 21/14 on the World Programme for Human Rights Education adopted by the United Nations Human Rights Council, Recommendations R(79) 16 and R(97) 14 and Resolution (97) 11 by the Council of Europe Committee of Ministers, the Annual Programme of the European Union Agency for Fundamental Rights 2013-2017, as well as the main objectives established by the European Commission to be attained by the year 2020 through the "Europe 2020" Strategy, which have also become national objectives for every member country of the European Union (*employment, research and development/innovation, climate change and energy sustainability, education, and fighting*

poverty and social exclusion), the European strategy for equality between women and men (2010-2015), and the European Strategy for the rights of persons with disabilities (2010-2020).

In 2012, the Romanian Institute for Human Rights was designated as an independent body to promote, protect and monitor the implementation of the United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities (art. 33 paragraph 2) in Romania, which is proof of the Institute's objectiveness as well as the importance the RIHR attaches to the promotion and the protection of the rights of persons with disabilities.

On accomplishing its legal tasks of promoting and disseminating the regulations on human rights, the Institute entered new partnerships with a large variety of governmental institutions and bodies, non-governmental organizations, both domestically and internationally. Synthetically, the activities performed by the Romanian Institute for Human Rights in the year 2012 may be grouped into the following categories:

- Ensuring of a better knowledge about human rights issues and the way these rights are guaranteed in the member countries of the United Nations Organization, the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE), the Council of Europe and the European Union;

- Informing the international institutions about the actual way human rights are promoted and guaranteed in Romania;

- Performing research on important issues related to the promotion and the observance of human rights in our country and at international level;

- Organizing and achieving training and education programmes in the field of human rights in accordance with the latest methodologies;

- Publishing activities;

- Translation and publication of the international regulations, universal and regional, as well as the significant national ones, recent documents, studies and research in the field of human rights;

- Consultancy;

- Perfecting the activity of RIHR's Center of documentation.

I. RESEARCHES ON THE PROMOTION AND OBSERVANCE OF HUMAN RIGHTS IN ROMANIA AND AT INTERNATIONAL LEVEL

Researches on the various aspects related to the promotion and observance of human rights is one key element of the activity performed by the Romanian Institute for Human Rights. Dealing with this type of activity, provided by the law, the Institute had in view the Paris Principles⁴ on Establishment of National Human Rights Institutions for the promotion and protection of human rights, the Programme of Action adopted by the Vienna World Conference on Human Rights (1993), the United Nations Millennium Development Goals, the United Nations Objectives for the year 2015, the Declaration of Durban (2001), the Action Plan adopted by Council of Europe Steering Committee for Human Rights, the United Nations Resolution 59/113, the Annual Programme of the European Union Agency for Fundamental Rights, the European Commission's "Europe 2020" Strategy, and also Recommendations R(79) 16 and R(97) 14 and Resolution (97) 11 by the Council of Europe Committee of Ministers, which points out that the research on and learning of human rights are adequate means for respecting human dignity and providing increased respect for human rights by knowing them better.

Aware of its mission to bring a substantial contribution to the consolidation of a human rights culture in our country, the Romanian Institute for Human Rights conducted researches that included both general issues related to the history and evolution of human rights at international and local level, the human rights philosophy, the science of human rights, encoding in the field of human rights, as well as specialized fields related to the various generations of human rights. Thus, the researches dealt with both the rights of the first generation (the civil and political rights) and the second generation (the economic, social and cultural rights). There were also included topics

dealing with the third generation of human rights, such as the right to peace, the right to sustainable development or the right to a healthy environment.

The Institute also conducted research in the field of the right to happiness as a fundamental human right (according to the UN General Assembly Resolution nr. 65/309/2011) or in the field of business environment and human rights (according to the UN framework for protection observance and remedy with regard to the business environment and human rights, and also according to the 2008 implementation document – DOC /HRC/8/5). The institute also conducted annual research on human rights at the EU level and in the Romanian legislation, as well as comparative studies on human rights in the annual reports of the EU Agency for Fundamental Rights. The experience accumulated so far and the continuous professional training of the Institute's full time researchers and of its honorary collaborators – researchers, personalities of the academic life, young researchers – enabled an approach of the latest issues in the field, by issuance of ample works, spanning over more than one year and achieved by teams of the Institute's researchers in partnership with honorary associate researchers in an effort to deepen the study, given the vastness and the importance of the topics. At the same time, the Institute conducted researches devoted to specialized fields, usually accomplished by one single author. The results of these studies were either published in the Institute quarterly scientific review “Drepturile Omului”, (Human Rights) in the Institute's monthly publication “Info IRDO”, or in volumes and reports presented in the framework of scientific events organized by the Romanian Institute for Human Rights and/or various national and international bodies with which the Institute is collaborating. It is in this category that the great majority of the studies and researches achieved by or with the participation of the Romanian Institute for Human Rights fall.

The researches achieved in the year 2013 were based on the national legislation in the

⁴ The fundamental principles established on the first international meeting of the National Institutions for the Promotion and the Protection of Human Rights, which took place in Paris on 7-9 October 1991, known as the “Paris Principles”. They were adopted by the United Nations General Assembly under its Resolution 48/134 on 20 December 1993.

field of human rights and the international and regional documents that had become an integral part of the domestic law as a result of their ratification by Romania. In this respect, the following documents referred to by the Institute's studies and researches should be mentioned: The UN Charter, the Universal Declaration of Human Rights (Romania signed it in 1955, when it became a Member State of the United Nations Organization); the International Covenant on Civil and Political Rights (ratified by Romania in 1974); the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights ratified by Romania in 1974); the Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights (ratified by Romania in 1993); the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (ratified by Romania in 1970) the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (ratified by Romania in 1990); the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (ratified by Romania in 1981); the Convention on the Rights of the Child (ratified by Romania in 1990); the Convention on the Rights of Persons with Disabilities (ratified by Romania in 2011); the European Convention on Human Rights (ratified by Romania in 1994); the European Social Charter revised (ratified by Romania in 1999); the Council of Europe Convention on action against trafficking in human beings (ratified by Romania in 2006); the European Convention for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (ratified by Romania in 1994); the Framework Convention for the Protection of National Minorities (ratified by Romania in 1995), and others as well.

In terms of the topic dealt with, one may distinguish:

- a) researches dealing with a general thematic;
- b) researches devoted to the instruments and mechanisms for the protection and promotion of human rights and their evolution in time;
- c) researches on the protection and promotion of human rights;
- d) researches dealing with fundamental freedoms and human rights of the three generations: civil and political rights; economic

rights, social and cultural rights; the right to peace, the right to sustainable development and the right to a healthy environment.

An illustrative presentation of each category of researches will prove the diversity of the topics dealt with.

a) Researches dealing with a general thematic:

- Promoting a human rights culture;
- Continuity and discontinuity in the regulation of the fundamental institution of civil law and criminal law;
- The relation between good governance and good administration;
- Aspects regarding the institution of the Ombudsman for minorities;
- Mediation in administrative legal relations;
- Corruption – a phenomenon affecting human rights;
- Exercise of human rights and its limits;
- Education on European citizenship;
- The contribution of the European Institutions to the promotion and protection of the human rights;
- Free movement of citizens in the European space;
- The role of jurisprudence in the unitary application of the law;

b) Researches devoted to the instruments and mechanisms for the protection and promotion of human rights and their development in time:

- The formation and execution of civil liabilities under the new Civil Code;
- The rights of women and the role of the European Council Convention regarding the prevention and combating of violence against women and of domestic violence.
- Regulations of the status of persons seeking for international protection in Romania
- Issues related to the jurisprudence of the European Court of Human Rights with regard to free access to justice;
- Aspects regarding the regulation of the children's rights in Romania
- The international Convention on the Rights of Persons with Disabilities and the role of the national human rights institutions;

c) researches on the protection and

promotion of human rights;

- The promotion and protection of fundamental rights in the European Union;
- Constitutional provisions regarding the social protection of citizens;
- The role of jurisprudence in the unitary enforcement of the law;
- Equal opportunities, social integration and inclusion of people with disabilities;
- Enforcement of decisions of the European Court of Human Rights;
- Aspects of the evolution of human rights and civil service in Romania;
- Security – a multidimensional concept;
- The role of the European Parliament and the promotion of the EU citizenship;
- Policies targeting the rights and freedoms of persons with disabilities;

d) Researches dealing with fundamental freedoms and human rights: civil and political rights; economic, social and cultural rights; the right to peace, the right to sustainable

development and the right to a healthy environment

- Judicial control over public administration. Administrative proceedings
- The role of the public Ministry in the enforcement of the non-discrimination principle;
- Social security and social integration;
- Human dignity and social exclusion;
- The democratic benchmarks of the referendum
- The rights and obligations of asylum seekers and the beneficiaries of a form of protection in Romania;
- Considerations on the complexity and the importance of freedom of expression in Romania
- Liability for damage caused to the environment;
- The need to reorient education as a promoter of sustainable development;
- Right to sustainable development;
- Legal Responsibility in the right to a healthy environment.

II. TRAINING PROGRAMMES AND EDUCATIONAL ACTIVITIES IN THE FIELD OF HUMAN RIGHTS

The activities performed in the field of education and training-for-trainers (see **Appendix A**) was consonant with one of the main objectives laid down in the constitutive law of the Romanian Institute for Human Rights: *organization of training programs, particularly addressing those categories of persons having special responsibilities for the protection of human rights or to ensure awareness of human rights issues amongst large categories of the population.*

Bearing in mind UN Resolution 59/113 of 10 December 2004, which launched the **World Programme for Human Rights Education** for the period 2005-2015, the Romanian Institute for Human Rights acted in compliance with the provisions of this Resolution paying particular attention in 2013 to an intensification and diversification of the activities conceived to further develop education. The purpose was to shape those attitudes and behaviours that are characteristic of the citizens in a democratic

society while enhancing the interest and competencies of as many citizens as possible, from all socio-professional categories, both young and old, to participate in the public life.

With the intention to continuously adapt its activities to the newest requirements, it has been established that the RIHR Plan of activities should include and have in view, among other things, the following:

- promotion of human rights education;
- to make human rights education a national, regional and international priority;
- to train educators: members of the teaching staff in the university and the pre-university system;
- training of adults and young people in the field of human rights and the rights of the children;
- training for trainers in the field of human rights
- training of those professional categories that are directly involved and have

responsibilities with the promotion and defence of human rights and the rights of the child;

- to consolidate partnerships and cooperation with the institutions belonging to the Romanian educational system, as well as other institutions, and/or non-governmental organizations in various fields of activity;

- to monitor and assist the existing educational programmes in the field of human rights, so as to highlight good practices and stimulate measures meant to continue, to improve and to further develop such programmes.

The development and organization of activities devoted to training-for-trainers and to human rights education were based on the feedback received from representatives of Teachers Training Centres and also from teachers in various schools and high schools.

The target groups benefitting of the activities performed by the Training Compartment of the RIHR included persons working in such fields as education, research, public administration, the administration of justice, healthcare, as well as categories of persons with specific problems: women, children, pensioners, persons belonging to ethnic, linguistic, religious, and sexual minorities, persons with disabilities, etc.

RIHR's training activities were developed and performed on initiative by the RIHR, in collaboration with the Institute's partners, on request by central and local authorities or by various socio-professional groups. These activities consisted of:

- long-term training courses, accredited by the Ministry of Education, Research, Youth and Sports (MERYS);

- short-term training courses, so-called "contact" type training courses;

- activities meant to raise awareness of certain social groups or categories of persons to the need to know and observe human rights;

- symposia, conferences, seminars, roundtables, debates, etc.;

- dissemination activities;

- presentation of volumes, scientific reviews, scientific works, information, popularization, published under the care of the Institute.

A number of important activities in the year 2013 were achieved together with partners from non-governmental organizations taking particular interest in the field of human rights

education, State institutions, as well as higher education institutions, religious cults, professional associations, etc.

The first educational and training activities to be mentioned are those scientific events characterized by continuity, which belong to the Institute's long-term programmes and have enjoyed widespread echo, both nationally and internationally:

- *coordination of the UNESCO Chair for Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance* by the RIHR and the North University of Baia Mare, a permanent activity that also includes the Master Degree courses, the only ones of the kind in Romania (a new class of Masters graduated the courses in 2013;

- debates, training courses, roundtables, workshops, conferences, book releases, etc., organized in collaboration with other institutions and non-governmental organizations (**see Appendix A**);

- the 19th edition of the *International University of Human Rights* courses, organized by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with the UNESCO Chair for Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance, the Romanian Association for the United Nations, and "Victor Dan Zlătescu" Club of Cheia. This year's theme, "The Human Rights- Realities and Perspectives" was chosen in the context of celebrating 20 years since the World Conference in Vienna, 20 years since Romania's adherence to the Council of Europe, 10 years since the revision of the Romanian Constitution and 6 years since the adoption of the Chart of EU Fundamental Rights. This session highlighted the importance of promoting and protecting the human rights and the fundamental freedoms with a focus on the recent developments in the field of human rights regulations, mechanisms and institutions. It was also highlighted Romania's active involvement both in the common effort of states to establish the Human Rights Council, as well as in the process of revising the Council's functioning which is so much needed for the promotion of human rights as efficiently as possible. On the occasion of these debates were analyzed the importance of this momentum for the protection and promotion of human rights both from the point of view of the progress achieved in the past 20 years, such as in the field of women's

rights, the rights of children, of disabled people, as well as from the perspective of developing a legal framework to enable sanctioning abuse and human rights violations, the role of education in the promotion and protection of human rights, fostering respect for common values, the role of education as a means to prevent intolerance, the importance of the right to information in the field of health and educational steps that need to be taken to enrich the force and effect of education for human dignity.

- the 20th edition of student national contests “*Olympics of civic education and civic culture*” and “*Democracy and tolerance*”;

- debates, symposia, colloquia devoted to the promotion of human rights in various fields (see **Appendix A**), etc.

1. Educating the younger generation in the spirit of respect for human rights and fundamental freedoms, dignity, tolerance, and free exchange of opinions is an objective that for more than a decade has been the basis of a partnership between the Romanian Institute for Human Rights and the Ministry of National Education, which gave birth to a number of by now traditional activities: the national school contests “*Civic education and civic culture Olympics*” and “*Democracy and tolerance*”, continuous training courses for teachers and primary school teachers; colloquia, symposia and debates (see **Appendix A**) devoted to topics related to various aspects of the activity of human rights education and, last but not least, the *Didactic creativeness contest in the field of auxiliary materials to be used in the process of education for human rights, democracy and for a culture of peace in secondary education programmes*.

2. 2. National school contests

Following an initiative by the Romanian Institute for Human Rights, the Ministry of National Education included, beginning with the year 1994, disciplines such as *civic education* (grades III-IV) and *civic culture* (grades VII-VIII) respectively among those disciplines for which annual contests with phases up to the national level are organized.

These contests, organized by the Ministry of National Education in partnership with the

Romanian Institute for Human Rights, also known as “Olympics”, are the result of the need for education for undertaking the role and status of citizen in a democratic society, to train and develop competencies of participation in the public life, social criticism and tolerance capacity.

a) *The national Olympics of socio-humanistic sciences*

The concept of fundamental freedoms and human rights comes from people's need and wish for a life where each individual's dignity and value should be respected and protected. It is in this spirit that the final phase of the Olympics of socio-humanist sciences was organized by the Ministry of National Education in partnership with the Romanian Institute for Human Rights, in Baia Mare, in April 2013. This is a contest of excellence for skilled students in the field of socio-humanistic sciences, initiated as a result of the need for education in order to reach the status of citizens of a democratic society and to develop competencies for participation in the public life, as well as capacities for social criticism and tolerance.

As with the previous editions, in this year's edition the best papers achieved by the participating crews were awarded prizes by the Romanian Institute for Human Rights.

b) *The 14th edition of the final phase of the national contest on “Democracy and Tolerance”*

The contest, initiated by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Ministry of National Education, is a complex form of civic education involving students in primary and secondary schools. There were three dimensions: theoretical, practical-applicative and artistic, the participants being organized into three-member teams, of which one member from the primary education system. Experience accumulated during the contest shows constant improvement of the quality of the papers presented, in all three dimensions of the contest, as well as constantly increased interest in the thematic involved.

The 2013 contest, organized in Braşov aimed at developing cooperation competencies at group level, while stimulating the preoccupation to become familiar with such concepts as: democracy, tolerance, human rights, rights of

the child and the relationship between these, familiarization with the main national and international regulations in the field and last but not least practising democratic, tolerant attitudes and behaviours, the civic spirit and developing skills of getting involved in the life of the educational and the local communities to which the students belonged.

The Romanian Institute for Human Rights awarded the winner teams of the three tests in the contest “Human Rights” special prizes and honourable mentions.

c) *The 7th edition of the National contest of didactic creativeness in the field of auxiliary materials devoted to human rights education, democracy and a culture of peace in the pre-university educational system*

This contest is organized every two years by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Ministry of National Education and Teachers Training Centres from all over the country, and enjoys particular interest amongst teachers throughout Romania. In this context, it is also worth mentioning the increasing interest of certain Teachers Training Centres to become organizers of future editions of the contest,

This year the contest was organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Ministry of National Education and the Teachers Training Centre in Cluj. The contest exhibition presented works and studies from several counties, auxiliary teaching materials meant to be used in various activities with the students, printed works, reviews, CDs, etc.

In the six editions of the contest held so far have entered works by teachers in most districts of the country, which was viewed as a beneficial and constructive spirit of human rights education, democracy, and a culture of peace and as obvious signs of a permanent concern for human rights freedom of expression.

Human rights education has a key role in any educational process. The role of teachers in this process is obvious. By their efforts and passion they support their students to become responsible and active citizens, capable at any time to contribute to the creation of a harmonious environment in the society they live in. Moreover, the educational process is based on the active participation of the children, who

learn about human rights and understand the issues involved by this phenomenon, acquire abilities and develop attitudes of respect for human dignity.

The winners were handed diplomas on behalf of the Romanian Institute for Human Rights and the Ministry of National Education, as well as the catalogue of the works presented in the contest.

3. *In the field of continuous training of teachers who achieve human rights education.*

In 2013, the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Teachers Training Centre in Bucharest initiated a new training programme accredited by the Ministry of National Education, entitled “Education for human rights and the rights of the child”. The project had been approved by the Ministry of Education and by the Bucharest School Inspectorate, while the target public in this programme were members of the teaching staff and the auxiliary teaching staff in the pre-university educational system.

The programme created as a result of the numerous requests by the teachers has four year duration and represent a real support for achieving national and international educational projects and programmes.

The programme aims to train teachers to assist the students in the process of acquiring knowledge and awareness in the field of human rights and the rights of the child, as well as of the existing national and international legislation in the field, with a view to assert their democratic European citizenship. The participants in the programme deepened their knowledge about the main universal, regional and national mechanisms and instruments for the promoting and protecting human rights, they were trained to acquire an attitude of commitment and active involvement in the civil society, to continuously consolidate their knowledge in the field of human rights and what was most important to be able to analyze concrete cases referring to child protection.

4. *Activities devoted to the administration of justice*

The Institute organized activities in support of a better knowledge of the citizens’ most important rights and to promote the rights of

litigants. A better knowledge of human rights is an essential condition for defending, valorising and exercising the rights of all citizens. The Constitution and the domestic legislation consecrate such principles as: free access to justice, equality before the law, the right to a fair trial and to a reasonable period of time for having one's case solved, the right to defence, etc

These rights can only be exercised if justice is impartial, effective, transparent and credible. Citizens should know and exercise these consecrated rights, which represent clear, accurate rules to be abided by. To this end the RIHR, which in 2006 released the Citizens' Rights Charter, continues promoting and disseminating it.

At the same time, it is worth reminding that the Institute organized activities devoted to the administration of justice, on which occasion it made available to all those interested some specialized works coordinated by the RIHR, such as: *Proces echitabil. Jurisprudența comentată a Curții Europene a Drepturilor*⁵; *Eficiența și echitatea justiției. Standarde europene*⁶.

5. Other specific forms of training and education in the field of human rights:

a) Elaboration of special programmes devoted to important events and appreciated as such by the United Nations Organization, the Council of Europe, the Organization for Security and Cooperation in Europe, etc., having relevance for the protection and the promotion of human rights, such as:

- 65 years since the adoption of the Universal Declaration of Human Rights;

- 68 years since the creation of the United Nations Organization

- 58 years since Romania's accession to the UN;

- 48 years since the entry into force of the International Covenant on Civil and Political Rights and the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights;

- 20 years since the Vienna World Conference on Human Rights and the adoption of the final Declaration and of the Programme

⁵ Fair trial. Commented jurisprudence of the European Court of Human Rights.

⁶ Effectiveness and fairness of justice. European standards.

of Action;

- 20 years since the adoption of the "Paris Principles" by the UN General Assembly

- 63 years since the adoption of the European Convention on the Defence of Human Rights and Fundamental Freedoms;

- 20 years since Romania's adherence to the Council of Europe

- 38 years since the establishment of the OSCE;

- 15 years since the establishment of the UNESCO Chair for Human Rights, Democracy and Peace;

- The right to happiness – a constitutive element of the right to sustainable development according to Resolution 65/309 by the UN General Assembly;

- The UN Decade of Education for Sustainable Development (2005-2015);

- 2013 – The European Year of Citizens (Conferences, debates and lectures periodically organized at the Institute's headquarters on "European citizenship" topics).

b) Coordination of the UNESCO Chair for Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance.

The Chair functions based on an agreement between the United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization – Paris and the Romanian Institute for Human Rights together with the North University of Baia Mare. It is a pilot centre of research, debate and training at post-university level. In 2013, a new series of students obtained the Master Degree in human rights, democracy, peace and tolerance; this form of training assimilates the results of the national and the international research, keeping pace with the progresses and developments in its specific field. It is worth mentioning that the Institute is the first and, to the best of our knowledge, so far the only national institution that coordinates a Chair for Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance in the partnership system of UNESCO programmes.

c) Participation in debates on various aspects related to the observance and the promotion of human rights in the framework of scientific events, symposia, colloquia, debates, roundtables, etc., or in the media (see **Appendix B**).

During 2013 the Institute conducted

numerous training activities with significant results, as follows:

- Symposium on the theme “The Holocaust, a Genocide Lesson” on the occasion of the International Day to commemorate the victims of the holocaust. The symposium was organized by the Romanian Institute of Human Rights in cooperation with the UNESCO Chair for Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance, the Romanian Association for the United Nations, the Family Forum Association for the promotion of women rights, the „Cheia Club” Association, and the Romanian Association for Personal Freedom and Human Dignity;

- Events to combat discrimination and meant to encourage tolerance in schools, under the title “Say No to Racism”, and thematic exhibitions organized by the “I. A. Bassarabescu” gymnasium and the “J. Monnet” national college in Ploiești town and by the Adolescența Association in partnership with the Romanian Institute of Human Rights.

- The Conference “National Human Rights Institutions and their Activities within the working groups of the Fundamental Rights Agency” organized by the Romanian Institute for Human Rights.

- The Symposium dedicated to the International Autism Awareness Day organized under the campaign on "Autism Awareness Week" by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with the Romanian Association for the United Nations and the National School of Political and Administrative Studies;

- A round table devoted tot the International Health Day on the theme proposed by the UN and WHO referring to controlling blood pressure was organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Romanian Association for the United Nations, the Romanian Association for Women Rights and the “Club of Cheia” as well as with the support of the members of the International Law Institute of French Orientation and Expression (IDEF);

- A debate entitled “20 years since the establishment of the National Minorities Council” organized by the Romanian Institute for Human Rights, in cooperation with the UNESCO Chair for Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance;

- The Conference “National Legislation in the Field of Asylum and enforcement modalities” organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the UNESCO Chair for Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance;

- The debate “Education for Human Rights and Sanctioning all Forms of Discrimination” organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with „Al. I. Cuza” University of Iași and the Romanian Association for the United Nations;

- The Conference “Together in Europe” organized by the “Barbu Știrbei” college in Călărași in partnership with the Romanian Institute for Human Rights under the campaign project “Our Rights Within the EU”;

- Round Table on the occasion of the International Day Against Facism and Anti-Semitism organized by the Romanian Institute for Human Rights;

- On the occasion of 10 December – the international Human Rights Day, a Conference under the theme “20 YEARS OF WORK FOR YOUR RIGHTS” was organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with “Ovidius University” in Constanța, the Center of Religious Studies, Researches and Juridical Canonical Studies of the Three Monotheistic Religions of the Faculty of Theology and the Faculty of Law and Administrative Sciences;

- The international symposium “20 Years of Work for Your Rights” on the occasion of 10 December – the international Human Rights Day, held in the Human Rights Hall of the Chamber of Deputies at the Romanian Parliament. The Symposium was organized by the Commission for Human Rights, Cults and National Minorities together with the Romanian Institute for Human Rights.

III. ORGANIZATION OF SPECIFIC ACTIVITIES DEVOTED TO HUMAN RIGHTS

The activity of organization of seminars, symposia or roundtables, alongside the Institute's other activities of research, education and information, make up a harmonious whole that approaches human rights issues while also pointing out the importance of their promotion and protection.

The reports and the studies made public on their occasion of such events were the result of the research activity performed by the Romanian Institute for Human Rights. Whether it is about events organized by the Institute (see **Appendix A**) or in partnership and exchange of experience, the opinions and the conclusions led to new topics of research, new methods to approach training and education in a spirit of respect for human rights.

The fact that organizations and bodies from Romania or from abroad, taking interest in the field of human rights invited the Institute to participate with studies, lectures, reports, etc., in some of the events they organized (see **Appendix B**) illustrates the appreciation enjoyed by the Institute both at national and international levels, a prestige gained through the rigor and the consistent involvement that the Institute has proved in the protection and promotion of human rights.

It is worth mentioning that the Institute constantly attracted participants in its events also determining the direct involvement in their actual organization of numerous actors having tasks or taking interest in the field of human rights, including representatives of Parliament, the Government, governmental and non-governmental bodies or international and regional organizations. By involving these actors, with their contribution consisting in works, self-created materials, lectures, dissertations, or expertise and reports on behalf of the institutions or the organizations they represented, the Institute tried to achieve better communication and closer collaboration in order to find and implement more efficient solutions of improving the status of human rights in Romania.

The Romanian Institute for Human Rights organized a large number of meetings and

debates devoted to the assertion, the promotion and the protection of human rights (see **Appendix A**) attended by national and foreign personalities taking interest in the field of human rights.

Equality of opportunities

In 2013 like in every year, the Romanian Institute for Human Rights granted a special interest to the promotion and knowledge by the public institutions and by physical persons of the provisions of the Council of Europe Convention regarding the prevention and combating of violence against women and of domestic violence in general. Thus, by organizing events, debates and meetings with representatives of the civil society, the Institute supported the signing and ratification of this document by our country. The Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the Romanian Association for the Protection of Women's Rights, with the Romanian Association for the United Nations and the "Club of Cheia" Association organized a round table with the theme "The Role of Women in a Modern Society". Specialists in the field of human rights and the rights of women were invited to the event for an extensive and complex dialogue. The meeting aimed at identifying concrete actions to ensure compliance with and promotion of women rights in all sectors of society. The works presented various analyses on how women's rights are regulated both at international as well as at regional level. It has been highlighted that at present the rights of women are expressed and provided in a wide range of international Treaties, declarations and political engagements at international, regional and national level. In this context, the latest document is the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence. This legal instrument is an attempt to change the mentality and feelings of individuals and represents and appeal addressed to society. In the specialists' opinion, the document is the first international Treaty that contains a definition of gender, thus recognizing

that women and men are not only different from a biological point of view, but that it also exists a gender category, socially defined, which confers to women and men specific roles and behaviors. However, the ratification of the document involves introducing in the domestic law of the Member States new mentions of crimes such as female genital mutilation, forced marriage, forced abortion or forced sterilization.

The role of National Human Rights Institutions (NHRIs) in promoting and protecting the rights of women and girls was highlighted in the context of the Conference held in Amman during which the Amman Final Declaration and Programme of Action were adopted. By the two documents the national institutions are committed to promoting these rights as a priority in their work, with an emphasis on education, monitoring activities on how states comply with their obligations to respect, protect and achieve these rights.

Another important event was the symposium entitled "Equal opportunities for people with disabilities", organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the National School of Political and Administrative Studies and the International Institute of Human Rights.

Non-Discrimination

The Romanian Institute for Human Rights highlights the need of concrete measures for combating discrimination, racism and xenophobia. In 2013, RIHR maintained a permanent dialogue between the governmental institutions and the non-governmental organizations for the protection of human rights and especially of the rights of certain categories of persons, emphasizing the importance of strong institutions that should apply the anti-discrimination legislation and should also actively participate in the development of this legislation.

On the occasion of the European week of action against racism (16-24 March) when the citizens of European cities were invited to take action against racism by organizing events to raise awareness of public opinion and especially of the young generation with regard to the dangers represented by racism in the international context, RIHR organized a series

of events and campaigns in Universities, schools and public institutions in Bucharest and through the country. This year campaign highlighted that diversity can manifest itself even in a homogeneous group. Our identities have many layers and it is the combination between them that makes us unique. Diversity means to stay together accepting the fact that we are different and trying to remain tolerant and open towards all the people around us.

With the support of the UNESCO Chair for Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance, of the Romanian Association for the United Nations and of the Association "Club of Cheia – Victor Dan Zlătescu", RIHR organized information sessions, book exhibitions where the latest publications of the Institute and the RIHR quarterly review were disseminated.

With the support of the Romanian Institute for Human Rights, the Adolescența Foundation of Prahova county initiated a series of events for combating racism and discrimination, by organizing essays, coverage stories and drawings contests under the thorough guidance of teachers, as part of an ample campaign rallying to the European and global movements of children and youth all over the world. The Foundation engaged several schools in the campaign.

In the essays and drawings contests dedicated to the theme "Say NO to racism", young people were invited to participate by taking a stand against events or gestures that suggest the idea of discrimination and racism in the near proximity of their daily existence. In a joined effort to raise public awareness on the danger of the spread of racism and of intolerance attitudes, information materials and posters were disseminated, especially in schools and universities with the aim to highlight the question of education for diversity and its acceptance as a specific feature not only of a people or of a minority, but of each separate individual, who is unique on the planet.

Also, RIHR organized a symposium in collaboration with the UNESCO Chair for Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance, the United Nations Association of Romania, Romanian Association for the Protection of the Human Rights of Elderly People, the "Club of Cheia - Victor Dan

Zlatescu” Association, as well as representatives of the International Institute of Law, of French Expression and Inspiration. The theme of the symposium was “European Cities take stand against racism - education to combat racism, xenophobia and intolerance”.

In celebration of 20 years of activity of the National Minorities Council (CMN), the Romanian Institute for Human Rights (RIHR) organized on 15-17 April 2013, a series of scientific events in collaboration with the UNESCO Chair for Human Rights, democracy, peace and tolerance and the United Nations Association in Romania. In this context, the work of CMN from the beginnings until present days was presented being highlighted how, for 20 years, the structure and importance of the Council have changed according to the political interests of the issues of national minorities. It was stressed that, since its establishment, CNM partnered Human Rights Commission of the Romanian Parliament, Romanian Institute for Human Rights, as well as some international organizations and worked with government support on issues of minorities and on perfecting relevant legislation in order to fulfill the conditions of accession of Romania to the Council of Europe, NATO and the European Union. Also during in the debate were made additional proposals to improve legislation in this field.

On the occasion of the International Human Rights Day, the Romanian Institute for Human Rights and the Chamber of Deputies Commission for Human Rights, Cults and National Minorities organized an international Symposium entitled „20 Years of Work for You Rights”. The debates focused on two fundamental themes which were presented in two working panels, as follows: “The role of the UN in the Promotion and Protection of Human Rights. Fundamental Documents” and “The European Space and Human Rights. Juridical Aspects and Instruments Regulating the Human Rights and the Fundamental Freedoms”. In this context, also taking into account the theme and the conclusions of the Fundamental Rights Annual Conference – ”Combating Hate and Hate Motivated Crimes in EU” organized by the EU Agency for Fundamental Rights and by the Lithuanian Presidency of the Council, it was

announced the establishment of the parliamentary working group for combating crimes motivated by hatred. The setting up of this parliamentary group is all the more necessary at the European Union level, as a revision of the legislative framework in the field of discrimination and xenophobia is scheduled to take place at the beginning of 2014.

Rights of the Child

The Romanian Institute for Human Rights pays special attention to the promotion and protection of the rights of the child, considering the provisions of the International Convention on the Rights of the Child and also the regional instruments on child adoption, on fighting trafficking in human beings, etc. Thus, in the year 2013, the Institute’s activity in this respect referred to improvement of legislation in the field, the children’s right to education, non-discrimination of certain categories of children, etc.

The Romanian Institute for Human Rights organized a number of debates and roundtables including a debate on “Investing in Children: How to Break the Vicious Circle of the Disadvantaged” – EU Recommendation no. 2013/ 112. The debate was organized in partnership with the Romanian Association for the United Nations; the Conference “Children and their Families Plead Against Poverty”, organized on the occasion of the International Day for the Eradication of Poverty by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with the “Al. I. Cuza” University in Iasi, with the Romanian Association for the United Nations; the round table “We Have Rights Too” organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the Romanian League for the Protection of the Rights of Children and Youth and the “Club of Cheia – Victor Dan Zlatescu” Association on the occasion of the International Day of the Rights of the Child – the day when the UN General Assembly adopted the Convention on the Rights of the Child.

The Institute also organized in partnership with the Bucharest Teachers Training Centre and the Ministry of National Education a series of training courses with the theme ”Education for Human Rights and for the Rights of the

Child”.

The protection of the rights of the child was the theme of the meeting between the Institute’s representatives and Mrs. Olga Borzova, member of the Commission for Social Affairs, Health and Sustainable Development of the Council of Europe Parliamentary Assembly. This meeting was an integral part of the documentation process for the preparation of the Report “Social Services in Europe: Legislation and Practices with Regard to the Separation of Children from Their Families in the EU Council Member States”. The meeting was organized by the Parliament of Romania Delegation to the EU Council Parliamentary Assembly.

Access to justice

The observance of the provisions of Articles 5 and 6 in the European Convention on Human Rights, the reformation of the European Court of Human Rights, the observation and implementation by the national institutions of the decisions pronounced by the Court of Strasbourg, the improvement of national legislation and the evolution of the Romanian jurisprudence, as well as the observance of human rights in light of the new Codes – the Civil Code and the Civil Procedure Code, alongside other major topics were the main subjects of the studies, analyses and activities of the Romanian Institute for Human Rights this year.

Among the important events organized by the Institute, we mention the international conference “Efficiency of legal norms. From Theory to Practice” at its second edition organized by the University “Dimitrie Cantemir” Faculty of Law in Cluj - Napoca in cooperation with the Romanian Institute for Human Rights and other partners. The event meant not only a time dedicated to the field of human rights and to the concern that the academic world manifests for it, but also a good opportunity to inaugurate the series of events dedicated to the celebration of the 20th anniversary of the World Conference on Human Rights in Vienna and the adoption of the Conference Declaration and Programme of Action, which are benchmark documents in the struggle to promote and respect human rights and fundamental freedoms.

In this context the role that the Romanian Institute for Human Rights had in the Vienna Conference was highlighted as well as the importance of the international colloquium on "Reform of International Institutions for the Protection of Human Rights" organized by the Institute during March 15 to 17, 1993, in Bucharest, on which occasion was adopted the "Bucharest Declaration", which later became an official document of the UN General Assembly. The Bucharest RIHR event was considered by the UN Geneva Centre as a satellite meeting of the World Conference on Human Rights.

The international conference “Efficiency of legal norms. From Theory to Practice” offered the opportunity to look into the past and judge the facts of recent history and at the same time the very current developments of these guidelines from the “century of the human rights religion” up to present days which are marked by many changes in geopolitical, economic and social aspects, which have inevitably impacted on Europe. The conference took place in two sections, namely private law and public law. The conference also hosted two workshops on the following subjects: copyright – limits and exceptions and individualization of punishment.

Among other events on these subjects were: the Symposium on "Cooperation in Public Administration to Create an Area of Freedom and Security" organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the UNESCO Chair for Human Rights, the United Nations Association of Romania and the Human Rights Association for Healthy Environment; the debate on "Protocol No. 15 to the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms – a reform protocol", organized by the Association for the Advancement of Family Rights "Family Forum" and RIHR.

Also, together with “Dimitrie Cantemir” Christian University, the Romanian Institute for Human Rights participated in the organization of the Symposium with the themes “Justice and Human Rights” and “Strict Liability and Liability Based on Guilt”.

Through its researchers, RIHR contributed to the organization of events such as the Symposium “Justice and Human Rights” and

conference “Continuity and Discontinuity in Romanian law” organized and hosted by the Romanian Academy Institute of Legal Research “Academy Andrei Rădulescu”, which is an RIHR partner. In these debates were discussed topics such as the achievement of fundamental rights through constitutional jurisprudence, the discovery of the rule of EU law principle by the courts in Romania, human rights - from universalism to cultural and religious relativism, the impact of the testing and cooperation mechanism on Romanian juridical order, the legal status of women's rights from the perspective of the Romanian Constitution, etc.

Moreover, researchers contributed with studies and work sessions at conferences such as the International Conference on “Challenges of the 21st Century in Law and Public Administration”, organized by the Department of Law and Public Administration of the University “Petru Maior” in collaboration with the Foundation “Pro Iure” and with universities in France, Hungary and Italy; the Conference “Romania’s Acceptance of the Compulsory Jurisdiction of the International Court of Justice. Advantages and Trends”; The sixteenth edition of the French- Romanian Days with the general theme “Heritage”; The Fundamental Rights Conference on “Combating Hate Crime in the European Union”, organized by the Lithuanian Presidency of the Council of the European Union and the Fundamental Rights Agency of the European Union; the Conference on “The Basics of Justice: Shaping Justice Policies in Europe Next Year” organized by the European Commission.

The Romanian Institute for Human Rights is a member of the legal working group within the European Network of Human Rights National Institutions. In this context, it actively participated both in the topics of discussion on the reform of the European Court of Human Rights as well as in the elaboration and presentation of national and regional group proposals on third-party interventions in cases pending before the Strasbourg Court.

Right to health

The Romanian Institute for Human Rights organized a large number of activities devoted to the right to health issues as follows:

The round table devoted to the World Health Day and organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Romanian Association for the United Nations, the Romanian Association for the Women’s Rights, the Association for Human Rights to a Healthy Environment and the “Club of Cheia Victor Dan Zlătescu” Association with the support of the members of the International Institute of Law of French Expression and Inspiration.

The symposium on “Protection and Control of Blood Pressure” organized by the Romanian Institute of Human Rights in cooperation with the Maramures County Police Inspectorate and in partnership with the Romanian Association for the United Nations, the “Club of Cheia Victor Dan Zlătescu” Association and the Romanian Association for Women’s Rights.

The debate with the theme “Let us Work Together for Health”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the Romanian Association for the United Nations, and the “Club of Cheia “Victor Dan Zlătescu” Association.

The round table entitled “Leaving with Multiple Sclerosis in Romania” organized by the Multiple Sclerosis Society in Romania.

Also, RIHR was represented at the international conference “Successful models in an integrated approach to services for diagnosis, intervention recovery, functional, social integration, education and training of persons with autism spectrum disorder” organized by the Federation for Rights and Resources for People with Acoustic Spectrum Disorders.

Religious Freedom

In its activity, the Romanian Institute for Human Rights seeks to promote and protect the right to freedom of thought, conscience and religion, supporting in this sense a religious dialogue based on tolerance, solidarity and on combating religious hate speech. In this respect RIHR held a series of activities in 2013, among which the round table “Human rights, religious freedom and combating religious discrimination”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with the Metropolitan Church of Moldova and

Bucovina, the United Nations Association in Romania and the Association "Club of Cheia Victor Dan Zlătescu".

The national conference entitled "20 Years of Work for Your Rights" organized by the Romanian Institute for Human Rights and the "Ovidius" University in Constanta, in partnership with the Centre for Research and Juridical-canonical Theology Faculty, Centre for Studies on Human Rights and Discrimination in the Faculty of Law and Administration of "Ovidius" University, and with the support of the Intellectual Property Law Scientific Association, the Association for the United Nations in Romania (ANUROM), the "Club of Cheia -Victor Dan Zlatescu", the Romanian Association for the Rights of the Elderly People, Family Forum, the Romanian Association for Personal Freedom and Human Dignity and the Romanian Association for a healthy environment (AROMES).

Rights of persons with disabilities

During the year 2013, the Institute had a series of meeting with members of the civil society and especially with representatives of organizations for the protection of the rights of persons with disabilities, with representatives of the National Council for Combating Discriminations, of the Ministry of Labor, Family, Social Protection and elderly People and with university professors, in order to analyze and debate the way in which the rights of persons with disabilities are respected and promoted in Romania from the perspective of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities.

As an independent mechanism for monitoring the implementation of the UN Convention, the Romanian Institute for Human Rights organized a campaign at national level entitled "The Autism Awareness Week" in Bucharest, Prahova County, and Neamt County. The aim of the campaign was to draw public attention on the importance of including the persons suffering of autism into the society, of respecting and promoting their rights and on the need to overcome barriers in order to have an inclusive society.

Also an important element of the campaign was to promote a better knowledge of the UN

Convention.

In Bucharest, RIHR marked the International Autism Awareness Day, with a debate organized in collaboration with the Department for the Protection of Persons with Disabilities, the United Nations Association of Romania and the National School of Political and Administrative Studies; the event was attended by representatives of governmental institutions, academia, researchers, and students. In the opening of the event the history and significance of this day was presented and it was highlighted that this day was established five years ago by the UN General Assembly Resolution 62/139 emphasizing the role of the promotion of the welfare of the disabled, including those of children with progressive disabilities. The RIHR volume "Discrimination, Autonomy, Inclusion - instruments on the rights of persons with disabilities and case law" was launched during the event. The main purpose of this work consists in promoting the national, regional and international instruments for protecting the rights of persons with disabilities and the relevant case law of the European Court of Human Rights cases on Romania.

On the occasion of World Health Day, we also note the round table "From stigma to inclusion: factors for progress in mental health", organized by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with the United Nations Association of Romania, the Romanian Independent League for Human Rights to Culture and Health, the "Club of Cheia Victor Dan Zlătescu" Association and the Romanian Association for the protection of the rights of elderly people.

Moreover, the Institute participated in various events such as: "CASPER" Caravan Final Action – a national awareness campaign with the aim to change the social attitude towards persons with disabilities. The campaign was organized in Bucharest by the Ministry of Labor, Family, Social Protection and Elderly People; the final conference of the project co-financed by the European Social Fund through the Operational Sectorial Programme for Human Resources Development 2007-2013 with the theme "Integration on the Labor Market for the persons with disabilities". The final conference of the project was organized by

the COLFASA Association through the Bucharest Centre for Social Inclusion. The Institute also participated in a debate entitled "Why do we need independent mechanisms for monitoring and respecting the rights of people with mental disabilities in institutions?" The debate was organized by the Centre for Juridical Studies.

As an independent mechanism for promoting, protecting and monitoring the implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities, RIHR issued a study on "The Evolution of the protection and promotion of the rights of people with disabilities in Romania." The study provides information analyses on the situation of handicapped persons in Romania and presents data on the measures adopted, on specific ongoing programmes and on the legislation in force with regard to the rights of handicapped persons.

The Key findings of the research refer to the factors that determine the limited access of persons with disabilities to public life; the recommendations are action-oriented on continuous awareness raising and promotion of these specific rights, so that people with disabilities may fully enjoy all the human rights and freedoms on an equal basis with others. An inclusive society is based on respect and understanding. Therefore, it is important to improve the level of the public understanding of disability. Government, NGOs, media involvement should consider deploying campaigns that aim to change attitudes.

The study by RIHR is part of a first stage in an extensive research conducted in order to accomplish its attributes of independent mechanism for the promotion, protection and implementation monitoring of the UN Convention on the rights of persons with disabilities.

Last but not least, it is worth mentioning that the Institute is an active member in the European Network of National Human Rights Institutions and part of the Working Group for the implementation of the UN Convention, being the only institution in our country designated to participate in the annual European Commission working Forums for the implementation of the Article 3.3 of the UN

Convention.

Family

On the occasion of the International Day of the Family and the Romanian Family Day, the Romanian Institute for Human Rights organized a series of scientific events. These included the debate "Family creates values, values create a family" organized by RIHR in partnership with the United Nations Association of Romania, the Association "Clubul de la Cheia – Victor Dan Zlătescu", the Association for the Promotion of Family Rights "Family Forum"; a roundtable "The Romanian Family--dignity-solidarity "organized in collaboration with the University" Al. I. Cuza in Iasi and the United Nations Association in Romania. Also, on this occasion RIHR attended the roundtable on "The rights and obligations of the Romanian modern family - issues and challenges" organized by Radio Romania Antena of the villages in the show "Magazin de Vorbe" (talking shop).

The central aim of these events was to promote healthy family values, respect for different families (single parent, the disabled, inter-ethnic, foster families, etc.). Also on this occasion were highlighted and discussed the importance of the family and its place in a modern society shaken by various and profound crisis and what can be done by society to strengthen families.

Also on this occasion was launched a draft program of activities dedicated to May 15, 2014 celebration of the 20th anniversary of the proclamation by the General Assembly of the United Nations in 1994 of the International Year of the Family and of the Family Day, while in Romania this Day was proclaimed by Government Decision the Romanian Family Day. Debates and meetings on family and education, and various essays and art competitions with the theme "Family" were proposed as activities for the next year.

RIHR representatives took part in studies and researches at events such as the closing conference of the public awareness campaign on preventing and combating domestic violence, organized by the Ministry of Labour, Family, Social Protection and Elderly People, the international Colloquium on "the evolution of the concept of family and its influence on legal

successor order” organized by the National Union of Public Notaries in Romania and the Association “Henri Capital”.

The Business Environment and Human Rights

The Romanian Institute for Human Rights gives special importance to the subject “business environment and human rights” Even since 2011, in follow-up to the 2010 Edinburgh Conference and its adopted Declaration and on the background of an economic crisis whose effects were strongly felt by certain individuals in Romania, as well as in all EU Member States, taking into account the commitments under the Action Plan adopted in Berlin, RIHR considers this theme to be an important component of its activities plan.

Based on the adoption of the general UN Principles, the Institute began a study on aspects such as: the business environment and its influences on human rights, corporate social responsibility for the respect, promotion and protection of human rights in Romania. In this context, a series of roundtables, conferences and meetings were organized in order to discuss the importance of a national action plan that should reflect the principles of the UN. These meetings were attended by representatives of public

institutions, non-governmental organizations and academia. We note, by way of example, the symposium on “Democracy and the Economic Crisis: Opportunities and Challenges”, organized by the Romanian Institute for Human Rights and the Romanian Association for personal freedom and human dignity.

CLARITY Project

The project is conducted by the Fundamental Rights Agency of the European Union in partnership with 12 national human rights institutions of EU Member States (Austria, Cyprus, Finland, France, Hungary, Italy, Poland, Portugal, Slovakia, Ireland, Spain and Romania). It aims to provide a better understanding of non-judicial bodies (national human rights institutions, equality bodies and ombudsman institutions) to help all victims of human rights violations.

“CLARITY” is intended to create an online tool for easy identification of the most appropriate non-judicial bodies competent in human rights for a certain category of fundamental rights. This online tool will cover different areas of human rights, including discrimination.

Also the project is conceived as an instrument to provide information on how and where to submit a petition or where a claimant can get help in case of human rights violations.

IV. PUBLICATION OF REGULATIONS, DOCUMENTS, STUDIES AND RESEARCHES IN THE FIELD OF HUMAN RIGHTS

The Romanian Institute for Human Rights promotes training and information in the field of human rights of public bodies, non-governmental organizations and individuals in terms of the observance, the protection and the guaranteeing of human rights by means of domestic and international legislation, institutions and mechanisms, practices and usages. It has the role to inform all those interested about the latest research in the field of human rights, the international commitments assumed by Romania and the way they are fulfilled. The Institute provides the translation and the publication of those international documents which, by their topicality, have to be known by the governmental and the non-governmental institutions promoting and

protecting human rights.

Periodic publications

A) The Quarterly scientific review “Drepturile Omului” (Human Rights) publishes reports, studies, research works, and articles. The review also provides texts of international or national regulations of major significance in the field of human rights, the jurisprudence of the European Court of Human Rights and/or the national courts, notes, comments or book reviews.

The thematic approached includes a scientific and diversified analysis of the fundamental human rights, with an emphasis on the

interdependence and interaction among them and the values, the principles, the norms and the standards referred to by both the institutions, the mechanisms and by the terms, the concepts and the methodological and technological trends. In addition, the Institute provides reports on various events in the field of human rights, human rights books reviews, its latest publications as well as brief presentations of the activities organized by the Romanian Institute for Human Rights or to which the Institute participated.

B) Info IRDO, a monthly information bulletin for the public at large, including briefly presented topical news about events related to human rights organized at domestic and international level, studies and scientific researches. It also presents various cases brought before the European Court of Human Rights and before the Court of Justice of the European Union, in an attempt to meet the present demands of the civil society, of institutions or of students, etc. At the same time, it is worth mentioning the columns devoted to recently adopted international documents.

Researches and works published in 2013

New compilations of documents and research works were published under the aegis of the Romanian Institute for Human Rights:

- **Instituția ombudsmanului la nivel european** (the Ombudsman Institution at European Level).

The importance of the theme approached by the study derives from the reality that at the present state of European institutional evolution, diversity is the principle governing both the general concept of human rights, as well as the ways of resolving their abuse. In this context, the creation, development and improvement of institutions for the protection and promotion of human rights through non-contentious means represents the guarantee for the democratic development of a society and obviously for the strengthening of the rule of law.

The paper is structured on three well defined chapters and represents an original genuine contribution to the complex analysis of the ombudsman concept during its evolution, highlighting the diversification of non-

contentious means to promote and protect human rights from the ombudsman perspective and the various forms, duties and titles that the institution has in a number of European countries.

- **Evoluția protecției și promovării drepturilor persoanelor cu dizabilități în România** (The Evolution of the promotion and protection of the rights of disabled persons in Romania).

The study aims to provide a first insight into how disability rights are respected in Romania. Thus, we proceeded to an objective analysis of how the provisions of the UN Convention are reflected in the legislation of Romania, but also of how they are implemented, according to researches, investigations and NGO data provided by various institutions.

The dimensions of the Convention and the range of issues under discussion make its implementation and monitoring more challenging than those of many other conventions. The acceptance of discrimination by the handicap criterion is deeply rooted in many societies. It is based mainly on ignorance rather than on ill-faith. Besides financial resources and commitment, the implementation of the Convention implies creativity and cooperation, which are the key aspects explored by this report and which require immediate attention.

The points of view expressed in the study are the result of the collaboration between the RIHR researchers, pre-university professors, master and doctoral students and representatives of Institutions and NGOs who honorifically contributed to this research.

The research is particularly important for raising public awareness on disability issues. The study proposes an investment in human capacity, the establishment of a group of researchers specialized in disability issues. Research studies should be oriented on the quality of life and on the well being of disabled people, on programmes and accessibility standards, on universal design and reasonable adaptation, on the costs of disability etc.

The Romanian Institute for Human Rights issued this report in its quality of independent mechanism for the promotion, protection and monitoring of the modalities for

the implementation of the UN Convention for the rights of persons with disabilities in Romania, in accordance with the provisions of Article 33.2 of the Convention.

• **Dreptul la informație în contextul reformei administrative** (The Right to Information in the Context of Administrative Reform).

This research work presents doctrinal views on the classification of the citizens' rights and freedoms and also clarifies the notion of the object of study, the defining elements of the right to information and the transparency of the administrative act. The right to information is considered as an integral part of the right to social communication and the study presents domestic and international regulations with respect to this right.

Due to the complexity of the right to information and its role in the administrative reform, the study analyzes the relationship between the public servant and the citizen, the free access to information, mass-media and information, the freedom of the press and the right to information; information as a means of showing transparency towards the citizens; the freedom of the press and the fight against violence, the press and the free access to judiciary information; delineation of the right to information for pending cases; transparency and citizens' participation.

• **Politica de Coeziune a Uniunii Europene în domeniul transporturilor în România** (The Cohesive EU Policy in the Transport Sector in Romania)

The study aims to analyze the state of our country in the process of attracting funds in the transport sector. It presents problems that directly influence the rate of Romania's European funds absorption in the field and the management, evaluation, monitoring and control of the decision-making operational program. The role and functions of the public sector are analyzed, as well as the specialized bodies of the public administration, the ministries and their decentralized public services. The research highlights the mandate of the European Commission in the field of cohesive policy, knowing that it has an important role in the management and control of

these funds for achieving convergence, regional competitiveness, employment and territorial European cooperation.

• **Migrația și dreptul** (Migration and Law).

The study presents the evolution of law in Romania in the field of migration and asylum, as well as the current regulations in relation to regional and international instruments to which the country is a party.

The adherence of Romania to the European Union led in recent years to substantial changes both in the rules of law regulating the status of foreigners in Romania as citizens of EU member states and of the European Economic Area, as well as in the asylum laws and procedures in order to ensure conformity with the European legislation and with other international legal instruments, to which Romania is a party.

Romania has a specific policy of immigration depending on the needs at the national level, taking into account the impact this might have on other EU member states; this policy aims to ensure a fair treatment and a harmonious integration of foreigners in the Romanian society. Therefore this policy covers the following aspects: the granting of visas by the Romanian state, the conditions of granting residence, the asylum procedure and the humanitarian status, combating trafficking with human beings and internal institutional cooperation, the economic migration etc

Reports

• The management of the migration phenomenon is based on the participation of all national institutions with competencies in this field, on their participative management and institutional cooperation. The study takes into consideration aspects highlighted by the RIHR Annual Report for 2012.

- RIHR– Record of activities 2012;
- 2013 RIHR activity report on the evolution of the legislation on human rights in Romania and in the European Union;
- Report on the Human Rights National Institutions in Europe and their activity in the protection and promotion of the rights of the elderly persons;
- Report – Applicable religious rules

according to the law of state in Romania;

- Report – Migration and Law;

- Report – Evolution of the protection and promotion of the rights of persons with disabilities in Romania.

V. THE DOCUMENTATION CENTRE

In accordance with the Paris Principles on the functioning of national institutions for the promotion and protection of human rights, the Romanian Institute for Human Rights continued throughout 2013 to successfully fulfill its role in strengthening a better understanding by the public bodies, the civil society and the citizens of the vast field of human rights issues and how they are guaranteed and respected nationally and internationally.

As an independent institute, RIHR acted as a bridge between the state and civil society organizations featuring an appropriate framework and the means to ensure access to knowledge and awareness of human rights both by public authorities as well as by the citizens who are the beneficiaries of these rights. Special attention was given to the youth, whose training, information and documentation is essential for future structures and institutions responsible for the protection and promotion of human rights.

In this context, one of the important tools for strengthening human rights knowledge, exchange of experiences and sharing of best practices is the RIHR Documentation Centre/Library, which is also a depository library for the Council of Europe. The Centre provides its users with materials of national and international law, of human rights issues, international conventions, treaties and covenants, legislation, studies, publications and references. The library of the Centre is also the partner of one of the largest modern libraries in the world – the Alexandrina Library in Alexandria, Egypt.

Having a book collection that covers more than 250 fields of activity, RIHR also benefited from donations of publications of global interest from international bodies, higher education institutions and NGOs.

During 2013, the RIHR Documentation Centre continued its partnerships and collaborations with libraries and specialized institutions in various countries. Thus, the studies and the research works of the Institute

can be found in more than 40 libraries and human rights institutions, in Europe, America and Africa (Egypt). Among the best known are the Library of Congress in Washington DC (USA), the U. S. Court, the European Court of Human Rights, Council of Europe, the Swiss Institute of Comparative Law Library, Norwegian Centre for Human Rights, the Alexandrina Library in Egypt and a multitude of libraries in the European Union countries, for example, the Library of the University of Leicester, the Vatican Library, the Swiss Institute of Comparative Law, the Library of the International Law Institute of French Expression and Inspiration, the Library of Strasbourg, the French Society of Comparative Law Library, the Library of the Catholic University of Louvain, Padua University Library, the National Library in Prague, Vienna, Madrid etc.

In its constant preoccupation to provide information and documentation about the scientific activities performed by the Institute, the Documentation Centre sent free of charge the publications issued under the patronage of the Romanian Institute for Human Rights to all those interested in the country: the University Central Library, the National Library of Romania, county Libraries, the Romanian Academy, the Senate of Romania, the Chamber of Deputies, the Constitutional Court, the Superior Council of Magistracy, the High Court of Cassation and Justice, the Legislative Council, the Government of Romania, the Romanian Academy's Institute of Juridical Research, the National Institute of Magistracy, the National School of Clerks, the National Institute for Lawyers' Training, the University of Bucharest, the “Alexandru Ion Cuza” University of Iași, the “Ovidius” University of Constanța, the “Lucian Blaga” University of Sibiu, the West University of Timișoara, the “Babeș-Bolyai” University of Cluj-Napoca, the North University of Baia Mare, the “Nicolae Titulescu” University of Bucharest, the “Titu Maiorescu” University, the Christian University

“Dimitrie Cantemir”, the Ecological University, the “Hyperion” University, the Romanian-American University, the “Spiru Haret” University, the “Simion Bărnuțiu” University, the UNESCO Chair of the North University of Baia Mare.

The RIHR scientific quarterly reviews, as well as a wide range of publications in the field of human rights issued under the patronage of RIHR were distributed upon request to the Teachers Training Centers, School Inspectorates, county libraries, prefectures and courts of law.

Pupils, students, candidates for a doctoral or master degree, teachers, researchers, representatives of the civil society in Romania and from abroad, members of governmental institutions as well as private individuals consulted the IRDO Library Centre for study and for deepening their scientific knowledge and information in the areas of human rights, international law, comparative law, pacts and treaties, human rights law and related fields.

The book inventory was enriched by donations and by the purchase of publications requested by readers and researchers who support the comparative study of a variety of subjects from the perspective of common respect and protection of human rights.

In the year 2013 over 1600 registered readers visited the RIHR Documentation Centre Library and accessed the work posted on the Institute’s Web-site <http://www.irdo.ro> which provides to the interested public a virtual library containing most of the RIHR publications. Thus, over 3,000,000 visitors accessed the site. In the field of jurisprudence, the site provides information about Romanian cases adjudicated or settled by the European Court of Human Rights

The public relations activity

By its entire activity, the Romanian Institute for Human Rights gets involved with professionalism and responsibility in the promotion and the observance of human rights. As a result of its information and dissemination work regarding the activities it performs in the field of human rights, the RIHR was contacted in the year 2013 by various categories of persons who addressed the Institute with various issues, requests and petitions, reporting

violations of their human rights, and asking for advisory opinions on the procedures to be followed for the regaining of these rights.

Thus, during 2013, the Romanian Institute for Human Rights took action to clarify and advise for finding the correct solutions to the requests received, offering specialized advisory opinions and assistance with regard to the memorials, the intimations and the telephone calls it received.

The complaints referred to such aspects as: granting and respecting of social rights, aspects regarding violations of the labour legislation. There were also petitions or complaints referring to the execution of custodial sentences, petitions related to the infringement of equality of opportunities, violation of the rights of persons belonging to national minorities or religious cults; complaints about the competent authorities' partial or total failure to ensure the exercise of certain pecuniary rights derived from the social protection legislation (the income support for various disadvantaged categories or persons, the recalculation of pensions, etc.)

Both persons who personally came at RIHR headquarters, as well as those who contacted the Institute by phone or by e-mail received consultancy, guidance and documentation materials. In approximately 75% of the cases of registered written petitions, the RIHR assisted the persons who had asked for its involvement by analyzing the case and guiding the petitioner towards a competent body or making a recommendation to the authorized institution.

As far as the transmission of petitions to the competent authorities is concerned, 55% of the above-mentioned petitions were forwarded to the competent institutions which had attributions of solving the respective request.

Commitment to human rights issues, responsibility and professionalism contributed to the continuously increasing prestige of the RIHR among beneficiaries and the domestic and foreign profile institutions.

As a result, a large number of domestic and international bodies invited the Romanian Institute for Human Rights or its representatives to join their working structures or their steering bodies. Here are a few examples: the RIHR is member of the Romanian National UNESCO Bioethics Committee; member of the National

Coordinating Committee of the UN Decade of Education for Sustainable Development.

During 2013, the RIHR functioned as an independent mechanism for monitoring the implementation of the United Nations Convention on Persons with Disabilities, collaborating with the Ministry of Labour, Family, Social Protection and Elderly persons and the NGOs in the field.

At the same time, the Romanian Institute for Human Rights continued its activity in the framework of various international structures. As international recognition of the efforts taken by the RIHR with the promotion and the protection of human rights, the Institute or its representatives were elected in various structures of international bodies, such as: the International Coordination Committee of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights (ICC), International Academy of Comparative Law, International Family Organization, the European Network of National Human Rights Institutions; the

Francophone Association of National Human Rights Institutions, the Board of Directors of the International Institute of Law of French Expression and Inspiration (IDEF); the European Law Institute (ELI) the French Society of comparative Legislation, European groups working on justice, on monitoring the implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities, on migration and education , which are part of the ICC. RIHR researchers are members of the Board and of the working groups of the European Union Fundamental Rights Agency, some of them were designated as experts of UNESCO, OSCE, the Council of Europe and the European Union, participating in this capacity as rapporteurs or leaders of sections at scientific events devoted to human rights. As far as the activity of human rights education is concerned, the Romanian Institute for Human Rights is internationally recognized and was awarded several international distinctions over time.

SELF-ORGANIZED ACTIVITIES OR COLLABORATIONS

The conference “The History of European Institutions Evolution”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with the National School of Political and Administrative Studies, the Faculty of Law and Administration of the Ecological University in Bucharest, the “Dimitrie Cantemir” Christian University and the International Institute for Human Rights (15 January 2013).

The debate “The Processing Capacity of the Human Mind”, organized by the Romanian Institute for Human Rights and the Bucharest Academy of Economic Studies (15 January 2013).

The Symposium “Bio-Ethics and the Protection of Human Dignity” organized by the Romanian Institute for Human Rights, The Romanian Association for Personal Freedom and Human Dignity and the National School of Political and Administrative Studies (18 January 2013)

Round table on “2013 – The European Year of Citizens”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Romanian Association for the United Nations, the “Club of Cheia” Association and the Romanian Association for Personal Freedom and Human Dignity (21 January 2013).

The Conference “The European Institutional Law and the European Material Law” organized by the Romanian Institute of Human Rights, the National School of Political and Administrative Studies, the “Dimitrie Cantemir” Christian University in Bucharest, the International Institute for Human Rights and the Faculty of Law and Administration of the Ecological University (22 January 2013).

The round table on “Enriching the range of human mind perceptions through a trans-disciplinary approach” organized by the Romanian Institute of Human Rights in cooperation with the Bucharest Academy of Economic Studies (22 January 2013).

The Symposium “The Holocaust – a genocide lesson” organized on the occasion of the International Day to Commemorate the Victims of the Holocaust by the Romanian

Institute for Human Rights in collaboration with the UNESCO Chair for Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance, Romanian Association for the United Nations, the Romanian Association for the Promotion of the Rights of the Family- Family Forum, the “Club of Cheia” Association and the Romanian Association for Personal Freedom and Human Dignity (27 January 2013).

Debate on “Types of intelligence and types of truth from a trans-disciplinary point of view”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Academy of Economic Studies in Bucharest (29 January 2013).

The round table “Terrorism – a serious violation of human rights” organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the National School of Political and Administrative Studies, the UNESCO Chair for human rights, democracy, peace and tolerance and the Ecological University in Bucharest (1 February 2013).

Debate on “The concept of European citizenship and its constitution”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the National School of Political and Administrative studies (5 February 2013)

The round table “Trans-disciplinarily approaches and the types of truth by which the human mind operates – economic truth, social truth, political truth, cultural truth, religious truth etc” organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the Bucharest Academy of Economic Studies and the Romanian Association for Personal Freedom and Human Dignity (5 February 2013).

The round table “Launching of the international year of cooperation in the field of water management”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Romanian Association of the Human Right to a Healthy Environment and the Romanian Association for the United Nations (11 February 2013).

Debate on “Economic, social, cultural and political rights from a regional and universal

perspective”, marking the anniversary of the UN Economic and Social Council’s sixty seven years of activity, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Romanian Association for the United Nations, the “Club of Cheia” Association and the Museum of Natural Sciences in Prahova county (11-12 February 2013).

The Conference “Freedom of movement in the European Union system” organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the UNESCO chair for human rights, democracy, peace and tolerance and the National School of Political and Administrative Studies (19 February 2013)

The round table “The reality levels specific to trans-disciplinary approaches”, organized by the Romanian Institute for Human Rights (19 February 2013).

The Symposium “Equal opportunities for handicapped persons” organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the National School for Political and Administrative Studies (22 February 2013).

The Symposium “Human Rights – the cultural-linguistic diversity and multilingualism” organized by the Romanian Institute for Human Rights, the Romanian League for the Rights of Children and Youth and the Romanian Independent League for the Human Rights to Culture and Health, on the occasion of the International Day of the Mother Tongue (21 February 2013).

Debate on “A Transdisciplinary approach and the development of a new quantum, spiritual intelligence” organized by the Romanian Institute for Human Rights and the Bucharest Academy of Economic Studies (26 February 2013)

The Conference on “The European Union Fundamental Rights Agency” organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the National School of Political and Administrative Studies, the Ecologic University of Bucharest, the International Institute for Human Rights (26 February 2013).

Debate on “Global Approaches on Equality and Non-Discrimination”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the National School of Political and Administrative Studies and the UNESCO

Chair for human rights, democracy, peace and tolerance (1 March 2013).

Debate on “A new type of education”, organized by the Romanian Institute for Human Rights and the Bucharest Academy of Economic Studies” (5 March 2013)

Round Table on “The national institutions of human rights and their activity in the working groups of the EU Agency for Fundamental Rights”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the National School of Political and Administrative Studies, the Romanian Association for the United Nations and the International Institute for Human Rights (5 March 2013).

Debate on “Elimination and prevention of all forms of violence against women and girls” – a theme proposed by the United Nations Organization on the occasion of the International Women’s Day, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Romanian Association for the United Nations (8 March 2013).

Round table on “Launching the European week of action against racism 2013”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the National School of Political and Administrative Studies, the Romanian Association for Personal Freedom and Human Dignity and the International Institute for Human Rights (12 March 2013).

Events organized to highlight the importance of non-discrimination and to encourage tolerance in schools on the theme “Let us say “No” to racism”, exhibitions and contests organized by “I. A. Bassarabescu” secondary school, “J. Monnet” National College in Ploiești and Adolescența Foundation in cooperation with the Romanian Institute for Human Rights (15 March 2013).

Essays contest under the campaign of eliminating all forms of racial discrimination – a European Week campaign to take action against racism organized by the Adolescența Association in partnership with the Romanian Institute for Human Rights and with the participation of the “I. A. Bassarabescu” secondary school, “J. Monet” national college in Ploiești and “I. Mazarek” technological high-school of (18 March 2013).

Round table on “Education for human rights, for combating racism, racial discrimination,

xenophobia and intolerance”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the Bucharest National School of Political and Administrative Studies and with the Bucharest Ecological University (19 March 2013).

Debate on “Investing in children, breaking the vicious circle of disfavor” – (the recommendation of the EU Commission No, 2013/112/EU), organized by the Romanian Institute of Human Rights in partnership with the Romanian Association for the United Nations (20 March 2013).

Symposium on “Without clean water, we cannot live a healthy life”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the Romanian Association for the United Nations, the Romanian Association for the human right to a healthy environment and the “Club of Cheia Association” on the occasion of the World Water Day (22 March 2013).

The Conference “National Human Rights Institutions and their activity within the working groups of the EU Agency for Fundamental Rights”, organized by the Romanian Institute for Human Rights and the National School of Political and Administrative Studies (26 March 2013).

Round table on “Human Rights and the new information and communication technologies”, organized by the Romanian Institute for Human Rights and the Bucharest Academy of Economic Studies (26 March 2013).

Round table on “Human Rights, religious freedom and combating discrimination on religious grounds”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the Metropolitan Church of Moldova and Bucovina, the Romanian Association for the United Nations and the “Club of Cheia” Association (26-28 March 2013).

Symposium dedicated to the World Autism Awareness Day as part of the “Autism Awareness Week” campaign, organized by the Romanian Institute for Human Rights and the National School for Political and Administrative Studies (2 April 2013).

The national phase of evaluation and awarding of the Socio-Human Sciences Olympics, a contest of excellence addressed to pupils, organized in Baia Mare by the Ministry

of National Education in partnership with the Romanian Institute for Human Rights (3-4 April 2013).

Debate dedicated to the World Autism Awareness Week, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the UNESCO chair for human rights, democracy, peace and tolerance (5 April 2013).

Round table dedicated to the World Health Day on this year’s theme proposed by the United Nations – blood pressure control. The round table was organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Romanian Association for the United Nations, the Romanian Association for Women’s Rights, the “Club of Cheia – Victor Dan Zlătescu” Association and with the support of the members of International Institute of Law of French Expression and Inspiration (8 April 2013).

Symposium on “Protecting your health – blood pressure control”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the Maramureş County Police Inspectorate, the Romanian Association for the United Nations, the “Club of Cheia Association and the Romanian Association for Women’s Rights (8-10 April 2013).

Debate on “Let us work together for health”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the Romanian Association for the United Nations, the “Club of Cheia” Association as part of a series of events dedicated to World Health Day (10-11 April 2013)

Debate on „The Council for National Minorities – 20 years since its establishment” organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the UNESCO chair for human rights, democracy, peace and tolerance (15 April 2013).

Round table on “Twenty years since the first meeting of the Council for National Minorities”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the Romanian Association for the United Nations, the National School for Political and Administrative Studies, the “Club of Cheia” Association and the Romanian Association for Women’s Rights (16 April 2013).

Round table on “Cultural rights and the freedom of conscience in Romania and in other

European states”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with “Al. Ioan Cuza” University of Iași (22-23 April 2013).

Book exhibition displaying RIHR publications organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with “Dimitrie Cantemir” University of Cluj, The Faculty of Law and the Romanian Association for the United Nations (24 April 2013).

Round table on „Twenty years since the adoption of the Vienna Declaration and Programme of Action adopted at the World Conference on Human Rights held in Vienna. The round table was organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with “Dimitrie Cantemir” University of Cluj, the Faculty of Law, the Romanian Association for the United Nations and the Association for the promotion of the rights of the family – Family Forum (25 April 2013).

The second edition of the Conference “The Efficiency of Juridical Norms”, organized by the “Dimitrie Cantemir” University in Cluj, the Faculty of Law in partnership with the “George Barițiu” History Institute, the Department of Human and Social Research of the Romanian Academy, Cluj-Napoca Branch, the Romanian Institute for Human Rights, the Institute of Administrative Studies in Chișinău, the Romanian Association of Penal Sciences (26-27 April 2013).

Round Table on “Promoting and Protecting people at national level and the importance of the Vienna Declaration and Plan of Action” organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the “Club of Cheia Association” and the Family Forum Association (28 April 2013).

Roundtable on "Freedom of the press – the fundamental component of a democratic society", organized to commemorate twenty years anniversary of World Press Freedom Day by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with the Romanian Association for the United Nations and the “Club of Cheia” Association (3 May 2013).

Round table on "Human Rights in a United Europe" organized on the occasion of Europe Day and the anniversary of sixty-three years of the Schuman Declaration, by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with

the Romanian Association for the United Nations (May 9, 2013).

Debate on “Family creates values, values create the family” organized on the occasion of the International Day of the Family by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Romanian Association for the United Nations, the “Club of Cheia” Association and the Association for the Promotion of Family Rights “Family Forum” (15 May 2013).

Roundtable on “The rights and obligations of the Romanian modern family – issues and challenges” organized on the occasion of the International Day of Families by Radio Romania “Antena Satelor” (Romanian Village Antenna), during the “talk shop” broadcast with the participation of the Romanian Institute for Human Rights (15 May, 2013).

Roundtable on “The Romanian family-dignity and solidarity” organized on the occasion of the International Day of Families and the Romanian Family Day, by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with “AL. I. Cuza” University of Iași and the Romanian Association for the United Nations (18-20 May 2013).

Posters contest with the theme “Cultural Diversity”, organized on the occasion of the World Day of Cultural Diversity by the Association for Inter-Cultural Dialogue in partnership with the Romanian National Commission for UNESCO, the Romanian Institute for Human Rights and with the participation of the National College “Vlaicu Vodă” in Curtea de Argeș and the National College “Octav Onicescu” in Bucharest (25 May 2013).

Debate on “Think, Eat, Save – reduce your footprint” – a theme chosen by the United Nations to celebrate the World Environment Day. The debate was organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Romanian Association for the Human Right to a Healthy Environment, The Romanian Association for the Rights of the Family–“Family Forum” and the Romanian Association for Women’s Rights (5 June 2013).

Symposium on “Cooperation at the level of public administration to create an area of freedom and security” organized by the Romanian Institute for Human Rights in

partnership with UNESCO Chair for Human Rights, the Romanian Association for the United Nations and the Association for Human Rights to a Healthy Environment (11 to 13 June 2013).

Roundtable organized by the Romanian Institute for Human Rights, the Romanian Association for the United Nations, the Association for Family Rights “Family Forum” at the “Club of Cheia” Association as part of a series of events dedicated to the International Day Against Child Labor (June 12, 2013).

The Conference “National legislation on asylum and its enforcement modalities” organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the UNESCO Chair for Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance and the Romanian Association for the United Nations, on the occasion of the World Refugees Day (20 June 2013).

Workshop on “Your Europe, Your Rights” organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the Lucian Blaga University in Sibiu and the Romanian Association for the United Nations (1-3 July 2013).

Roundtable on “Romania signatory country of the Protocol no.15 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms” organized by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with the UNESCO Chair for Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance, the “Club of Cheia” Association (9 July, 2013).

Round table on “World Population Day and Human Rights”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the Romanian Association for the United Nations and the Romanian Association for the Promotion of Family Rights – “Family Forum” (11 July 2013).

The 19th edition of the final phase of the national contest “Democracy and Tolerance” organized in Braşov the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Ministry of National Education (21-25 July 2013).

Debate on “Education in the field of human rights and sanctioning of all forms of discrimination” organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with “Al. I. Cuza” University in Iaşi and the Romanian Association for the United Nations.

(22-24 July 2013).

Debate on “Youth involvement in the strengthening of the democratic society and of human rights” organized by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with the UNESCO Chair for Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance, the National College “Mihai Eminescu” in Baia Mare and the Romanian Association for the United Nations (28-30 July 2013).

Debate on the EU Directive 2013/32/EU of 26 June 2013 on “common procedures for granting and withdrawing international protection”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Romanian Association for the United Nations, the “Club of Cheia” Association and the Romanian Association for Personal Freedom and Human Dignity (5 August 2013).

Round table on “Working with youth and for youth to accomplish a better life”, organized on the occasion of the World Youth Day, by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the Romanian Association for the United Nations and the Romanian Association for Personal Freedom and Human Dignity. (13 August 2013).

Round table on “Human rights and non-discrimination in times of economic crisis” organized by the Romanian Institute for Human Rights on the occasion of the Non-Discrimination Day which also marks the day when the Romanian Government approved the Ordinance 137/31.08.2000 on preventing and sanctioning all forms of discrimination (30 August 2013).

Debate on “The European Court of Human Rights 60 years since the entry into force of the European Convention on Human Rights” organized by the Romanian Institute for Human Rights (3 September, 2013).

Roundtable on “Digital literacy – a new challenge” organized by the Romanian Institute for Human Rights on the occasion of the World Literacy Day (6 September, 2013).

Symposium on “Democracy and the economic crisis: challenges and opportunities”, organized by the Romanian Institute for Human Rights and the Romanian Association for Personal Freedom and Human Dignity (13 September 2013).

Roundtable on “Let us make all voices heard

in support of democracy”, the theme proposed for this year by the United Nations Organization and the Inter-Parliamentary Union in celebration of the World Democracy Day. The Roundtable was organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with the Romanian Association for the United Nations to mark five years since this day was first celebrated (16 September 2013).

Debate on “ Democracy – a new project for 21st century, organized by the Romanian Association for the United Nations in cooperation with the “Club of Cheia” Association and the Romanian Institute for Human Rights (18 September 2013).

Debate on “European Union – a cultural and linguistic diversity”, organized by the Romanian Institute for Human Rights, the Romanian Association for Women’s Rights”, and the Romanian Independent League for the Rights of Children and Youth, on the occasion of the European Day of Languages (26 September 2013).

Round table on “Human rights and the right to knowledge”, organized by the Romanian Institute for Human Rights on the occasion of the International Right to Know Day (30 September 2013).

Round table on “The right to health and the quality of life for elderly people”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the Romanian Association for the United Nations and the Romanian Association for the Defense of Older Persons’ Rights, on the occasion of the International Day of Older Persons (1 October 2013).

Symposium on “An appeal in support of teachers” – a slogan chosen by UNESCO together with the International Labor Organization, the United Nations Development Programme, UNICEF and Education International to celebrate the World Teacher’s Day. The Symposium was organized by the Romanian Institute for Human Rights in partnership with UNESCO Chair for human rights, democracy, peace and tolerance (4 October 2013).

Round Table "From stigma to inclusion – factors of progress in mental health", organized by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with the Romanian Association for the United Nations, the Romanian

Independent League for Human Rights to Culture and Health, the “Club of Cheia” Association, the Association for Defending the rights of Elderly People . This round table was organized on the occasion of the World Mental Health Day (10 October 2013).

The Conference “Children and families take a stand against poverty” organized on the occasion of the International Day for the Eradication of Poverty, by the Romanian Institute for Human Rights, the “Al. I. Cuza” University in Iași and the Romanian Association for the United Nations (14-15 October 2013).

Round table on “Eradication of poverty and ethical, social, political and economic imperative of the humanity” organized by the Romanian Institute for Human Rights on the occasion of the International Day for the Eradication of Poverty (17 October 2013).

Round table on “Romanian contributions to the activities of United Nations” on the occasion of the United Nations Day, organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the Romanian Association for the United Nations, the “Club of Cheia” Association, the Association for the Promotion of Family Rights –“Family Forum” (24 October 2013).

Interactive debate on” the Significance of the UN Day and the rights of the child” organized by the Romanian Institute for Human Rights together with the “Maria Penes” School 190, on the occasion of the United Nations’ Day (24 October 2013).

The 19th edition of the International University of Human Rights on "Human rights – realities and perspectives", organized by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with the Romanian Association for the United Nations, the UNESCO Chair for Human Rights, Democracy, Peace and Tolerance and the “Club of Cheia” Association “Victor Dan Zlatescu”, with the support of members of the International Law Institute of French Expression and Inspiration (29 October-3 November 2013).

Debate on “The scars of fascism and of anti-Semitism in the history of humanity” organized by RIHR in cooperation with the “Al. I. Cuza” University of Iași and the Romanian Association for the United Nations, on the occasion of the World Day Against Fascism and

Anti-Semitism (8-10 November 2013).

The World Day against Fascism and Anti-Semitism was also marked by a series of events organized by “Maria Peneş” School 190 in Bucharest (8 November 2013).

Debate under the campaign “Wipe Out Online Hate and Say No to hate” launched by the European network established by the United for Intercultural Action. The debate took place on the occasion of the International Day Against Fascism and Anti-Semitism and was organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the UNESCO Chair for human rights, peace, democracy and tolerance, of “Universitatea de Nord” Baia Mare, the Romanian Association for the United Nations, the “Club of Cheia –Victor Dan Zlătescu” Association, “Spiru Haret” University of Craiova, the Faculty of Law and Public Administration of the “N. Titulescu” University of Craiova, The Bucharest Law Faculty, and the National School of Political and Administrative Studies (9 November 2013).

Round table on “Stop Hate” organized by “Adolescența” Foundation in collaboration with the National College „Jean Monnet” in Ploiești, the „Spiru Haret” College in Ploiești and the Romanian Institute for Human Rights. The round table was part of the campaign launched on the occasion of the International Day Against Fascism and Anti-Semitism and had as special guest a former victim of racial hatred, Mr. Gilu Iftaru, who shared the sad story of his childhood with the pupils and the other participants in the event (9 November 2013)

The inauguration of a series of conferences on “Trans-disciplinary approaches in the science of human rights” organized by the National School of Political and Administrative Studies and the Romanian Institute for Human Rights (19 November 2013).

Round table on “The right to play – the first step towards wisdom” organized on the occasion of the International Day for the Rights of the Child, by RIHR in collaboration with the Metropolitan Church of Moldova and Bucovina, the Monastery Saint Jacob Hesevite in Neamț (19-21 November 2013).

Round table on “We also have rights” organized by the Romanian Institute for Human Rights in cooperation with the Romanian League for the Defense of the Rights of

Children and Youth and the “Club of Cheia” Association on the occasion of the International Day of the Rights of the Child – the day when the UN General Assembly adopted the Convention on the Rights of the Child (20 November 2013).

The national conference “The exodus of youth – migration, unemployment, counseling”, organized by the “Ovidius” University in Constanța, the Faculty of Theology – the social assistance section and the Faculty of Law and Administrative Sciences – the sociology section (22-24 November 2013).

Conference “Trans-disciplinary approaches in the science of human rights”, organized by the National School for Political and Administrative Studies and by the Romanian Institute for Human Rights (26 November 2013).

The lecture on „Education for human rights and the rights of the child” targeted teachers and the auxiliary teaching staff working in undergraduate education. The lecture was organized by the Bucharest Teachers Training Centre in partnership with the Ministry of National Education and the Romanian Institute for Human Rights. (29-30 November 2013)

The conference “Trans-disciplinary approaches in the science of human rights” organized by the National School of Political and Administrative Studies and the Romanian Institute for Human Rights (3 December 2013).

Training lecture on “Education for human rights and the rights of the child” targeted teachers and the auxiliary teaching staff working in undergraduate education. The lecture was organized by the Bucharest Teachers Training Centre in partnership with the Ministry of National Education and the Romanian Institute for Human Rights (7-8 December 2013).

The Conference „20 years of work for your rights” organized by the Romanian Institute for Human Rights, the Canonical-Juridical Research Centre of the Faculty of Theology of the „Ovidius” University in Constanța (9 December 2013).

Symposium on “20 years of work for your rights” organized on the occasion of the International Human Rights Day, by the Parliament of Romania, the Commission for human rights, cults and national minorities’

issues, in partnership with the Romanian Institute for Human Rights (10 December 2013).

Awareness and information campaign on human rights under the slogan “A letter for the passers-by” organized by the Association for Intercultural Dialogue in partnership with the Romanian National Commission for UNESCO, the Romanian Institute for Human Rights, and the Bucharest School Inspectorate with the support of several colleges in Bucharest, Pitești and Curtea de Argeș to celebrate the International Human Rights Day (10 December 2013).

Symposium on “Human rights and fundamental freedoms; the power of education in promoting the youth’s right to happiness” organized by “Adolescența” Foundation and the Prahova Teachers Training Centre in partnership with the Romanian Institute for Human Rights and the Prahova County School Inspectorate (14 December 2013).

Training course on “The rights of national minorities and Central and Eastern Europe”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with the UNESCO Chair for human rights, democracy, peace and tolerance – “Universitatea de Nord” Baia Mare (16-20 December 2013).

Workshop on “The national minorities day – promoting and protecting the rights of Roma

people” organized by the Romanian Institute for Human Rights, the Romanian Association for the United Nations and the Family Forum Association (17 December 2013).

Round table on “21 years since the adoption by the UN General Assembly of the Declaration on the rights of persons belonging to national, ethnic, linguistic and religious minorities”. The round table was organized by the Romanian Institute for Human Rights and the Canonical-Juridical Centre of the Faculty of Theology of the “Ovidius” University (7-18 December 2013).

Workshop on “International Human Rights Day” organized by the Romanian Institute for Human Rights and the Romanian Association for the United Nations (18 December 2013).

Workshop on “Vienna + 20 – evolutions in the protection of human rights”, organized by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with the UNESCO Chair for human rights, democracy, peace and tolerance – “Universitatea de Nord” Baia Mare (19-21 December 2013).

Training course on „ The National Institutions for Human Rights and the Paris Principles” organized by the Romanian Institute for Human Rights in collaboration with the UNESCO Chair for human rights, democracy, peace and tolerance – “Universitatea de Nord” Baia Mare (30 December 2013).

PARTICIPATION IN OTHER EVENTS

Round table on “ Mediation in 2013” organize by the “Dimitrie Cantemir” Christian University – Master in Mediation and Master in Integration and European Affairs (15 January 2013).

Closing Conference on the awareness campaign on preventing and combating domestic violence, organized by the Ministry of Labor, Family, Social Protection and Elderly People (28 January 2013).

Conference dedicated to “Tudor R. Popescu – a juridical personality of Romania”, organized by the „Acad. Andrei Rădulescu” Institute of Juridical Research (11 February 2013).

The Conference “Romania’s acceptance of the compulsory jurisdiction of the International Court of Justice. Advantages and Trends” organized by the Ministry of Foreign Affairs. (4 February 2013).

Debate on “objective liability and liability based on fault” organized by the “Acad. Andrei Radulescu” Institute of Legal Research of the Romanian Academy (25 February, 2013)

Launch of the volume “Civil Law. Principal real rights in regulating new Civil Code “author Professor Cornelius Bîrsan, organized by the University of Bucharest, Faculty of Law with the support of Hamangiu Publishing (28 February 2013).

The Conference “Constantin Noica and the gentle times of European culture”, organized by the Bucharest Metropolitan Library and the Cultural Association “Mircea Eliade’s Friends” (1 March 2013)

Round table on “Living with multiple sclerosis in Romania”, organized by the Multiple Sclerosis Society of Romania (4 March 2013).

The Conference “European Constitutions”, organized by the Institute of Legal Research “Acad. Andrei Radulescu” of the Romanian Academy, with the participation of Prof. Didier Maus, President Emeritus of the International Association of Constitutional Law (6 March 2013)

The Conference “The responsibility of Culture”, organized by the Romanian Academy, Romanian Cultural Institute (6 March, 2013).

Debate on “Revision of the Constitution, necessity, opportunity, possible objectives” organized by the Romanian Academy, Institute of Legal Research “Acad. Andrei Radulescu” in collaboration with the Romanian Association of Constitutional Law (7 March 2013)

Scientific communications session on “Relations between the state powers in the Romanian constitutional system – an assessment in view of the upcoming revision of the Constitution”, organized by the Christian University “Dimitrie Cantemir”, International Institute for Human Rights in collaboration with the Institute for Political Studies and International Relations of the Romanian Academy and in partnership with the scientific review “Dreptul” /“The Law” (11 March 2013).

The Conference “Globalization, communication and Francophone space” and launch of the volumes translated into Romanian “About Communication and the Internet” and “A Critical Theory of the New Media” by the French author Dominique Wolton, organized by the Faculty of Communications and Public Relations of the National School of Political and Administrative Studies (19 March 2013).

The scientific communication Session on “the Law – present and future” organized by the Ecological University of Bucharest, Faculty of Law and Administration (20 March 2013)

Debate on “1991 Constitution. Preparation, debate approval” organized by the National School of Political and Administrative Studies (20 March 2013)

Meeting to commemorate the International Day for the Elimination of Racial Discrimination, under the title “Racism and Sports”. The meeting was organized by the Office of the United Nations(High Commissioner of Human Rights 20-21 March 2013).

Meeting on joint activities of Pan European Swiss and the Romanian Institute for Human Rights (22-23 March 2013).

Working meeting with the coordinator of the Interdisciplinary Institute for Ethics and Human Rights at the University of Fribourg (22-23 March 2013).

The Conference “Constitutional Law of the European Union” organized by the Romanian Law and European Affairs Association and the Centre of European Law Studies of the Juridical Research Institute under the Romanian Academy (27 March 2013).

The Conference “Mediation in the context of new codes”, organized by Timișoara University – Faculty of Law in partnership with the “A Chance for the Future” Association (28 March 2013)†

Scientific communications session on “Continuity and discontinuity in Romanian Law”, organized by the “Acad. Andrei Rădulescu” Institute of Juridical Research of the Romanian Academy (29 March 2013).

The 2nd edition of the Youth Conference “Justice and Human Rights” organized by the “Dimitrie Cantemir” Christian University, the Faculty of Juridical and Administrative Studies (2 April 2013).

The international Conference “Success models in an integrated approach to services for diagnosis, intervention recovery, functionality, social integration, education and training of persons with autism spectrum disorders” held at the Romanian Parliament (3 April 2013).

Debate on “New researches on the place and role of military structures in Rumania’s foreign actions” and the launch of the volume “Statul major general român (1859-1950). Organizare și atribuții funcționale” (“Romanian General Military Staff- Organization and Attributions”) authors Ion Giurcă and Maria Georgescu and of the paper “Serviciul de informații al României în războiul de integrare națională (1916-1920) (Romania’s Intelligence Service during the War of National Integration – 1916-1920), author Alin Spătaru (4 April 2013)

The Symposium on “Justice and Human Rights” organized by the “Dimitrie Cantemir” Christian University, Faculty of Juridical and Administrative Studies (4 April 2013).

The International Conference “The Ecology of the 21st century – challenges and perspectives”, organized by the Bucharest Ecological University (4-5 April 2013).

Debate on Law 115/2012 – “Mandatory information sessions explained to all”, organized by the International Institute for Mediation, ‘A Chance for the Future’ Association and the Lawyers Mediators Centre

Association. (6 April 2013).

The 2nd edition of the international Conference “The Challenges of the 21st century in law and public administration, organized by “Petru Maior” University of Târgu-Mureș, in cooperation with “Pro Iure” Foundation of Târgu-Mureș and in partnership with the Târgu-Mureș City Council and City Hall, and the Mureș County Council, the French University Saint Quentin en Yvelines, the Budapest “Corvinus” University, Salento University, Italy and Msikolc University, Hungary (11-12 April 2013).

Colloquium on “Concerns in the banking-financial field in the context of changes in Europe” organized by the European Association for Banking and Finance Law – Romania (12-13 April 2013).

Opening ceremony of the Francophone, market organized by the Romanian Ministry of Foreign Affairs and the Municipality of Bucharest on the occasion of the twentieth anniversary of the accession of Romania to the International Organization of Francophone space (15 April 2013).

The European Forum of legal professionals – the seventh edition organized by the Bar Association of Barcelona in collaboration with the Academy of European Law and the Autonomous University of Barcelona (17-20 April 2013).

International Colloquium on “The evolution of the concept of family and its influence on legal succession order” organized by the National Union of Public Notaries Public from Romania and the “Henri Capitant” Association. (19-20 April 2013).

Workshop on “The Evaluation of the current situation and of the tendencies in the protection of intellectual property rights in Romania”, organized on the occasion of the World Intellectual Property Day under the aegis of the working group on intellectual property issues and coordinated by the Prosecutor of the High Court of Cassation and Justice (24 April 2013).

Conference on “the Convictions of Romania to the ECHR in 2012. Analyses and Perspectives” and the launch of the “ECHR judgments in cases against Romania -2012. Analysis, consequences, potentially responsible authorities”, Volume VIII, held under the series “the culture of European law” by the European

Legal Studies Center of the Institute of Legal Research of the Romanian Academy, the European Magistrates Association for Human Rights, the Romanian Association of Judges Forum the Romanian Association of Law and the European Affairs and University Press (24 April, 2013)

Supplementary meeting on the human dimension with the theme "Freedom of movement and human interaction", organized by the Office of the Organization for Security and Cooperation in Europe for Democratic Institutions and Human Rights (24-26 April 2013).

The workshop on "The work integration policy for immigrants", organized by the European Institute of Public Administration (25-26 April 2013).

The working meeting "Romanian's Government Strategy for the inclusion of Romanian citizens belonging to the Roma minority for the period 2012-2020", organized by the Government of Romania and the National Agency for Roma people in partnership with the National School for Political and Administrative Studies as part of the consultative process on the updating of the national strategy on Roma minority (30 April 2013).

The 24th annual meeting of the International Coordination Committee of the National Institutions for the Promotion and Protection of the Human Rights, organized by the United Nations High Commissioner for Human Rights (6-8 May 2013).

EU Presidency Conference on 'Equality, fundamental rights and the rule of law' organized by the Irish Presidency of the EU Council, the European Commission, the Fundamental Rights Agency of the European Union, the Irish Human Rights Commission and the Equal Opportunities Authority (9-10 May 2013).

The national Conference "The European public space – where to?" organized by the "Dimitrie Cantemir" Faculty of Education University in Bucharest (9 May 2013).

The Workshop "Austerity and human rights in Europe" organized by the European Group of National Human Rights Institutions (13 June 2013).

Presentation on the topic "France, a year of

socialist government. Attempts and limits", organized by the European Foundation "Titulescu" Center for Strategic Studies (15 May 2013).

The international Conference "The transatlantic relationship in a world of multiple crises" organized by the Institute for the Study of Extreme Events in partnership with École Nationale d'Administration Publique Montreal (15 May 2013).

The 5th edition of the international Conference of law doctoral students, organized by the Doctoral School of the Faculty of Law and Administrative Studies, "Universitatea de Vest", Timișoara, together with the European Centre of Studies and Juridical Research of Timișoara (16-18 May 2013).

Round table on "New professional perspectives – economic and commercial diplomacy" organized by "Dimitrie Cantemir" University in Bucharest – the Faculty of International Economic Relations (16 May 2013).

Scientific Session on "Spiru Haret (1851-1912) – the triumph of Romanian pedagogy", organized by the Department of Philosophy, Theology, Psychology and Pedagogy of the Romanian Academy and the Faculty of Psychology, University of Bucharest (17 May 2013).

The Conference the Muslim woman in the Romanian and European society~, organized by the Association "Muslim Sisters/Surori Musulmane" (19 May)

The 6th meeting of the working group for the implementation of the UN Convention on the rights of disabled persons, organized by the European Group of the National Human Rights Institutions (21-22 May 2013).

Conference on "Participative culture in Romania" organized under the project "The Initiative for Civil Society" by the Multimedia for Local Democracy Foundation, the National School for Political and Administrative Studies and Operations Research (22 May 2013).

The international Conference "Juridical and institutional means of fighting against drugs" organized by the "Dimitrie Cantemir" University of Bucharest (23 May 2013).

The national Conference "The legislative policy between European and national and international regulation. New perspectives of

law” organized by the “Titu Maiorescu” University in collaboration with the Romanian Academy of Scientists (24-25 May 2013).

Romanian-American workshop on “The impact of new technologies on the media sphere”, organized by the Research and Communication Centre, Communications and Public Relations Faculty within the National School of Political and Administrative Studies (27-28 May 2013).

The international Conference “Actuality in the juridical financial-banking field at international and national levels” organized by the Association of Legal Advisors of The European Association for Banking and Finance Banking – Romania (29 May- 1 July 2013).

The first national Conference of the labor legislation experts, organized by the National Union of Experts in Labor Legislation, the Bucharest Ecological University and the Labor Law Association (30 May 2013).

The scientific session of the teaching staff on “Tendencies and perspectives in the development of Romanian Economy” organized by the “Dimitrie Cantemir” University of Bucharest (30 May 2013).

The 16th edition of the French-Romanian Days on “Heritage” organized by the Institute for Legal Research “Acad. Andrei Radulescu”, the Romanian Academy and the Society of Comparative Legislation (31 May-1 June 2013).

The second Conference *Academos* organized by the Bucharest National School of Political and Administrative Studies. The works of the conference will be edited and published in the review “Reconstructing Good Society” (5-7 June 2013).

The inter-university meeting dedicated to the elite educated in public administration, organized by the Faculty of Public Administration of the National School of Political and Administrative studies, the Faculty of Administration and Public Management of the Bucharest Academy of Economic Studies, The “Al. Ioan Cuza” University – Faculty of Economy and Business Administration, the Faculty of Political, Administrative and Communication of the “Babes-Bolyai” University in Cluj-Napoca (17 June 2013).

The Conference “Preliminary ruling procedure. Principles of European Union law and Roman law system experiences” organized

under the series “IADUER – interpretation and application of EU law in Romania”, by the Centre for European Legal Studies at the Institute of Legal Research of the Romanian Academy, the Romanian Forum of Judges Association, the Romanian Association of Law and European Affairs and CHBeck Publishing (19 June 2013).

The 1st edition of the International Conference on “2013 Strategy- strategies for a changing world” organized by the National School of Political and Administrative Studies, the Faculty of Management and the Faculty of Communications and Public Relations in partnership with the Central Bank of Romania. (27-28 June 2013).

The consultative meeting organized by the special Rapporteur in the field of cultural rights on “Historical and memorial cases in divided societies” in accordance with Resolution No. 23/10 of the Human Rights Council adopted at its 23rd session (4-5 July 2013).

Working meeting at the Inter-Disciplinary Institute of Ethics and Human Rights on the activities of the institutions belonging to the European Network of National Human Rights Institutions. (6-7 July 2013).

The 6th session of the group of experts on the rights of indigenous populations, a subsidiary body of the UN Council for Human Rights (8-12 July 2013).

The 55th session of the United Nations Committee for the elimination of discrimination against women, having as central theme the monitoring of the implementation of the Convention on the elimination of all forms of discrimination against women, organized under the patronage of the UN High Commissioner for Human Rights (15-18 July 2013).

Debate on “Protocol No.15 amending the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms – a reform protocol”, organized by the Association for the Promotion of Family Rights – „Family Forum” (26 July 2013).

The final action of the “CASPER” caravan – a national awareness campaign with the aim to change the social attitude towards the persons with disabilities – a campaign within the project “Integrated Social Services and Vocational Training for People with Disabilities” organized in Bucharest under the slogan “We break wall to

build bridges”, by the Ministry of Labor, Family, Social Protection and Elderly People (1 august 2013).

The national Conference on “For a solidarity economy”, organized on the occasion of the closure of the project “Prometheus – the promotion of social economy in Romania through research, education and professional training at European standards” – a project implemented by the Foundation for Civil Society Development in partnership with the Research Institute for the Quality of Life, the Bucharest University- the Faculty of Sociology, the European Research Institute on Cooperative and Social Enterprises and the National Centre for Training in Statistics (29 August 2013).

Debate on “Enhancing the control efficiency in labor relations and market surveillance, security and health. Examples of good practice. Valences and Opportunities”, organized by the University “Constantin Brancoveanu” from Pitesti Prefecture – Arges County Council (12 September 2013).

The annual Conference of European projects organized by the European Law Institute in Vienna (4-7 September 2013).

Round table on “Opportunities and obstacles in the achievement of the Europe Agenda 2020 objectives from the perspective of work-life balance” organized under the project “Equilibrium – a new approach of family life and professional life”, co-financed by the European Social Fund through the Operational Sectorial Programme of Human Resources Development, the Ministry of Labor, Family, Social Protection and Elderly Persons in partnership with Fondazione Federico II, Instituto Formacion Integral Spain, Global Commercium Development, the General Department of Social Assistance and Child Protection, sector 6, Bucharest, the Bucharest Local Council of sector 3 and the Braşov City Hall (20 September 2013).

The final conference of the project co-financed by the European Social Fund through the Operational Sectorial Programme of Human Resources Development 2007-2013 on “Integration on the labor market, increased opportunities for people with disabilities, organized by the COLFASA Association through the Bucharest Centre of Social Inclusion, Bucharest (23 September 2013).

The international Conference on “Constitutional Jurisdiction after 20 years since the fall of the communist curtain”, organized by the Constitutional Court of Romania with the support of the German Foundation for International Legal Cooperation (2-3 October 2013).

The Conference on “Building together the protection of fundamental rights in the context of a changing human rights environment”, organized by the EU Agency for Fundamental Rights with the Council of Europe, the European Network of Equality Bodies, the European Network of National Human Rights Institutions (7-8 October 2013).

The national Conference on “The new Romanian Civil Code two years after its enforcement. Theoretical and practical issues”, organized by the “Acad. Andrei Rădulescu” Research Institute of the Romanian Academy and in partnership with the “Law” publications of the Romanian Union of Jurists (9 October 2013).

Debate on “Why do we need independent monitoring mechanisms for respecting the rights of the persons with mental disabilities in institutions?” under the project “Civil Society- an active partner in the process of elaboration and evaluation of public policies”, organized by the Centre of Juridical Resources (10 October 2013).

The Doctor Honoris Causa Awarding Ceremony in honor of Mr. Gianni Buquicchio, President of the European Commission for Democracy and Law of the EU Council, organized by the University of Bucharest (18 October 2013).

Documentation meeting for the elaboration of the Report “Social Services in Europe – legislation and practices on the separation of children from their families in the EU Council member states”, with Mrs. Olga Borzova, member of the Commission for Social Affairs, Health and Sustainable Development of the EU Council Parliamentary Assembly, organized by the Romanian Parliament delegation to the EU Council Parliamentary Assembly (22 October 2013).

The 7th meeting of the working groups on the promotion and monitoring of the implementation of the UN Convention on the rights of people with disabilities organized by

the Belgian Equality and Anti-Semitism Centre and the European Network of National Human Rights Institutions (23-24 October 2013)

The 4th edition of the annual meeting of the working Forum on the implementation of the UN Convention on the rights of people with disabilities in the European Union, organized by the European Commission (24-25 October 2013).

The first Conference on „European policies in the field of human rights: European citizenship – the effect of the EU Charter of Fundamental Rights on the Romanian juridical space”, organized by the Romanian European Law Society and the National School of Political and Administrative Studies (24-25 October 2013).

Restricted meeting of the European Commission with the EU Member States and national human rights institutions, with the theme "Promoting, protecting and pursuing the rights of persons with disabilities as stated by the United Nations Convention (25 October 2013)

The Fourth meeting of the legal working group under the European Network of National Human Rights Institutions, on “the role of national institutions for human rights and of the working groups in the process of the European Court of Human Rights reform”, organized by the European Network of National Human Rights Institutions (25-27 October 2013).

The Sixth annual Conference on “Public Administration between mission and budgetary constraints. Managerial and juridical dimensions”, organized by the National School of Political and Administrative Studies and the Centre of Public Law and Administrative Sciences (8 November 2013).

The Fifth Congress of the Francophone Association of National Human Rights Institutions (AFCNDH) on “AFCNDH role in the dynamics of promoting national human rights institutions in accordance with the Paris Principles”.

The Conference on “Combating crimes motivated by hatred in the European Union” organized by the EU Agency for Fundamental Rights in cooperation with the Lithuanian Presidency of the EU Council (12-13 November 2013).

The meeting of the European Network of National Human Rights Institutions (ENNHRI), organized by the Office for Democratic and Human Rights Institutions of the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE/ODHR) (13-15 November 2013).

The international Conference of non-discrimination and equal opportunities NEDES 2013, on “Exercising the right to non-discrimination and to equal opportunities in the contemporary society”, organized by the “Dimitrie Cantemir” Christian University in Bucharest and the National Conference for Combating Discrimination (20-22 November 2013).

The Conference on “The Foundations of Justice. Follow-up policies in the field of European justice for the coming years”, organized by the European Commission (21-22 November 2013).

The national Conference on “The youth exodus-migration, unemployment, counseling”, organized by the “Ovidius” University in Constanța, the Social Assistance section of the Faculty of Theology, the Sociology department of the Faculty of Administrative Sciences (22-24 November 2013)

Meeting with the representatives of the European Commission and of the European Forum on Disability, under the title “Promoting and protecting the rights of people with disabilities in the European Union (23-24 November 2013).

The meeting of the UN European Associations organized in Brussels by the World Federation of the United Nations Associations (WFUNA) (25-26 November 2013).

The international Conference on “Issues of public law and of private law in the implementation of the new codes” organized by the Ecological University in Bucharest and the Faculty of Law and Administrative Sciences (26 November 2013).

The Sixth edition of the UN Forum on minorities under the theme “Beyond freedom of religion or belief – guaranteeing the religious minorities’ rights”, organized in Geneva (26-27 November 2013).

The annual Forum of services providers for people with disabilities organized by the Informal Network of Service Providers for the

Persons with Disabilities (DIZABNET) and the Foundation “Alpha Transilvană” (27-28 November 2013).

The Fourth edition of the “Gala of people with disabilities” under the title „Equal is normal- it is normal to be together, not separated”, organized by Active Watch, the Motivation Foundation with the support of Dedeman and the Vodafone Foundation, Romania, under the high patronage of the EU Commission Representation in Romania, on the occasion of the International Day of Persons with Disabilities (2 December 2013).

The Second session of the United Nations Forum on the business environment and human rights, organized by the UN Council for Human Rights (2-4 December 2013).

Poetry and piano recital and painting exhibition – awareness campaign event for

highlighting the potential of people with disabilities, organized by Disability Protection Directorate of the Ministry of Labor, Family, Social Protection and Elderly People on the occasion of the International Day of Solidarity with the disabled (3 December 2013).

Round table on “A more efficient monitoring of the respect of human rights in Romanian Institutions”, organized by the Commission for Human Rights, Cults and Minorities and by the National Council for Combating Discrimination (10 December 2013).

The Gala of Roma Excellency 2013, organized by the National Agency for Roma People and the Roma Party “Pro-Europe”, with the artistic performance support of Mr. Mădălin Voicu and Mr. Damian Drăghici on the Occasion of the Minorities Rights Day (18 December 2013).

III. DOCUMENTAR JURIDIC

DREPTUL LA PARTICIPARE POLITICĂ PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

Agenția Europeană pentru Drepturi Fundamentale a realizat raportul intitulat Dreptul la participare politică al persoanelor cu dizabilități: indicatori ai drepturilor omului.

Articolul 39 al Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene garantează tuturor cetățenilor UE dreptul de a vota și de a candida la alegerile pentru Parlamentul European, iar Articolul 40 garantează dreptul la vot precum și de a candida la alegerile municipale. Articolul 21 recunoaște dreptul de a fi liber de orice discriminare, inclusiv de cea pe motive de dizabilitate, iar Articolul 26 recunoaște și respectă drepturile persoanelor cu dizabilități de a beneficia de măsuri care să le asigure independența socială și integrarea ocupațională precum și participarea la viața comunității.

Oportunitatea de a fi implicat în viața politică se află în centrul existenței unei societăți democratice. Dreptul la participare politică, inclusiv cel al persoanelor cu dizabilități este consfințit de Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, în instrumentele legislative ale Consiliului Europei și ale Uniunii Europene. Alegerile pentru Parlamentul European care vor avea loc în mai 2014 reprezintă un moment oportun pentru a examina cât sunt de relevante politicile legislative naționale și prevederile administrative în ceea ce privește încurajarea persoanelor cu dizabilități de a participa la alegeri.

În acest context, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene și Comisia Europeană prin intermediul Rețelei Academice a Experților în domeniul dizabilității au colectat date din 28 de state membre ale UE, care arată cum este respectat, protejat, promovat și asigurat în UE dreptul la participare politică al persoanelor cu dizabilități, conform articolului 29 al Convenției ONU. Concluziile și opiniile care rezultă în urma analizării datelor furnizate de acest raport se axează pe alegeri, pe dreptul de a vota și de a fi votat, așa cum este acesta garantat de către Convenția Europeană a Drepturilor Omului, de Carta Drepturilor

Fundamentale și de tratatele UE.

Principalele concluzii și recomandări bazate pe dovezi

Primul mesaj care rezultă din analiza raportului este pozitiv: dacă li se oferă un mediu propice și accesibil persoanele cu dizabilități sunt cetățeni activi, dornici să se angajeze în viața politică a comunității în care trăiesc. Pe lângă faptul că votează la alegeri, persoanele cu dizabilități iau parte și la alte tipuri de activități politice, sunt membri ai unor partide politice, iau parte la întruniri politice și intră în contact cu oficialitățile. Această participare poate fi îmbunătățită prin furnizarea unor informații mai accesibile precum și prin acordarea sprijinului necesar persoanelor cu dizabilități pentru ca acestea să se poată bucura pe deplin de drepturile lor în mod egal cu celelalte persoane.

A doua concluzie care se desprinde din raport este că rămân încă de rezolvat probleme importante în ceea ce privește asigurarea dreptului la participare politică pentru persoanele cu dizabilități. Mai există obstacole de natură legislativă cum ar fi restricționarea dreptului la vot pentru persoanele cu dizabilități, precum și discordanțe între promisiunile legilor și politicilor și implementarea concretă a acestora. Persistă inaccesibilitatea centrelor de vot sau a paginilor de web a acestora. Acest tip de bariere pot exclude persoanele cu dizabilități de la oportunitatea de a exercita o influență asupra dezvoltării și implementării unor legi și politici capabile să le îmbunătățească viața cotidiană. Este necesar să putem făuri societăți mai echitabile și mai inclusive, să consolidăm legitimitatea instituțiilor publice astfel încât toți membrii societății să poată participa în mod activ la viața acesteia.

Un al treilea mesaj care se desprinde din raport este acela că barierele aflate în calea participării politice nu afectează toate persoanele cu dizabilități în mod egal. Cei cu afecțiuni mai grave – de exemplu persoanele cu dizabilități intelectuale – se confruntă în mod disproporționat cu aceste bariere. Acești indivizi sunt cei mai izolați și mai excluși iar asigurarea

participării lor la procesul politic reprezintă una dintre cele mai mari provocări pentru factorii de decizie politică.

În spiritul cerințelor Convenției ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități privind aceste bariere și pornind de la rezultatele acestei cercetări, se evidențiază cinci probleme pentru care sunt necesare căi de acțiune:

- ridicarea barierelor legislative și administrative din calea participării politice;
- realizarea unor proceduri de vot, facilități și materiale electorale mai accesibile;
- extinderea oportunităților de participare la viața politică și publică;
- conștientizare sporită cu privire la dreptul la participare politică al persoanelor cu dizabilități;
- colectarea datelor pentru a măsura participarea politică a persoanelor cu dizabilități.

Raportul FRA oferă informații detaliate iar Rețeaua Academică a Experților din domeniul dizabilității sugerează recomandări pentru luarea unor măsuri concrete care pot fi luate de către instituțiile și statele membre ale UE. Datele statistice folosite în raport au fost extrase din sondaje sociale de pe teritoriul UE.

Ridicarea barierelor legislative și administrative din calea participării politice. Statele membre ale UE au înregistrat un progres semnificativ în integrarea dreptului la participare politică al persoanelor cu dizabilități în legislația și în politicile lor naționale. Toate statele, în afară de trei¹, au ratificat Convenția ONU cu relativ puține rezerve sau declarații privind prevederile cheie. Cele trei state membre mai sus menționate au semnat Convenția și sunt în procesul de ratificare a acesteia. O serie de state membre au elaborat strategii naționale sau planuri de acțiune pentru implementarea Convenției, în consonanță cu Strategia Europeană pentru Dizabilitate 2010-2020. Comitetul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități – organul ONU care monitorizează implementarea Convenției – va evalua în mod oficial progresul implementării Convenției în rândul statelor membre care au ratificat-o precum și în UE în general, prin formularea unor concluzii adresate fiecărui stat în parte.

Analizele și concluziile studiului indică

¹ Finlanda, Irlanda și Olanda.

faptul că barierele legislative și administrative continuă să împiedice participarea la viața politică a persoanelor cu dizabilități în condiții de egalitate cu celelalte persoane. Aceste bariere se referă la restricții legislative privind dreptul la vot al persoanelor cu dizabilități, în special al celor cu disfuncții psihosociale sau intelectuale; la procese administrative greoaie sau inaccesibile care pot priva persoanele cu dizabilități de dreptul la vot; la dificultățile de a accesa mecanismele de plângere sau contestare în cazul în care persoanele cu dizabilități s-au confruntat cu probleme privind exercitarea dreptului la vot.

În ceea ce privește barierele juridice, problema principală se referă la refuzul de a acorda persoanelor private de capacitatea juridică dreptul de a vota sau de a fi candidat în majoritatea statelor membre ale UE. Decizia de a priva o persoană de capacitatea sa juridică înseamnă automat de a o exclude de la vot. Acolo unde au fost puse în aplicare reformele care garantează puterea de votare a persoanelor cu dizabilități, acestea uneori nu se aplică la toate tipurile de alegeri, deoarece în multe state membre UE, legi diferite se aplică unor tipuri diferite de alegeri. Concluziile, observațiile de până acum, precum și proiectul de comentariu general final asupra Articolului 12 al Convenției ilustrează cazurile în care Comitetul ONU consideră că legislația națională le refuză oamenilor dreptul de a vota pe criterii de dizabilitate.

Procesele administrative inaccesibile legate de alegeri pot, de asemenea, împiedica participarea la vot a persoanelor cu dizabilități. În unele state membre procedurile existente pentru persoanele cu dizabilități care solicită sprijinul pentru a putea vota nu sunt întotdeauna accesibile. Persoanele instituționalizate, de asemenea, pot fi lipsite de mecanisme care să le permită exercitarea dreptului la vot.

Aceste persoane trebuie să aibă și posibilitatea de a înainta o plângere atunci când nu și-au putut exercita dreptul la vot. Dar analiza raportului indică faptul că oamenii privați de capacitatea legală de a vota nu pot înainta plângeri, în majoritatea statelor membre ale UE. Mai mult decât atât, existența unor mecanisme eficiente care să decidă cu privire la astfel de cazuri de privare a exercitării dreptului la vot a persoanelor cu dizabilități a fost

identificată doar la un sfert dintre statele membre ale UE. Așa cum demonstrează și cercetările din alte domenii ale Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, un factor care explică numărul scăzut al cazurilor care reușesc să depună plângeri ar fi lipsa accesului la informare cu privire la cum și unde trebuie depusă plângerea. Cu toate acestea au existat cazuri individuale care au ajuns la Curtea Europeană a Drepturilor Omului și la Comitetul Convenției conform Protocolului Opțional la Convenție care permite comunicarea individuală cu acesta și care a fost ratificat până în prezent de 21 de state membre.

Opinii. Cu privire la Convenția ONU, Uniunea Europeană consideră că reglementările și politicile sale trebuie să se conformeze cu Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene. Comisia Europeană raportează în mod regulat cu privire la Directivele Consiliului European 93/109/CE și 94/80CE care reglementează în detaliu dreptul de a vota și de a candida la alegerile în Parlamentul European și la cele municipale. Rapoartele viitoare privind implementarea celor două directive vor include o evaluare a felului în care acestea au fost interpretate în compatibilitate cu dreptul la participare politică consfințit prin art. 29 al Convenției ONU.

Așa cum rezultă din Raportul FRA pe 2013 și din rapoartele Grupului de lucru la nivel înalt privind persoanele cu dizabilități pentru perioada 2010, multe state membre au deja sau sunt în procesul de elaborare a unor planuri naționale de acțiune sau a unor strategii în domeniul drepturilor persoanelor cu dizabilități. Aceste politici vor include indicatori specifici, obiective concrete și repere care vor permite măsurarea progresului în implementarea Convenției ONU.

Decuplarea dreptului de a vota de dreptul la capacitate juridică. În multe state membre ale UE dreptul la vot continuă să fie legat de capacitatea juridică, astfel încât persoanele lipsite de această capacitate nu pot vota în Parlamentul European sau în cadrul alegerilor municipale. Raportul Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene din 2010 cu privire la dreptul la participare politică al persoanelor cu probleme de sănătate mintală și al persoanelor cu dizabilități intelectuale a adus la zi datele existente în rapoartele anterioare

arătând că unele state membre vor trebui să își reformeze legislația pentru a îndeplini standardele Convenției.

După cum se menționează în Strategia Europeană privind Dizabilitatea 2010-2020, Comisia Europeană promovează necesitatea conformității legislației statelor membre cu prevederile Convenției ONU încurajând schimbul de experiență în domeniul implementării reformelor juridice în legislația națională.

Înlăturarea barierelor administrative. Autoritățile publice naționale nu trebuie să excludă persoanele cu dizabilități de la exercitarea dreptului lor în procesul electoral. Acestea trebuie să se asigure că procesul de înscriere este accesibil tuturor persoanelor, să alinieze website-urile electorale la nivelul standardelor europene și să facă posibilă accesarea acestora prin folosirea unor caractere mari și ușor de citit precum și asigurarea existenței unor formate alternative cum ar fi braille pentru nevăzători.

Persoanelor instituționalizate pe viață care nu pot accesa o secție de votare trebuie să li se pună la dispoziție soluții alternative de votare. Metodele de votare trebuie să garanteze confidențialitatea votului precum și lipsa oricărei încercări de a influența votantul.

Eficientizarea procedurilor de înaintare a reclamațiilor/plângerilor. Aceste mecanisme trebuie să fie atât juridice cât și non-juridice și să devină mai accesibile pentru persoanele cu dizabilități. Un pas înainte ar fi ca persoana fără capacitate juridică să poată înainta plângerea fără intermedierea tutorelui. Este necesar să se ofere informații clare despre procedura și locul înaintării plângerii prin producerea unor materiale informative. Aceste informații trebuie transmise prin intermediul asociațiilor și fundațiilor care au ca obiect de activitate sprijinul persoanelor cu dizabilități.

Așa cum se subliniază în Raportul Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene pe 2011 Accesul la justiție în Europa – o trecere în revistă a provocărilor și oportunităților, precum și în Raportul pe 2012 Accesul la justiție – cazuri de discriminare în UE, un pas important ar fi ca organizațiile societății civile să poată prezenta plângeri individuale Curții. Regulamentele stricte existente de multe ori împiedică societatea

civilă să joace un rol activ în litigiile privind violări ale drepturilor omului.

O mai mare accesibilitate a procedurilor de votare, a facilităților și materialelor informative electorale. Majoritatea statelor membre îndeplinesc standardele de accesibilitate în privința construcțiilor sau a renovărilor clădirilor publice dar numai jumătate dintre ele îndeplinesc aceste standarde de accesibilitate pentru secțiile de votare. Este dificil de evaluat eficiența cu care sunt implementate aceste standarde datorită lipsei unor date comparabile și deci este greu de cunoscut proporția în care aceste clădiri asigură accesul la vot al persoanelor cu dizabilități.

Legislația electorală din majoritatea statelor membre prevede existența asistării la vot pentru persoanele cu dizabilități, dar în unele state această asistare este pusă doar la dispoziția persoanelor cu anumite dizabilități fizice sau senzoriale.

Accesul la informare prin intermediul radioului, televiziunii, internetului este foarte important în procesul electoral. Dar datele existente arată că aceste mijloace de informare rămân în mare proporție inaccesibile pentru persoanele cu dizabilități (subtitrare pentru cei cu probleme auditive, braille pentru nevăzători etc., deși în domeniul subtitrării s-au înregistrat progrese la nivel european.)

Partidele politice sunt primele responsabile de a asigura accesul la campania electorală. Exemple de campanii electorale în format accesibil au fost înregistrate în jumătate dintre statele membre, în timp ce alte state asigurau accesibilitatea la informații numai pentru anumite tipuri de dizabilitate. Campania 2014 pentru alegerile în Parlamentul European va avea o mai bună accesibilitate fiind impulsionată de cei care vin în sprijinul persoanelor cu dizabilități.

Opinii. Deși standardele de accesibilitate funcționează în multe dintre statele membre ale UE, măsurarea acestei accesibilități este periclitată de lipsa unor criterii comune UE care să determine ce înseamnă exact gradul de accesibilitate al unei clădiri.

Atât UE cât și statele membre trebuie să elaboreze și să monitorizeze implementarea unor standarde minime de accesibilitate a facilităților și serviciilor deschise sau oferite publicului, inclusiv în ceea ce privește clădirile

autorităților publice. Aceste criterii trebuie să se adreseze nevoilor de accesibilitate a tuturor persoanelor cu dizabilități și nu numai celor cu dizabilități fizice. Comisia Europeană continuă să sprijine și să suplimenteze activitățile naționale inclusiv în cadrul fazei a doua a Mandatului de Standardizare M/420 privind accesibilitatea în clădiri și construcții.

Pentru toate persoanele cu dizabilități, legislația națională ar trebui să prevadă asigurarea asistenței de către o persoană la alegerea celui care a adresat cererea acestui serviciu pentru a putea vota.

De asemenea, statele membre trebuie să încurajeze furnizorii de servicii media să crească gradul de accesibilitate. Website-urile trebuie concepute în concordanță cu standardul de accesibilitate UE EN301549, iar emisiunile trebuie să fie mai accesibile prin folosirea de subtitluri de limbajul semnelor pentru surdo-muți sau de caractere braille pe materialele informative ale campaniilor electorale.

Uniunea Europeană poate facilita acest proces de creștere a accesibilității sprijinind implementarea Directivei privind Serviciile Media și Audiovizuale. Această directivă solicită statelor membre să încurajeze serviciile mass-media.

Materialele de informare cu privire la procesul de votare și la candidați trebuie să conțină un limbaj clar și accesibil iar partidele politice trebuie să își prezinte materialele de campanie în formate accesibile persoanelor cu dizabilități.

Extinderea oportunităților de participare la viața politică. Implicarea activă în elaborarea de politici și legi a persoanelor cu dizabilități, inclusiv prin intermediul organizațiilor care le reprezintă interesele, nu a fost încă oficializată ca cerință sau pusă în practică de către toate statele membre UE. De asemenea, există foarte puține informații cu privire la numărul oficialilor cu dizabilități care au fost aleși.

Raportul arată că organizațiile pentru persoanele cu dizabilități sunt din ce în ce mai consultate și implicate de către autoritățile publice în contextul actual în care se iau măsuri pentru implementarea Convenției ONU.

Opinii. Raportul arată că Statele membre UE și instituțiile UE trebuie să implice îndeaproape persoanele cu dizabilități precum și organizațiile

care le reprezintă în procesul de decizie privind problemele persoanelor cu dizabilități. De aceea trebuie consolidate mecanismele existente pentru implicarea acestor organizații și trebuie înființate organisme de consultanță și consiliere în care reprezentanții persoanelor cu dizabilități ar trebui să fie membrii cu drepturi depline. Acestora ar trebui să li se asigure resursele necesare pentru a sprijini participarea lor într-un mod activ la procesele consultative, fără a-și compromite independența.

Audierile publice și întâlnirile de lucru ale comitetelor care discută propunerile legislative ar trebui făcute accesibile prin înlăturarea de exemplu, a barierelor fizice și prin asigurarea unor interpreți ale limbajului prin semne.

Odată alese, persoanele cu dizabilități au dreptul să li se ofere toate facilitățile necesare pentru a putea să își îndeplinească atribuțiile în condiții de egalitate cu ceilalți. Este necesar să li se asigure respect și confidențialitate în exercitarea funcțiilor lor.

Creșterea gradului de conștientizare a dreptului la participare politică a persoanelor cu dizabilități. Pentru a se asigura că aceste drepturi devin o realitate, oficialitățile publice și alți factori cheie în domeniu trebuie să fie foarte bine informați cu privire la dizabilități și egalitate în general, precum și cu privire la principiile Convenției ONU privind accesibilitatea și datoria de a oferi condițiile necesare de cazare/instalare persoanelor cu dizabilități. Organizațiilor care reprezintă drepturile și interesele persoanelor cu dizabilități le revine un rol foarte important în creșterea gradului de conștientizare în rândul autorităților publice cu privire la drepturile persoanelor cu dizabilități. Trebuie dezvoltate și extinse mecanismele de consultare la toate nivelele guvernamentale. Este important ca persoanele cu dizabilități, în special cele cu probleme grave care adesea sunt excluse de la viața politică să fie conștiente cu privire la dreptul lor de a vota și de a participa la viața politică. Odată ce conștientizează acest lucru, persoanele cu dizabilități pot identifica ele însele care sunt practicile și procedurile care le împiedică să își exercite aceste drepturi.

Datele existente cu privire la accesul la informare și la materialele de campanie arată că este necesar să crească capacitatea partidelor politice și a organizațiilor mass-media pentru

asigurarea accesului în centrele de votare și în clădirile publice.

Opinii. Statele membre UE trebuie să ia măsuri concrete pentru a dezvolta capacitatea autorităților publice de a monitoriza în mod eficient implementarea regulamentelor privind accesul adecvat în clădirile publice pentru persoanele cu dizabilități, asigurându-se că sunt alocate resursele necesare organismelor responsabile de asigurarea conformității cu cerințele de accesibilitate. Comisia Europeană va sprijini acest proces prin continuarea susținerii elaborării unor linii directoare standardizate de evaluare a accesibilității în clădiri conform cerințelor și nevoilor persoanelor cu dizabilități.

Statele membre trebuie să se asigure că autoritățile electorale precum și funcționarii însărcinați cu supravegherea alegerilor la nivel local beneficiază de o pregătire completă cu privire la non-discriminare pe motive de dizabilitate și la asigurarea accesului pentru persoanele cu dizabilități. Organizațiile care reprezintă persoanele cu dizabilități vor fi implicate în programa acestor cursuri de pregătire și se vor lua în considerare inițiative comune ale acestor organizații și ale autorităților electorale.

Statele membre vor asigura educația cetățenească pentru persoanele cu dizabilități derulând proiecte educaționale prin care să le aducă la cunoștință drepturile lor, proiecte ce se vor derula și în instituțiile unde aceste persoane sunt îngrijite pe termen lung.

Statele membre pot elabora linii directoare practice împreună cu organizațiile reprezentante ale persoanelor cu dizabilități, care vor asigura un acces mai larg la informare și la materialele electorale.

Colectarea datelor pentru cuantificarea participării politice a persoanelor cu dizabilități. Această cercetare s-a bazat pe datele existente colectate de la surse publice puse la dispoziție din 28 de state membre UE. Procesul colectării datelor și analiza acestora a relevat trei probleme cheie:

- Lipsa unei colectări sistematice de date;
- Absența unor standarde și linii directoare pentru măsurarea accesibilității, în special într-un mod care să poată genera compararea rezultatelor;
- Îngrijorări privind metodologiile existente

pentru consemnarea experiențelor sau situațiilor cu care se confruntă persoanele cu dizabilități.

Cercetarea din acest raport arată că nu este posibil să se evalueze cu precizie situația participării politice a persoanelor cu dizabilități în UE datorită lipsei unor date demne de încredere care să poată fi comparate.

Agencia pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene și Rețeaua Academică a Experților în domeniul dizabilității a Comisiei Europene vor continua să sprijine îmbunătățirea colectării unor date relevante.

Concluzii. Pentru îndeplinirea obligațiilor ce le revin conform articolului 31 al Convenției, Uniunea Europeană și statele membre trebuie să se angajeze în colectarea de informații și de date statistice care să permită formularea și implementarea politicilor care să reflecte prevederile Convenției.

Reflectând acțiunile enumerate în Strategia Europeană 2010-2020 privind dizabilitatea și

obiectivul incluziunii sociale din cadrul Strategiei UE 2020, Comisia Europeană ar trebui să armonizeze informațiile privind dizabilitatea obținute prin intermediul sondajelor sociale UE privind condițiile de viață, forța de muncă, sănătatea, etc.

Pentru a asigura comparabilitatea datelor în cadrul UE, instituțiile și statele membre trebuie să lucreze pentru a elabora linii directoare comune pentru evaluarea situației drepturilor fundamentale ale persoanelor cu dizabilități. De asemenea, trebuie elaborate linii directoare comune pentru evaluarea condițiilor de acces în clădiri publice și a accesului la informație pentru persoanele cu dizabilități.

Instituțiile UE mandatate să colecteze date statistice trebuie să sprijine statele membre să dezvolte metodologii viabile care să permită incluziunea socială a acestor persoane și să identifice acele date care reflectă barierele ce se interpun participării depline a persoanelor cu dizabilități la viața publică și politică.

IV. JURISPRUDENȚĂ

HOTĂRÂREA CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI ÎN CAUZA

B. ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI¹

Art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului prevede că „orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale”, de asemenea „nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.”

I. Sub aspect procedural vom reține că²:

1. Doamna MB (reclamanta), a sesizat Curtea la 4 noiembrie 2002, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Convenția). Președintele Camerei a decis din oficiu nedivulgarea identității reclamantei, conform art. 47 par. 3 din regulament.

II. În fapt se va reține că versiunile furnizate de către părțile aflate în conflict judiciar nu au corespuns, astfel:

I. Circumstanțele cauzei

2. Reclamanta, doamna MB, resortisant român, născută în 1958, cu domiciliul în Bacău, beneficiază, din anul 1996, de prestația socială ce rezultă din calitatea de persoană cu handicap, inaptă pentru a presta o muncă, a fost diagnosticată, la 14 septembrie 2000, cu „schizofrenie paranoidă”, dată de la care figurează în evidențele mai multor instituții psihiatrice.

3. Doamna MB este mamă a trei copii: doi dintre ei minori în momentul faptelor (unul dintre copii este născut în 1992, celălalt în 1994), cel de-al treilea, o fiică majoră.

4. O scrisoare din 18 ianuarie 2011 a Autorității Tutelare din cadrul Primăriei Bacău.

adresată Agentului Governamental al României la Curte, precizează că „potrivit verificărilor din baza de date a compartimentului Autoritate Tutelară din cadrul Primăriei Bacău, nu s-a instituit nicio măsură de protejare a intereselor doamnei MB – persoană bolnavă, cu diagnosticul de schizofrenie paranoidă – nici prin curatelă, nici prin tutelă”. În scrisoare se adaugă, de asemenea, că „nici în ceea ce privește pe cei doi copii nu s-a instituit nicio curatelă pentru asistarea sau protejarea intereselor acestora în perioada de internare a mamei lor”.

A. Internările reclamantei în spitalul de psihiatrie

5. Din anul 2000, reclamanta, escortată cel mai adesea de poliție, a fost internată la secția Psihiatrie a Spitalului Județean de Urgență Bacău și la Spitalul de Psihiatrie Socola, de mai multe ori: 14 sept.–13 oct. 2000, 1-15 mai 2002, 21 ian-17 feb. 2003, 12 mai-2 iunie 2004, 26 oct.–4 nov. 2005, 18-31 martie 2006, 21 iulie–8 aug. 2006, 25 aug.–13 sept. 2006 și 8-22 oct. 2007.

6. În fișele de internare ale reclamantei se precizează, la rubrica „tip internare” că aceasta era adusă de urgență de poliție fie pe motiv că „a fost găsită subnutrită, locuind într-o cameră fără încălzire și fără niciun ajutor material” (2003), fie pentru că „reprezenta un pericol pentru vecinii din sat, deoarece avea obiceiul de a aprinde focul în curtea casei, intra în instituțiile comunei manifestându-se violent și îi speria pe copii atunci când merge ape stradă” (2004).

7. Din datele furnizate de Guvern, în cursul anului 2008, reclamanta a fost internată în spital de patru ori, petrecând, în total, cinci luni la secția de Psihiatrie Cronici iar în anul 2009 a fost internată de șase ori, petrecând în total zece luni și jumătate la secția Psihiatrie Cronici a Spitalului Buhuși. În anul 2010, aceasta a fost, de asemenea, internată de șapte ori, în total petrecând unsprezece luni în spital. Reclamanta consideră că a fost ”internată definiți de

¹ Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza B. împotriva României, C 1285/03, din 19 februarie 2013.

² Pentru simplificarea lecturii au fost numerotate doar aspectele relevante.

autorități. Nu a precizat Curții dacă a contestat aceste măsuri în temeiul Legii nr. 487/2002 a sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice.

8. Într-o scrisoare din anul 2011, adresată Agentului Governamental român, directorul Spitalului Buhuși a garantat că reclamanta era spitalizată în condiții corespunzătoare, precizând că MB „...este victima bolii de care suferă”.

B. Plasamentul celor doi copii minori ai reclamantei

9. Începând din anul 2000, cei doi copii minori nu mai locuiau cu reclamanta fiind plasați, din acuza bolii acesteia, într-un centru de primire pentru copii abandonati, ca urmare a Deciziei Comisiei pentru Protecția Copilului Bacău (DGASPC).

10. În septembrie 2000, în urma descrierii, în două articole publicate de ziarul local *Deșteptarea*, a condițiilor insalubre în care trăiau reclamanta și cei doi copii minori ai acesteia, autoritățile au fost informate că cei doi copii erau hrăniți ” cu iarbă, castane, frunze de pătlagină și ciuperci adunate din parcurile publice” și că mama acestora refuzase să îi înscrie la școală. Astfel, la insistențele asistenților sociali (vezi raportul din 13 septembrie 2000), mama reclamantei, bunica minorilor, a solicitat ajutorul DGASPC pentru a obține internarea reclamantei într-un spital specializat, din cauza bolii psihice și a comportamentului violent, precizând că cei doi copii (de șapte și, respective de opt ani) nu mergeau la școală, uneori nu aveau ce mânca și nici nu erau supravegheați și astfel și-a exprimat acordul pentru plasamentul acestora într-un centru de primire.

11. În aceeași zi, patru funcționari ai DGASPC (din care doi de la un centru de primire pentru minori), însoțiți de un agent de poliție, s-au deplasat la domiciliul reclamantei unde, au întocmit un raport în care, după ce s-a precizat că boala „era evidentă” și s-a consemnat „lipsa hranei în casă și condițiile de viață necorespunzătoare, lipsa încălzirii și electricității”, s-a propus plasarea de urgență a copiilor în centrul de primire, pe motiv că „mama acestora reprezenta un pericol pentru ei”. Raportul a fost însoțit de declarațiile a trei vecini ai reclamantei, care descriau condițiile deplorabile în care trăiau copiii împreună cu

mama lor.

12. După obținerea acordului scris al bunicii, copiii au fost aduși de către asistenții sociali la centrul de primire minori.

13. Au fost desfășurate două anchete psihosociale în urma cărora s-au întocmit rapoarte care prezentau situația familială, materială și afectivă a copiilor, subliniind pericolele la care aceștia erau expuși. De asemenea, reclamanta a fost internată într-un spital de psihiatrie.

14. Comisia pentru Protecția Copilului Bacău a dispus, prin decizie, plasarea copiilor într-un centru de primire numit „Centrul Lalelelor”, reclamanta necontestând hotărârile.

15. Ulterior, în decembrie 2000, prin deciziile aceleiași comisii, minorii au fost transferați într-un centru de primire numit „Poiana Florilor” din Humeiuș, reclamanta necontestându-le.

Mentținerea măsurii de plasament a copiilor

16. Sesizat de DGASPC, Tribunalul Bacău constatând starea deplorabilă în care fuseseră găsiți copiii în casa mamei lor, fără lumină, fără hrană, fără a fi înscriși la școală și că bunica maternă era prea în vârstă pentru a-i lua în grijă, a dispus, prin hotărârile din decembrie 2005, respective ianuarie 2006, continuarea plasamentului copiilor, exercitarea drepturilor părintești fiind delegate directorului centrului.

17. Copiii au fost audiați de tribunal în prezența unui asistent social al centrului de primire.

18. Reclamanta nu a fost prezentă, nici reprezentată în fața tribunalului și deci nu a formulat recurs.

19. Ulterior, aceasta a adresat în zadar mai multe cereri către diverse autorități pentru a i se reîncredința copiii.

20. În anul 2007, în urma unei reorganizări a centrelor de primire, ca urmare a hotărârii Tribunalului Bacău, cei doi copii au fost transferați la centrul de primire ” SOS Satul Copiilor” din Humeiuș, tribunalul justificând această măsură prin faptul că minorii fuseseră abuzați emoțional de mama lor în momentul plasamentului inițial din septembrie 2000..

21. Reclamanta nu a introdus recurs împotriva acestei hotărâri.

22. Din rapoartele comunicate de DGASPC și din cele redactate periodic de delegații

Primăriei Izvorul Berheciului reiese că respectivii copii au fost vizitați des de mama lor.

III. În continuare, Curtea amintește în cuprinsul deciziei dispozițiile legale relevante din dreptul intern. În acest sens se face referire la legislația în vigoare și practica internă³ cu privire la protejarea persoanelor cu tulburări psihice. Astfel, din Legea sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice (legea nr. 487/2002), în baza căreia se face distincția între internarea „voluntară” și internarea „nevoluntară” a unei persoane, sunt invocate art. 12, 13, 26, 30, 44-54, precum și noul art. 38⁴ introdus după ultimele modificări aduse legii⁴. Se face referire la Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, precum și la o serie de rapoarte ale organizațiilor neguvernamentale cu privire la aplicarea legii sănătății mintale

23. În ceea ce privește atribuțiile generale ale autorității tutelare sunt invocate prevederile relevante din Codul familiei, art. 97, 98, 100, 103, 108, 142, 149, 152 și prevederile noului Cod civil⁵ art. 164, 178. de asemenea sunt invocate reglementările legale aplicabile în momentul plasamentului inițial al copiilor reclamantei erau cele prevăzute de OUG nr. 26/1997 privind protecția copilului aflat în dificultate⁶, art. 7, 8 și 14.

³ Sunt, parțial, descrise în hotărârile C.B. împotriva României (nr. 21207/03, pct. 37, 20 aprilie 2010), Parascineti împotriva României (nr. 32060/05, pct. 25 și 29, 13 martie 2012) și Cristian Teodorescu împotriva României (nr. 22883/05, pct. 30-40, 19 iunie 2012).

⁴ Legea nr. 487/2002 a fost modificată prin Legea nr. 600/2004, publicată în M.Of., I, nr. 1228 din 21 decembrie 2004, apoi de Legea nr. 129/2012, publicată în M.Of., I, nr. 487 din 17 iulie 2012, astfel că, a fost adăugat un nou articol, 38¹ care reglementează dreptul oricărei persoane interesate de a desemna, cu titlu gratuit, un reprezentant convențional care să o asiste sau să o reprezinte pe întreaga durată a tratamentului psihiatric. În cazul în care pacientul nu are reprezentant legal și nu a desemnat un reprezentant convențional din cauza lipsei capacității psihice, unitatea sanitară este obligată să sesizeze de îndată, autoritatea tutelară, din unitatea administrativ-teritorială în care pacientul își are domiciliul sau, în cazul în care domiciliul este necunoscut, pe cea în a cărei circumscripție teritorială se află unitatea medicală, în vederea instituirii măsurii de protecție juridică.

⁵ Noul cod Civil, publicat în M.Of., I, nr. 511 din 24 iulie 2009, republicat în M.Of., I, nr. 505 din 15 iulie 2011, intrat în vigoare la 1 octombrie 2011, reglementează, la Titlul III, măsurile de protecție a persoanelor majore care se află în imposibilitatea de a-și proteja interesele.

IV. Observație preliminară

24. Cu privire la cele douăzeci și două de scrisori trimise de reclamantă, Curții, în perioada decembrie 2002 – decembrie 2010, Guvernul consideră că au un conținut incoerent și nu invocă niciun capăt de cerere substanțial referitor la dispozițiile Convenției, subliniind, de exemplu că, în scrisoarea din 2002 reclamanta ”s-a plâns d furtul invențiilor sale” și ”de faptul că autoritățile au internat-o cu forța într-un spital de psihiatrie, făcând-o incapabilă să aibă grijă de copiii săi”.

25. Curtea reamintește că un capăt de cerere se caracterizează prin faptele pe care le denunță și nu doar prin motivele sau argumentele de drept invocate. (Vezi *Guerra și alții împotriva Italiei*, 19 februarie 1998). În virtutea principiului *jura novit curia*, aceasta a examinat din oficiu capete de cerere din perspectiva unui articol sau paragraf pe care părțile nu l-au invocate. Astfel, Curtea consideră că respectivele capete de cerere ale reclamantei, care au fost însoțite în mod corespunzător de documente relevante referitoare la internarea sa și la plasamentul copiilor săi, sunt suficient de clare pentru a fi examinate., considerând că a fost sesizată în mod legal, în temeiul art. 34 din Convenție.

26. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 3, art. 5 pct. 1 și art. 8 din Convenție, în ceea ce privește internările,

27. Reclamanta se plânge de internările în spitalele de psihiatrie pretinzând că acestea au fost abuzive, invocând astfel art. 3, art. 5 pct. 1 și art. 8 din Convenție.

28. Curtea consideră adecvat să examineze capetele de cerere invocate de reclamantă, din perspectiva art. 8 din Convenție, care impune ca procesul decizional privind viața privată să fie echitabil și să respecte interesele protejate de această dispoziție (vezi *Saleck Bardi împotriva Spaniei*, nr. 66167/09, pct. 31, 24 mai 2011)

A. Cu privire la admisibilitate

29. Guvernul a invocat neepuizarea căilor de atac interne susținând că reclamanta nu a depus plângere împotriva măsurilor de internare luate împotriva sa.

30. Curtea reamintește că, în conformitate cu jurisprudența sa, art. 35 par. 1 din Convenție le impune reclamantilor epuizarea căilor de atac

⁶ ulterior abrogată și înlocuită cu Legea nr. 272/2004, publicată în M.Of., I, din 23 iunie 2004.

disponibile în mod normal și suficiente în ordinea juridică internă pentru a le permite obținerea unor reparații pentru încălcările pretinse. Totuși, aceasta subliniază că trebuie să aplice respectiva regulă ținând seama în mod corespunzător de context, cu o anumită flexibilitate și fără un formalism excesiv, ceea ce presupune pentru Curte o analiză realistă nu doar a acțiunilor prevăzute în teorie în sistemul juridic al părții contractante implicate, ci și situația personală a reclamantului (*Selmouni împotriva Franței* (MC), nr. 25803/94, pct. 77, CEDO1999-V, mutatis mutandis *Stork împotriva Germaniei*, nr. 61603/00, 26 octombrie 2004, *Rupa împotriva României* (2), nr.37971/02, pct. 36, 19 iulie 2011 și *V.D. împotriva României*, nr. 7078/02, pct. 87, 16 februarie 2012).

31. Astfel, Curtea a hotărât deja, la reexaminarea epuizării căilor de atac interne de către minori și persoane cu handicap mintal, că este necesar să se ia în considerare vulnerabilitatea acestor persoane, în special incapacitatea lor, în anumite cazuri, de a se plânge coerent (*AMM împotriva României*, nr. 2151/10, pct. 59, 14 februarie 2012).

32. Curtea consideră că argumentele în sprijinul excepției invocate de Guvern ridică probleme juridice strâns legate de fondul capătului de cerere, pe care aceasta nu le poate disocia de examinarea respectivului capăt de cerere. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 par. 3 lit. a) din convenție, subliniind de asemenea că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, de aceea trebuie să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

Argumentele părților

33. Reclamanta consideră abuzive internările psihiatrice efectuate de poliție atunci când solicita protecția împotriva diverselor acte ilegale din partea terților pe care le denunța, considerând că autoritățile o internau pentru a o împiedica să se plângă, îl loc să-i ofere o rezolvare plângerilor sale.

34. Citând cauzele *Nielsen împotriva Danemarca* (28 noiembrie 1988, pct. 70 și 72, seria A nr. 144) și *HM c. Elveției* (nr. 39187/98, pct.48, CEDO 2002-II), Guvernul consideră că, în speță, nu este vorba despre o privare de libertate, precizând că internările psihiatrice ale

reclamantei au avut un caracter voluntar, având în vedere că și-a dat acordul și au fost efectuate de urgență, fiind justificate atât de comportamentul său violent, cât și de necesitatea protejării acesteia de ea însăși.

C. Motivarea Curții

a) Principiile din jurisprudența Curții

35. Curtea, reamintind de prevederile art. 8 care stabilește în sarcina statului obligația de a adopta măsuri adecvate și rezonabile pentru a proteja dreptul persoanelor la respectarea vieții private, care include dreptul la integritate fizică și psihică, precizează că, în cazul persoanelor vulnerabile, din care fac parte și persoanele cu handicap, autoritățile trebuie să dea dovadă de atenție deosebită și să asigure protecție sporită, datorită faptului că posibilitatea acestora de a se plânge este de cele mai multe ori diminuată (*M.B. împotriva României*, nr. 43982/06, pct.52, 3 noiembrie 2011 și *AMM împotriva României*, nr. 2151/10, pct. 56, 14 februarie 2012).

36. Curtea a hotărât că autoritățile naționale, în special instanțele au obligația interpretării dispozițiilor dreptului intern în materie de internare psihiatrică și de integritate a persoanei, în spiritul dreptului la respectarea vieții private, garantat de art. 8 (*Stork împotriva Germaniei*, nr. 61603/00, pct. 47, 26 octombrie 2004). Art. 8 impune autorităților să păstreze un echilibru just între interesele unui persoane cu tulburări psihice și celelalte interese legitime, sarcina Curții fiind aceea de a aprecia, din perspectiva Convenției, deciziile pronunțate de autorități, marja aprecierii variind în funcție de natura problemelor ridicate și de importanța intereselor aflate în discuție (*Elsholz împotriva Germaniei* (MC), nr. 2573/94, pct. 49, CEDO 2000-VIII). Curtea reamintește că art. 8 nu prevede nicio condiție explicită de procedură, procesul decizional trebuie să fie echitabil și să respecte în mod corespunzător interesele protejate de această dispoziție, amploarea marjei de apreciere a statului depinzând de calitatea procesului decizional: dacă procedura a fost deficitară, concluziile autorităților interne sunt puse la îndoială (a se vedea mutatis mutandis, *Sahin împotriva Germaniei*, nr. 30943/96, pct. 46, 11 octombrie 2001, *Chtoukatourov împotriva Rusiei*, nr. 44009/05, pct. 66).

37. Curtea observă că, în hotărârea *Cristian Teodorescu împotriva României*, (pct. 65, nr. 22883/05, 19 iunie 2012) a identificat mai multe

lacune ale legislația românească din domeniul sănătății mintale, aplicabilă și în acest caz. Astfel, Curtea a hotărât că această lege nu conținea, la momentul faptelor, nicio cerință cu privire la forma pe care trebuia să o aibă notificarea unei decizii de internare nevoluntară sau la faptul că nu se impunea comisiei de control niciun termen pentru a informa persoana în cauză sau reprezentantul său cu privire la decizia luată.

38. Din acest motiv, Curtea a hotărât că, astfel de lacune prezintă pentru persoana pentru care a fost luată o decizie de internare nevoluntară, un risc real de a fi împiedicată să se prevaleze de prevederile Legii 487/2002 precum contestația întemeiată pe art.54. De altfel, Curtea a concluzionat că, din cauza modului în care a fost redactată această lege nicio contestație întemeiată pe această dispoziție nu a fost introdusă încă în fața instanțelor naționale.

b) Aplicarea acestor principii în speță

39. Curtea, observă că, începând cu anul 2000, reclamanta a făcut obiectul numeroaselor internări în spital sau în secții de psihiatrie, de cele mai multe ori la cererea poliției, fapt care pledează pentru caracterul forțat al internărilor sale, cel puțin în perioada 2003-2007, în condițiile în care nu a fost prezentat de părți niciun element care să ateste că a fost respectată procedura prevăzută de Legea nr. 487/2002 conform căreia decizia de internare nevoluntară trebuie confirmată de o comisie medicală formată din trei medici diferiți de cel care a decis internarea și apoi transmisă parchetului, persoanei în cauză și reprezentantului său.

40. De asemenea, Curtea constată absența oricărui element care să poată indica faptul că decizia de internare adoptată în privința reclamantei a fost comunicată persoanei interesate, conform formalităților impuse de lege, inclusiv cu respectarea pacientului de a fi asistat atunci când își exprimă consimțământul, în special dacă nu este în măsură să înțeleagă informațiile care i se dau. Acest lucru denotă incertitudinea internărilor reclamantei și caracterul lor ambiguu (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Cristian Teodorescu împotriva României*, (pct. 64, nr. 22883/05, 19 iunie 2012).

În plus, aceste omisiuni apăreau în contextul deficiențelor semnalate în perioada 2003-2009

de rapoartele organizațiilor neguvernamentale care activează la nivel național și internațional.

41. În această privință, Curtea observă că, în ciuda faptului că legea privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap prevedea obligația de a institui în beneficiul acestora o protecție juridică sub formă de tutelă sau de curatelă, în privința reclamantei nu a fost adoptată nicio măsură de protecție de acest tip, deși situația de vulnerabilitate a acesteia fusese constatată și adusă la cunoștința instanțelor naționale de numeroasele rapoarte întocmite de serviciile de asistență socială.

42. Această neîndeplinire din partea autorităților a conferit, în speță, un caracter iluzoriu garanțiilor prevăzute de Legea sănătății mintale, în special dreptul persoanei în cauză de a fi asistată atunci când își exprimă consimțământul, precum și obligația de informare a notificare a reprezentantului legal cu privire la măsura de internare și de informare a acestuia referitor la circumstanțele care justifică luarea măsurii de internare.

43. Curtea ia act de faptul că, modificările recente aduse Legii sănătății mintale prin Legea nr. 129/2012 prevăd că, în cazul în care pacientul nu are un reprezentant legal și nu a desemnat un convențional din cauza lipsei capacității psihice, unitatea sanitară este obligată să sesizeze, de îndată, autoritatea tutelară din unitatea administrativ-teritorială în care pacientul își are domiciliul.

44. Pentru aceste motive trebuie respinsă excepția de nepeuizare a căilor de atac interne, ridicată de Guvern.

45. Curtea consideră că dispozițiile dreptului intern, care reglementează internările psihiatrice și protecția persoanelor care se află în imposibilitatea de a-și proteja interesele, nu au fost aplicate reclamantei în spiritul dreptului său la respectarea vieții private, garantat de art. 8. Astfel, autoritățile naționale nu și-au îndeplinit obligația de a lua măsuri adecvate pentru apărarea intereselor reclamantei. Prin urmare, Curtea constată că, în speță, în această privință, a fost încălcat art. 8 din convenție.

V. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 8 din convenție în ceea ce privește plasamentul copiilor

46. Reclamanta s-a plâns, invocând art. 8 din convenție, de plasamentul celor doi copii ai săi, minori la momentul faptelor.

A. Cu privire la admisibilitate

47. Guvernul invocă tardivitatea capătului de cerere privind plasamentul copiilor reclamantei, datorită faptului că cererea a fost introdusă la 4 noiembrie 2002, în vreme ce plasamentul copiilor avusese loc din septembrie 2000.

48. Curtea observă că procesul decizional privind plasamentul copiilor minori ai reclamantei, care a început cu decizia autorității administrative din septembrie 2000, a continuat pe parcursul mai multor ani, prin intermediul mai multor hotărâri judecătorești, petrecute în special în 2005 și 2006. Prin urmare, acest capăt de acuzare nu poate fi considerat tardiv.

49. Constatând că acest capăt de cerere nu este nefondat, în sensul art. 35 pct. 3 lit. a) din convenție, Curtea subliniază că acesta, ne prezentând niciun alt motiv de inadmisibilitate, trebuie să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond.

Argumentele păților

50. Reclamanta susține că cei doi copii ai săi, minori i-au fost luați și plasați în centre de primire, din cauza sărăciei în care trăiau și susține că astfel le-au fost încălcate drepturile, denunțând absența unor măsuri de protecție adecvate, invocând, în esență, dreptul său la viață privată și de familie, astfel cum este prevăzut la art. 8 din convenție.

51. Conform Guvernului, măsura de plasare a celor doi copii minori ai reclamantei a fost luată la cererea unui membru al familiei, bunica minorilor, fiind justificată de faptul că reclamanta nu putea avea grijă de ei, în mod corespunzător. Această măsură avea un caracter provizoriu, urmând a fi aplicată până în momentul în care mama va putea dovedi că este capabilă să aibă grijă de copiii săi, reclamanta păstrându-și, pentru această perioadă, dreptul de a menține relații personale cu aceștia. De altfel, Guvernul precizează că, din rapoartele comunicate de DGASPC și Primăria Izvorul Berheciului, copiii au fost vizitați des de mama lor, astfel menținându-se o viață de familie între aceștia.

C. Motivarea Curții

a) Principiile care decurg din jurisprudență

52. Curtea reamintește principiile care decurg din jurisprudența sa constantă, conform cărora, pentru un părinte și copilul său, a fi împreună

constituie un element esențial al vieții de familie. Plasamentul copilului în grija asistenței publice nu pune capăt relațiilor de familie naturale. Deciziile adoptate de autoritatea responsabilă, care conduc la plasamentul unui copil într-un centru de primire, sunt ingerințe în dreptul reclamantului la respectarea vieții de familie (*W. împotriva Regatului Unit*, 8 iulie 1987, pct. 59, seria A nr. 121).

53. Conform jurisprudenței Curții, o astfel de ingerință încalcă art. 8, cu excepția cazului în care, prevăzută de lege, aceasta urmărește unul sau mai multe scopuri legitim și este necesară într-o societate democratică. Noțiunea de necesitate implică o ingerință fondată pe o nevoie socială imperioasă și este proporțională cu scopul legitim urmărit. Deși art. 8 tinde să protejeze individul împotriva ingerințelor arbitrare ale autorităților publice, acesta poate genera obligații pozitive inerente unei respectări efective a vieții de familie.

54. Procedurile aplicabile reglementării chestiunilor care privesc viața de familie trebuie să dovedească respectarea acesteia; părinții au, în mod normal, dreptul de a fi ascultați și informați pe deplin cu privire la acest subiect.

55. Curtea admite că autoritățile responsabile au o sarcină dificilă atunci când se pronunță într-un domeniu atât de sensibil, prevederea unei proceduri rigide nu ar face decât să creeze mai multe probleme, de aceea, trebuie să li se rezerve acestora o anumită putere de apreciere în această privință. Examinarea acestui aspect al cauzei trebuie să se bazeze pe faptul că există un risc mare ca deciziile să se dovedească ireversibile. Prin urmare, este vorba de un domeniu care necesită mai mult decât de obicei o protecție împotriva ingerințelor arbitrare (*W. împotriva Regatului Unit*, 8 iulie 1987, pct. 62, seria A nr. 121)

56. Art. 8 nu prevede nicio condiție explicită de procedură, procesul decizional al autorității responsabile influențând într-adevăr fondul deciziei, în special prin garantarea faptului că se bazează pe considerente pertinente și este imparțială, nefiind arbitrară. Așadar, Curtea poate ține seama de acest lucru pentru a stabili dacă procesul s-a desfășurat într-o manieră echitabilă, care respectă interesele protejate de art. 8.

57. Curtea precizează că, în funcție de circumstanțele fiecărei spețe și în special în

funcție de gravitatea măsurilor ce trebuie adoptate, trebuie să se stabilească dacă părinții au putut juca, în procesul decizional, un rol destul de important pentru a le acorda protecția impusă de interesele lor. În caz negativ, este vorba despre nerespectarea vieții lor de familie și ingerința rezultată din decizie nu poate fi considerată „necesară”, în sensul art. 8.

b) Aplicarea acestor principia în speță

58. Reclamanta nu pretinde că deciziile autorităților, prin care s-a dispus plasamentul celor doi copii minori ai acesteia, nu se bazează pe o prevedere legală sau nu urmăreau un scop legitim. Din dosar nu reiese nicio nerespectare a primei cerințe, astfel cum este interpretată de jurisprudența Curții. Nu reiese nici că măsurile adoptate nu aveau un scop legitim: protecția sănătății sau a drepturilor și libertăților acestora.

Se ridică problema de a stabili dacă procedurile urmate erau conforme cu dreptul reclamantei la respectarea vieții sale de familie sau constituiau ingerințe în exercitarea acestui drept.

59. Curtea constată că reclamanta suferea, în momentul faptelor (ca și în prezent) de o afecțiune psihică gravă, făcând obiectul multiplelor internări psihiatrice. În această privință, Curtea a luat act de faptul că, în privința reclamantei nu a fost luată nicio măsură de protecție socială, care să presupună, în special, desemnarea unui avocat din oficiu, cu ocazia procedurilor de plasare sau prin numirea unui curator. Din cauza acestora reclamanta nu a fost în măsură să participe efectiv la procedura privind plasamentul copiilor și nici să I se reprezinte interesele.

60. Curtea constată că imposibilitatea evidentă în care se afla reclamanta, de a participa la procesul decizional privind copiii săi minori, în dosar neexistând niciun indiciu cu privire la menținerea unor contacte regulate între asistenții socială responsabili și reclamantă, care ar fi putut furniza un mijloc adecvat de a le semnala autorităților opinia acesteia din urmă.

61. Pentru aceste motive, Curtea consideră că procesul decizional care a menținut plasamentul copiilor minori nu a fost desfășurat cu respectarea drepturilor sale, astfel cum sunt garantate la art. 8 din convenție, de aceea, concluzionează că a fost încălcat art. 8 din convenție și în ceea ce privește acest capăt de cerere.

D. Prejudiciul

62. Curtea reamintește jurisprudența sa, potrivit căreia o hotărâre de constatare a unei încălcări implică, pentru statul pârât, obligația juridică, de a pune capăt încălcării și de a-i elimina consecințele, astfel încât să se restabilească situația anterioară.

63. În prezenta cauză, Curtea reamintește că a constatat dubla încălcare a art. 8 din convenție, din cauza absenței unei protecții juridice adecvate a reclamantei, în timpul internărilor psihiatrice și în cursul procedurilor care au condus la menținerea plasamentului copiilor acesteia. Prin urmare, este în interesul reclamantei ca autoritățile naționale competente să ia inițiative pentru a-i asigura o protecție juridică adecvată, conformă cu cerințele convenției (a se vedea *mutatis mutandis*, *Amanalachioai împotriva României*, nr. 4023/04, pct.107, 26 mai 2009)

64. Lăsând la aprecierea Curții acest aspect, reclamanta solicit suma de 200.000.000 de euro pentru prejudicial morale care l-a suferit din cauza faptului că “dezvoltarea ei și cea a copiilor săi le-a fost furată și distrusă”.

65. Guvernul contestă aceste pretenții.

66. Pronunțându-se în echitate, astfel cum prevede ar. 41 din convenție, Curtea acordă reclamantei suma de 10.000 euro cu titlu de prejudiciu moral.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE:

1. unește cu fondul excepția de neapuzare a căilor de atac interne și o respinge;
2. declară cererea admisibilă;
3. hotărăște că a fost încălcat art. 8 din convenție, în ceea ce privește internările reclamantei;
4. hotărăște că a fost încălcat art. 8 din convenție, în ceea ce privește plasamentul copiilor minori ai reclamantei;
5. hotărăște:
 - a. că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 par. 2 din convenție, 10000 euro, cu titlu de prejudiciu moral, sumă care va fi convertită în moneda statului pârât la cursul de schimb aplicabil la data plății;
 - b. că, de la expirarea termenului menționat

și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

6. respinge cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Josep Casadevall
Președinte

Santiago Quesada
Grefier

Comentariu

Existența unei încălcări de către statul român a art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, este analizat sub dublu aspect: al internării involuntare a reclamantei, internare care nu a respectat dreptul la protecție persoanelor aflate în imposibilitatea de a-și valorifica singure interesele, respectiv al asigurării unei participări adecvate a reclamantei în cadrul procesului decizional privind copiii săi minori și luarea de eventuale măsuri de plasament față de aceștia.

În hotărârea sa, Curtea de la Strasbourg a considerat că măsurile luate de autorități pentru ca procesul decizional privind viața privată a reclamantei, atât din perspectiva internărilor, cât și a măsurilor luate pentru protecția celor doi copii minori, să fie echitabil și să respecte în mod corespunzător interesele protejate de dispozițiile convenției nu au avut un caracter adecvat.

Referitor la numeroasele internări ale reclamantei, Curtea, analizând circumstanțele acestora, a considerat că au avut un caracter forțat. În această situație în care reclamanta practic nu a era internată în mod voluntar, procedura prevăzută de legislația în materie, în vigoare la momentul faptelor (Legea nr. 487/2002 a sănătății mintale), nu a fost

respectată, nefiind evidențiat nici un element care să indice că decizia de internare nevoluntară ar fi fost confirmată de o comisie medicală și comunicată parchetului, persoanei în cauză și reprezentantului său. De asemenea, CtEDO a evidențiat faptul că, față de reclamantă nu a fost adoptată nicio măsură de protecție juridică, deși Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap prevedea obligația instituirii acesteia sub forma tutelei sau curatelei. Prin lipsirea reclamantei de o formă de protecție juridică, autoritățile române au conferit un caracter iluzoriu garanțiilor instituite de legea sănătății mintale (obligația de informare cu privire la circumstanțele care justifică luarea măsurii de internare).

În ceea ce privește plasamentul celor doi copii minori, CtEDO a remarcat că, deși reclamanta suferea de o afecțiune psihică gravă, aceasta nu a beneficiat de nicio măsură de protecție specială, în special de desemnare a unui avocat din oficiu pe parcursul desfășurării întregii proceduri de plasare a minorilor sau prin numirea unui curator, reclamanta nefiind astfel în măsură să participe efectiv la procedura privind plasamentul copiilor săi și nici să-și reprezinte interesele. Astfel, la imposibilitatea reclamantei de a participa la procesul decizional referitor la plasarea copiilor săi într-un centru de primire, se adaugă imposibilitatea acesteia de a-și exprima opinia cu privire la menținerea plasamentului copiilor minori, în absența unor contacte regulate între asistenții socială și reclamantă.

Astfel, CtEDO a hotărât că a fost încălcat art. 8 din Convenție, atât în ceea ce privește internările reclamantei cât și în privința plasamentului copiilor minori ai acesteia, stabilind că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 par. 2 din convenție, suma de 10000 euro, cu titlu de prejudiciu moral.

Anna Maria Cun Neagoe

HOTĂRÂREA CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI ÎN CAUZA ȚICU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI¹

Art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului statuează expres interzicerea torturii. Astfel, „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.”

I. Sub aspect procedural vom reține că²:

1. Domnul N.ț. a sesizat Curtea în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Convenția).

2. Reclamantul a invocat încălcarea art. 3 din Convenție, susținând că, în timpul detenției a suferit tratamente inumane, degradante.

II. În fapt se va reține că versiunile furnizate de către părțile aflate în conflict judiciar nu au corespuns, astfel:

I. Circumstanțele cauzei

3. Reclamantul, născut în 1973, diagnosticat din copilărie cu oligofrenie, boală care a provocat întârzieri semnificative în dezvoltarea sa mintală și fizică, se află într-o închisoare din Bacău unde ispășește o sentință de douăzeci de ani. Din cauza bolii grave de care suferă, ireversibilă, solicitantul a fost încadrat în grad de handicap, beneficiind astfel de prestația socială; nu a urmat niciodată cursuri nici la școală, în sistemul de învățământ obligatoriu, nici cursuri de formare profesională, fiind analfabet. El locuia cu părinții lui care-l ajutau la treburile casnice.

A. Procedura penală împotriva reclamantului

4. În noiembrie 2003, reclamantul a fost arestat și acuzat de participare la tâlhărie urmat de moartea victimei.

5. Evaluarea psihiatrică efectuată în cursul procedurii penale a concluzionat despre capacitățile intelectuale ale solicitantului că, deși au fost extrem de mici, judecata lui nu a fost complet afectată, el fiind conștient de acțiunile sale și a consecințelor acestora.

6. La 15 octombrie 2004, în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție și în prezența avocatului său numit din oficiu de tribunal, reclamantul a renunțat la recursul împotriva hotărârii

judecătorești pronunțată de Tribunalul Neamț care l-a condamnat la douăzeci de ani de închisoare.

7. În anul 2009, reclamantul a solicitat revizuirea hotărârii, susținând că Tribunalul Neamț nu a luat în considerare în mod corespunzător starea sa mintală din timpul participării sale la săvârșirea infracțiunii. La 6 mai 2009, Tribunalul Neamț a respins cererea de revizuire pe motiv că expertiza psihiatrică fusese deja făcută.

B. Detenția reclamantului

1. Condițiile de detenție

8. Reclamantul a executat pedeapsa în penitenciarele Bacău, Jilava, Iași și Giurgiu. Versiunile cu privire la condițiile de detenție în aceste penitenciare diferă.

9. Reclamantul susține că detenția a avut loc în celule supraaglomerate, fără a beneficia de condiții minime de igienă, și, de asemenea, fiind lipsit de orice activitate sportivă sau socială.

10. Guvernul a declarat că reclamantul a putut dispune de un spațiu personal a cărui suprafață varia de la 1.58 mp în cazul celulelor, la 4 mp în cazul infirmeriei, în cazul penitenciarului Bacău, 1,56 mp în cazul penitenciarului Iași sau 3,62 mp în cazul penitenciarului Giurgiu. Referitor la date din penitenciarul Jilava, Guvernul a precizat că acestea nu mai sunt disponibile.

11. De asemenea, Guvernul a afirmat că spațiile în care reclamantul a executat detenția au fost echipate cu toaletă separată, au apă curentă, încălzire, ventilație și au acces la lumină naturală, au fost mobilate în mod corespunzător și au fost curățate în mod regulat.

12. În ceea ce privește igiena personală, Guvernul a precizat că deținuții au acces la dușuri comune o dată sau de două ori pe săptămână, timp de cel puțin cincisprezece minute.

13. Referitor la activitățile sociale și educaționale, Guvernul a susținut că reclamantul a avut posibilitatea de a participa la astfel de manifestări, de a citi ziarele și a urmări TV, a beneficiat de un program de alfabetizare, precum și de campanii de informare, educare și comunicare pe teme de sănătate, moralitate și religie. Guvernul afirmă că, în toate penitenciarele menționate, reclamantul putea merge zilnic la plimbare în curte pentru o

¹ Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Țicu împotriva României, C 24575/10, din 1 octombrie 2013.

² Pentru simplificarea lecturii au fost numerotate doar aspectele relevante.

perioadă cuprinsă între treizeci minute și două ore, iar mâncarea a fost potrivită pentru problemele sale de sănătate.

2. Monitorizarea stării de sănătate a reclamantului și tratamentul său medical

14. Reclamantul a fost internat în spital de cel puțin treisprezece ori în spitalele penitenciar, fiind în mod constant sub tratament cu neuroleptice.

În decembrie 2003 și februarie 2004, ca urmare a unor leziuni în zona membrilor inferioare, el a fost supus unui examen clinic.

În mai 2004, în timpul unui examen medical, el a pretins că este victima abuzului celorlalți deținuți. În același an, el a fost internat de mai multe ori pentru tulburări psihice și intestinale, precum și diverse infecții.

O expertiză medico-legală, din 16 ianuarie 2006 a concluzionat că, în ciuda patologiei complexe a reclamantului, problemele sale ar putea fi tratate în spitalele penitenciar.

În ianuarie 2006, reclamantul a făcut o decompensare depresivă, înghițind o cantitate mare de medicamente.

În martie 2006, el a fost spitalizat pentru o fractură a brațului stâng fiind efectuate mai multe intervenții chirurgicale reconstructive.

15. În 2007, reclamantul a fost supus unor examinări endocrinologice, genetice și neurologice în urma cărora s-a stabilit că suferea, în plus față de oligofrenie, de o boală genetică, sindromul Klinefelter, care a agravat retardul mintal și fizic și au provocat, de asemenea, inversarea unora dintre caracteristicile sexuale morfologice.

3. Cererea de eliberare din motive medicale

16. În 2007, reclamantul, asistat de un avocat, a cerut eliberarea sa pe motiv că bolile de care suferea erau incompatibile cu regimul de detenție.

17. În iulie 2008, reclamantul a fost supus unei expertize la Institutul de Medicină Legală, care a ajuns la concluzia că tulburările sale psihice nu erau incompatibile cu regimul de detenție, cu condiția supravegherii acestuia de către medici psihiatri și a administrării permanente a unui tratament medicamentos. În ceea ce privește sindromul Klinefelter, de care suferea reclamantul, comisia de expertiză a adăugat că aceasta patologie ar putea fi, de principiu, tratată în spitalele penitenciar, dar, recomandă totuși, consultarea medicilor endocrinologi și continuarea examenelor medicale pentru a stabili tratamentul adecvat.

18. Cu ocazia acestei expertize, reclamantul s-a plâns de agresiuni sexuale violente din partea celorlalți deținuți.

19. În hotărârea din 23 septembrie 2008, Tribunalul Bacău a respins cererea de eliberare pe motiv că reclamantul ar putea fi tratat în rețeaua de spitale penitenciar. Curtea de Apel Bacău, a respins recursul reclamantului, astfel că hotărârea tribunalului privind respingerea eliberării a rămas definitivă la 20 noiembrie 2008.

4. Pretențiile reclamantului cu privire la abuzul din partea altor deținuți

20. În plus față de plângerile formulate în timpul celor două examene medicale efectuate în mai 2004 și iulie 2008, reclamantul a semnalat în mod repetat autorităților penitenciarului că a fost victima unor abuzuri din partea altor deținuți.

21. În data de 28 februarie 2006, reclamantul s-a plâns că a fost bătut de doi colegi deținuți, în penitenciarul Bacău; aceștia au recunoscut faptele, fiind pedepsiți de către o comisie de disciplină cu suspendarea, pentru o lună, a dreptului de a primi vizite.

22. În data de 8 iulie 2009, directorul penitenciarului din Iași a informat parchetul despre plângerea reclamantului cu privire la agresiune. Parchetul, după înregistrarea plângerii a întrebat reclamantul dacă dorește să aducă acuzații formale împotriva agresorilor. Ca răspuns la această cerere, s-a primit de la reclamant o scrisoare în care, în partea de jos a paginii era menționat " [Eu] nu depun plângere." Astfel, nu s-a dispus urmărirea penală.

23. Ulterior, în data de 14 martie 2010, reclamantul a declarat că a fost atacat de către deținutul DF astfel că, la 16 martie 2010 a fost examinat de un medic legist, care nu a identificat urme de violență, dar a declarat că nu exclude posibilitatea agresiunii. Procurorul, informat de către directorul penitenciarului Iași, a cerut din nou reclamantului o plângere formală împotriva agresorilor. În partea de jos a scrisorii trimisă parchetului, acesta a declarat " depun plângere. " Nici o acțiune nu a fost întreprinsă de către procurori.

24. La 31 martie 2010, reclamantul a declarat că a fost agresat de către deținutul SB, directorul penitenciarului Iași informând procurorul că, în penitenciar nu a existat nici un deținut cu acest nume. El a adăugat că un ofițer de poliție a intervievat reclamantul, acesta din urmă retrăgându-și plângerea. La data de 20 mai 2010, parchetul a respins cazul, fără măsuri

suplimentare, pe motiv că faptele invocate nu există.

25. La 1 iunie 2010, reclamantul a declarat că a suferit un altă agresiune în penitenciarul Iași, medicul închisorii și un medic legist constatând urme de violență pe față. Parchetul a înregistrat plângerea, dar nu a dat nici un rezultat.

26. La 2 iulie 2010, reclamantul a declarat că a suferit un alt atac în penitenciarul Iași, medicul închisorii observând urme de violență pe brațul drept. Parchetul a înregistrat plângerea, dar nu a dat nici un rezultat.

III. În continuare, Curtea amintește în cuprinsul deciziei dispozițiile legale relevante din dreptul intern. În acest sens se face referire la dispozițiile articolelor 63, 180 și 181 din Codul penal în vigoare la momentul faptelor - loviturile sau actele de violență erau pedepsite cu o amendă sau închisoare. Precum și la articolul 278-1 din Codul de procedură penală³, privind posibilitatea de a contesta în instanță o decizie de neîncepere a urmăririi penale.

De asemenea, sunt invocate și Observațiile Comitetului european pentru prevenirea torturii și a tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante (CPT), din timpul vizitelor în penitenciarele din România, rezumate în *Iacov Stanciu împotriva României* (nr.35972/05, par. 113-129, 24 iulie 2012), precum și Recomandarea Comitetului de Miniștri R(98)7 privind aspectele etice și organizaționale ale asistenței medicale în penitenciare pct. 55 și Recomandarea (2006)2 privind normele penitenciare europene pct. 47,1 și 47,2.

IV. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 3 din Convenție, reclamantul s-a plâns de condițiile precare de detenție în diferitele penitenciare în care a executat pedeapsa, mai ales de supraaglomerarea acestora și de îngrijirile medicale. Acesta a acuzat, de asemenea, autoritățile, de deficiențele cu privire la obligația de a efectua o investigație efectivă în condițiile săvârșirii unor agresiuni împotriva lui de către unii deținuți.

A. Cu privire la admisibilitate

27. Guvernul a pledat neputința căilor de recurs interne.

28. În ceea ce privește condițiile de detenție a reclamantului, Guvernul a susținut că acesta s-ar fi putut plânge judecătorului delegat sau instanțelor civile competente cu privire la condițiile materiale ale detenției sale și lipsa de

îngrijiri medicale invocate.

29. În ceea ce privește pretinsa încălcare de a investiga agresiunile suferite de reclamant, Guvernul a invocat nedeplinirea plângerilor împotriva agresorilor și necontestarea în fața instanțelor judecătorești naționale competente a decizia de neîncepere a urmăririi penale. Guvernul consideră că acțiunile menționate mai sus ar fi fost eficiente și ar fi permis remedierea situației prezentată de reclamant.

30. Reclamantul a contestat acest argument susținând că, din cauza stării sale de vulnerabilitate deosebită, a violenței și amenințărilor exercitate asupra lui, a lipsei oricărei instrucțiuni, a fost imposibil să depună plângeri și să inițieze acțiunile indicate de Guvern. Mai mult decât atât, el a subliniat că multe dintre plângerile depuse de el au rămas fără răspuns.

31. În ceea ce privește partea din plângere referitoare la condițiile materiale de detenție, Curtea reamintește că a respins deja mai multe excepții similare, după ce a constatat că nu există nici o plângere internă, efectivă, a reclamantului (*Petrea. împotriva României*, nr. 4792/03, par. 37, 29 aprilie 2008; *Branduse împotriva. României*, nr. 6586 / 03, par. par. 37 și 40, 07 aprilie 2009, și *Eugen Radu Gabriel împotriva României*, nr 3036 / 04, par. 23. 13 octombrie 2009). Argumentele Guvernului nu conduc, în acest caz, la o concluzie diferită.

32. În ceea ce privește diversele plângeri și acțiuni pe care reclamantul le avea la dispoziția pentru a îndrepta aspectele din plângerea sa, Curtea amintește că a susținut în mod constant, că, potrivit articolul 35 par. 1 al Convenției solicitantii trebuie să epuizeze căile de atac disponibile și suficiente în ordinea juridică internă pentru a le permite să obțină despăgubiri pentru încălcările invocate. Cu toate acestea, se subliniază faptul că această regulă trebuie să se aplice cu flexibilitate, ținând cont de context și fără un formalism excesiv. Acest lucru înseamnă că, trebuie să se analizeze în mod realist, nu numai căile de atac prevăzute teoretic în sistemul juridic al părții în cauză, dar și de circumstanțele personale ale solicitantilor (*Selmouni. împotriva. Franța* [GC], nr.25803/94, par. 77, *Sławomir Musiał împotriva Poloniei*, nr. 28300/06, par.73, 20 ianuarie 2009).

33. În acest caz, Curtea consideră că reclamantul, prin depunerea la autoritățile penitenciare a unei cereri de eliberare și mai multe plângeri, a atras suficient atenția asupra

³ În urma modificării acestuia prin Legea nr. 281 din 24 iunie 2003, ce a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2004.

situației sale, atât în ceea ce privește supravegherea medicală cât și asupra condițiilor generale de detenție.

34. În consecință, Curtea consideră că este oportun să respingă excepția de neapuzare a căilor de atac interne invocate de Guvern, așa încât, constatând că plângerea nu este în mod vădit nefondată în sensul articolului 35 par.3 din Convenție și nu intră în conflict cu orice alte motive, Curtea a declarat-o admisibilă.

B. Cu privire la fond

Argumentele părților

35. Reclamantul susține despre condițiile sale de detenție că au fost inumane și degradante, în special cu privire la starea lui de sănătate. El denunță, de asemenea, lipsa investigațiilor în cazul plângerilor sale pentru abuzurile despre care spune că a suferit.

36. Referindu-se la descrierea condițiilor de detenție din penitenciarele în cauză, Guvernul susține că cei care-l cunoșteau pe reclamant aveau cunoștință de cerințele articolului 3 din Convenție, astfel că reclamantul a participat la activități sportive și educative adaptate nevoilor sale și a beneficiat, pe perioada detenției de supraveghere medicală permanentă în penitenciar și spitalele penitenciar, a fost spitalizat de douăsprezece ori, în special pentru tulburări psihice, și a fost supus unor teste complexe, inclusiv expertize medico-legale.

37. În ceea ce privește atacurile suferite de către reclamant, Guvernul a afirmat că autoritățile naționale au efectuat o investigație efectivă a plângerilor acestuia, ori de câte ori a pretins că a fost agresat, fiind examinat de un medicul din penitenciar, iar afirmațiile reclamantului au fost aduse în atenția parchetului unde a fost interogată cu privire la intenția de a depune o plângere în conformitate cu normele de procedură penală. Potrivit Guvernului, singura dată când reclamantul a confirmat intenția de a depune o plângere, acuzațiile s-au încheiat (la 20 mai 2010) cu neînceperea urmăririi penale, după ce, în urma investigației parchetului s-a constatat că faptele invocate nu există.

C. Aprecierea Curții

a) Principii generale

38. Curtea reamintește că articolul 3 din Convenție consacră una dintre valorile fundamentale ale societăților democratice ce interzice în termeni absoluți tortura și pedepsele sau tratamentele inumane sau degradante, indiferent de circumstanțele și acțiunile victimei. De asemenea, Curtea constată că

privarea de libertate este de obicei însoțită de durere și umilință. Cu toate acestea, nu se poate considera că detenția în sine reprezintă o problemă în domeniul articolului 3 al Convenției. În mod similar, acest articol nu va fi interpretat ca impunând statului o obligație generală de a elibera un deținut din motive de sănătate sau de a-l transfera la un spital civil pentru a-i permite să primească tratament medical specific (Kudla împotriva Poloniei [GC], nr 30210/96, par. 93)

39. Cu toate acestea, articolul 3 al Convenției obligă statul să se asigure că o persoană este deținută în condiții compatibile cu respectarea demnității umane, că modul de executare a unei măsuri privative de libertate nu o supune la suferință și că, având în vedere exigențele din închisoare, sănătatea și bunăstarea sunt asigurate în mod adecvat, inclusiv administrarea de îngrijire medicală necesară (Kudla, par. 94, și Paladi împotriva Republicii Moldova [GC], nr 39806 / 05, par. 71, 10 Martie 2009).

40. În cazul particular al unui bolnav mintal, Curtea consideră că, în evaluarea compatibilității condițiilor lor de detenție cu cerințele articolului 3 al Convenției, trebuie să se țină seama de vulnerabilitatea acestuia și, de asemenea, de incapacitatea, în unele cazuri, de a depune plângeri precum și de efectele tratamentului medical primit. În determinarea acestei compatibilități, trei elemente trebuie să fie luate în considerare: starea de sănătate a reclamantului, gradul de adecvare a îngrijirii medicale și tratamentul medicamentos administrat în detenție, precum și posibilitatea continuării detenției, dat fiind starea de sănătate a persoanei.

41. În cele din urmă, Curtea reamintește că, atunci când un deținut ridică o pretenție discutabilă acuzând abuzuri din partea altor deținuți, diligențele pentru deschiderea unei anchete oficiale de către autorități sunt cruciale, pentru a evita orice aparență de toleranță împotriva actelor ilegale sau complicitate în comiterea lor. (vezi LZ c.. România, nr.22383/03, par.29, 3 februarie 2009).

b) Aplicarea în cazul principiilor de mai sus

42. Curtea va examina la rândul său, dacă condițiile de detenție ale reclamantului au fost în concordanță cu starea lui de sănătate și dacă autoritățile naționale au efectuat o investigație efectivă a plângerilor sale de abuz.

i. Cu privire la condițiile de detenție a reclamantului

43. Curtea este preocupată de condițiile de

viață în instituțiile în care solicitantul a trăit și încă rămâne în detenție. Potrivit datelor furnizate de către Guvern, aceste instituții se confruntă cu o problemă de suprapopulare, spațiul individual la dispoziția deținuților fiind mai mic decât standardul recomandat de CPT. În această privință, Curtea observă că, în majoritatea celulelor ocupate de către reclamant, acesta a avut un spațiu individual extrem de mic, mai puțin de 3 mp și, uneori 1,5 mp.

44. Curtea reamintește că deja a concluzionat în ceea ce privește România, referitor la încălcarea art. 3 din Convenție din cauza condițiilor inadecvate de detenție (a se vedea, printre multe exemple, Iacov Stanciu împotriva României, par. 195). Ea consideră că astfel de condiții sunt inadecvate pentru orice individ privat de libertate, cu atât mai mult pentru o persoană precum reclamanta, care suferă de o boală mintală și are nevoie de îngrijire medicală corespunzătoare. Deținuții cu tulburări psihice se pot simți, fără îndoială, dezavantajați, în situații de inferioritate și de neputință. În această privință, Curtea consideră că plasarea reclamantului în cea mai mare parte a detenției sale într-un penitenciar neadaptat gestionării tulburărilor psihice a determinat expunerea la un risc pentru sănătate, fiind o sursă de stres și de anxietate pentru acesta (Sławomir Musiał, par. 96).

45. În timpul detenției reclamantul a fost internat de mai multe ori, în special pentru a trata afecțiunile psihice. Documentele medicale justificative prezentate Curții indică, de asemenea, că persoana este tratată în mod regulat cu neuroleptice și a avut acces la îngrijiri medicale în penitenciare.

46. Cu toate acestea, Curtea constată că, de la încarcerarea lui, cu excepția perioadelor de spitalizare, reclamantul împarte o celulă cu deținuți sănătoși și, cu excepția cazurilor de urgență medicală, este supus aceluiași regim ca și ceilalți deținuți, în ciuda specificității stării lui de sănătate. Documentele arată că medicii care l-au examinat au sugerat că acesta ar trebui să rămână în mod constant sub supraveghere psihiatrică. Cu toate acestea, deși el are, acces regulat la medicii din penitenciare, reclamantul poate consulta un psihiatru într-o situație de urgență, așa cum a fost cazul în 2006, ca urmare a ingestiei de medicamente, urmare unei decompensări depresive. (Sławomir Musiał, par. 92)

47. În cele din urmă, Curtea constată că recomandările pertinente ale Comitetului de

Miniștri către statele membre, și anume R(98)7 privind aspectele etice și organizaționale ale asistenței medicale în penitenciare și Rec (2006)2 privind Regulile europene privind detenția, recomandă plasarea și tratarea deținuților cu boli mintale grave într-un spital cu echipamente adecvate și personal calificat.

48. Având în vedere situația de fapt în ansamblu, și, în special condițiile în care reclamantul a fost deținut, Curtea constată că a existat o încălcare a articolului 3 din Convenție.

ii. Cu privire la obligația autorităților de a efectua o investigație efectivă a acuzațiilor de agresiune

49. Curtea notează că reclamantul a semnalat autorităților competente din penitenciarul Iași violențele exercitate în mod repetat, de unii dintre colegii lui deținuți. Unele dintre plângeri au fost susținute de concluziile medicilor care atestă existența agresiunilor.

50. Curtea a constatat că, deși parchetul a fost sesizat de către conducerea penitenciarului Iași, acesta nu a deschis nici o anchetă pentru a clarifica circumstanțele abuzului suferit de reclamant. În loc de a folosi toate mijloacele de care dispunea pentru a identifica și pedepsi pe cei responsabili de aceste abuzuri, parchetul a cerut doar ca solicitantul să depună noi plângeri cu privire la aceleași fapte. Mai mult decât atât, chiar și după o repetare a plângerilor reclamantului, nu s-a început urmărirea penală.

51. Curtea notează că, în afară de faptul că depunerea de noi plângeri pentru infracțiuni în mod clar identificate și documentate anterior și raportate autorităților penitenciarului Iași, în mod nejustificat, parchetul a ignorat complet vulnerabilitatea reclamantului. Într-adevăr, acesta din urmă, din cauza deficiențelor grave și în lipsa unui avocat, nu a fost în măsură să își exercite drepturile.

52. În absența oricărui act de anchetă, Curtea constată că a existat o încălcare a articolului 3 din Convenție, în aspectul său procedural.

Cu privire la pretinsele alte încălcări

53. Invocând mai multe articole ale Convenției, reclamantul s-a plâns de rezultatul procedurii penale și de respingerea cererii sale de revizuire a hotărârii judecătorești de condamnare.

54. Având în vedere toate elementele de probă aflate în posesia sa Curtea nu constată nici o aparență de încălcare a drepturilor și libertăților garantate de articolele Convenției invocate. Rezultă că aceste plângeri sunt fie tardive sau în mod vădit nefondate și trebuie

respinse în conformitate cu articolul 35 par.3 și par. 4 din Convenție.

D. Prejudiciu

55. Reclamantul a pretins 210,000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu material și moral pentru suferința și stresul generate de pretinsele încălcări.

56. Guvernul a susținut că reclamantul nu a furnizat documente justificative și nu a dovedit existența unei legături de cauzalitate între prejudiciul în cauză, și presupusele încălcări. În orice caz, Guvernul consideră că suma percepută este excesivă în lumina jurisprudenței Curții în această privință.

57. Curtea consideră că reclamantul a suferit un prejudiciu moral din cauza tratamentelor din timpul detenției, contrare art. 3 din Convenție și a lipsei unei anchete efective. Astfel, ținând cont de circumstanțele cauzei și în conformitate cu articolul 41 din convenție, Curtea a decis să acorde reclamantului 24 000 de euro pentru prejudiciile morale cauzate.

58. Reclamantul a pretins, de asemenea, 350 EUR pentru avocat și costurile suportate pentru traducerea documentelor. Acesta oferă dovezi care confirmă plata sumei de 1.600 de lei românești, echivalentul a aproximativ 370 €.

59. Guvernul a contestat, în parte, sumele solicitate.

60. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea costurilor și cheltuielilor sale decât în măsura în care au fost suportate efectiv și necesar și au fost rezonabile ca și cuantum. În acest caz, și având în vedere documentele aflate în posesia sa și de jurisprudența sa, Curtea consideră că este rezonabil să acorde reclamantului suma de 350 de euro, reprezentând costurile și cheltuielile pentru procedura în fața Curții.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE:

1. a declarat admisibilă cererea în ceea ce privește plângerile în temeiul articolului 3 din Convenție și inadmisibile restul capetelor cererii;

2. a declarat că a existat o încălcare a articolului 3 al Convenției în ceea ce privește condițiile de detenție a reclamantului;

3. a declarat că a existat o încălcare a articolului 3 din Convenție, în aspectul său procedural din cauza lipsei anchetei cu privire la abuzurile raportate de către reclamant;

4. a declarat

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu articolul 44 par. 2 al Convenției, următoarele sume, care să fie convertite în moneda statului, rata data de decontare este cazul:

i. 24 000 EUR (douăzeci și patru de mii de euro), plus orice taxă care poate fi percepută ca impozit, pentru prejudiciul moral;

ii. 350 EUR (trei sute cincizeci euro), plus orice taxă care poate fi percepută ca impozit, pentru costuri și cheltuieli suportate de reclamant;

b) că de la expirarea acestei perioade până la data plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale.

Josep Casadevall
Președinte

Santiago Quesada
Grefier

Comentariu

Reclamantul, Nicolae țicu, a fost condamnat la 20 de ani de închisoare pentru complicitate la comiterea infracțiunii de tâlhărie având ca urmare moartea victimei.

În temeiul art. 3 din Convenție, reclamantul s-a plâns CtEDO de condițiile de detenție precare din diferite penitenciare în care și-a executat pedeapsa, în special de supraaglomerarea celulei și de lipsa îngrijirilor medicale necesare. Reclamantul a imputat autorităților faptul că acestea s-au sustras obligației de a desfășura o anchetă eficientă cu privire la atacurile împotriva sa de către ceilalți deținuți.

Analizând cauza, Curtea de la Strasbourg a constatat încălcarea art. 3 din Convenție cu privire la condițiile de detenție, precum și la absența unei anchete eficiente desfășurate de autorități referitoare la relele tratamente invocate de reclamant.

Prin Hotărârea sa, Curtea a obligat Statul Român să plătească reclamantului suma de 24.000 Euro cu titlu de daune morale și 350 Euro, cheltuieli de judecată.

Marius Mocanu

V. SEMNAL

ANUL INTERNAȚIONAL AL FAMILIEI, 2014

Departamentul pentru Afaceri Economice și Sociale a Organizației Națiunilor Unite (ONU) în colaborare cu Parlamentul European, Comisia Europeană și Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (OECD) au stabilit principalele direcții ale strategiei politicii de familie pentru anul 2014, odată cu cea de a 20-a aniversare a Anului Internațional al Familiei. Cu ocazia Zilei Internaționale a Familiei care se aniversează în fiecare an pe data de 15 mai, COFACE, Confederația Organizațiilor Familiale din Uniunea Europeană, care au peste 50 de organizații cu statut de membru din mai multe state europene, au solicitat ca anul 2014 să fie nominalizat ca „Anul European pentru Reconcilierea Vieții Profesionale cu Viața de Familie”.

Studiile și rapoartele realizate în cadrul UE au evidențiat că statele membre se confruntă cu un nivel ridicat al șomajului, cu o rată de natalitate scăzută și cu o performanță economică slabă. Toate acestea impun o combinație adecvată a politicilor familiale, sociale și de egalitate de șanse, care să răspundă acestor probleme atât la nivelul UE cât și la nivelul statelor membre și care să aibă un rol important în găsirea unor soluții viabile și durabile.

Cu această ocazie Institutul Român pentru Drepturile Omului, în colaborare cu Asociația Family Forum și Asociația pentru Națiunile Unite din România (ANUROM) a organizat în zilele de 16 și 17 ianuarie 2014 o Conferință cu tema „Oportunități și obstacole în atingerea obiectivelor reconcilierii vieții de familie cu cea profesională”, în cadrul căreia s-a evidențiat faptul că din inițiativa Institutului Român pentru Drepturile Omului din 1994, ziua de 15 mai este și Ziua Familiei Române. Cu același prilej s-au prezentat realizările Planului de Acțiune din 1994 atât la nivel național cât și internațional.

În cadrul Conferinței s-a evidențiat importanța încurajării în continuare a legislației în domeniul familiei, revizuirea ei în noua Constituție care se va elabora, având în vedere că reformarea legislației deja s-a făcut în noile Coduri de procedură civilă și penală.

Institutul Român pentru drepturile Omului își propune promovarea și consolidarea politicilor

de sprijinire a familiei, precum și intensificarea activităților în domeniul cercetării pentru a-și aduce contribuția și sprijinul în vederea elaborării de către guvern a unor politici publice privind familia, care sunt nu numai de importanță națională dar și globală în contextul agendei de dezvoltare post-2015 și al celei de a 20-a aniversări a Anului Internațional al Familiei. Inspirându-se din îndrumările ONU pe această temă, IRDO recunoaște importanța pe care activitățile sale de formare, cercetare, cooperare cu guvernul și societatea civilă precum și de organizare a unor campanii de conștientizare a opiniei publice o pot avea în sprijinirea elaborării și a implementării de către guvern a unor politici naționale axate pe binele familiei în special în domeniul combaterii sărăciei, al ocupării pieței muncii și a obținerii unui loc de muncă decent, precum și în ceea ce privește bunăstarea familiei, echilibrul dintre viața profesională și viața de familie, integrarea socială și solidaritatea între generații.

Politicile de sprijinire a familiilor sunt esențiale în combaterea și în prevenirea sărăciei și a excluziunii sociale și sunt fundamentale pentru a preveni marginalizarea familiilor. O preocupare centrală în această privință este aceea de a elabora și pune în aplicare o legislație națională care să corespundă standardelor fixate în instrumentele internaționale existente.

În dezbaterile care au avut loc pe marginea lucrărilor s-a evidențiat rolul politicilor de reconciliere care permit femeilor să creeze un echilibru între activitatea profesională și viața de familie care sunt esențiale pentru a răspunde nevoilor familiale și a celor legate de egalitatea de gen.

Unul din obiectivele strategiei EU 2020 îl reprezintă reducerea sărăciei. Oferind femeilor posibilitatea de a reconcilia viața profesională cu viața de familie, se asigură o participare mai mare a femeilor pe piața forței de muncă și în procesul decizional având un efect pozitiv nu doar asupra ratei natalității, ci și asupra economiei în ansamblu.

Conferința a avut în vedere discutarea programelor și politicilor naționale, dar și europene asupra reconcilierii vieții familiale cu

cea profesională, promovarea celor mai bune practici în domeniu.

S-a prezentat din inițiativa organizatorilor conferinței un proiect de program al activităților consacrate acestei aniversări ce urmează a se desfășura până la data de 15 mai 2014.

La eveniment au fost invitați să participe

reprezentanți ai Parlamentului, ai Guvernului ai instituțiilor de învățământ superior, ai cultelor și reprezentanți ai unor instituții și ONG-uri de drepturile omului internaționale.

Petru Emanuel Zlătescu

ROLUL PARLAMENTELOR NAȚIONALE ÎN ACTIVITATEA CONSILIULUI DREPTURILOR OMULUI AL NAȚIUNILOR UNITE

În perioada 17-18 februarie 2014, a avut loc seminarul regional cu tema „Transpunerea angajamentelor internaționale privind drepturile omului în realitățile naționale: contribuția parlamentelor la activitatea Consiliului Drepturilor Omului al Națiunilor Unite”, organizat, la inițiativa Comisiei pentru politică externă a Camerei Deputaților, de Camera Deputaților în cooperare cu Uniunea Interparlamentară.

Seminarul a avut loc la București, în contextul în care România a susținut constant, adoptarea unui cadru de cooperare între parlamentele naționale și Consiliul Drepturilor Omului al Națiunilor Unite (CDO). Aspect concretizat prin adoptarea, la 21 martie 2013, a Rezoluției privind contribuția parlamentelor naționale la activitatea CDO și la mecanismul său de Evaluare Periodică Universală.

În deschiderea lucrărilor au luat cuvântul domnul László Borbély, Președintele Comisiei de politică externă și domnul Anders B. Johnsson, Secretarul general al Uniunii Interparlamentare, care au apreciat că domeniul drepturilor omului adeseori implică discuții și decizii politice ferme, parlamentarii fiind cei care pot promova dezbateri publice pe această temă și pot solicita intervenția tuturor segmentelor societății, în acest context componența politică fiind inevitabilă. De asemenea, participanților le-a fost transmis și un mesaj din partea domnului Valeriu Zgonea, Președintele Camerei Deputaților.

Pe parcursul celor două zile au fost analizate și dezbătute în cadrul celor șase sesiuni organizate, teme precum: provocări comune în domeniul drepturilor omului identificate de

Consiliul Drepturilor Omului în statele din Europa Centrală și de Est, rolul parlamentelor în protejarea drepturilor omului la nivel național, rolul parlamentarilor în buna funcționare a mecanismului de Evaluare Periodică Universală, contribuția parlamentelor la activitatea Comitetului privind aplicarea Convenției ONU pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor, locul ocupat de drepturile omului în agenda de dezvoltare post – 2015.

La lucrări a fost invitat și Institutul Român pentru Drepturile Omului, în acest context doamna prof. univ. dr. Irina Moroianu Zlătescu, director IRDO, a subliniat rolul important pe care îl au instituțiile naționale pentru drepturile omului atât la nivel național, fiind o punte de legătură între instituțiile statului de drept și societatea civilă, cu referire la Principiile de la Belgrad privind relația dintre instituțiile naționale pentru drepturile omului și parlamente, adoptate în 2012. Cât și la nivel internațional, instituțiile naționale având o contribuție importantă în procesul de Evaluare Periodică Universală în deosebi începând cu al doilea ciclu, precum și rezoluțiile adoptate de Consiliul Drepturilor Omului, cea mai recentă fiind Rezoluția 20/14 din iulie 2012.

Recomandările oferite de participanți au vizat atât poziționarea problemei drepturilor omului pe un loc central în agenda parlamentară, precum și implicarea efectivă a parlamentelor naționale în mecanismul de Evaluare Periodică Universală.

Marius Mocanu

**SĂPTĂMÂNA ACȚIUNII EUROPENE ÎMPOTRIVA RASISMULUI,
15-23 MARTIE 2014:
„NE POTRIVIM ÎMPREUNĂ”, „DIVERSITATE = PUTERE”**

**ZIUA INTERNAȚIONALĂ DE ELIMINARE A TUTUROR FORMELOR DE
DISCRIMINARE RASIALĂ – 21 MARTIE**

Perioada 15-23 martie a marcat săptămâna acțiunii europene împotriva rasismului, săptămână în care cetățenii orașelor europene sunt invitați să ia poziție împotriva rasismului prin organizarea de evenimente care să conștientizeze opinia publică și în special tânăra generație cu privire la pericolul pe care îl reprezintă rasismul în context internațional. Cu această ocazie, Institutul Român pentru Drepturile Omului a organizat o serie de manifestări (seminarii, dezbateri, mese rotunde) și a desfășurat o amplă campanie de conștientizare în rândul tineretului din școli și universități, precum și în instituțiile publice din București și din țară.

Pe data de 21 martie, cu ocazia Zilei Internaționale de eliminare a tuturor formelor de discriminare rasială, IRDO a organizat la sediul său din București, în colaborare cu Asociația pentru Națiunile Unite din România (ANUROM), IDEF, Clubul de la Cheia „Victor Dan Zlătescu” și Catedra UNESCO pentru drepturile omului, democrație, pace și toleranță – Universitatea de Nord din Baia Mare o masă rotundă pe tema „Să spunem NU rasismului” la care au participat reprezentanți ai guvernului, organizații neguvernamentale, tineri, studenți și doctoranzi. Prof. univ. dr. Irina Zlătescu a subliniat conceptul de diversitate precizând că ne autodefinim nu numai prin naționalitate, apartenență etnică, religie sau cultură ci și prin apartenența la comunitate, motiv pentru care integrarea socială este un factor decisiv al încrederii în sine și al exercitării drepturilor omului. Potrivit campaniei din acest an, diversitatea poate apărea chiar și în cadrul unui grup omogen. Dar important este să ne potrivim împreună formând o comunitate unită, deviză ce apare pe unul dintre afișele campaniei din acest an, care a ales să illustreze globul pământesc sub forma unui joc de puzzle – fiecare dintre noi fiind o piesă importantă din acest puzzle. Campanie subliniază faptul că fiecare individ este important și are un rol pe planetă, care nu trebuie minimalizat în contextul diferitelor

identități culturale.

S-a discutat pe larg problema rasismului și a discriminării în cadrul unei ample dezbateri pe tema recentei publicații IRDO „Nediscriminare, autonomie, incluziune”. Totodată, s-a dezbătut pe tema importanței respectării diversității, subliniindu-se în mod special rolul crescând al rețelelor de socializare, care vin în sprijinul migrantilor și al refugiaților combătând naționalismul, rasismul și neofascismul.

În județul Prahova, cu sprijinul Institutului Român pentru Drepturile Omului, Fundația Adolența din Ploiești a inițiat o serie de manifestări de combatere a rasismului și a discriminării: concurs de eseuri, reportaje, desene, ateliere de lucru, adevărate campanii de raliere la mișcările europene și mondiale ale copiilor și tinerilor. Campania s-a desfășurat sub competența îndrumare a cadrelor didactice având ca teme „Ne potrivim împreună”, „Diversitate = Putere”.

Institutul Român pentru Drepturile Omului a încurajat în mod special această campanie de conștientizare în rândul tineretului, deoarece, în eforturile sale de a realiza o educație elevată în domeniul drepturilor omului, a considerat din totdeauna că este extrem de important ca tinerii să fie implicați în acest tip de acțiuni. Ei vor lua parte la dezbaterile de mâine și la luări de decizii într-un viitor nu prea îndepărtat și tocmai de aceea este necesar să cunoască de pe acum felul în care trebuie să își asume rolul în luarea deciziilor, să capete încredere în sine și capacitatea de a-și exprima părerile cu curaj. În acest an tinerii au fost considerați cel mai important segment al publicului țintă pentru care s-a desfășurat campania săptămânii europene împotriva rasismului. Numai printr-o educație pentru drepturile omului poate fi prevenită orice manifestare de ură, dispreț sau discriminare. O educație adecvată va avea ca rezultat încetarea unor astfel de manifestări și înăbușirea lor încă înainte de a lua ființă din motive de reînviere a unor atitudini rasiste de excluziune socială sau datorită apariției unor influențe nefaste.

Fundația a angrenat mai multe unități de învățământ din Ploiești în această campanie desfășurată sub egida IRDO: Colegiul Național „Mihai Viteazul”, Școala „I. A. Bassarabescu”, Colegiul Național „Jean Monet”, Universitatea de Petrol și Gaze, Palatul Copiilor, Colegiul Național „I. L. Caragiale” și Colegiul Național „Spiru Haret”. De asemenea, Școala nr. 190, „Maria Peneș” din București, s-a alăturat acestei campanii.

Concursurile de eseuri și de desene au avut tema „Suntem potriviți împreună”. Tinerii au fost invitați să participe în mod interactiv și

creativ luând atitudine împotriva manifestărilor sau a gesturilor care induc ideea discriminării și a rasismului în mediul în care își desfășoară activitatea, în existența lor cotidiană. Prin intermediul IRDO alături de afișele de conștientizare li s-au oferit și câteva repere de detectare a rasismului și a discriminării alegându-se o serie de subiecte de dezbatere având ca temă disprețul față de semenii noștri, atitudini de discriminare și manifestări ale rasismului.

Daniela Albu

21 MARTIE 2014 – ZIUA DE CONȘTIENTIZARE A SINDROMULUI DOWN „DREPTURI ȘI VIAȚĂ DE CALITATE PENTRU PERSOANELE CU SINDROM DOWN”

Vineri, 21 aprilie 2014 cu ocazia *Zilei de conștientizare a Sindromului Down*, la sediul Institutului Român pentru Drepturile Omului (IRDO), s-a desfășurat masa rotundă cu tema **„Drepturi și viață de calitate pentru persoanele cu Sindrom Down”**

La eveniment au participat reprezentanți ai societății civile, Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, cadre didactice universitare, cercetători, doctoranzi și masteranzi.

În cuvântul său de deschidere, d-na prof. univ. dr. Irina Moroianu Zlătescu, directorul IRDO, a subliniat rolul pe care-l presupune Ziua Mondială a Sindromului Down, acela de a promova conștientizarea și înțelegerea acestei afecțiuni și a problemelor asociate, dar mai ales de a mobiliza sprijin și recunoașterea demnității, drepturilor și bunăstării persoanelor cu Sindrom Down.

Decizia de a marca oficial o zi dedicată Sindromului Langdon – Down¹ aparține Organizației internaționale a persoanelor cu sindromul Down (Down Syndrome International – DSI), astfel că, manifestările dedicate acestei zile, începute în anul 2006, au devenit, cu fiecare ediție, tot mai numeroase și mai ample.

Organizația Națiunilor Unite a recunoscut, pentru prima dată în 2012, marcarea Zilei

Mondiale a Sindromului Down, organizând Conferința cu tema „Construindu-ne viitorul”, la sediul său din New York, SUA. Această zi a fost recomandată pentru a fi marcată în toate țările membre ONU prin organizarea de activități și evenimente care să contribuie la ridicarea gradului de conștientizare a ceea ce reprezintă Sindromul Down.

Națiunile Unite subliniază importanța educației, a unei îngrijiri medicale corespunzătoare, precum și necesitatea unui sprijin din partea comunității. Persoanele cu Sindrom Down pot obține o calitate optimă a vieții, prin grija părintească, prin îndrumare medicală și prin sistemele de sprijin bazate pe comunitate. Acest lucru facilitează integrarea lor în societate și atingerea potențialului lor personal.

Potrivit ONU, incidența Sindromului Down este între 1 din 1000 până la 1 din 1100 de nou-născuți vii la nivel mondial, provocând dizabilitate intelectuală și fizică, precum și problemele medicale asociate. Sindromul Down este o dispunere cromozomială naturală, care a făcut parte întotdeauna din condiția umană, fiind universal prezent în toate națiunile, genurile și mediile socio-economice, deși există o mare variație a acestei incidențe în întreaga lume. „Sindrom” reprezintă o suită de semne și caracteristici, iar „Down” provine de la numele medicul englez John Langdon Haydon Down, primul care a descris sindromul în 1866, cu

¹ World Down Syndrome Day/Journée Mondiale de la Trisomie 21

aproximativ 100 de ani înainte ca acest cromozom suplimentar să fie descoperit.

Moderatorul dezbaterii, d-na prof. univ. dr. Irina Moroianu Zlătescu a amintit preocupările IRDO în ceea ce privește protecția drepturilor persoanelor cu dizabilități, în special cele ce decurg din calitatea pe care acesta o are ca mecanism independent de promovare, protejare și monitorizare a implementării Convenției ONU pentru persoanele cu dizabilități. Astfel, a fost adusă în discuție lucrarea cu tema „Evoluția protecției și promovării drepturilor persoanelor cu dizabilități în România”, elaborată de IRDO în anul 2013, ce își propune să ofere o imagine asupra modului în care sunt respectate drepturile persoanelor cu handicap în România, procedându-se la o analiză obiectivă a modului în care prevederile *Convenției* se reflectă în legislația românească, dar și a modului în care acestea sunt respectate, în acest sens urmărindu-se cu precădere rapoarte, studii, puncte de vedere exprimate de actori relevanți, experiențele de bună practică, din domeniu. În lucrare sunt rezumate informații privind situația persoanelor cu handicap din România, sunt prezentate date cu privire la măsuri adoptate, programe specifice derulate și acte normative în vigoare cu privire la drepturile persoanelor cu handicap.

Dezbaterile din cadrul evenimentului s-au concentrat asupra drepturilor persoanelor cu dizabilități și modul în care acestea sunt respectate, evidențiindu-se o serie de aspecte care necesită o atenție deosebită din partea decidenților. Este vorba, în primul rând de adoptarea unei strategii naționale în domeniul dizabilității, la elaborarea căreia trebuie implicată societatea civilă, în special persoanele cu dizabilități și organizațiile care le reprezintă și care trebuie să țină cont de prevederile Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPD). Ar trebui avute în vedere acțiuni ce vizează în primul rând cadrul juridic general. Aceasta presupune (re)definirea scopului politicilor sociale din domeniu, în acord cu prevederile CDPD – *Promovarea, protejarea și asigurarea exercitării depline și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități și promovarea respectului pentru demnitatea lor intrinsecă* – deci, modificarea/completarea art. 50 din

Constituția României și a art. 1 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități:

Un alt aspect important care vizează cadrul juridic general ar fi cel legat de recunoașterea capacității juridice a persoanelor cu dizabilități ceea ce presupune, pe de o parte, reglementarea, în cadrul politicilor sociale din domeniu a serviciilor juridice adaptate pentru a asigura egalizarea șanselor în ceea ce privește asistența juridică și, pe de altă parte, modificarea legislației, astfel încât să se poată asigura recunoașterea capacității juridice a persoanelor cu dizabilități, dreptul egal al persoanelor cu dizabilități de a deține sau moșteni proprietăți, de a-și gestiona propriile venituri și de a avea acces egal la împrumuturi bancare, ipoteci și alte forme de credit financiar și se vor asigura că persoanele cu dizabilități nu sunt deposedate în mod arbitrar de bunurile lor.

O altă problemă adusă în discuție a fost legată de dreptul persoanelor cu dizabilități de a-și întemeia o familie – Codul civil actual interzice căsătoria alienatului mintal și debilului mintal, indiferent dacă aceștia sunt sau nu puși sub interdicție. Alienatul sau debilul mintal nu se poate căsători nici măcar în momentele de luciditate pasageră.

Dezbateri intense au continuat și pe tema garantării și respectării dreptului la educație, evidențiind în primul rând nevoia definirii în legislația specifică (Legea nr. 448/2006 și Legea nr. 1/2011) a conceptului „educație incluzivă” și renunțarea la „învățământul special integrat”. Este nevoie deci de o regândire a politicilor educaționale astfel încât persoanele cu dizabilități să primească sprijinul necesar, în cadrul sistemului educațional, pentru a li se facilita o educație efectivă. Acestea trebuie să presupună măsuri eficiente de sprijin individualizat în amenajarea mediului care să maximizeze progresul școlar și socializarea în conformitate cu obiectivul de integrare deplină, inclusiv adaptarea rezonabilă a condițiilor la nevoile individuale. Persoanele cu dizabilități trebuie încurajate să-și dezvolte competențe care să le faciliteze participarea deplină și egală la procesul de învățământ și ca membri ai comunității.

În ceea ce privește respectarea dreptului la muncă al persoanelor cu dizabilități, cadrul legislativ din România trebuie dezvoltat – ar

trebui început cu modificarea articolului din Codul Muncii cu privire la interzicerea încadrării în muncă a persoanelor puse sub interdicție judecătorească.

Cu privire la dreptul la protecție socială al persoanelor cu dizabilități, s-a evidențiat nevoia de recunoaștere de către politicile sociale din domeniul dizabilității a rolului compensator al indemnizației acordată persoanei cu handicap în conformitate cu prevederile art. 58 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, ceea ce presupune completarea în acest sens a actului normativ menționat.

Un aspect deosebit de important adus în discuție se referă la necesitatea stabilirii modalităților prin care persoanele cu dizabilități pot depune plângeri cu privire la respectarea drepturilor omului și a prevederilor legale existente.

De asemenea, s-a subliniat nevoia îmbunătățirii datelor despre dizabilitate prin elaborarea de metodologii pentru colectarea datelor standardizate cu privire la persoanele cu

dizabilități.

O problemă care ar trebui să preocupe întreaga societate o reprezintă creșterea gradului de conștientizare și înțelegere a dizabilității, pentru că, o societate incluzivă se bazează pe respect și înțelegere. De aceea, este importantă îmbunătățirea nivelului de înțelegere publică a dizabilității. Guvernul, organizațiile neguvernamentale, cu implicarea presei trebuie să aibă în vedere desfășurarea de campanii al care să aibă drept obiectiv schimbarea atitudinilor.

În încheierea evenimentului, d-na prof. univ. dr. Irina Moroianu Zlătescu a precizat că acceptarea discriminării pe criteriu de handicap este adânc înrădăcinată în multe societăți dar se bazează în mare parte pe ignoranță, nu rea credință; punerea în aplicare a Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități presupune, pe lângă resurse financiare și angajament, creativitate și colaborare, aspecte cheie explorate în cadrul raportului și care necesită o atenție imediată.

Anna Maria Cun Neagoe

ZIUA MONDIALĂ A APEI 22 MARTIE 2014

Anual în lume la data de 22 martie se sărbătorește Ziua Mondială a Apei cu scopul de a marca importanța și rolul acestei resurse în dezvoltarea socio-economică planetară. Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite a anunțat perioada 2005-2015 drept Deceniu Internațional „Apă pentru viață” în scopul ridicării nivelului de informare referitor la problemele acvatice și crearea condițiilor pentru realizarea programelor și proiectelor referitoare la problematica apelor, pentru atingerea scopurilor stipulate la nivel mondial din punct de vedere a problemelor acvatice.

Acțiunile care marchează Ziua Mondială a Apei în anul 2014 se desfășoară sub genericul „**Apa și energia**” actualitatea lor fiind în strânsă legătură cu problemele cu care se confruntă omenirea, iar eforturile întreprinse până acum de majoritatea statelor au fost insuficiente. Organizația Națiunilor Unite, în strânsă colaborare cu statele membre și alte părți interesate, vor întreprinde măsuri pentru a atrage

atenția asupra legăturii între apă și energie, abordând, în special inechitățile, mai ales pentru populația din țări și zonele rurale sărace, care supraviețuiesc fără acces la apă potabilă sigură, canalizare corespunzătoare, hrană suficientă și servicii energetice.

Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Asociația Română pentru Drepturile Omului la un Mediu Sănătos, Asociația pentru Națiunile Unite din România (ANUROM) și Asociația Clubul de la Cheia a organizat vineri 22 martie 2014, cu ocazia Zilei Mondiale a Apei, o masă rotundă cu tema „**Apă curată pentru o lume sănătoasă!**”, având ca scop sensibilizarea opiniei publice și a factorilor de resort privind importanța apei pentru viață și gestionarea durabilă a resurselor de apă potabilă.

În cadrul lucrărilor prezentate s-a evidențiat necesitatea protejării cantitative și calitative a apelor, precum și rolul, îndatoririle și responsabilitățile celor cu atribuții în întreținerea, valorificarea și protejarea surselor

de apă. De asemenea, s-a subliniat și rolul pe care îl are apa ca sursă de energie regenerabilă de cea mai mare importanță atât pentru țări dezvoltate, puternic industrializate, cât și pentru țările sărace. Amenajările energetice sunt importante atât în plan economic cât și din punct de vedere ecologic, realizarea lor oferind o serie de beneficii, prin atenuarea undelor de viitură și de protecție împotriva inundațiilor, asigurarea alimentării cu apă potabilă și industrială, irigații, etc.

În dezbaterile care au urmat pe marginea lucrărilor prezentate, s-a scos în evidență relația dintre om și viață, dintre accesul la apă și sănătatea vieții unui om, a unei familii, a unei comunități sau a unei societăți care este vitală pentru dezvoltarea unei națiuni.

Tema aleasă în acest an pentru Ziua Mondială a Apei îndeamnă la o mai strânsă cooperare între factorii implicați în domeniu, vizând cuplarea cerințelor crescânde de energie

cu gestiunea durabilă a resurselor de apă – în cadrul unei economii ecologice. Puterea hidro joacă un rol important și stabil în furnizarea de cantități mari și sigure de energie „verde”. Prin promovarea acestei teme se trage un semnal de alarmă asupra creșterii consumului de apă și de energie, componente de bază ale vieții, dezvoltării economice și progresului uman, punându-se în evidență interdependența celor două resurse.

Cooperarea în domeniul apei este crucială pentru conservarea resurselor de apă, pentru a asigura durabilitatea acestora și a proteja mediul.

La manifestare au participat, cercetători, profesori universitari, studenți, reprezentanți în domeniul mediului, colaboratori, reprezentanți ai unor organizații guvernamentale și neguvernamentale cu preocupări în domeniu.

Olivia Florescu

DIN ACTIVITATEA AGENȚIEI PENTRU DREPTURI FUNDAMENTALE A UNIUNII EUROPENE (FRA)

În perioada 16-17 ianuarie 2014 FRA a fost facilitatorul celei de a doua ediții a Colocviului internațional privind elaborarea de politici din cadrul Biroului Regional European al Înaltului Comisariat pentru Drepturile Omului. Titlul acestui colocviu a fost „Repartizarea de locuințe în mod segregat pentru populația romă – o provocare la adresa respectării drepturilor omului”.

În data de 16 ianuarie 2014, Directorul FRA, dl. Morten Kjaerum s-a întâlnit cu cei trei reprezentanți ai OSCE pe probleme de toleranță și nediscriminare, la sediul Agenției din Viena, pentru un schimb de informații cu privire la sferele lor de activitate în domeniu și coroborarea acestor activități.

De asemenea, reprezentanți ai FRA au vorbit despre discriminarea multiplă în domeniul sănătății cu ocazia unui seminar organizat de Grupul de Lucru pe probleme de sănătate al Parlamentului European pe 22 ianuarie 2014.

În cadrul unei întruniri a Comisiei pentru Libertăți Civile, Justiție și Afaceri Interne a Parlamentului European, FRA a prezentat

activitatea privind infracțiunile motivate de ură și a discutat gradul de gravitate al delictelor motivate de ură comise împotriva minorităților, precum și efectele pe care astfel de acte le pot avea asupra victimelor și asupra comunităților din care acestea provin. Prezentarea FRA a venit și cu propuneri cu privire la viitoare căi de acțiune pentru o mai bună identificare și combatere a delictelor și a crimelor motivate de ură pe teritoriul UE.

În cursul lunii ianuarie 2014, Agenția a publicat doi noi rapoarte cu privire la protecția datelor. Primul raport analizează accesul la căile de atac în domeniul protecției datelor cu caracter personal în statele membre ale UE, iar cel de al doilea reprezintă un ghid cu privire la legislația privind protecția datelor în UE, document elaborat în colaborare cu Consiliul Europei. Primul document oferă un tablou al cadrului legal și al procedurilor pe care oamenii le pot folosi în cazul unei violări a drepturilor lor din domeniul protecției datelor cu caracter personal. Acest raport s-a lansat pe 27 ianuarie, în ajunul Zilei UE privind protecția datelor.

Manualul este primul ghid complet în domeniul legislației europene cu privire la protecția datelor și ia în considerare jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene. Acesta se adresează și juriștilor care nu sunt specialiști în domeniu, judecătorilor, autorităților naționale care se ocupă cu protecția datelor. Rapoartele au fost lansate cu ocazia celei de a 7-a ediții a Conferinței Internaționale privind Confidențialitatea și Protecția Datelor Informatice, care a avut loc la Bruxelles în perioada 22-24 ianuarie 2014.

Directorul FRA a luat cuvântul în data de 30 ianuarie 2014 în cadrul Conferinței europene la nivel înalt „O Europă deschisă și sigură – ce urmează?”. Conferința, ca parte a procesului de consultare post-Stockholm a avut ca scop să stabilească liniile directoare viitoare a UE pentru afacerile interne. Directorul Agenției a discutat principalele probleme de securitate cu care se va confrunta spațiul european în următorii 10 și 15 ani, în cadrul seminarului intitulat „Securitatea internă – strategie în acțiune”.

Pe 12 februarie 2014, FRA a luat parte la Bruxelles la un eveniment în cadrul căruia s-a discutat rolul actual și viitor al UE în protejarea și promovarea drepturilor copilului la nivel intern și extern. În timpul evenimentului UNICEF și Everychild au diseminat noul raport „Eliberați drepturile fiecărui copil din orice colț al lumii, înaintând împreună cu UE”, raport la care a contribuit și FRA:

Pe data de 13 februarie 2014, FRA în calitate de președinte al Forumului consultativ Frontex a fost invitată la Comisia pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne din cadrul Parlamentului European. Subiectul a fost soluționarea reclamațiilor individuale cu privire la încălcările de drepturilor fundamentale care rezultă din activitățile Frontex. Ombudsmanul European Emily O'Reilly și directorul executiv Frontex Ilkka Laitinen au fost de asemenea prezenți.

Tot în această perioadă a avut loc la Bruxelles întâlnirea anuală a Directorilor și a Directorilor Administrativi ai Agențiilor UE, 13 februarie 2014, întâlnire la care a luat parte și Directorul FRA, dl. Morten Kjørum în

contextul preluării oficiale de către FRA a Președinției rețelei Agențiilor UE, în martie.

În 17 februarie, 2014, Directorul FRA a adresat un discurs de deschidere în cadrul evenimentului „Aceeși dragoste, aceleași drepturi”, care a avut loc la Institutul Karl-Renner din Viena. El a vorbit despre situația actuală a persoanelor din comunitatea LGBT din UE, după care a luat parte la grupul de lucru pe tema egalității pentru persoanele din comunitatea LGBT.

În perioada 19-20 februarie 2014, FRA a găzduit cea de a 4-a întâlnire a grupului ad-hoc de lucru al statelor membre FRA pe tema integrării populației rome. S-au reunit cu această ocazie, punctele naționale de contact ale romilor precum și reprezentanți ai Comisiei Europene, Comitetul Științific al FRA, Eurostat, Eurofund, PNUD, Consiliul Europei precum și Granturile Norvegiene și SEE. Întrunirea s-a axat pe dezvoltarea unui cadru de indicatori privind integrarea populației rome în contextul Cartei Drepturilor Fundamentale și în consens cu Strategia Europa 2020. Întâlnirea a oferit prilejul tuturor participanților să facă schimb de experiență și să discute abordările existente privind monitorizarea progresului în ceea ce privește integrarea populației rome.

Întrunirea experților din cadrul testelor preliminare EU-MIDIS II a avut loc între 20 și 21 Februarie 2014 la sediul FRA. Au participat 8 experți externi recunoscuți nu numai pe probleme de monitorizare a minorităților etnice și a populației de imigranți, ci și în domeniul testării și al studiilor comparative. Aceștia au luat parte la grupul de lucru al experților. Întrunirea s-a axat pe chestionarul testului preliminar EU-MIDIS II, și în special pe acele secțiuni ale chestionarului dedicate experiențelor de discriminare, victimizare și integrare socială. Evaluarea experților privind conținutul chestionarului, tehnicile de testare a cunoștințelor și alte metodologii vor contribui la îmbunătățirea și finalizarea chestionarului testului preliminar. Acest chestionar va fi folosit la interviurile de evaluare cognitivă a unor minorități etnice sau a imigranților din 8 state membre UE și va ajuta la elaborarea chestionarului final EU-MIDS II.

În data de 21 februarie, 2014, FRA a luat

parte la un Seminar organizat de către Rețeaua națională italiană a Ombudsmanilor la nivel regional și de Centrul pentru Drepturile Omului din Padova, pentru a discuta abordarea integrată a dimensiunii drepturilor fundamentale.

Pe 28 Februarie la Viena, FRA a prezentat la rezultatele preliminare ale proiectului său pentru participarea politică a persoanelor cu dizabilități în cadrul Conferinței „Proiectul Zero”. Cu această ocazie Agenția a găzduit sub egida conferinței și un seminar pe tema înlăturării barierelor care împiedică persoanele cu dizabilități să participe la vot, seminar pe parcursul căruia FRA a comunicat rezultatele cercetărilor sale recente privind unele dintre piedicile pe care le întâmpină persoanele cu dizabilități atunci când încearcă să își exercite dreptul la vot. Comunicarea rezultatelor cercetării FRA va fi urmată de prezentări ale Fundației Internaționale pentru Sisteme Electorale despre manualul FRA pentru promovarea participării politice a persoanelor cu dizabilități.

În perioada 3-4 martie 2014, FRA a susținut o prezentare despre delictele și crimele motivate de ură, cu ocazia unui seminar despre rasism și xenofobie, organizat de Filiala de Învățământ a Direcției Generale Spaniole a Gărzii Civile din Madrid. La seminar au participat numeroși profesori din centrele de învățământ ale Gărzii Civile din Spania.

Comisia Adunării Parlamentare a Consiliului Europei pe probleme de egalitate și ne discriminare a vizitat FRA pe 4 martie 2014 și a purtat discuții cu Directorul și cu personalul FRA despre munca ambelor organizații în domeniul non-discriminării și al egalității. Printre temele de discuție s-au numărat și modalitățile de dezvoltare a unei cooperări viitoare cu FRA, precum și activitatea Comisiei privind nediscriminarea. De asemenea, FRA a prezentat proiectele sale relevante din domeniul discriminarea și egalitatea.

Agencia pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene a prezentat concluziile studiului său intitulat: „Violența împotriva femeilor: o anchetă la nivelul UE”, în cadrul Conferinței la nivel înalt – „Violența împotriva femeilor în UE: abuzul acasă, la locul de muncă,

în public și pe internet”. Evenimentul a fost organizat în cooperare cu Președinția Elenă a Consiliului Europei, și a avut loc la Bruxelles, în data de 5 martie. Cu acest prilej, FRA a comunicat rezultatul cercetărilor celui mai amplu sondaj al său privind violența împotriva femeilor. Conferința a reunit factori de decizie și practicieni care au discutat rezultatele cercetărilor lor și importanța acestora pentru UE și pentru oamenii politici din statele membre. Aproximativ 250 de reprezentanți ai unor instituții și organisme UE, ai unor organizații internaționale, ai guvernelor și parlamentelor statelor membre, precum și ai instituțiilor naționale de drepturile omului și ai societății civile au participat activ la această Conferință.

În perioada 6-7 martie, FRA a luat parte la o reuniune a experților în găsirea familiilor și a minorilor, organizată la Valetta, Malta, de către Biroul European de Sprijin pentru Azil (EASO). Reuniunea a inclus ateliere de lucru cu privire la terminologia folosită pentru a exprima găsirea, identificarea familiilor, la cartografierea practică, precum și la înființarea unei rețele EASO pentru minori. Alături de experții din statele membre UE au participat și reprezentanți ai UNHCR, CICR, UNICEF, ECRE, Salvați Copiii și Nidos.

Institutul Universității Europene din Florența a organizat în data de 7 martie un seminar a organizat în data de 7 martie un seminar la nivel înalt, pe tema „Migranții și minoritățile: realizarea unui cadru legislativ al drepturilor pentru toți”. Cu această ocazie, un proiect de document cu privire la migranți și minorități a fost discutat și dezbătut de către experți și factori de decizie din cadrul instituțiilor internaționale.

În perioada 10-11 martie, a avut loc cea de a 24-a întâlnire a Comitetul Științific al FRA, în cadrul căreia s-au discutat evenimentele și rapoartele recente, Comitetul a analizat și stadiul în care se află Raportul anual al FRA și Planul de Lucru pentru 2016. În cea de a doua zi s-au discutat diverse teme precum, societatea informațională, societățile inclusive, cercetări relevante ale FRA în domeniul politicilor UE.

O masă rotundă pe tema Agențiilor UE în peisajul european a avut loc pe 12 martie, la Viena. FRA și-a luat oficial în primire rolul de Președintă a Rețelei Agențiilor UE în data de 1

martie, 2014. Ceremonia preluării oficiale a mandatului a avut loc cu ocazia acestei mese rotunde la nivel înalt din 12 martie.

În perioada 12-14 martie 2014, FRA a participat la Adunarea Generală Anuală a Rețelei Europene a Instituțiilor Naționale de Drepturile Omului și la cea de a 27-a Adunare a Comitetului Internațional de Coordonare al Instituțiilor Naționale pentru promovarea și protejarea drepturilor omului (ICC27), evenimente care au avut loc la Geneva.

Totodată, Directorul FRA a participat la conferința interparlamentară italiană, care a avut loc la Roma în perioada 13-14 martie. Tema conferinței a fost „Ce semnifică Europa: creștere economică, locuri de muncă și drepturi: va putea Uniunea Europeană să se ridice la înălțimea așteptărilor?”. Conferința a fost găzduită împreună de către Președinția Parlamentului italian și elen.

FRA a adresat un discurs în cadrul celei de a 26-a sesiuni a Congresului Autorităților Locale și Regionale din Consiliul Europei, care a avut loc pe 25 martie 2014. Discursul FRA s-a axat pe bunele practici pentru implementarea drepturilor omului la nivel local și regional în statele membre ale Consiliului Europei dar și în alte țări.

În perioada 25-26 martie, FRA a luat parte la grupul de lucru Eurostat pe tema delictelor și a

statisticilor de justiție penală. Reprezentanți ai institutelor naționale de statistică vor discuta reglementările de colectare a datelor precum și necesitățile Eurostat și ale Direcției Generale a Afacerilor Interne și Justiției a Comisiei Europene. Cu această ocazie s-au trecut în revistă progresul și metodele folosite pentru colectarea datelor statistice existente și s-au discutat obiectivele viitoare. FRA a prezentat grupului de lucru cercetările sale recente în acest domeniu și în special sondajul FRA pe tema violenței împotriva femeilor.

O întâlnire pentru pregătirea cursului de formare pilot „Educația privind Holocaustul și drepturile omului pentru oficialii UE” a avut loc la Bruxelles pe 31 martie 2014. Cu această ocazie s-au discutat programele de formare și s-a revizuit materialul de curs. Obiectivul principal a fost de a alcătui un program în conformitate cu rolurile și responsabilitățile personalului Comisiei Europene din Direcțiile Generale pentru Justiție și Comunicare. Oficialii UE ar trebui să reflecteze asupra trecutului în relație cu experiența lor de muncă cotidiană, pentru a putea elabora mai bine un complex de criterii privind drepturile fundamentale atunci când lucrează în slujba UE și tocmai acesta este și scopul acestui program de formare.

Daniela Albu

NOTE, CRONICI, RECENZII

PERSPECTIVE INTERNAȚIONALE ASUPRA LEZIUNILOR MĂDUVEI SPINĂRII, ORGANIZAȚIA MONIDALĂ A SĂNĂTĂȚII, 2013, 231 PAGINI

Lucrarea, elaborată în decembrie 2013 de Organizația Mondială a Sănătății și Societatea Internațională a Măduvei Spinării (SIMS) își propune două obiective: colectarea și analiza informațiilor despre leziunea măduvei spinării, în special despre epidemiologia, serviciile, intervențiile și politicile relevante, împreună cu cele despre experiențele pe care persoane cu leziune de coloană vertebrală, din întreaga lume, le-au avut de-a lungul vieții și, respectiv, formularea de recomandări pentru acțiune, pornind de la aceste date, recomandări care să fie în concordanță cu aspirațiile privind

inclusiunea și participarea, așa cum sunt ele prevăzute în *Convenția privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități*.

Cu privire la primul obiectiv – colectarea și analiza informațiilor despre leziunea măduvei spinării, lucrarea arată că este vorba despre o afecțiune complexă ce produce schimbări majore în viața unei persoane. Aceasta presupune vătămarea măduvei spinării în urma unei traume – cum ar fi un accident rutier – sau a unei boli non-traumatice ori degenerări – cum este în cazul tuberculozei (TBC) și include, de la noul născut cu spina

bifida, la muncitorul din construcții care cade de pe schelă, la victimele conflictelor sau violențelor armate și la persoanele vârstnice la care această afecțiune se instalează în urma osteoporozei sau a unei tumori.

Leziunile măduvei spinării au consecințe costisitoare, atât pentru indivizi, cât și pentru societate: oamenii devin dependenți, sunt excluși de la educație și au șanse mai mici să se angajeze; cea mai gravă situație este dată de riscul de deces prematur.

Astfel, leziunile măduvei spinării reprezintă o provocare în termeni de sănătate publică și de drepturi ale omului – prin politici corespunzătoare, persoanele cu această afecțiune pot trăi, se pot dezvolta și pot contribui la viața comunității. Ele sunt persoane cu dizabilități și trebuie să beneficieze de aceleași drepturi ale omului și respect ca toate celelalte persoane.

Odată ce sunt rezolvate cerințele imediate referitoare la starea de sănătate a persoanelor cu leziuni a măduvei spinării, barierele sociale și de mediu reprezintă principalele obstacole în calea funcționării și includerii în societate: este esențial să ne asigurăm că serviciile de sănătate, educația, transportul și angajarea sunt disponibile și accesibile persoanelor cu această afecțiune.

În lucrare se ajunge la o serie de recomandări în domeniu, precum: îmbunătățirea răspunsului sectorului medical la cazurile de leziuni ale măduvei spinării; motivarea persoanelor cu leziuni ale măduvei spinării și a familiilor acestora; contestarea atitudinilor negative față

de persoanele cu leziuni ale măduvei spinării; asigurarea accesibilității clădirilor, mijloacelor de transport și a informației, aspect ce necesită: standarde de accesibilitate la nivel național, cu statut executoriu; susținerea angajării și auto-angajării; promovarea cercetărilor și colectării de date corespunzătoare; implementarea recomandărilor – necesită implicarea diverselor sectoare – sănătate, educație, protecție socială, muncă, transport și locuințe – și diferiților actori – guverne, organizații ale societății civile (inclusiv organizații ale persoanelor cu dizabilități), specialiști, sectorul privat, persoane cu leziuni medulare și familiile lor. Sectoarele și actorii trebuie să lucreze împreună, deoarece munca în echipe multidisciplinare mărește la maximum rata succesului. Este esențial ca țările să își modeleze activitățile în funcție de contextul lor specific. În cazul țărilor care au limitări cauzate de constrângeri financiare, anumite activități prioritare, în special cele care necesită asistență tehnică și consolidarea capacității, trebuie incluse în cadrul cooperărilor internaționale.

Leziunea măduvei spinării poate fi prevenită, persoanele afectate pot supraviețui și această problemă medicală nu trebuie să excludă sănătatea și includerea socială. Însă, pentru a atinge acest scop, acțiunea guvernelor și a celorlalți actori implicați este o urgență, altfel această afecțiune va rămâne, mult prea des, echivalentul unei catastrofe.

Anna Maria Cun Neagoe

VI. REMEMBER

ACTIVITĂȚI PROPRII SAU ÎN COLABORARE

Conferința cu tema „Dreptul la cetățenie în România: Istoric. Practica. Legislație și Etică” organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Asociația pentru Națiunile Unite din România și Catedra UNESCO pentru drepturile omului, democrație, pace și toleranță (8 ianuarie 2014)

Conferința cu tema „Știința și codificarea drepturilor omului” organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Catedra UNESCO pentru drepturile omului, democrație, pace și toleranță, Asociația pentru Națiunile Unite din România și Asociația Română pentru Libertate Personală și Demnitate Umană (10-12 ianuarie 2014)

Masă rotundă cu tema „2014 – Anul Internațional al Familiei”, organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Asociația pentru Națiunile Unite din România, Asociația pentru Promovarea Drepturilor Familiei – Family Forum, Asociația Clubul de la Cheia “Victor Dan Zlătescu”, Asociația Română pentru Drepturile Femeii și Asociația Română pentru Libertate Personală și Demnitate Umană (16 ianuarie 2014)

Seminar cu tema „Ziua Internațională de Comemorare a Holocaustului” organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Universitatea Ecologică din București, Catedra UNESCO pentru drepturile omului, democrație, pace și toleranță și Asociația pentru Națiunile Unite din România (27 ianuarie 2014)

Dezbateri privind prevederile O.G. 1/2014 cu referire la integrarea socială a străinilor care au dobândit o formă de protecție sau un drept de ședere în România, precum și a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European, organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Asociația pentru Națiunile Unite din România, Asociația Clubul de la Cheia, Asociația Română pentru Libertate Personală și Demnitate Umană și Asociația Română pentru Drepturile Femeii (29 ianuarie 2014)

Curs de formare cu tema „Educație pentru drepturile omului și ale copilului”, organizat

pentru cadrele didactice și didactic-auxiliare din învățământul preuniversitar de Casa Corpului Didactic București în parteneriat cu Ministerul Educației Naționale și Institutul Român pentru Drepturile Omului de Ministerul Educației și Cercetării (31 ianuarie 2014)

Conferința cu tema „Mecanisme europene de protecție a drepturilor omului” organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Universitatea Ecologică – Facultatea de Drept și Școala Națională de Studii Politice și Administrative – Facultatea de Administrație Publică (11 februarie 2014)

Conferința cu tema „Justiția socială și criza economică”, organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Asociația pentru Națiunile Unite din România, Asociația Română pentru Drepturile Femeii și Asociația pentru Promovarea Drepturilor Familiei – Family Forum cu ocazia Zilei Mondiale a Dreptății Sociale (19 februarie 2014)

Seminar cu tema „Limbile locale pentru cetățenie globală: focus pe știință”, tema aleasă pentru acest an de UNESCO pentru celebrarea Zilei Internaționale a Limbii Materne, organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Catedra UNESCO pentru drepturile omului, democrație, pace și toleranță, Școala Națională de Studii Politice și Administrative și Asociația pentru Națiunile Unite din România (21 februarie 2014)

Recital de poezie și distribuire pliante informative, în stația de metrou Unirea, cu ocazia Zilei Internaționale a Limbii Materne, organizate de Comisia Națională a României pentru UNESCO, Institutul Român pentru Drepturile Omului și Asociația „Family Forum” (21 februarie 2014)

Spectacolul „Cuvânt și suflet” organizat la Casa de Cultură a Tineretului „George Enescu” din Reghin de Comisia Națională a României pentru UNESCO în parteneriat cu Institutul Român pentru Drepturile Omului, Primăria Reghin, Inspectoratul Școlar Județean Mureș, Biblioteca “Petru Maior”, Centrul de limbi străine Eureka, Școala Gimnazială „Alexandru

Ceușianu", Grădinița Voinicel, ASP-net, Asociația Sol Mentis și Asociația Family Forum cu ocazia sărbătoririi Zilei Internaționale a Limbii Materne (24 februarie 2014)

Curs de formare cu tema „Nediscriminarea și egalitatea de șanse” organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Facultatea de Administrație Publică (27 februarie 2014)

Proiect național cu tema „Mărțișorul toleranței – expoziție de mărțișoare și prezentarea datinilor și tradițiilor de primăvară” realizat de Comisia Națională a României pentru UNESCO în parteneriat cu Institutul Român pentru Drepturile Omului, ASP-net, Asociația Sol Mentis și Asociația Family Forum (28 februarie 2014)

Dezbateri cu tema „Obiectivele reconcilierii vieții de familie cu cea profesională”, organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Universitatea „Ovidius” din Constanța în cadrul manifestărilor consacrate Anului Internațional al Familiei și a celei de-a douăzecea aniversări a Anului Internațional al Familiei Române (5-6 martie 2014)

Conferința cu tema „Drepturile femeii și egalitatea de gen”, organizată cu ocazia Zilei internaționale a femeii de Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Asociația pentru Națiunile Unite din România, Catedra UNESCO pentru drepturile omului, democrație, pace și toleranță, Asociația Română pentru Drepturile Femeii și Asociația Clubul de la Cheia (10 martie 2014)

Dezbateri privind ultimul raport al Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene privind „Violența împotriva femeilor în Uniunea Europeană”, organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Asociația pentru Națiunile Unite din România, Catedra UNESCO pentru drepturile omului, democrație, pace și toleranță, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Asociația Română pentru Drepturile Femeii, Asociația pentru Promovarea Drepturilor Familiei “Family Forum” și Liga Independentă Română pentru Drepturile Copilului și Tânărului (12 martie 2014)

Seminar cu tema „Durerea nu are culoare” organizat de Fundația Adolescența și Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat

cu Colegiul Național „Mihai Viteazu” din Ploiești în cadrul manifestărilor dedicate săptămânii europene de acțiune împotriva rasismului (17 martie 2014)

Masă rotundă pe tema „Să spunem NU rasismului”, organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Asociația pentru Națiunile Unite din România, IDEF, Clubul de la Cheia „Victor Dan Zlătescu” și cu catedra UNESCO pentru pace democrație și toleranță a Universității de Nord, Baia-Mare cu ocazia Zilei Internaționale de eliminare a tuturor formelor de discriminare rasială (21 martie 2014)

Masă rotundă cu tema „Drepturi și viață de calitate pentru persoanele cu sindrom down” organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului cu ocazia Zilei de Conștientizare a Sindromului Down”, cu participarea unor reprezentanți ai societății civile, Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, cadre didactice universitare, cercetători, doctoranzi și masteranzi (21 martie 2014)

Masa rotundă cu tema „Apă curată pentru o lume sănătoasă!” organizată de Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Asociația Română pentru Drepturile Omului la un Mediu Sănătos, Asociația pentru Națiunile Unite din România și Asociația Clubul de la Cheia „Victor Dan Zlătescu” cu ocazia Zilei Mondiale a Apei (22 martie 2014)

Dezbateri cu tema „Uniți în diversitate” organizată de Fundația Adolescența și Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Școala „I. A. Bassarabescu”, Colegiul Național „I. L. Caragiale” și Colegiul Național ”Spiru Haret” din Ploiești dedicată Zilei Internaționale de Eliminare a tuturor formelor de discriminare rasială (24 martie 2014)

Concurs de eseuri și desene cu tema „Suntem potriviți împreună” organizat de Fundația Adolescența și Casa Corpului Didactic Prahova în colaborare cu Institutul Român pentru Drepturile Omului (28 martie 2014)

Simpozion cu tema „10 ani de la aderarea României la Organizația Atlanticului de Nord. Realități și perspective”, organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului în colaborare cu Asociația pentru Națiunile Unite din România (28 martie 2014)

Curs de formare cu tema „Instituții și

instrumente juridice specifice domeniului migrației și azilului” organizat de Institutul Român pentru Drepturile Omului în parteneriat cu Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Catedra UNESCO pentru pace democrație și toleranță a Universității de Nord

Baia-Mare și Universitatea Ecologică București (30 martie 2014)

Prezentarea Raportului de activitate pe anul 2013 al IRDO în cadrul Consiliului General al Institutului Român pentru Drepturile Omului (31 martie 2014)

PARTICIPĂRI LA ALTE MANIFESTĂRI

Conferința națională cu tema „Bariere în integrarea și reintegrarea profesională a persoanelor cu dizabilități, organizată de Federația Organizația Națională a Persoanelor cu Handicap din România în cadrul proiectului „Excelent – Înființarea unei rețele de centre de excelență în furnizarea serviciilor de reabilitare și integrare profesională pentru persoane cu dizabilități, ca grup vulnerabil pe piața muncii” (16 ianuarie 2014)

Conferința de încheiere a proiectului ECLIPSE (European Citizenship Learning în a Programe for Secondary Education – Învățarea cetățeniei europene în cadrul programului adresat învățământului preuniversitar”, organizată de Școala Națională de Studii Politice și Administrative (17 ianuarie 2014)

Lansarea volumului „Dicționar de Drepturile Omului”, organizată de Editura CH Beck în parteneriat cu Ministerul Afacerilor Externe (23 ianuarie 2014)

Simpozion cu tema „Protecția datelor personale – prezent și viitor”, organizat de Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal cu ocazia Zilei Europene a Protecției Datelor, zi care marchează împlinirea a 33 de ani de la semnarea Convenției pentru protecția persoanelor privind prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal (28 ianuarie 2014)

Conferința finală a proiectului EXCELENT „Excelent – Înființarea unei rețele de centre de excelență în furnizarea serviciilor de reabilitare și integrare profesională pentru persoane cu dizabilități, ca grup vulnerabil pe piața muncii” implementat de Federația Organizația Națională a Persoanelor cu Handicap din România în parteneriat cu Fundația pentru Voi, Centrul de Resurse și Informare pentru Profesiuni Sociale, Fundația Centrul de Resurse pentru Educație și Formare Profesională, Asociația Handicapaților

Fizic din Satu Mare, Societatea Handicapaților Fizic Bacău, R4 Consultanță și Formare Profesională și Centrul de Reabilitare Profesională Gaia, Portugalia (29 ianuarie 2014)

Conferința internațională cu tema „România și Curtea Internațională de Justiție, 5 ani de la Hotărârea privind delimitarea maritimă în Marea Neagră”, organizată de Ministerul Afacerilor Externe (3 februarie 2014)

Seminarul regional cu tema „Transpunerea angajamentelor internaționale privind drepturile omului în realități naționale: contribuția parlamentelor la activitatea Consiliului Drepturilor Omului al Națiunilor Unite”, organizat de Camera Deputaților în cooperare cu Uniunea Interparlamentară (17-18 februarie 2014)

Lansarea campaniei naționale de informare și conștientizare cu tema „Tinerii votează-Tinerii contează”, cofinanțată prin Programul Comisiei Europene „Tineret în Acțiune” și organizată de Consiliul Tineretului din România în parteneriat cu Autoritatea Electorală Permanentă (18 februarie 2014)

Seminarul juridic la nivel înalt organizat de Equinet – Rețeaua Europeană a Organismelor de Egalitate în colaborare cu Comisia Europeană (18-19 februarie 2014)

Întâlnirea Grupului de lucru privind elementele strategice a planurilor naționale de acțiune prin punerea în aplicare a principiilor directoare a Organizației Națiunilor Unite privind drepturile omului și mediul de afaceri organizată de Consiliul ONU pentru Drepturile Omului (20 februarie 2014)

Reuniunea pregătitoare, a celei de-a 110-a sesiuni a Comitetului Drepturilor Omului, privind criteriile și metodele ce trebuie adoptate de instituțiile naționale de drepturile omului la elaborarea unui punct de vedere oficial pentru rapoartele periodice pe problematica drepturilor

omului înaintate în cadrul procesului de Revizuire Periodică Universală (27-28 februarie 2014)

Adunarea Generală a Paneurope Swiss și prezentarea raportului pe douăzeci de ani (1- 2 martie 2014)

Prima întâlnire a experților privind Programul „Copii și tineri aflați în situații de risc și inițiative locale și regionale pentru reducerea inegalităților naționale și pentru promovarea incluziunii sociale” finanțat prin intermediul Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European (Granturile SEE) 2009-2014, organizată de Fondul Român de Dezvoltare Socială în parteneriat cu EEA Grants Iceland, Liechtenstein, Norway și Consiliul Național de Combatere a Discriminării (4 martie 2014)

Conferința de lansare a studiului Agenției pentru Drepturi Fundamentale cu tema „Violența împotriva femeii din Uniunea Europeană: Abuzul de acasă, de la servicii, în public și online”, organizată sub auspiciile președinției Greciei în cooperare cu Secretariatul General al Consiliului Uniunii Europene (5 martie 2014)

Sesiunea de comunicări științifice cu tema „Caracterul regimurilor politice românești în epoca contemporană și problematica drepturilor omului consfințite în constituție” organizată de Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” București, Institutul Internațional pentru Drepturile Omului împreună cu Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale și Institutul de Cercetări Juridice „Andrei Rădulescu” ale Academiei Române și în parteneriat cu Editura Universul Juridic și Revista de Drept Public (6 martie 2014)

Sesiunea omagială „Șase decenii de cercetare științifică în domeniul dreptului – Tradiție și perspectivă în știința juridică românească”, organizată de Academia Română – Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” (6 martie 2014)

Sesiunea anuală de comunicări științifice cu tema “Doctrina juridică românească: între tradiție și reforme” organizată de Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române (7 martie 2014)

Conferința națională cu tema „Semnificația informației în viața politico-diplomatică și publică. Administratorul informației în România

ultimului secol (1914-2014), organizată de Centrul de Cercetări Științifice Interdisciplinare „Dimitru Stăniloae” al Universității „Valahia” din Târgoviște, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” în parteneriat cu Academia Română–Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, Universitatea „Ovidius” din Constanța și Fundația Ecumenică „Pro Axe Mundi” (11 martie 2014)

Conferința dedicată procesului de monitorizare a modului în care este implementată Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități și realizarea unei raportări eficiente către Comitetul ONU, organizată de Comisia de Drepturile Omului din Irlanda de Nord și Rețeaua Europeană de Instituții Naționale pentru Drepturile Omului cu suportul Oficiului Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului (13-15 martie 2014)

Conferința cu tema “Punerea în executare a hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului în materie de condiții de detenție”, organizată de Institutul Național al Magistraturii în parteneriat cu Ministerul Afacerilor Externe și Consiliul Europei (17-18 martie 2014)

Campania „Diversitatea ne dă putere!” organizată de Fundația Adolescența și Colegiul Național „Mihai Viteazu” din Ploiești în cadrul săptămânii europene de acțiune împotriva rasismului (17-25 martie 2014)

Seara de Gală a Francofoniei organizată la Ateneul Român de Ministerul Afacerilor Externe și Camera Deputaților în cooperare cu Ministerul Culturii și Grupul Ambasadelor, Delegațiilor și Instituțiilor Francofone din România (GADIF) cu ocazia Zilei Internaționale a Francofoniei (20 martie 2014)

Conferința internațională cu tema „25 years later: Building an efficient public administration-Best practices and challenges” organizată de Institutul Polonez din București, Ambasada Marii Britanii la București și Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Facultatea de Administrație Publică (20 martie 2014)

Conferința internațională cu tema “Noua legislație penală-etapă importantă în dezvoltarea dreptului român” organizată de Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române în parteneriat cu Asociația Română de Științe Penale și Uniunea Juriștilor din

România și Publicația „Dreptul” (21 martie 2014)

Forumul cu tematicile: „Apă și energie, vreme și climă – implicarea tinerilor pentru un viitor sustenabil” și „Pădurile României, încotro?” organizat cu prilejul celebrării Zilei Mondiale a Pădurilor (21 martie), Ziua Mondială a Apei (22 martie) și Ziua Mondială a Meteorologiei (23 martie) de Academia de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Sisești”, Fundația Grupul de Inițiativă Ecologică și Dezvoltare Durabilă, Administrația Națională de Meteorologie (21 martie 2014)

Conferința regională pentru Europa a Adunării Parlamentare a Francofoniei (APF), organizată de Parlamentul României Camera Deputaților, cu participarea delegațiilor parlamentare din statele Europene, în cooperare

cu APF (21-24 martie 2014)

Conferința cu tema „Identitatea europeană la proba crizei economice”, organizată de Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Facultatea de Administrație Publică cu participarea Excelenței Sale Doamna Kalliopi Avraam, Ambasador al Republicii Cipru în România (24 martie 2014)

Dezbaterea proiectului de lege privind exercitarea profesiei de bonă în cadrul ședinței comune a Subcomisiei pentru egalitate de tratament și nediscriminare din cadrul Comisiei pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților naționale și Subcomisia pentru protecția copilului din cadrul Comisiei pentru muncă și protecție socială din Camera Deputaților (31 martie 2014)

